

1571

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 18 listopada 2009 r.

w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych, dla domów maklerskich oraz określenia maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów²⁾

Na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa zakres i szczegółowe zasady wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych, dla domów maklerskich, z wyłączeniem domów maklerskich, które nie prowadzą działalności, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 2—4, 6—8 lub ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, oraz określania maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek udzielonych domom maklerskim i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów dla domów maklerskich, w tym warunki i sposób:

- 1) wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego metodą uwzględniającą wymóg kapitałowy z tytułu kosztów stałych;
- 2) wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego metodą uwzględniającą współczynnik przejścia;
- 3) stosowania przy wyznaczaniu wymogów kapitałowych współczynników, metod, ocen i innych rozwiązań, o których mowa w art. 105, 105a, 105c i 105d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, wymagających zgody Komisji, a także przypadki, w których nie jest wymagana zgoda Komisji na ich stosowanie.

§ 2. 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;
- 2) ustawie o rachunkowości — rozumie się przez to ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, Nr 157, poz. 1241 i Nr 165, poz. 1316);

3) ustawie Prawo bankowe — rozumie się przez to ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.⁴⁾);

4) ustawie o giełdach towarowych — rozumie się przez to ustawę z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 121, poz. 1019, z późn. zm.⁵⁾);

5) parametrze cenowym — rozumie się przez to cenę lub inny niż cena wskaźnik wartości danego instrumentu bazowego, w tym w szczególności stopę procentową oraz kurs waluty i indeks giełdowy;

6) dniu zapadalności pozycji pierwotnej instrumentu bazowego — rozumie się przez to ostatni dzień, w którym zgodnie z umową powinna nastąpić realizacja wszystkich zobowiązań związanych z daną pozycją pierwotną instrumentu bazowego;

7) dniu sprawozdawczym — rozumie się przez to dzień, na który dokonuje się obliczenia całkowitego wymogu kapitałowego;

8) wartości godziwej — rozumie się przez to wartość, o której mowa w art. 28 ust. 6 ustawy o rachunkowości;

9) uznanej firmie inwestycyjnej z państw trzech — rozumie się przez to podmiot z siedzibą na terytorium państwa niebędącego państwem członkowskim, który prowadzi działalność maklerską w tym państwie i który podlega regulacjom ostrożnościowym co najmniej tak restrykcyjnym, jak podmioty prowadzące taką działalność w państwie członkowskim;

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 183, poz. 1537 i 1538, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 165, poz. 1316, i Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej — instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 216, poz. 1592).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (Dz. Urz. UE L 177 z 30.06.2006, str. 201).

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341, Nr 77, poz. 649, Nr 78, poz. 659, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540.

- 10) współczynnika delta — rozumie się przez to iloraz spodziewanej zmiany ceny opcji do implikującej tę zmianę dowolnie małej zmiany ceny instrumentu bazowego będącego przedmiotem tej opcji;
- 11) ekwiwalencie delta — rozumie się przez to wartość nominalną instrumentów bazowych do otrzymania albo instrumentów bazowych do dostarczenia będących przedmiotem danej opcji, pomnożoną przez odpowiedni współczynnik delta;
- 12) operacjach finansowania zapasów — rozumie się przez to operacje dotyczące zapasów towarów, w których koszt finansowania tych zapasów został ustalony w odniesieniu do daty transakcji terminowej;
- 13) dominującej firmie inwestycyjnej w Rzeczypospolitej Polskiej — rozumie się przez to firmę inwestycyjną dominującą w państwie członkowskim z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 14) ryzyku rozmycia — rozumie się przez to ryzyko zmniejszenia kwoty nabytych wierzytelności poprzez pożyczki gotówkowe lub bezgotówkowe udzielane dłużnikowi;
- 15) przedsiębiorstwie usług pomocniczych — rozumie się przez to podmiot, którego podstawowa działalność ma charakter pomocniczy w stosunku do podstawowej działalności domu maklerskiego, w szczególności polega ona na zarządzaniu powierzonym majątkiem lub świadczeniu usług w zakresie przetwarzania danych;
- 16) właściwych władzach nadzorczych — rozumie się przez to władze uprawnione na mocy obowiązujących przepisów do sprawowania nadzoru nad podmiotami na rynku finansowym;
- 17) transakcji repo — rozumie się przez to umowę, w ramach której jedna ze stron zobowiązuje się wobec drugiej strony do przeniesienia praw majątkowych lub towarów, a druga strona zobowiązuje się do zwrotu takich samych praw majątkowych lub towarów;
- 18) Komisji — rozumie się przez to Komisję Nadzoru Finansowego.
  2. Użyte w rozporządzeniu skróty oznaczają:
    - 1) CCF — współczynnik konwersji kredytowej;
    - 2) EAD — ekspozycję w chwili niewykonania zobowiązania;
    - 3) ECAI — zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej;
    - 4) EL — oczekiwaną stratę;
    - 5) LGD — stratę z tytułu niewykonania zobowiązania;
    - 6) PD — prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania;
    - 7) M — termin zapadalności.

§ 3. 1. Wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka obejmują łączny wymóg kapitałowy z tytułu:

- 1) ryzyka rynkowego obejmującego:
  - a) łączny wymóg z tytułu ryzyka pozycji obliczony w sposób określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia, w tym:
    - łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen instrumentów kapitałowych,
    - łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów,
    - łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych,
    - łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych,
    - łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania,
  - b) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego — obliczony w sposób określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia;
- 2) ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta — obliczony w sposób określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia;
- 3) ryzyka kredytowego — obliczony w sposób określony w załącznikach nr 6—9 do rozporządzenia;
- 4) ryzyka operacyjnego — obliczony w sposób określony w załączniku nr 11 do rozporządzenia;
- 5) przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania i limitu dużych zaangażowań — obliczony w sposób określony w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

2. Całkowity wymóg kapitałowy jest sumą wymogów kapitałowych obliczonych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka związanego ze skalą prowadzonej przez dom maklerski działalności i obejmuje, z zastrzeżeniem ust. 3, 4 i 6:

- 1) wymogi kapitałowe, o których mowa w ust. 1 — w przypadku domów maklerskich, których skala prowadzonej działalności, ustalona w sposób określony w § 7 ust. 1, jest znacząca;
- 2) wymogi kapitałowe, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a tiret drugie i lit. b oraz pkt 3—5 — w przypadku domów maklerskich, których skala prowadzonej działalności, ustalona w sposób określony w § 7 ust. 8, jest nieznacząca.

3. Całkowity wymóg kapitałowy domu maklerskiego, który nie posiada zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 3 i 7 ustawy, może być obliczany, po uprzednim zawiadomieniu Komisji, jako większa z następujących wielkości:

- 1) wymóg kapitałowy, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lub 2, z wyłączeniem wymogu kapitałowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 4;

2) wymóg kapitałowy z tytułu kosztów stałych obliczony w sposób określony w załączniku nr 14 do rozporządzenia.

4. Dom maklerski, który jest obowiązany posiadać kapitał założycielski, zgodnie z art. 98 ust. 3 ustawy, w przypadku gdy:

1) dom maklerski zawiera transakcje na własny rachunek wyłącznie w celu:

- a) realizacji czynności maklerskiej, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 2 ustawy, lub
- b) uzyskania dostępu do systemu rozliczeniowego lub rozrachunkowego, lub uznanej giełdy w rozumieniu § 10 ust. 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia, realizując czynności, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1 lub 2 ustawy, lub

2) dom maklerski:

- a) nie przechowuje środków pieniężnych ani instrumentów finansowych klientów,
- b) prowadzi wyłącznie działalność, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 3 ustawy,
- c) nie świadczy usług klientom zewnętrznym, którzy nie stanowią podmiotów powiązanych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 43 ustawy o rachunkowości, oraz
- d) którego transakcje są rozliczane przez izbę rozliczeniową i gwarantowane przez tę izbę, w szczególności przy pomocy funduszu, o którym mowa w art. 65 ust. 1 oraz art. 68d ust. 1 ustawy

— może, po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 98a ust. 4 ustawy, obliczać całkowity wymóg kapitałowy jako sumę wymogów kapitałowych określonych w ust. 3.

5. Obliczanie całkowitego wymogu kapitałowego zgodnie z ust. 3, 4 lub 6 nie zwalnia domu maklerskiego z obowiązku stosowania § 2 załącznika nr 11 do rozporządzenia.

6. Za zgodą, o której mowa w art. 98a ust. 5 ustawy, dom maklerski, który nie spełnia kryteriów wymaganych do obliczania wymogów kapitałowych w sposób wskazany w ust. 3 lub 4 oraz:

- 1) suma kwot operacji zaliczonych do portfela handlowego domu maklerskiego nie przekroczyła równowartości w złotych 50 000 000 euro obliczonej według kursu średniego ogłoszonego na dany dzień przez Narodowy Bank Polski,
- 2) liczba osób pełniących funkcje zarządcze lub kierownicze w domu maklerskim, o których mowa w ust. 8, w ostatnim roku obrotowym nie przekroczyła 100,
- 3) dom maklerski prowadził działalność maklerską przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia — określa całkowity wymóg kapitałowy w sposób określony w ust. 2 pkt 1 lub 2, z zastrzeżeniem, że jeżeli wymóg kapitałowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, jest wyższy od iloczynu współczynnika przej-

ścia, o którym mowa w § 24, oraz wymogu kapitałowego określonego zgodnie z ust. 3, to wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego zostaje, w obliczeniach do celów ust. 2, zastąpiony tym niższym wymogiem, z zastrzeżeniem ust. 9.

7. Dom maklerski we wniosku o udzielenie zgody, o której mowa w art. 98a ust. 4 i 5 ustawy zawiera informacje i dokumenty świadczące o spełnieniu kryteriów wymaganych do udzielenia zgody, o których mowa w ust. 4 i 6.

8. Do osób pełniących funkcje zarządcze lub kierownicze zalicza się:

- 1) osoby wchodzące w skład statutowych organów domu maklerskiego, a w przypadku domu maklerskiego prowadzonego w formie spółki osobowej również wspólnika lub komplementariusza;
- 2) osoby pełniące funkcje kierownicze;
- 3) pracowników pełniących funkcje związane bezpośrednio lub pośrednio z operacjami powodującymi powstawanie pozycji zaliczanych do portfela handlowego, w tym pracowników, których funkcje dotyczą sprzedaży, zarządzania ryzykiem i badania zgodności działania domu maklerskiego z przepisami prawa.

§ 4. 1. Dom maklerski oblicza całkowity wymóg kapitałowy na koniec każdego dnia roboczego — według stanu na poprzedni dzień roboczy i porównuje tak obliczoną wielkość z poziomem nadzorowanych kapitałów.

2. Poziom kapitałów nadzorowanych ustalony niezależnie od skali prowadzonej działalności, w sposób określony w § 1 ust. 2 załącznika nr 12 do rozporządzenia, nie może być niższy niż wymagana wysokość kapitału założycielskiego na prowadzenie działalności maklerskiej określona w art. 98 ustawy.

§ 5. 1. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego oblicza się na podstawie pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych, określających rodzaje i wielkość ryzyka obciążającego poszczególne operacje nierozliczone na koniec dnia, wyznaczonych zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w rozdziale 1 załącznika nr 2 do rozporządzenia oraz z uwzględnieniem zasad szczegółowych określonych w rozdziale 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia oraz w załącznikach nr 3 i 4 do rozporządzenia.

2. Wykaz operacji zaliczonych do portfela handlowego określa rozdział 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Do obliczania wymogów kapitałowych, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, można stosować metodę wartości zagrożonej określoną w załączniku nr 13 do rozporządzenia, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Dom maklerski może stosować metodę wartości zagrożonej, pod warunkiem że:

- 1) wystąpi z wnioskiem, o którym mowa w art. 105 ust. 1 pkt 4 ustawy, i uzyska zgodę na jej stosowanie;

2) ustalona na dzień przedłożenia wniosku, o którym mowa w art. 105 ust. 1 pkt 4 ustawy, na podstawie weryfikacji historycznej określonej w § 14 załącznika nr 13 do rozporządzenia, liczba dni spośród ostatnich 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia, w których dzienna strata rynkowa na pozycjach pierwotnych objętych metodą wartości zagrożonej przekroczyła wartość zagrożoną wyznaczoną na dany dzień roboczy — nie przewyższa 10.

3. Dom maklerski stosujący metodę wartości zagrożonej jest zobowiązany zaniechać jej stosowania, począwszy od dnia, w którym ustalona, na podstawie weryfikacji historycznej określonej w § 14 załącznika nr 13 do rozporządzenia, liczba dni — spośród poprzedzających ten dzień 250 kolejnych dni roboczych, w których dzienna strata rynkowa na pozycjach pierwotnych objętych metodą wartości zagrożonej przekroczyła wartość zagrożoną wyznaczoną na dany dzień roboczy — przewyższa 10, lub od dnia, w którym zmienił się stan faktyczny w stosunku do danych zawartych we wniosku, o którym mowa w art. 105 ust. 1 pkt 4 ustawy.

§ 7. 1. Skalę prowadzonej działalności domu maklerskiego uznaje się za znaczącą, począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym jest spełniony przynajmniej jeden z poniższych warunków:

- 1) średnia arytmetyczna dziennych sum kwot operacji zawartych w każdym spośród ostatnich 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia, zaliczonych do portfela handlowego przekroczyła równowartość w złotych 15 000 000 euro obliczoną według bieżącego kursu średniego ogłoszonego na dany dzień przez Narodowy Bank Polski;
- 2) w ciągu 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia występują cztery dni, w których suma kwot operacji, zaliczonych do portfela handlowego, zawartych w każdym z tych dni z osobna przekroczyła równowartość w złotych 20 000 000 euro obliczoną w złotych według bieżącego kursu średniego ogłoszonego na dany dzień przez Narodowy Bank Polski;
- 3) średnia arytmetyczna skali prowadzonej działalności obliczona za ostatnie 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia przekroczyła 0,05;
- 4) w ciągu 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia występują cztery dni, w których zakres prowadzonej działalności przekroczył 0,06.

2. Dom maklerski prowadzący działalność krócej niż 250 dni roboczych może, po uprzednim powiadomieniu Komisji, uznać skalę swojej działalności za znaczącą w rozumieniu ust. 1, jeżeli spełnia przynajmniej jeden z warunków określonych w tym ustępie, z zastrzeżeniem, że liczbę 250 dni roboczych zastępuje się liczbą dni roboczych, które upłynęły od rozpoczęcia działalności.

3. Dom maklerski może zaprzestać uznawania skali działalności za znaczącą, począwszy od dnia, w którym stwierdzi, że w ciągu poprzedzających 250 dni roboczych nie był spełniony żaden z warunków wymienionych w ust. 1.

4. Skalę prowadzonej działalności, o której mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, oblicza się jako stosunek kwot operacji zawartych w danym dniu, zaliczonych do portfela handlowego, do sumy bilansowej powiększonej o sumę kwot wszystkich operacji pozabilansowych nierozliczonych do tego dnia.

5. Kwoty operacji, o których mowa w ust. 1 i 4, ustala się zgodnie z zasadami określonymi w § 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

6. Dom maklerski obliczający skalę prowadzonej działalności jest zobowiązany do dokonywania i dokumentowania obliczeń, o których mowa w ust. 5, z częstotliwością niezbędną do sprawdzenia istnienia warunków określonych w ust. 1.

7. Dom maklerski obliczający skalę prowadzonej działalności jest zobowiązany do sporządzania ewidencji portfela handlowego i niehandlowego, w postaci wykazu operacji zawartych w dniu, dla którego dokonano obliczenia według wzoru określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

8. Skalę działalności uznaje się za nieznaczącą w przypadku, w którym nie zostały spełnione warunki, o których mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 2.

§ 8. 1. Dom maklerski dokonuje podziału przeprowadzanych operacji na portfel handlowy i portfel niehandlowy w oparciu o procedurę, o której mowa w ust. 2, oraz, w przypadku domu maklerskiego, którego skala działalności jest znacząca, zgodnie z przepisami załącznika nr 1 do rozporządzenia.

2. Dom maklerski jest obowiązany opracować w formie pisemnej wewnętrzną procedurę obejmującą szczegółowe zasady wyodrębniania portfela handlowego i niehandlowego oraz wyznaczania pozycji pierwotnych.

3. Dom maklerski, którego skala prowadzonej działalności jest znacząca, musi uzupełnić wewnętrzną procedurę, o której mowa w ust. 2, o szczegółowe zasady ustalania wyniku rynkowego oraz ustalania straty na operacjach zaliczonych do portfela niehandlowego.

4. Wewnętrzna procedura oraz wszelkie jej zmiany powinny być zatwierdzone przez radę nadzorczą domu maklerskiego.

5. Wszelkie zmiany w zakresie wewnętrznej procedury domu maklerskiego powinny być uzasadnione w formie pisemnej.

§ 9. Pozycje wynikające z operacji zaliczonych do portfela handlowego muszą być wyceniane co najmniej raz dziennie w sposób ostrożny i wiarygodny, zgodnie z § 10 i 11.

§ 10. 1. Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 11, dom maklerski dokonuje wyceny pozycji wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego według wartości rynkowej.

2. Wycena według wartości rynkowej oznacza wycenę dokonywaną według cen zamknięcia pochodzących z łatwo dostępnych, niezależnych źródeł, takich jak kursy giełdowe, notowania elektroniczne lub notowania pochodzące od kilku niezależnych podmiotów pośredniczących w sposób stały w zawieraniu transakcji na danym rynku oraz posiadających w związku z wykonywaniem tych funkcji nieposzlakowaną opinię uczestników tego rynku.

3. Dokonując wyceny według wartości rynkowej, stosuje się ostrożniejszy z kursów kupna lub sprzedaży, chyba że dom maklerski — w ramach realizacji umów zawartych ze spółką organizującą obrót danym papierem wartościowym lub instrumentem finansowym niebędącym papierem wartościowym albo odpowiednio z emitentem danego papieru wartościowego lub wystawcą danego instrumentu finansowego niebędącego papierem wartościowym — świadczy usługi polegające na podtrzymywaniu płynności notowań tego papieru wartościowego lub odpowiednio instrumentu finansowego niebędącego papierem wartościowym i w ramach tych usług może dokonać zamknięcia po średnim kursie rynkowym.

§ 11. 1. W przypadku gdy wycena pozycji wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego według wartości rynkowej nie jest możliwa, dom maklerski musi dokonać wyceny tych pozycji według modelu. Wycena według modelu oznacza wycenę, która powstała w drodze odwzorowania, ekstrapolacji lub obliczenia dokonanego w inny sposób na podstawie danych rynkowych i która spełnia wymogi określone w ust. 2 i 3.

2. Dokonując wyceny według modelu, dom maklerski musi, niezależnie od sposobu opracowania modelu, spełnić następujące wymogi:

- 1) zarząd domu maklerskiego musi otrzymywać informacje na temat składników portfela handlowego, które poddawane są wycenie według modelu, wraz z opisem wyjaśniającym ewentualny wpływ tego podejścia na dokładność otrzymywanych wycen, ponoszone ryzyko oraz wyniki działalności handlowej;
- 2) wykorzystywane na potrzeby wyceny według modelu dane rynkowe muszą, na ile jest to możliwe, odpowiadać cenom rynkowym, a ich dopasowanie w stosunku do pozycji podlegających wycenie oraz parametry modelu muszą być przez dom maklerski poddawane regularnej ocenie;
- 3) stosować metody wyceny stanowiące przyjętą na danym rynku praktykę dla danego rodzaju transakcji finansowych lub towarowych;
- 4) opracować, w formie pisemnej, procedury kontrolne dotyczące zasad wprowadzania zmian do modelu oraz zabezpieczyć kopię modelu w celu jej wykorzystywania do okresowej weryfikacji poprawności uzyskiwanych za pomocą modelu wycen;

5) jednostka organizacyjna lub osoby zarządzające ryzykiem muszą posiadać wiedzę w zakresie słabych stron stosowanego modelu oraz sposobów ich uwzględnienia poprzez korekty otrzymywanych w ramach modelu wyników wyceny;

6) poddawać model regularnym przeglądom w celu określenia jego dokładności, w szczególności przez dokonywanie oceny prawidłowości założeń, analizy zysku i strat w zestawieniu z czynnikami ryzyka oraz porównanie rzeczywistych wartości zamknięcia pozycji z wynikami otrzymywanymi w ramach modelu.

3. Jeżeli model został opracowany samodzielnie przez dom maklerski, model ten musi ponadto:

- 1) opierać się na założeniach, które zostały poddane ocenie oraz weryfikacji przez osoby odpowiednio wykwalifikowane niezwiązane z procesem tworzenia modelu;
- 2) zostać poddany niezależnym testom obejmującym weryfikację założeń, danych liczbowych oraz zastosowanego oprogramowania;
- 3) być opracowany lub zatwierdzony niezależnie od jednostki organizacyjnej dokonującej operacji zaliczanych do portfela handlowego.

§ 12. Niezależnie od przeglądów, ocen dokładności lub weryfikacji przeprowadzanych zgodnie z § 10 i 11, nie rzadziej niż raz w miesiącu dom maklerski dokonuje weryfikacji kursów zamknięcia wykorzystywanych na potrzeby wycen, o których mowa w § 10, oraz danych wykorzystanych w modelu na potrzeby wycen, o których mowa w § 11, pod względem ich dokładności i niezależności, przy czym weryfikacja ta musi być przeprowadzana przez osoby lub podmioty niezależne od jednostki organizacyjnej dokonującej operacji zaliczanych do portfela handlowego. W przypadku gdy niedostępne są ceny zamknięcia pochodzące z niezależnych źródeł lub źródła te nie mogą być uznane za źródła obiektywne, w tym w szczególności w przypadku, gdy w odniesieniu do danej pozycji dostępne jest tylko jedno kwotowanie, dom maklerski wykorzystuje mechanizmy korekt przeprowadzanych wycen.

§ 13. 1. Dom maklerski opracowuje w formie pisemnej procedury wewnętrzne dotyczące konieczności uwzględniania na potrzeby rachunku wymogów kapitałowych korekt wycen, o których mowa w ust. 2, lub tworzenia rezerw, o których mowa w ust. 3.

2. Dom maklerski wykorzystujący wyceny dokonywane przez stronę trzecią lub wyceny, o których mowa w § 11, musi określić, czy konieczne jest zastosowanie korekt tych wycen.

3. Dom maklerski musi także określić, czy konieczne jest utworzenie rezerw z tytułu wyceny pozycji o ograniczonej płynności wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego oraz na bieżąco dokonuje ich przeglądu, przy czym przez pozycje o ograniczonej płynności rozumie się zarówno pozycje, które mogą powstać z tytułu określonych zdarzeń rynkowych, jak i na skutek zdarzeń wynikających bezpośrednio z działalności domu maklerskiego.

§ 14. 1. Rezerwy lub korekty wycen, o których mowa w § 13, tworzy się lub dokonuje z tytułu:

- 1) kosztów zamknięcia pozycji;
- 2) ryzyka operacyjnego;
- 3) przedterminowego rozwiązania umowy przez kontrahenta domu maklerskiego;
- 4) kosztów inwestycji i finansowania;
- 5) przyszłych kosztów administracyjnych;
- 6) ryzyka modelu.

2. W celu określenia konieczności utworzenia rezerwy w związku z wyceną pozycji o ograniczonej płynności dom maklerski uwzględnia w szczególności:

- 1) czas, jaki byłby potrzebny do zabezpieczenia ryzyka z tytułu danej pozycji pierwotnej;
- 2) zmienność i średnią rozpiętość cen kupna i sprzedaży;
- 3) dostępność notowań rynkowych (liczba i wskazanie aktywnych animatorów rynku);
- 4) zmienność i średni wolumen zawieranych transakcji;
- 5) koncentrację na rynku;
- 6) rozkład pozycji pod względem terminów ich zapadalności;
- 7) zakres, w jakim wycena pozycji dokonywana jest według modelu;
- 8) wpływ innych niż wymienione w pkt 1—7 składowych ryzyka związanych z modelem.

§ 15. 1. W przypadku gdy korekta wyceny lub wyliczone rezerwy, o których mowa w § 13, są przyczyną istotnych strat w bieżącym roku obrotowym, pomniejszają kapitały podstawowe domu maklerskiego zgodnie z załącznikiem nr 12 do rozporządzenia.

2. Z zastrzeżeniem ust. 1, zyski lub straty wynikające z korekt wyceny lub z wyliczenia rezerw uwzględnia się w obliczeniach dziennego wyniku rynkowego, o którym mowa w § 17.

3. Korekty wyceny lub wyliczone rezerwy, które wykraczają poza przewidziane przez zasady rachunkowości stosowane przez dom maklerski, uwzględnia się zgodnie z ust. 1, jeżeli przyczyną ich utworzenia były istotne zyski lub straty, a w pozostałych przypadkach zgodnie z ust. 2.

§ 16. 1. Dom maklerski oblicza poziom nadzorowanych kapitałów w sposób określony w załączniku nr 12 do rozporządzenia.

2. W przypadku jakichkolwiek zmian wielkości poszczególnych składników nadzorowanych kapitałów dom maklerski koryguje poziom nadzorowanych kapitałów na bieżąco. Obowiązek skorygowania poziomu nadzorowanych kapitałów powstaje w szczególności w przypadku poniesienia przez dom maklerski znaczącej straty finansowej, stanowiącej ponad 50 % poziomu nadzorowanych kapitałów nieuwzględnianego jej wielkości.

§ 17. 1. Dom maklerski, którego skala prowadzonej działalności jest znacząca, oblicza codziennie łączny dzienny wynik rynkowy, stanowiący zysk lub stratę i obejmujący:

- 1) dzienny wynik rynkowy na operacjach zaliczonych do portfela handlowego, rozumiany jako zmiana wyceny tych operacji według wartości rynkowej lub godziwej w danym dniu, w tym również operacji zawartych w tym samym dniu i rozliczonych w tym samym dniu;
- 2) dzienny wynik rynkowy z tytułu zmian kursów walutowych i cen towarów na operacjach zaliczonych do portfela niehandlowego, rozumiany jako zmiana wyceny operacji z tytułu zmiany kursów walutowych i cen towarów, w tym również operacji zawartych w tym samym dniu i rozliczonych w tym samym dniu.

2. W dziennym wyniku rynkowym uwzględnia się koszty finansowania operacji, rozumiane jako obliczone lub oszacowane koszty pozyskania zobowiązań domu maklerskiego.

3. Dzienny wynik rynkowy ustala się zgodnie z zasadami wyceny aktywów i pasywów określonymi w przepisach ustawy o rachunkowości.

§ 18. 1. Dom maklerski, o którym mowa w ust. 2—5, z zachowaniem wymogu spełniania norm adekwatności kapitałowej w ujęciu jednostkowym, określonych w § 4 oraz art. 98a ust. 3 ustawy, zobowiązany jest dodatkowo do spełnienia norm adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym polegających na:

- 1) codziennym utrzymaniu poziomu skonsolidowanych nadzorowanych kapitałów w wysokości nie niższej niż wysokość skonsolidowanego całkowitego wymogu kapitałowego;
- 2) utrzymaniu poziomu skonsolidowanych nadzorowanych kapitałów nieuwzględniających wielkości skonsolidowanych kapitałów III kategorii, niezależnie od zakresu prowadzonej przez dom maklerski działalności, w wysokości nie niższej niż wymagana na prowadzenie działalności maklerskiej wysokość kapitału założycielskiego określona w art. 98 ustawy.

2. Dom maklerski będący dominującą firmą inwestycyjną w Rzeczypospolitej Polskiej jest zobowiązany do spełniania normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym.

3. Dom maklerski będący podmiotem zależnym od finansowej spółki holdingowej dominującej w państwie członkowskim spełnia normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej tej finansowej spółki holdingowej, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. W przypadku gdy podmiotem zależnym od finansowej spółki holdingowej, o której mowa w ust. 3, jest dom maklerski oraz zagraniczna firma inwestycyjna, to normy adekwatności w ujęciu skonsolidowanym na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej tej finansowej spółki holdingowej spełnia dom maklerski, jeżeli podlega on nadzorowi Komisji w ujęciu skonsolidowanym zgodnie z art. 98a ustawy.

5. Dom maklerski spełnia normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym na podstawie swojej skonsolidowanej sytuacji finansowej, w przypadku gdy spełnione są następujące warunki:

- 1) dom maklerski nie jest obowiązany spełniać norm adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym na podstawie ust. 2—4;
- 2) dom maklerski nie jest podmiotem zależnym od banku krajowego w rozumieniu ustawy Prawo bankowe;
- 3) dom maklerski jest podmiotem dominującym wobec lub posiada udziały kapitałowe w posiadających siedzibę na terenie państwa niebędącego państwem członkowskim:
  - a) banku zagranicznym w rozumieniu ustawy Prawo bankowe,
  - b) instytucji finansowej,
  - c) zagranicznej osobie prawnej prowadzącej działalność maklerską lub
  - d) spółce zarządzającej instytucjami wspólnego inwestowania, która, gdyby posiadała siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, to musiałaby posiadać zezwolenie zgodnie z ustawą o funduszach inwestycyjnych.

6. Dom maklerski spełnia normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej spółki holdingowej, w przypadku gdy spełnione są następujące warunki, z zastrzeżeniem ust. 7:

- 1) dom maklerski nie jest obowiązany spełniać norm adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym na podstawie ust. 2—4;
- 2) dom maklerski jest podmiotem zależnym od finansowej spółki holdingowej;
- 3) finansowa spółka holdingowa, o której mowa w pkt 2, jest podmiotem dominującym wobec lub posiada udziały kapitałowe w posiadających siedzibę na terenie państwa niebędącego państwem członkowskim:
  - a) banku zagranicznym w rozumieniu ustawy Prawo bankowe,
  - b) instytucji finansowej,
  - c) zagranicznej osobie prawnej prowadzącej działalność maklerską lub
  - d) spółce zarządzającej instytucjami wspólnego inwestowania, która, gdyby posiadała siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, to musiałaby posiadać zezwolenie zgodnie z ustawą o funduszach inwestycyjnych.

7. Jeżeli podmiotem zależnym od finansowej spółki holdingowej, o której mowa w ust. 6, jest dom maklerski oraz zagraniczna firma inwestycyjna, to normy adekwatności w ujęciu skonsolidowanym na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej tej finansowej spółki holdingowej spełnia dom maklerski, jeżeli podlegałby on nadzorowi Komisji w ujęciu skonsolidowanym zgodnie z art. 98a ustawy, gdyby ta finansowa spółka holdingowa była finansową spółką holdingową dominującą w państwie członkowskim.

8. Jeżeli podmiotem zależnym od finansowej spółki holdingowej jest bank krajowy lub instytucja kredytowa, przepisów ust. 3, 4, 6 i 7 nie stosuje się.

§ 19. 1. Dom maklerski zobowiązany do spełniania norm adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym, na podstawie swojego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego finansowej spółki holdingowej, ustala:

- 1) skonsolidowane kapitały nadzorowane — obliczone w sposób określony w załączniku nr 12 do rozporządzenia;
- 2) z pominięciem wpływu podmiotów skonsolidowanych metodą praw własności — skonsolidowany całkowity wymóg kapitałowy rozumiany jako suma skonsolidowanych wymogów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, określonych w § 3 ust. 1 i 2, przy czym:
  - a) skonsolidowany portfel handlowy obejmuje operacje zaliczone przez dom maklerski i inne podmioty ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym do ich portfeli handlowych zgodnie z ich pierwotną klasyfikacją dokonaną przez te podmioty, a w przypadku gdy podmioty te nie wyodrębniają portfela handlowego i portfela niehandlowego, odpowiedniej klasyfikacji operacji dokonuje dom maklerski zobowiązany do spełniania norm adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym, zgodnie z zasadami stosowanymi do własnych operacji,
  - b) skonsolidowany portfel niehandlowy stanowią pozostałe operacje,
  - c) przez skonsolidowane przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań rozumie się przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, obliczone na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego domu maklerskiego lub finansowej spółki holdingowej przy odpowiednim stosowaniu zasad określonych w załączniku nr 12 do rozporządzenia.

2. Z obliczeń normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym, po uprzednim powiadomieniu Komisji, można wyłączyć poszczególne podmioty zależne, które w innym przypadku byłyby w niej uwzględnione, w następujących przypadkach:

- 1) podmiot ma siedzibę w państwie niebędącym państwem członkowskim, w którym występują prawne przeszkody w przekazywaniu niezbędnych informacji;
- 2) suma bilansowa podmiotu nie przekracza niższej z dwóch wielkości: 10 000 000 euro, obliczonej według bieżącego kursu średniego ogłoszonego na dany dzień przez Narodowy Bank Polski, lub 1 % sumy bilansowej domu maklerskiego, o ile suma sum bilansowych dwóch lub więcej podmiotów, które byłyby wyłączone w tym przypadku, łącznie nie przewyższa powyższych kryteriów;
- 3) jeżeli w opinii Komisji:
  - a) włączenie podmiotu do obliczeń norm adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym byłoby niewłaściwe lub mylące w odniesieniu do celów nadzoru nad adekwatnością kapitałową lub
  - b) podmiot nie ma znaczenia dla celów nadzoru nad adekwatnością kapitałową.

3. Powiadomienie, o którym mowa w ust. 2, powinno zawierać szczegółowe dane dotyczące podmiotu, który został wyłączone z obliczeń, w szczególności podstawę wyłączenia, wartość udziału w podmiocie, sumę bilansową domu maklerskiego oraz wyłączonego podmiotu.

§ 20. 1. Dom maklerski w przypadku, o którym mowa w § 19 ust. 2, przekazuje Komisji wyłączone z obliczeń sprawozdania finansowe podmiotu:

- 1) zależnego od domu maklerskiego lub finansowej spółki holdingowej,
- 2) w którym dom maklerski lub finansowa spółka holdingowa posiada udział kapitałowy,
- 3) z którym pozostaje w związku gospodarczym opartym na stałej współpracy

— który wywiera istotny wpływ na jego sytuację finansową.

2. Dom maklerski spełniający normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym, na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej finansowej spółki holdingowej jest zobowiązany przekazać Komisji niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 90 dni od dnia zatwierdzenia, skonsolidowane sprawozdanie finansowe tej finansowej spółki holdingowej.

3. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 2, sporządzone w języku obcym dom maklerski przekazuje wraz z ich tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego.

§ 21. Wysokość zaciągniętych przez dom maklerski kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych przez niego dłużnych papierów wartościowych nie może przekroczyć czterokrotności poziomu nadzorowanych kapitałów.

§ 22. 1. Przepisy rozporządzenia dotyczące zarządu domu maklerskiego stosuje się odpowiednio do:

- 1) komplementariuszy, którym przysługuje prawo prowadzenia spraw spółki — w przypadku domu maklerskiego w formie spółki komandytowej lub spółki komandytowo-akcyjnej;
- 2) partnerów albo wspólników, którym przysługuje prawo prowadzenia spraw spółki — w przypadku domu maklerskiego w formie spółki partnerskiej lub spółki jawnej.

2. Przepisy rozporządzenia dotyczące rady nadzorczej domu maklerskiego stosuje się odpowiednio do komplementariuszy albo wspólników, którym przysługuje prawo prowadzenia spraw spółki — w przypadku domu maklerskiego w formie spółki komandytowej, spółki partnerskiej lub spółki jawnej.

§ 23. 1. W odniesieniu do okresu obserwacji, o którym mowa w § 281 ust. 1 załącznika nr 6 do rozporządzenia, dom maklerski, który nie posiada zgody na postępowanie się własnymi oszacowaniami parametrów LGD oraz CCF, może korzystać w chwili wdrażania metody wewnętrznych ratingów z danych obejmujących okres co najmniej trzech lat, przy czym okres ten będzie się wydłużał każdego roku o rok, aż do osiągnięcia co najmniej pięciu lat.

2. W odniesieniu do okresu obserwacji, o którym mowa w § 287 ust. 1 załącznika nr 6 do rozporządzenia, dom maklerski może korzystać w chwili wdrażania metody wewnętrznych ratingów z danych obejmujących okres co najmniej trzech lat, przy czym okres ten będzie się wydłużał każdego roku o rok, aż do osiągnięcia co najmniej pięciu lat.

3. W odniesieniu do okresu obserwacji, o którym mowa w § 302 załącznika nr 6 do rozporządzenia, dom maklerski może korzystać w chwili wdrażania metody wewnętrznych ratingów z danych obejmujących okres co najmniej trzech lat, przy czym okres ten będzie się wydłużał każdego roku o rok, aż do osiągnięcia co najmniej pięciu lat.

4. W odniesieniu do okresu obserwacji, o którym mowa w § 311 załącznika nr 6 do rozporządzenia, dom maklerski może korzystać w chwili wdrażania metody wewnętrznych ratingów z danych obejmujących okres co najmniej trzech lat, przy czym okres ten będzie się wydłużał każdego roku o rok, aż do osiągnięcia co najmniej pięciu lat.

5. Do dnia 31 grudnia 2010 r. ważona wartością ekspozycji średnia wartość oszacowanego parametru LGD, o którym mowa w załączniku nr 6 do rozporządzenia, dla wszystkich ekspozycji detalicznych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych i nieobjętych gwarancjami rządów centralnych nie może wynosić mniej niż 10 %.

§ 24. Współczynnik przejścia:

- 1) do dnia 31 grudnia 2010 r. wynosi 30/88;
- 2) od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. wynosi 59/88.

§ 25. Dom maklerski prowadzący znaczącą działalność maklerską w rozumieniu rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych oraz maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz. U. Nr 67, poz. 479), przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, może uznać skalę swojej działalności za znaczącą w rozumieniu § 7 ust. 1.

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.⁶⁾

Minister Finansów: w z. *E. Suchocka-Roguska*

⁶⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 14 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych oraz maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz. U. Nr 67, poz. 479), które traci moc stosownie do brzmienia art. 27 ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r. Nr 165, poz. 1316) z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

WYODRĘBNIANIE PORTFELA HANDLOWEGO

Rozdział 1. Zasady zaliczania operacji do portfela handlowego i niehandlowego

§ 1. 1. Portfel handlowy domu maklerskiego obejmuje:

- 1) operacje dokonywane w celach handlowych, z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic pomiędzy rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też z innych odchyłeń cen lub parametrów cenowych, a w szczególności stóp procentowych, kursów walutowych, indeksów giełdowych lub z zamiarem krótkoterminowej odsprzedaży, obejmujące pozycje otwierane na własny rachunek i pozycje związane z obsługą klienta oraz związane z organizowaniem obrotu;
- 2) operacje dokonywane w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego, których zbywalność albo nie podlega żadnym ograniczeniom umownym albo które można zabezpieczyć;
- 3) operacje bezpośrednio związane z operacjami zaliczonymi do portfela handlowego, polegające na naliczaniu i rozliczaniu opłat, prowizji, odsetek, dywidend i depozytów zabezpieczających transakcje terminowe zawarte na rynku regulowanym.

2. Do portfela handlowego domu maklerskiego zalicza się w szczególności następujące rodzaje operacji, jeśli spełniają warunki określone w § 1 ust. 1:

- 1) operacje bilansowe i pozabilansowe;
- 2) operacje dokonywane na zlecenie osoby trzeciej we własnym imieniu i na własny rachunek, nawet jeżeli pozycje pierwotne określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wynikające z tych operacji, są w pełni kompensowane z przeciwstawnymi pozycjami pierwotnymi;
- 3) operacje polegające na gwarantowaniu emisji papierów wartościowych.

§ 2. Portfel niehandlowy domu maklerskiego obejmuje operacje niezaliczone do portfela handlowego domu maklerskiego, w szczególności udzielanie pożyczek, zakładanie lokat i depozytów bankowych oraz operacje służące zabezpieczeniu domu maklerskiego przed ryzykiem związanym z tymi operacjami.

§ 3. 1. Dom maklerski może, z zastrzeżeniem ust. 2, uwzględnić w portfelu handlowym wewnętrzne instrumenty zabezpieczające, rozumiane jako pozycje, które w istotny sposób lub całkowicie kompensują element ryzyka wynikającego z pozycji lub grupy pozycji zaliczonych do portfela niehandlowego.

2. Warunkiem zakwalifikowania do portfela handlowego pozycji powstających z tytułu stosowania wewnętrznych instrumentów zabezpieczających jest utrzymywanie przez dom maklerski tych pozycji z przeznaczeniem handlowym oraz spełnienie kryteriów dotyczących przeznaczenia handlowego i ostrożnej wyceny, określonych w § 8-15 rozporządzenia, a w szczególności:

- 1) pierwotnym celem wewnętrznych instrumentów zabezpieczających nie jest uniknięcie lub obniżenie wymogów kapitałowych;

- 2) główną częścią ryzyka rynkowego wywołanego wewnętrznym instrumentem zabezpieczającym zarządza się w sposób dynamiczny w portfelu handlowym w ramach zatwierdzonych limitów;
- 3) wewnętrzne instrumenty zabezpieczające są monitorowane w oparciu o zatwierdzone przez zarząd domu maklerskiego procedury sporządzone w formie pisemnej.

3. Warunek, o którym mowa w ust. 2, nie narusza wymogów kapitałowych stosowanych w odniesieniu do należących do portfela niehandlowego pozycji objętych wewnętrznym instrumentem zabezpieczającym.

4. Niezależnie od przepisów ust. 2-3, w przypadku gdy dom maklerski zabezpiecza przed ryzykiem kredytowym ekspozycję zaliczoną do portfela niehandlowego przy użyciu kredytowego instrumentu pochodnego zaliczonego do portfela handlowego (stosuje wewnętrzny instrument zabezpieczający), uznaje się że do celów rachunku wymogów kapitałowych ekspozycja z portfela niehandlowego nie jest zabezpieczona, dopóki dom maklerski nie nabędzie od uznanego zewnętrznego dostawcy ochrony kredytowej, zabezpieczenia wynikającego z zawarcia umowy o kredytowy instrument pochodny, który spełnia wymagania określone w przepisach załącznika nr 7 do rozporządzenia w odniesieniu do ekspozycji z portfela niehandlowego. Jeżeli ochrona kredytowa zostaje nabyta i uznana dla celów rachunku wymogów kapitałowych jako instrument zabezpieczający ekspozycję z portfela niehandlowego, do portfela handlowego nie zalicza się ani wewnętrznego, ani zewnętrznego zabezpieczającego instrumentu pochodnego.

§ 4. Dom maklerski może zaliczać do portfela handlowego pozycje, zgodnie z § 2 ust. 3 załącznika nr 12 do rozporządzenia, odpowiednio jako instrumenty kapitałowe lub dłużne, w przypadku gdy:

- 1) dom maklerski wykaże, że w zakresie tych pozycji jest aktywnym animatorem rynku;
- 2) dom maklerski wykaże, że posiada odpowiednie systemy i mechanizmy kontroli regulujące obrót tymi instrumentami;
- 3) zaangażowanie w zakresie żadnego z tych instrumentów nie przekracza 10 % kapitału własnego podmiotu, którego dany instrument dotyczy.

§ 5. Transakcje repo związane z działalnością handlową, zaliczane przez dom maklerski do portfela niehandlowego, można dla celów obliczania wymogu kapitałowego objąć portfelem handlowym, o ile dotyczy to wszystkich transakcji wymienionego typu. W tym celu transakcje repo związane z działalnością handlową definiuje się jako te, które spełniają wymagania § 1 i 8, a przedmiotem świadczenia są środki pieniężne lub papiery wartościowe zaliczane do portfela handlowego. Niezależnie od portfela, do którego zostały zaliczone, wszystkie transakcje repo podlegają obciążeniu z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta dla transakcji z portfela niehandlowego.

Rozdział 2. Systemy i mechanizmy kontroli

§ 6. 1. Dom maklerski ustanawia i utrzymuje systemy i mechanizmy kontroli w celu zapewnienia ostrożnej i wiarygodnej wyceny pozycji, spełniających warunki, o których mowa w § 9-15 rozporządzenia, wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

2. Systemy i mechanizmy kontroli muszą zawierać co najmniej następujące elementy:

- 1) udokumentowane zasady i procedury dotyczące procesu wyceny, które określają zakres odpowiedzialności za różne obszary wchodzące w skład tego procesu, źródła informacji o rynku oraz przegląd tych źródeł ze względu na potrzeby wyceny, częstotliwość dokonywania niezależnej wyceny, godziny podawania dziennych cen zamknięcia,

procedury dokonywania wycen korygujących oraz przeprowadzania weryfikacji na koniec miesiąca oraz weryfikacji doraźnej;

- 2) przejrzysty i niezależny od jednostki organizacyjnej domu maklerskiego, dokonującej operacji zaliczanych do portfela handlowego, system przekazywania sprawozdań do jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za proces wyceny pozycji wynikających z tych operacji.

§ 7. 1. Dom maklerski zobowiązany jest do opracowania w formie pisemnej oraz stosowania się do zasad i procedur ustalania, które pozycje należy zaliczyć do portfela handlowego w związku z obliczaniem wymogów kapitałowych, zgodnie z kryteriami określonymi w § 1, 4–6 i 8 oraz z uwzględnieniem możliwości domu maklerskiego w zakresie zarządzania ryzykiem oraz stosowanych przez dom maklerski praktyk w tym zakresie.

2. Zasady i procedury, o których mowa w ust. 1, określają co najmniej:

- 1) listę działalności, które dom maklerski uznaje za handlowe i zalicza do portfela handlowego do celów obliczania wymogów kapitałowych;
- 2) zakres, w jakim pozycje wynikające z operacji zaliczonych do portfela handlowego są codziennie wyceniane w odniesieniu do aktywnego, płynnego rynku dwustronnego;
- 3) w przypadku pozycji podlegających codziennej wycenie przy użyciu modelu – zakres, w jakim dom maklerski:
  - a) identyfikuje wszystkie istotne ryzyka związane z daną pozycją,
  - b) zabezpiecza się przed wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka związanymi z daną pozycją za pomocą instrumentów, dla których istnieje aktywny, płynny rynek dwustronny,
  - c) dokonuje miarodajnych oszacowań podstawowych założeń i parametrów stosowanych w modelu;
- 4) zakres, w jakim dom maklerski jest zobowiązany dokonywać wycen pozycji wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego, które mogą być systematycznie weryfikowane przez otoczenie;
- 5) zakres, w jakim ograniczenia prawne lub inne ograniczenia wynikające z działalności operacyjnej domu maklerskiego wpływają negatywnie na zdolność do dokonania w krótkim czasie upłynnienia lub zabezpieczenia pozycji;
- 6) zakres, w jakim dom maklerski jest zobowiązany aktywnie zarządzać ryzykiem związanym z ekspozycją w ramach swojej działalności handlowej;
- 7) zakres, w jakim dom maklerski może dokonywać transferu ryzyka lub pozycji pomiędzy portfelem handlowym i niehandlowym oraz warunki, na jakich takie transfery mogą być dokonywane.

3. Przestrzeganie procedur, o których mowa w ust. 1, podlega okresowej kontroli wewnętrznej, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

§ 8. W odniesieniu do pozycji zaliczonych przez dom maklerski do portfela handlowego powinny być spełnione następujące warunki:

- 1) pozycje lub portfele handlowe muszą posiadać dobrze udokumentowaną strategię polityki inwestycyjnej zatwierdzoną przez zarząd domu maklerskiego, w tym wyznaczony horyzont czasowy dla poszczególnych rodzajów operacji w portfelu handlowym;
- 2) w odniesieniu do aktywnego zarządzania pozycjami portfela handlowego muszą zostać określone zasady i procedury, uwzględniające:
  - a) ustalanie limitów pozycji wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego (pozycje) oraz monitorowanie tych limitów,
  - b) zasady przekazywania zarządowi domu maklerskiego sprawozdań na temat pozycji w ramach procesu zarządzania ryzykiem,

- c) stopień autonomii pracowników zawierających transakcje skutkujące otwarciem lub zamknięciem pozycji w ramach uzgodnionych limitów oraz zgodnie z zatwierdzoną strategią polityki inwestycyjnej,
  - d) monitorowanie pozycji w oparciu o informacje rynkowe, ocenę ich zbywalności lub możliwości ich zabezpieczenia, oraz wiążące się z nimi rodzaje ryzyka, w tym w szczególności ocenę jakości i dostępności danych rynkowych stosowanych do procesu wyceny tych pozycji, poziomu obrotu rynkowego oraz wielkości zawieranych na rynku transakcji;
- 3) dom maklerski powinien posiadać jasno określone zasady i procedury dotyczące monitorowania zgodności pozycji ze strategią polityki inwestycyjnej, w tym dotyczące monitorowania wielkości obrotu i przeterminowanych pozycji w portfelu handlowym;
- 4) strategia polityki inwestycyjnej obejmuje bieżącą, średnioterminową i długoterminową politykę inwestycyjną, uwzględniającą w szczególności:
- a) krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe cele inwestowania,
  - b) zasadę budowy portfela inwestycji i metody zarządzania nim,
  - c) kwotę środków przeznaczoną do inwestowania;
- 5) wszelkie zmiany w zakresie strategii polityki inwestycyjnej domu maklerskiego powinny być uzasadnione w formie pisemnej i zatwierdzone przez zarząd domu maklerskiego.

Rozdział 3. Wykaz operacji zaliczonych do portfela handlowego

Operacje zawarte w dniu.....
Zaliczone do portfela handlowego

Lp.	Wyszczególnienie (wg rodzajów operacji, instrumentów bazowych)	Portfel handlowy (kwoty nominalne operacji w tys. PLN)
	Operacje bilansowe:	
	Razem operacje bilansowe	
	Operacje pozabilansowe:	
	Razem operacje pozabilansowe	
	Działalność handlowa (razem operacje bilansowe i razem operacje pozabilansowe)	

OGÓLNE ZASADY WYZNACZANIA POZYCJI W INSTRUMENTACH BAZOWYCH

Rozdział 1. Wyznaczanie pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych

§ 1.1. Instrumenty bazowe oraz parametry cenowe określa się na potrzeby obliczania łącznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka rynkowego, o których mowa w załączniku nr 3 i 4 do rozporządzenia.

2. Pozycje pierwotne w instrumentach bazowych wyznacza się w zakresie:

- 1) operacji bilansowych – oznaczających operacje, których wynikiem są aktywa i zobowiązania bilansowe;
- 2) operacji pozabilansowych – oznaczających operacje, których wynikiem są zobowiązania pozabilansowe – obejmujących:
  - a) operacje warunkowe – których wynikiem są:
    - udzielone i otrzymane zobowiązania warunkowe – o charakterze gwarancyjnym i finansowym,
    - kredytowe instrumenty pochodne – których wynikiem są pozabilansowe udzielone lub otrzymane zobowiązania do nabycia, zbycia lub gotówkowego rozliczenia instrumentu bazowego stanowiącego aktywa referencyjne, w przypadku zajścia określonego zdarzenia kredytowego,
  - b) transakcje pochodne – których wynikiem są pozabilansowe zobowiązania związane z realizacją operacji terminowych, w szczególności terminowe transakcje kupna lub sprzedaży, zamiany, depozytowo-lokacyjne, w tym:
    - pozabilansowe transakcje bieżące – oznaczające transakcje pozabilansowe, których realizacja nastąpi w określonym w umowie terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia zawarcia transakcji, to jest 48 godzin od zamknięcia dnia, w którym zawarto transakcję, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy, przy z góry ustalonym poziomie parametru cenowego,
    - pozabilansowe transakcje terminowe proste – oznaczające transakcje pozabilansowe, których realizacja nastąpi w określonym w umowie terminie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia zawarcia transakcji, to jest 48 godzin od zamknięcia dnia, w którym zawarto transakcję, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy, przy z góry ustalonym poziomie parametru cenowego,
    - pozabilansowe transakcje terminowe opcyjne (opcje, w tym warranty) – oznaczające transakcje pozabilansowe polegające na kupnie lub sprzedaży prawa do nabycia lub zbycia określonej ilości instrumentu bazowego, których realizacja może nastąpić w określonym w umowie terminie lub okresie, przy z góry ustalonym poziomie parametru cenowego.

3. Wykaz przykładowych transakcji pochodnych określa § 27.

4. Dom maklerski wyznacza pozycje pierwotne wynikające z operacji bez względu na rodzaj rynku, na którym dokonano operacji, sposób rozliczenia operacji, możliwość odroczenia płatności oraz wpływ terminu realizacji zobowiązań wynikających z operacji.

§ 2.1. Salda kont uwzględnianych w rachunku pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych powinny być wyrażone w wartości rynkowej, przy czym wartość rynkową ustala się oraz salda kont walutowych przelicza się zgodnie z zasadami określonymi w § 9–15 rozporządzenia.

2. Z zastrzeżeniem rozwiązań szczególnych określonych w załącznikach nr 2–14 do rozporządzenia, pozycje pierwotne w instrumentach bazowych oblicza się jako:

- 1) salda bilansowe lub pozabilansowe wynikające z operacji bilansowej, operacji warunkowej lub transakcji bieżącej;
- 2) salda wynikające z teoretycznych operacji bilansowych lub z teoretycznych pozabilansowych transakcji bieżących, w szczególności pozabilansowych transakcji bieżących kupna lub sprzedaży, stanowiących odwzorowanie transakcji terminowej prostej lub transakcji terminowej opcyjnej, zapewniające realizację celu jej zawarcia, przy zachowaniu jej profilu ryzyka (dekompozycja pozabilansowej transakcji terminowej).

§ 3. Długie lub krótkie pozycje w transakcjach terminowych prostych są traktowane odpowiednio jak długie lub krótkie pozycje w instrumentach bazowych, do których te transakcje terminowe się odnoszą.

§ 4. 1. Transakcje terminowe opcyjne uwzględnia się w rachunku pozycji pierwotnych w kwotach ich ekwiwalentów delta, równych nominalnym kwotom opcji pomnożonym przez odpowiadający im współczynnik delta, przy czym:

- 1) w przypadku opcji oferowanych w obrocie giełdowym – należy stosować współczynniki delta ustalone przez daną giełdę, jeżeli współczynnik taki jest przez giełdę publikowany;
- 2) w przypadku opcji oferowanych w obrocie pozagiełdowym – należy stosować współczynniki delta ustalone przez rynki pozagiełdowe lub, w przypadku ich braku, obliczone na podstawie własnych modeli wyceny opcji po uprzednim uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 3 ustawy.

2. Dom maklerski, który zawiera transakcje terminowe opcyjne, jest zobowiązany do kontroli i limitowania ryzyka wynikającego z wpływu, innych niż zmiany bieżących parametrów cenowych, czynników wpływających na wartość opcji oraz dokonywania korekt odpowiednio zwiększających wartość obliczonego współczynnika delta.

3. Dom maklerski, który zawiera transakcje terminowe opcyjne tylko i wyłącznie w sposób zapewniający jednoczesne, każdorazowe i natychmiastowe zawarcie przeciwstawnej transakcji terminowej opcyjnej o tych samych parametrach, jest zwolniony z obowiązku uzyskania zgody na stosowanie współczynników delta obliczonych na podstawie własnych modeli wyceny opcji, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

§ 5. Operacje złożone, polegające na:

- 1) zawarciu transakcji pozabilansowej zewnętrznej, której przedmiotem jest inna transakcja pozabilansowa wewnętrzna – uwzględnia się w rachunku pozycji pierwotnych zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym załączniku zastosowanymi do transakcji zewnętrznej, przy czym transakcji tej przypisuje się kwotę nominalną transakcji wewnętrznej;
- 2) jednoczesnym zawarciu kilku transakcji – rozkłada się na transakcje składowe i uwzględnia się odrębnie w rachunku pozycji pierwotnych zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym załączniku.

§ 6. Operacje, których wynikiem są zarówno aktywa lub zobowiązania bilansowe, jak i pozycje pozabilansowe, rozkłada się odpowiednio na operacje bilansowe i operacje pozabilansowe i uwzględnia w rachunku pozycji pierwotnych odrębnie zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym załączniku.

§ 7. Termin zapadalności pozycji pierwotnej oznacza wynikający z umowy ostateczny termin spłaty wszystkich zobowiązań związanych z pozycją pierwotną, przy czym:

- 1) bieżąca pozycja pierwotna oznacza pozycję pierwotną, której termin zapadalności jest nie dłuższy niż 2 dni robocze od dnia zawarcia transakcji, to jest 48 godzin od zamknięcia dnia, w którym zawarto transakcję, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy;

- 2) terminowa pozycja pierwotna, oznacza pozycję pierwotną, której termin zapadalności jest dłuższy niż termin, o którym mowa w pkt 1.

§ 8. Gwarantowanie emisji papierów wartościowych uwzględnia się w rachunku pozycji pierwotnych w kwocie zobowiązania do objęcia (zakupu), po z góry ustalonej cenie i w z góry ustalonym terminie, papierów wartościowych pochodzących z nowej emisji, pomniejszonej o kwoty dokonanych subskrypcji i otrzymanych regwarancji, z zastrzeżeniem § 9.

§ 9. Gwarantowanie emisji papierów wartościowych można uwzględniać w rachunku pozycji pierwotnych jako iloczyn kwoty określonej w § 8 i odpowiedniego współczynnika przeliczeniowego określonego w poniższej tabeli, przy czym dzień zerowy oznacza dzień, w którym dom maklerski staje się bezwarunkowo zobowiązany do objęcia (nabycia) znanej ilości papierów wartościowych po uzgodnionej cenie:

Okres	Współczynnik przeliczeniowy
od podpisania umowy do dnia zerowego	0 %
w pierwszym dniu roboczym po dniu zerowym	10 %
w drugim i trzecim dniu roboczym po dniu zerowym	25 %
w czwartym dniu roboczym po dniu zerowym	50 %
w piątym dniu roboczym po dniu zerowym	75 %
w szóstym i dalszych dniach roboczych po dniu zerowym	100 %

§ 10. Terminowe kontrakty giełdowe na stopy procentowe (*interest rate futures*), umowy dotyczące transakcji terminowych na stopy procentowe (*forward rate agreements*) i terminowe zobowiązania zakupu lub sprzedaży instrumentów dłużnych podlegają dekompozycji na pozycje pierwotne zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) długa pozycja w terminowych kontraktach giełdowych na stopy procentowe generuje:
  - a) krótką pozycję odpowiadającą zaciągniętej pożyczce wymagalnej w terminie dostawy określonym w umowie,
  - b) długą pozycję z tytułu posiadanych aktywów z M identycznym z M instrumentu lub pozycji referencyjnej, która jest przedmiotem danego terminowego kontraktu giełdowego;
- 2) krótka pozycja z tytułu sprzedanej transakcji terminowej na stopę procentową generuje:
  - a) długą pozycję zapadającą w terminie obejmującym termin rozliczenia transakcji oraz okres obowiązywania umowy,
  - b) krótką pozycję wymagalną w terminie rozliczenia transakcji;
- 3) w przypadku terminowych kontraktów giełdowych na stopy procentowe i terminowych umów stopy procentowej zarówno zaciągniętą pożyczkę, jak i aktywa, w celu obliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych, zalicza się do pozycji o niskim ryzyku szczególnym;
- 4) pozycja z tytułu terminowego zobowiązania zakupu instrumentu dłużnego generuje:
  - a) krótką pozycję odpowiadającą zaciągniętej pożyczce wymagalnej w terminie dostawy instrumentu,
  - b) długą pozycję w instrumencie dłużnym;
- 5) w przypadku transakcji repo instrumentów dłużnych, do celów obliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych, zaciągniętą pożyczkę zalicza się do pozycji o niskim ryzyku szczególnym, natomiast instrument dłużny wpisuje się do tej grupy pozycji w tabeli, o której mowa w § 37 załącznika nr 3, która będzie właściwa dla danego instrumentu.

§ 11. Do celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych transakcje zamiany (*swap*) podlegają dekompozycji na operacje bilansowe. Transakcja zamiany na stopy procentowe, zgodnie z którą dom maklerski otrzymuje zmienną stawkę oprocentowania i płaci stawkę stałą, w rachunku pozycji pierwotnych generuje:

- 1) długą pozycję w instrumencie o zmiennym oprocentowaniu zapadającym w najbliższym terminie przeszacowania stopy procentowej;
- 2) krótką pozycję w instrumencie o stałym oprocentowaniu o tym samym M, co cała transakcja zamiany (*swap*).

Rozdział 2. Uwzględnienie kredytowych instrumentów pochodnych w rachunku pozycji pierwotnych w portfelu handlowym

§ 12. Dom maklerski, który w wyniku zawarcia umowy dotyczącej kredytowego instrumentu pochodnego przyjmuje na siebie ryzyko kredytowe (sprzedawca zabezpieczenia), obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, uwzględnia wartość nominalną tej umowy, chyba że przepisy rozporządzenia stanowią inaczej.

§ 13. Dom maklerski, o którym mowa w § 12, z zastrzeżeniem przypadków transakcji zamiany przychodu całkowitego (*total return swap*), obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, zamiast M zobowiązania stosuje termin rozliczenia umowy dotyczącej kredytowego instrumentu pochodnego, przy czym poszczególne transakcje podlegają dekompozycji na pozycje pierwotne zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) transakcja zamiany przychodu całkowitego (*total return swap*) generuje:
  - a) pozycję długą z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych dla zobowiązania referencyjnego,
  - b) pozycję krótką z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych dla obligacji rządowej, zapadającej w najbliższym terminie przeszacowania stopy procentowej, której przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % w rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego na podstawie metody standardowej,
  - c) pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla zobowiązania referencyjnego;
- 2) transakcja zamiany ryzyka kredytowego (*credit default swap*) generuje:
  - a) syntetyczną pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla zobowiązania podmiotu referencyjnego, chyba że instrument pochodny posiada ocenę wiarygodności kredytowej nadaną przez ECAI, oraz spełnia warunki dotyczące pozycji dłużnych o obniżonym ryzyku, o których mowa w § 28 załącznika nr 3 do rozporządzenia, w którym to przypadku generowana jest długa pozycja z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla tego instrumentu pochodnego,
  - b) w przypadku należnych spłat premii lub odsetek w ramach produktu takie przepływy środków pieniężnych przedstawia się jako pozycje nominalne w obligacjach rządowych;
- 3) jednopodmiotowy instrument dłużny powiązany ze zdarzeniem kredytowym (*single name credit linked note*), z zastrzeżeniem pkt 5, generuje:
  - a) pozycję długą z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych w instrumencie dłużnym,
  - b) pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych w instrumencie dłużnym,
  - c) syntetyczną pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla zobowiązania podmiotu referencyjnego;
- 4) wielopodmiotowy instrument dłużny powiązany ze zdarzeniem kredytowym (*multiple name credit linked note*) zapewniający proporcjonalne zabezpieczenie, z zastrzeżeniem pkt 5,

generuje pozycje, o których mowa w pkt 3 lit. a i b, oraz długą pozycję z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla zobowiązań każdego z podmiotów referencyjnych, gdzie całkowitą wartość nominalną umowy przypisuje się każdej z pozycji proporcjonalnie do udziału procentowego w całkowitej wartości nominalnej, jaką stanowi każda ekspozycja wobec podmiotu referencyjnego, przy czym gdy możliwe jest wyodrębnienie więcej niż jednego zobowiązania podmiotu referencyjnego, podstawę określenia ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych stanowi zobowiązanie o najwyższej wadze ryzyka;

- 5) jeżeli instrument, o którym mowa w pkt 3 lub 4, posiada ocenę wiarygodności kredytowej nadaną przez uznaną ECAI oraz spełnia warunki dotyczące pozycji dłużnych o obniżonym ryzyku, nie generuje pozycji, o których mowa w tych punktach, lecz wyłącznie pozycję długą z tytułu szczególnego ryzyka cen instrumentów dłużnych dla tego instrumentu;
- 6) kredytowy instrument pochodny uruchamiany pierwszym niewykonaniem zobowiązania (*first-asset-to-default credit derivative*) generuje długą pozycję z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych odpowiadającą wartościom nominalnym zobowiązań każdego z podmiotów referencyjnych, przy czym, jeśli kwota maksymalnej płatności w przypadku zdarzenia kredytowego jest niższa niż wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego dla wyżej określonych pozycji, wówczas kwotę maksymalnej płatności można przyjąć jako wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego tego instrumentu, z zastrzeżeniem pkt 8;
- 7) kredytowy instrument pochodny uruchamiany drugim niewykonaniem zobowiązania (*second-asset-to-default credit derivative*) generuje długie pozycje z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych odpowiadające wartościom nominalnym zobowiązań każdego z podmiotów referencyjnych z pominięciem zobowiązania podmiotu o najniższym wymogu kapitałowym z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, przy czym, jeśli kwota maksymalnej płatności w przypadku zdarzenia kredytowego jest niższa niż wymóg kapitałowy wyznaczony według metody opisanej w pierwszej części zdania, wówczas kwotę tę można przyjąć jako wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla tego instrumentu;
- 8) jeżeli instrument, o którym mowa w pkt 6 lub 7, posiada ocenę wiarygodności kredytowej nadaną przez ECAI oraz spełnia warunki dotyczące pozycji dłużnych o obniżonym ryzyku, sprzedawca zabezpieczenia musi uwzględnić jedynie pozycję pierwotną z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych odpowiadającą ocenie wiarygodności kredytowej instrumentu pochodnego.

§ 14. Dom maklerski, który transferuje ryzyko kredytowe (nabywca zabezpieczenia), określa pozycje pierwotne w sposób symetrycznie przeciwny do sposobu określonego w § 13 dla pozycji sprzedawcy zabezpieczenia, z wyjątkiem instrumentu dłużnego powiązanego ze zdarzeniami kredytowymi (*credit linked note*), który nie generuje krótkiej pozycji u emitenta, przy czym:

- 1) jeśli w danym momencie obowiązuje opcja wykupu (*call option*) połączona z przyrostem wartości odsetek danego instrumentu (*step-up*), moment ten traktuje się jako M ochrony kredytowej;
- 2) w przypadku kredytowego instrumentu pochodnego uruchamianego n-tym niewykonaniem zobowiązania zezwala się nabywcy ochrony kredytowej na kompensowanie ryzyka szczególnego dla n-1 zobowiązań podmiotów referencyjnych (tzn. n-1 aktywów o najniższym obciążeniu ryzykiem szczególnym).

§ 15. Obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, pomija się pozycję pierwotną wynikającą z ekspozycji bazowej zabezpieczonej kredytowym instrumentem pochodnym oraz wynikającą z zabezpieczenia w przypadku gdy

wartości po obu stronach - pozycji krótkiej i pozycji długiej, zmieniają się przeciwstawnie i głównie w tym samym zakresie, co ma miejsce w następujących sytuacjach:

- 1) obie pozycje zawierają całkowicie identyczne instrumenty;
- 2) długa pozycja gotówkowa jest zabezpieczona transakcją zamiany przychodu całkowitego (*total return swap*) lub odwrotnie, a zobowiązanie referencyjne oraz ekspozycja bazowa – pozycja gotówkowa są idealnie dopasowane, przy czym M samej transakcji zamiany (*swap*) może się różnić od M ekspozycji bazowej.

§ 16. Obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych uwzględnia się 20 % wielkości pozycji pierwotnej wynikającej z ekspozycji bazowej zabezpieczonej kredytowym instrumentem pochodnym lub wynikającej z zabezpieczenia – w zależności od tego, która z kategorii generuje wyższy wymóg kapitałowy – gdy pozycje te zmieniają się przeciwstawnie i głównie w tym samym zakresie oraz gdy:

- 1) występuje dopasowanie zobowiązania referencyjnego, M zarówno zobowiązania referencyjnego, jak i kredytowego instrumentu pochodnego, oraz waluty ekspozycji bazowej;
- 2) zasadnicze elementy umowy kredytowego instrumentu pochodnego nie wpływają znacząco na różnicę pomiędzy zmianą cen kredytowego instrumentu pochodnego a zmianami cen zobowiązania referencyjnego.

§ 17. Obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych uwzględnia się pozycję pierwotną wynikającą z ekspozycji bazowej zabezpieczonej kredytowym instrumentem pochodnym lub wynikającą z zabezpieczenia (w zależności od tego, która z nich generuje wyższy wymóg kapitałowy), gdy pozycje te zmieniają się przeciwstawnie, co ma miejsce w następujących sytuacjach:

- 1) pozycja pierwotna spełnia warunki określone w § 15 pkt 2, ale występuje niedopasowanie aktywów pomiędzy zobowiązaniem referencyjnym a ekspozycją bazową, przy czym spełnione są następujące wymogi:
  - a) zobowiązanie referencyjne ma stopień uprzywilejowania kredytowego równy lub niższy od zobowiązania bazowego,
  - b) zobowiązanie bazowe oraz zobowiązanie referencyjne pochodzą od tego samego dłużnika oraz zawierają podlegające wykonaniu z mocy prawa obustronne klauzule stwierdzenia niewykonania zobowiązań lub przyspieszenia takiego stwierdzenia;
- 2) pozycja pierwotna spełnia warunki określone w § 15 pkt 1 lub § 16, ale występuje niedopasowanie walut lub terminów zapadalności pomiędzy zabezpieczeniem ryzyka kredytowego a bazowym składnikiem aktywów, niedopasowania walutowe powinny zostać ujęte w rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia;
- 3) pozycja pierwotna spełnia warunki określone w § 16, ale występuje niedopasowanie aktywów pomiędzy pozycją pieniężną a kredytowym instrumentem pochodnym, przy czym bazowy składnik aktywów ujmuje się jako zobowiązanie podlegające dostawie w umowie dotyczącej kredytowego instrumentu pochodnego.

§ 18. Dom maklerski, który wycenia instrumenty pochodne określone w § 4 ust. 1, 10 i 11 według bieżącej wartości rynkowej i zarządza ryzykiem ogólnym stopy procentowej obciążającym transakcje na zasadzie dyskontowania przepływów pieniężnych, może posługiwać się, z zastrzeżeniem § 19, modelami wrażliwości celem obliczania pozycji, o których mowa wyżej, może również stosować te modele w stosunku do wszelkich instrumentów dłużnych, w przypadku których wiarygodność główna spłacana jest regularnie przez cały okres do wykupu, a nie jednorazową płatnością kwoty kapitału w terminie wykupu.

§ 19. Dom maklerski może stosować model wrażliwości, po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 5 ustawy, przy czym:

- 1) model powinien generować pozycje o tej samej wrażliwości na zmianę stopy procentowej, jak związane z nimi przepływy pieniężne;
- 2) należy ocenić tę wrażliwość w odniesieniu do niezależnych ruchów przykładowych stóp procentowych dobranych w różnych punktach krzywej dochodowości, przy czym należy umieścić przynajmniej jeden punkt badania wrażliwości w każdym przedziale czasowym wyznaczonym w tabeli określonej w § 46 załącznika nr 3 do rozporządzenia;
- 3) obliczone pozycje włącza się do wyliczeń wymogów kapitałowych zgodnie z przepisami § 41–57 załącznika nr 3 do rozporządzenia.

§ 20. Dom maklerski, który nie posługuje się modelami na zasadach określonych w § 18 i 19, może uznać za w pełni kompensujące się pozycje w instrumentach pochodnych, objętych przepisami § 4 ust. 1, § 10 i 11, które spełniają przynajmniej następujące warunki:

- 1) pozycje te są tej samej wartości i są wyrażone w tej samej walucie;
- 2) istnieje ściśle dopasowanie stopy referencyjnej (pozycje o oprocentowaniu zmiennym) lub kuponu odsetkowego (pozycje o oprocentowaniu stałym);
- 3) najbliższy termin przeszacowania stawki oprocentowania a w przypadku pozycji z kuponami o stałym oprocentowaniu – okres pozostający do terminu płatności, odpowiada następującym limitom:
  - a) do jednego miesiąca: ten sam dzień,
  - b) od jednego miesiąca do roku: w ciągu siedmiu dni,
  - c) powyżej roku: w ciągu 30 dni.

§ 21. Dom maklerski przekazujący papiery wartościowe lub gwarantowane prawa do tytułu do tych papierów w ramach transakcji repo oraz dom maklerski udzielający pożyczki papierów wartościowych włączają te papiery wartościowe do obliczeń swoich wymogów kapitałowych przeprowadzanych zgodnie z niniejszym załącznikiem, pod warunkiem że papiery te spełniają kryteria zaliczania do portfela handlowego określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Rozdział 3. Obliczanie pozycji zagregowanych

§ 22. Pozycję netto w danym instrumencie bazowym oblicza się jako bezwzględną wartość różnicy pomiędzy sumą długich i sumą krótkich pozycji pierwotnych bilansowych i pozabilansowych w danym instrumencie bazowym, przy czym pozycję tę oznacza się jako:

- 1) długą – gdy różnica ta jest dodatnia;
- 2) krótką – gdy różnica ta jest ujemna;
- 3) domkniętą – gdy różnica ta jest równa zero.

§ 23. Pozycję całkowitą oblicza się jako:

- 1) sumę długich albo sumę krótkich pozycji netto w poszczególnych instrumentach bazowych, w zależności od tego, która z tych sum jest wyższa, albo
- 2) sumę długich pozycji netto w poszczególnych instrumentach bazowych – gdy sumy, o których mowa w pkt 1, są sobie równe.

§ 24. 1. Globalną pozycję netto oblicza się jako bezwzględną wartość różnicy pomiędzy sumą długich i sumą krótkich pozycji netto w instrumentach bazowych.

2. Globalną pozycję brutto oblicza się jako sumę długich pozycji i krótkich pozycji netto w instrumentach bazowych.

§ 25. Pozycje pierwotne w instrumentach bazowych wyraża się w wartości bilansowej, przy czym pozycje pierwotne, wyznaczone w zakresie transakcji bieżących, wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu sprawozdawczym według zasad wyceny na dzień bilansowy.

§ 26. Przy wyliczaniu pozycji netto niedopuszczalne jest kompensowanie pozycji w zamiennych papierach wartościowych z pozycjami przeciwnymi w instrumentach finansowych, na które dane papiery mogą być zamienione.

Rozdział 4. Rodzaje transakcji pochodnych

§ 27. Przykładowe transakcje pochodne obejmują:

- 1) umowy stopy procentowej, w szczególności:
  - a) jednowalutowe transakcje zamiany stóp procentowych (*Single-Currency Interest Rate Swap*),
  - b) transakcje zamiany stopy bazowej (*Basis-Swap*),
  - c) terminowe umowy stopy procentowej (*Forward Rate Agreement*),
  - d) terminowe umowy na stopy procentowe typu futures (*Interest Rate Futures*),
  - e) zakupione opcje stopy procentowej;
- 2) umowy wymiany walutowej i umowy dotyczące złota, w szczególności:
  - a) transakcje zamiany walutowo-procentowe (*Cross-Currency Interest Rate Swap*),
  - b) terminowe umowy walutowe,
  - c) terminowe umowy giełdowe na waluty typu futures (*Currency Futures*),
  - d) zakupione opcje walutowe,
  - e) umowy dotyczące złota o charakterze podobnym do wymienionych w lit. a–e;
- 3) umowy podobne do wymienionych w pkt 1 oraz w pkt 2 dotyczące innych aktywów bazowych lub indeksów, w tym w szczególności:
  - a) kontrakty finansowe na transakcje różnicowe,
  - b) transakcje opcyjne, transakcje typu futures, transakcje zamiany (*swap*), umowy terminowe na stopę procentową oraz inne transakcje pochodne:
    - odnoszące się do papierów wartościowych, dewiz, stóp procentowych lub oprocentowania, albo innych transakcji pochodnych, indeksów finansowych lub środków finansowych, które można rozliczać za pomocą środków pieniężnych lub za pomocą środków o charakterze majątkowym wyrażonych w formie materialnej,
    - odnoszące się do transakcji towarowych, które należy rozliczać w środkach pieniężnych,
    - odnoszące się do transakcji towarowych, które można rozliczać za pomocą środków o charakterze majątkowym wyrażonych w formie materialnej, pod warunkiem że podlegają one obrotowi na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, o którym mowa w art. 3 pkt 2 ustawy,
    - odnoszące się do transakcji towarowych, które można rozliczać za pomocą środków o charakterze majątkowym wyrażonych w formie materialnej oraz niewymienionych w inny sposób w tiret trzecie i nieprzeznaczonych do celów handlowych, które wykazują właściwości innych pochodnych transakcji finansowych, uwzględniając między innymi, czy są one rozliczane i ich rozrachunek jest prowadzony przez uznane izby rozliczeniowe lub rozrachunkowe, lub podlegają regularnym spekulacyjnym transakcjom różnicowym,

- odnoszące się do kontraktów na instrumenty towarowe dotyczące indeksów pogody, opłat przewozowych, dopuszczalnych poziomów emisji oraz stawek inflacji lub innych urzędowych danych statystycznych, które należy rozliczać w środkach pieniężnych lub z opcją jednej ze stron (w przeciwnym przypadku mogą powodować niedotrzymanie warunków lub innego rodzaju zdarzenie unieważnienia kontraktu), a także wszelkiego rodzaju inne transakcje pochodne dotyczące aktywów, praw, zobowiązań, indeksów oraz instrumentów bazowych niewymienionych w pkt. 1-2 oraz w pkt 3, tiret pierwsze do czwarte, które wykazują właściwości innych transakcji pochodnych, uwzględniając między innymi, czy podlegają one obrotowi na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, których rozliczenie i rozrachunek są prowadzone przez uznane izby rozliczeniowe lub rozrachunkowe, lub podlegają regularnym spekulacyjnym transakcjom różnicowym.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA POZYCJI

Tytuł I. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen instrumentów kapitałowych

Dział I. Szczególne zasady wyznaczania pozycji w instrumentach kapitałowych

§ 1. Przez instrumenty kapitałowe rozumie się:

- 1) akcje;
- 2) prawa poboru akcji;
- 3) kwity depozytowe;
- 4) inne papiery wartościowe obciążone ryzykiem cen instrumentów kapitałowych;
- 5) elementy kapitałowe papierów wartościowych zamiennych na instrumenty kapitałowe wymienione w pkt 1-4, wyodrębnione w sposób określony w § 5 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

§ 2. Do wyznaczania pozycji pierwotnych w instrumentach kapitałowych stosuje się odpowiednio przepisy załącznika nr 2 do rozporządzenia, przy czym:

- 1) przez instrumenty bazowe należy rozumieć poszczególne instrumenty kapitałowe określone w § 1;
- 2) przez parametry cenowe należy rozumieć ceny poszczególnych instrumentów kapitałowych, z zastrzeżeniem § 12 pkt 2.

§ 3. Instrumenty kapitałowe pomniejszające poziom nadzorowanych kapitałów, zgodnie z § 2 ust. 2 lit. a załącznika nr 12 do rozporządzenia, wyłącza się z rachunku pozycji w instrumentach kapitałowych.

§ 4. Pozycje pierwotne wynikające z operacji na indeksach instrumentów kapitałowych dotyczą:

- 1) terminowych kontraktów giełdowych typu futures na indeksy giełdowe akcji;
- 2) ekwiwalentów delta opcji na kontrakty określone w pkt 1;
- 3) ekwiwalentów delta opcji na indeksy giełdowe instrumentów kapitałowych.

§ 5. Dla celów obliczania pozycji netto w poszczególnych instrumentach kapitałowych pozycje pierwotne wynikające z operacji na indeksach instrumentów kapitałowych można:

- 1) rozkładać na pozycje pierwotne w poszczególnych instrumentach kapitałowych zgodnie z ich aktualnym udziałem w indeksie;
- 2) traktować jako pozycję pierwotną wynikającą z operacji na odrębnym instrumencie kapitałowym, którego cena jest średnią ważoną ceną instrumentów kapitałowych zaliczonych do indeksu.

§ 6. 1. Pozycje pierwotne wynikające z § 4 pkt 1 dom maklerski może kompensować z przeciwstawnymi pozycjami w poszczególnych instrumentach kapitałowych.

2. Dom maklerski, który dokonał kompensacji, o której mowa w ust. 1, zobowiązany jest do stosowania w rachunku pozycji pierwotnych narzutu w wysokości zabezpieczającej przed

ryzykiem straty w wyniku zmiany ceny operacji, która nie byłaby w pełni skorelowana ze zmianą kursów akcji wchodzących w skład indeksu.

3. Dom maklerski stosuje odpowiednio postanowienia ust. 2, gdy posiada przeciwstawne pozycje w terminowych kontraktach na indeksy giełdowe, które nie są identyczne pod względem terminu realizacji kontraktu lub składu indeksu lub też pod względem obu tych cech.

§ 7. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen instrumentów kapitałowych oblicza się, z uwzględnieniem § 50 ust. 2, jako sumę:

- 1) wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego, zgodnie z zasadami określonymi w § 8;
- 2) wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów kapitałowych, zgodnie z zasadami określonymi w § 9-12.

Dział II. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego cen instrumentów kapitałowych

§ 8. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego cen instrumentów kapitałowych oblicza się dla pozycji pierwotnych w instrumentach kapitałowych wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego jako 8 % bezwzględnej wartości globalnej pozycji netto w instrumentach kapitałowych.

Dział III. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów kapitałowych

§ 9. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów kapitałowych oblicza się dla pozycji pierwotnych w instrumentach kapitałowych wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego metodą podstawową, określoną w § 10, lub metodą uproszczoną, określoną w § 11.

Rozdział 1. Metoda podstawowa

§ 10. 1. Przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów kapitałowych metodą podstawową zalicza się każdą pozycję pierwotną w danym instrumencie kapitałowym do jednej z następujących grup:

- 1) pozycje w instrumentach kapitałowych wynikające z transakcji terminowych, których przedmiotem są indeksy uznanych giełd papierów wartościowych;
- 2) pozycje w instrumentach kapitałowych płynnych i zdywersyfikowanych,;
- 3) pozycje w instrumentach kapitałowych emitowanych przez podmioty, które emitują instrumenty dłużne o niskim i obniżonym ryzyku szczególnym w rozumieniu przepisów niniejszego załącznika, przy czym grupa nie obejmuje emitentów, dla których poziom ryzyka instrumentów dłużnych wynika z gwarantowania emisji lub jej zabezpieczenia;
- 4) pozostałe pozycje w instrumentach kapitałowych.

2. Przez indeksy uznanych giełd papierów wartościowych rozumie się następujące indeksy:

Lp.	Nazwa indeksu	Kraj
1.	ALL ORDS	Związek Australijski
2.	ATX	Republika Austrii
3.	BEL20	Królestwo Belgii
4.	IBOVESPA	Federacyjna Republika Brazylii
5.	PX	Republika Czeska

6.	CSE General	Republika Cypru
7.	OMX Copenhagen 20	Królestwo Danii
8.	DJ Euro STOXX 50	Indeks międzynarodowy
9.	Euronext 100	Indeks międzynarodowy
10.	OMX Tallinn	Republika Estonii
11.	OMX Helsinki General	Republika Finlandii
12.	CAC40	Republika Francuska
13.	Athex	Republika Grecka
14.	IBEX35	Królestwo Hiszpanii
15.	EOE25	Królestwo Niderlandów
16.	Hang Seng	Chińska Republika Ludowa
17.	ISEQ Overall	Irlandia
18.	OMX Iceland All-Share	Republika Islandii
19.	Nikkei225	Japonia
20.	TSE35	Kanada
21.	OMX Vilnius	Republika Litewska
22.	LuxX Index	Wielkie Księstwo Luksemburga
23.	OMX Riga	Republika Łotewska
24.	MSE Index	Republika Malty
25.	IPC	Meksykańskie Stany Zjednoczone
26.	DAX	Federacyjna Republika Niemiec
27.	OSE All-Share	Królestwo Norwegii
28.	WIG20	Rzeczpospolita Polska
29.	PSI General	Republika Portugalska
30.	SAX	Republika Słowacka
31.	SBI 20	Republika Słowenii
32.	SMI	Konfederacja Szwajcarska
33.	OMX Stockholm 30	Królestwo Szwecji
34.	S&P 500	Stany Zjednoczone Ameryki
35.	DJIA	Stany Zjednoczone Ameryki
36.	NASDAQ	Stany Zjednoczone Ameryki
37.	BUX	Republika Węgierska
38.	FTSE 100	Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej
39.	FTSE mid-250	Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej
40.	MIB 30	Republika Włoska

3. Przez instrumenty kapitałowe płynne i zdywersyfikowane rozumie się instrumenty kapitałowe, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) instrument kapitałowy ujęty jest w jednym z indeksów uznanych giełd papierów wartościowych;
  - 2) utrzymywana przez dom maklerski pozycja netto w danym instrumencie kapitałowym nie przekracza 10 % globalnej pozycji brutto w instrumentach kapitałowych;
  - 3) łączna wartość utrzymywanych przez dom maklerski pozycji netto w poszczególnych instrumentach kapitałowych, przekraczających 5 % globalnej pozycji brutto, nie przekracza 50 % pozycji globalnej brutto.
4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego ceny danego instrumentu kapitałowego oblicza się jako iloczyn bezwzględnej wartości pozycji netto w tym instrumencie i stopy narzutu w wysokości:
- 1) 0 % – w przypadku instrumentu będącego przedmiotem pozycji zaliczonej do grupy, o której mowa w ust. 1 pkt 1;
  - 2) 2 % – w przypadku instrumentu będącego przedmiotem pozycji zaliczonej do grupy, o której mowa w ust. 1 pkt 2 i pkt 3;
  - 3) 4 % – w przypadku instrumentu będącego przedmiotem pozycji zaliczonej do grupy, o której mowa w ust. 1 pkt 4.
5. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów kapitałowych oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka szczególnego cen poszczególnych instrumentów, obliczonych zgodnie z ust. 4.

Rozdział 2. Metoda uproszczona

§ 11. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów kapitałowych może być obliczany metodą uproszczoną jako wartość 4 % globalnej pozycji brutto w instrumentach kapitałowych, przy czym w rachunku tym nie uwzględnia się pozycji w instrumentach kapitałowych, wynikających z terminowych transakcji giełdowych, których przedmiotem są indeksy uznanych giełd papierów wartościowych.

Dział IV. Metoda wartości zagrożonej

§ 12. Dom maklerski może stosować metodę wartości zagrożonej do obliczania łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen instrumentów kapitałowych, określoną w przepisach załącznika nr 13 do rozporządzenia, w zakresie:

- 1) ryzyka szczególnego i ryzyka ogólnego cen instrumentów kapitałowych łącznie – przyjmując jako parametry cenowe ceny poszczególnych instrumentów kapitałowych;
- 2) ryzyka ogólnego cen instrumentów kapitałowych – przyjmując jako parametry cenowe wartości indeksów giełd, na których są notowane poszczególne instrumenty kapitałowe.

Tytuł II. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów

Dział I. Szczególne zasady wyznaczania pozycji w towarach

§ 13. 1. W rozumieniu przepisów niniejszej części:

- 1) za towary uważa się towary w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy o giełdach towarowych, z wyłączeniem złota, środków trwałych w rozumieniu ustawy o rachunkowości oraz przedmiotów stanowiących prawne zabezpieczenie ekspozycji domu maklerskiego;
- 2) za towar jednolity uznaje się:
  - a) towary identyczne stanowiące różne podkategorie tego samego towaru,
  - b) towary wzajemnie zastępowalne,
  - c) towary będące bliskimi substytutami, jeśli współczynnik korelacji pomiędzy zmianami cen tych towarów wynosi nie mniej niż 0,9 w okresie co najmniej 12 miesięcy.

2. Dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów można pominąć pozycje pierwotne w towarach wynikające z operacji finansowania zapasów towarów.

§ 14. 1. Pozycje pierwotne w towarach wyznacza się na podstawie przepisów załącznika nr 2 do rozporządzenia, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, przy czym:

- 1) przez instrumenty bazowe należy rozumieć poszczególne towary jednolite;
- 2) przez parametry cenowe należy rozumieć ceny poszczególnych towarów jednolitych.

2. Terminowe kontrakty giełdowe oparte na towarach i terminowe zobowiązania do nabycia lub sprzedaży poszczególnych towarów należy traktować jako pozycje pierwotne w wielkości standardowych jednostek miary, na którą te kontrakty opiekują i przypisać im zapadalność w zależności od daty wygaśnięcia.

3. Transakcje zamiany towarów z ustaloną ceną jednej strony transakcji i bieżącą ceną rynkową drugiej strony należy włączyć do metody terminów zapadalności określonej w § 20, jako szereg pozycji równych nominalnej kwocie kontraktu, przy czym jedna pozycja odpowiada każdej płatności z tytułu transakcji zamiany, i zaklasyfikować do terminów zapadalności określonych w § 20.

4. Pozycje, o których mowa w ust. 3, uznaje się za długie, jeśli dom maklerski płaci stałą cenę, a otrzymuje zmienną cenę, a krótkie – jeżeli dom maklerski otrzymuje stałą cenę, a płaci zmienną cenę.

5. Transakcje zamiany, o których mowa w ust. 3, z różnymi towarami po jej obu stronach należy ujmować w metodzie terminów zapadalności w odpowiednich tabelach odpowiadających tym towarom.

§ 15. 1. W przypadku występowania różnych cen towarów uznanych za towar jednolity cenę towaru jednolitego wyznacza się jako średnią ważoną tych cen.

2. Dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów można pominąć pozycje pierwotne w towarach wynikające z operacji finansowania zapasów towarów.

§ 16. Przy obliczaniu łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów należy uwzględnić:

- 1) towary lub gwarantowane prawa własności towarów przekazane w ramach transakcji repo;
- 2) towary przekazane w ramach umowy pożyczki.

§ 17. Jeśli pozycja krótka staje się wymagalna przed pozycją długą, dom maklerski zobowiązany jest zabezpieczyć się przed ryzykiem braku płynności, które może wystąpić w związku z odmiennymi terminami zapadalności tych pozycji.

Dział II. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów

§ 18. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się dla pozycji pierwotnych w danym towarze jednolitym wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego i niehandlowego łącznie, jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych metodą uproszczoną zgodnie z § 19, metodą terminów zapadalności zgodnie z § 20, rozszerzoną metodą terminów zapadalności zgodnie z § 21 i 22 lub metodą wartości zagrożonej, o której mowa w § 23.

Rozdział 1. Metoda uproszczona

§ 19. 1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen każdego towaru jednolitego może być obliczony metodą uproszczoną jako suma:

- 1) 15 % globalnej pozycji netto w danym towarze jednolitym oraz
- 2) 3 % globalnej pozycji brutto w danym towarze jednolitym.

2. Wysokość łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka cen każdego towaru jednolitego, obliczonych zgodnie z ust. 1.

Rozdział 2. Metoda terminów zapadalności

§ 20. 1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów metodą terminów zapadalności oblicza się w następujący sposób dla poszczególnych towarów jednolitych:

- 1) oblicza się pozycję niedopasowaną, tj. wartość bezwzględną różnicy pomiędzy pozycją pierwotną długą i pozycją pierwotną krótką w towarze jednolitym, wyznaczonymi zgodnie z § 13-17, jeżeli terminy zapadalności tych pozycji przypadają:
  - a) w tym samym dniu,
  - b) w odstępie co najwyżej 10 dni, jeśli wynikają one z transakcji dokonywanych na rynkach z codziennymi datami dostaw;
- 2) pozycje niedopasowane w danym towarze jednolitym wyliczone w pkt 1 oraz pozostałe pozycje pierwotne w tym towarze, wyznaczone zgodnie z § 13-17, które nie były wyliczone zgodnie z pkt 1, klasyfikuje się do jednego z przedziałów rezydualnych terminów zapadalności określonych w drugiej kolumnie tabeli, przy czym pozycje pierwotne odpowiadające zapasom danego towaru jednolitego należy zaklasyfikować do pierwszego przedziału rezydualnych terminów zapadalności:

numer przedziału	przedziały rezydualnych terminów zapadalności
1	0-1 miesiąc
2	> 1-3 miesiące
3	> 3-6 miesięcy
4	> 6-12 miesięcy
5	> 1-2 lata
6	> 2-3 lata
7	> 3 lata

- 3) oblicza się pozycję dopasowaną w każdym przedziale rezydualnego terminu zapadalności, przy czym pozycję dopasowaną stanowi mniejsza z bezwzględnych wartości:
  - a) sumy pozycji długich w danym przedziale rezydualnych terminów zapadalności lub
  - b) sumy pozycji krótkich w tym samym przedziale rezydualnych terminów zapadalności;

- 4) pozycję niedopasowaną, tj. bezwzględną wartość różnicy pomiędzy sumami, o których mowa w pkt 3 (długą, jeśli ta różnica jest dodatnia, lub krótką, jeśli różnica ta jest ujemna), w danym przedziale przenosi się do najbliższego przedziału, w którym znajduje się przeciwna pozycja niedopasowana, oraz oblicza się kolejne pozycje dopasowane, powtarzając operację przeniesienia do uzyskania ostatniej pozycji niedopasowanej w tabeli;
- 5) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ceny danego towaru jednolitego oblicza się jako sumę:
  - a) iloczynu sumy wszystkich pozycji dopasowanych obliczonych w pkt 3 i 4 oraz stopy narzutu w wysokości 1,5 %,
  - b) sumy iloczynów każdej pozycji niedopasowanej przenoszonych zgodnie z pkt 4, liczby przedziałów, przez które pozycja ta jest przenoszona, oraz stopy przeniesienia w wysokości 0,6 %,
  - c) iloczynu ostatniej pozycji niedopasowanej, o której mowa w pkt 4, oraz stopy rzeczywistej w wysokości 15 %.

2. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka ceny każdego towaru jednolitego, obliczonych zgodnie z ust. 1.

Rozdział 3. Rozszerzona metoda terminów zapadalności

§ 21. 1. Dom maklerski może stosować rozszerzoną metodę terminów zapadalności obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów, jeśli spełnia następujące warunki:

- 1) prowadzi działalność na znaczną skalę w zakresie obrotu towarowego;
- 2) posiada zdywersyfikowany portfel towarów;
- 3) nie spełnia wymagań niezbędnych do stosowania metody wartości zagrożonej, określonych w § 1-4 załącznika nr 13 do rozporządzenia,

oraz jeśli przed rozpoczęciem stosowania tej metody zawiadomi Komisję o dokonany wyborze, przesyłając uzasadnienie obejmujące informacje, o których mowa w pkt 1-3.

2. W przypadku zmiany stanu faktycznego w stosunku do informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, dom maklerski obowiązany jest do zaprzestania stosowania rozszerzonej metody terminów zapadalności.

§ 22. Rozszerzona metoda terminów zapadalności stosowana jest zgodnie z § 20, przy zastrzeżeniu stosowania stopy narzutu, przeniesienia i rzeczywistej dla każdego towaru jednolitego według poniższej tabeli:

	metale szlachetne (oprócz złota)	metale nieszlachetne	produkty rolne (nie trwałe)	inne, w tym surowce energetyczne
stopa narzutu (w %)	1,0	1,2	1,5	1,5
stopa przeniesienia (w %)	0,3	0,5	0,6	0,6
stopa rzeczywista (w %)	8	10	12	15

Rozdział 4. Metoda wartości zagrożonej

§ 23. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów można obliczyć metodą wartości zagrożonej zgodnie z przepisami załącznika nr 13 do rozporządzenia, przy czym jako parametry cenowe należy traktować ceny towarów jednolitych.

Tytuł III. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych

Dział I. Szczególne zasady wyznaczania pozycji w instrumentach dłużnych

§ 24. Przez instrumenty dłużne rozumie się:

- 1) dłużne papiery wartościowe, w tym w szczególności: bony skarbowe, obligacje, listy zastawne, certyfikaty depozytowe, czek, z wyłączeniem własnych dłużnych papierów wartościowych;
- 2) hipoteczne depozyty i lokaty wynikające z dekompozycji pozabilansowych transakcji terminowych na stopę procentową;
- 3) inne instrumenty dłużne będące przedmiotem obrotu.

§ 25. Pozycje pierwotne w instrumentach dłużnych wyznacza się zgodnie z przepisami załącznika nr 2 do rozporządzenia, w podziale na waluty denominacji tych instrumentów, przy czym:

- 1) przez instrument bazowy należy rozumieć instrument dłużny;
- 2) przez parametr cenowy należy rozumieć rentowność do wykupu lub cenę instrumentu dłużnego.

§ 26. W rachunku łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych uwzględnia się tę spośród pozycji pierwotnych wynikających z dekompozycji transakcji terminowej, której odpowiada dłuższy termin zapadalności, przy czym pomija się pozycje pierwotne odpowiadające terminowi zapadalności transakcji.

§ 27. Przez pozycję o niskim ryzyku szczególnym rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych:

- 1) emitowanych lub gwarantowanych przez rządy centralne,
- 2) emitowanych przez banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju,
- 3) emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego albo władze lokalne państw członkowskich

– którym został przypisany 1. stopień jakości kredytowej lub którym została przypisana waga ryzyka 0 % w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia.

§ 28. 1. Przez pozycje o obniżonym ryzyku szczególnym rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych:

- 1) emitowanych lub gwarantowanych przez rządy centralne, emitowanych przez banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju, emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne państw członkowskich, którym został przypisany 2. lub 3. stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia;
- 2) emitowanych lub gwarantowanych przez instytucje, którym został przypisany 1. lub 2. stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu

- kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia;
- 3) emitowanych lub gwarantowanych przez instytucje, którym można przypisać 3. stopień jakości kredytowej dla ekspozycji krótkoterminowych w metodzie standardowej bliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia;
  - 4) emitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorców, którym został przypisany 1 lub 2. stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia;
  - 5) pozycje pierwotne w instrumentach bazowych innych niż wymienione w pkt 1-3:
    - a) pozycje długie i krótkie w instrumentach kwalifikujących się do stopnia jakości kredytowej odpowiadającego co najmniej klasie inwestycyjnej, w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 105b ust. 13 ustawy,
    - b) pozycje długie i krótkie w instrumentach dla których, w metodzie wewnętrznych ratingów, PD emitenta, nie jest wyższe niż w przypadku instrumentów, o których mowa w lit. a,
    - c) pozycje długie i krótkie w instrumentach nieposiadających oceny wiarygodności kredytowej, o której mowa w art. 105b ust. 1 ustawy, pod warunkiem że instrumenty te spełniają następujące kryteria:
      - są uznane przez dom maklerski za wystarczająco płynne, przy czym dom maklerski określa kryteria kwalifikacji instrumentu do danej grupy płynności,
      - ich jakość inwestycyjna jest w opinii domu maklerskiego co najmniej równoważna jakości kredytowej instrumentów, o których mowa w lit. a,
      - są dopuszczone do obrotu przynajmniej na jednym rynku regulowanym w państwie członkowskim lub na jednej z uznanych giełd papierów wartościowych, tj. tych giełd, których indeksy są wymienione w § 10 ust. 2,
    - d) pozycje długie i krótkie w instrumentach emitowanych przez instytucje posiadające siedzibę w innych państwach członkowskich oraz podlegające przepisom w zakresie adekwatności kapitałowej co najmniej równoważnym wymogom określonym wobec domów maklerskich w ustawie i w aktach wykonawczych do niej, pod warunkiem że instrumenty te spełniają następujące kryteria:
      - są uznane przez dom maklerski za wystarczająco płynne, przy czym dom maklerski określa kryteria kwalifikacji instrumentu do danej grupy płynności,
      - ich jakość inwestycyjna jest w opinii domu maklerskiego co najmniej równoważna jakości kredytowej instrumentów, o których mowa w lit. a,
    - e) pozycje w instrumentach emitowanych przez instytucje, które spełniają następujące kryteria:
      - są uznane za posiadające jakość kredytową porównywalną lub wyższą niż 2. stopień jakości kredytowej nadawany instytucjom w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia,
      - podlegają normom prawnym w zakresie adekwatności kapitałowej oraz nadzorowi nad adekwatnością kapitałową pełnionemu przez właściwe organy co najmniej równoważnym wymogom i nadzorowi w zakresie adekwatności kapitałowej określonym wobec domów maklerskich w ustawie i w aktach wykonawczych do niej.

2. Komisja może dokonać zmiany zakwalifikowania dokonanego przez dom maklerski na potrzeby ust. 1 pkt 4 danych instrumentów, jeśli uzna, iż instrumenty te są obciążone zbyt wysokim ryzykiem szczególnym, by zostać zaliczone do pozycji o obniżonym ryzyku szczególnym, w szczególności nie spełniają one lub instytucje, które je wyemitowały, warunków określonych w tym punkcie.

§ 29. Przez pozycje o wysokim ryzyku szczególnym rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych:

- 1) emitowanych lub gwarantowanych przez rządy centralne, emitowanych przez banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju, emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne państw członkowskich, lub instytucje, którym został przypisany 4. lub 5. stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia;
- 2) emitowanych lub gwarantowanych przez instytucje, którym można przypisać 3. stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia;
- 3) emitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorców, którym został przypisany 3. lub 4. stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia;
- 4) nieposiadających oceny wiarygodności kredytowej, o której mowa w art. 105b ust. 1 ustawy.

§ 30. Przez pozostałe pozycje rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych:

- 1) emitowanych lub gwarantowanych przez rządy centralne, emitowanych przez banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju, emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne państw członkowskich, lub instytucje, którym został przypisany 6. stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia;
- 2) emitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorców, którym został przypisany 5. lub 6. stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia.

§ 31. W przypadku domów maklerskich stosujących metodę wewnętrznych ratingów, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, przypisanie pozycji do odpowiedniej grupy pozycji następuje przez powiązanie wewnętrznego ratingu dłużnika z danym stopniem jakości kredytowej dla przedsiębiorców, określonym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, przy czym powiązanie następuje w taki sposób, by PD określone dla wewnętrznego ratingu było mniejsze lub równe PD właściwemu ocenie wiarygodności kredytowej, o której mowa w art. 105b ust. 1 ustawy, przyporządkowanej do danego stopnia jakości kredytowej.

§ 32. Pozycjom w instrumentach bazowych niezaliczonych do grup o niskim lub obniżonym ryzyku szczególnym, dom maklerski przypisuje, z zastrzeżeniem § 33, stopę narzutu w wysokości 8 % lub 12 % z tytułu tego ryzyka, zgodnie z tabelą umieszczoną w § 37.

§ 33. W odniesieniu do pozycji w instrumentach bazowych, w przypadku których występuje zagrożenie niewypłacalnością ich emitenta, dom maklerski stosuje maksymalną stopę narzutu wskazaną w tabeli w § 37.

§ 34. Zaliczone do portfela handlowego pozycje pierwotne wynikające z umów związanych z sekurytyzacją aktywów, które w przypadku zaliczenia do portfela niehandlowego podlegałyby odliczeniom od kapitałów nadzorowanych zgodnie z przepisami załącznika nr 12 do rozporządzenia, lub wadze ryzyka 1250 %, należy obciążyć wymogiem kapitałowym w wysokości nie mniejszej niż wynikający z § 46-123 załącznika nr 8 do rozporządzenia.

§ 35. Pozycje w instrumentach wsparcia płynności, które nie posiadają oceny wiarygodności kredytowej, o której mowa w art. 105b ust. 1 ustawy, należy obciążyć wymogiem kapitałowym w wysokości nie mniejszej niż wynikający z § 46-123 załącznika nr 8 do rozporządzenia.

Dział II. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych

§ 36. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych oblicza się dla pozycji pierwotnych wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

§ 37. Pozycje netto w poszczególnych instrumentach dłużnych wyrażonych w danej walucie zalicza się oddzielnie dla każdej waluty do jednej z grup wymienionych w kolumnie pierwszej tabeli oraz zgodnie z rezydualnym terminem zapadalności określonym w kolumnie drugiej tabeli:

grupy pozycji	rezydualny termin zapadalności	stopa narzutu (w %)
Kolumna 1	Kolumna 2	Kolumna 3
Pozycje o niskim ryzyku szczególnym		0,00
Pozycje o obniżonym ryzyku szczególnym	do 6 miesięcy	0,25
	6-24 miesiące	1,00
	> 24 miesiące	1,60
Pozycje o wysokim ryzyku szczególnym		8,00
Pozostałe pozycje		12,00

§ 38. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych wyrażonych w danej walucie oblicza się jako sumę iloczynów pozycji netto w tych instrumentach i stopy narzutu odpowiadające grupom pozycji, do których zostały zaliczone, określone w kolumnie trzeciej tabeli, o której mowa w § 37.

§ 39. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla wszystkich walut oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych dla poszczególnych walut zgodnie z § 38.

§ 40. Dom maklerski może stosować metodę wartości zagrożonej do obliczania łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych wyłącznie na zasadach określonych w § 48.

Tytuł IV. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych

Dział I. Szczególne zasady wyznaczania pozycji

§ 41. Na potrzeby niniejszego działu przez instrumenty bazowe rozumie się instrumenty dłużne określone w § 24 oraz własne dłużne papiery wartościowe.

§ 42. Pozycje pierwotne w instrumentach bazowych wyznacza się zgodnie z przepisami załącznika nr 2 do rozporządzenia, z uwzględnieniem szczególnych zasad wyznaczania pozycji w instrumentach bazowych, określonych w § 43 i 44, przy czym:

- 1) przez kupon rozumie się iloraz pomiędzy nominalną wartością jednorocznych płatności odsetkowych z tytułu utrzymywania danej pozycji pierwotnej a nominalną wartością tej pozycji;
- 2) przez rentowność do wykupu rozumie się stopę rentowności w skali roku, przy której bieżąca wartość godziwa instrumentu bazowego jest równa zdyskontowanym na dzień sprawozdawczy, za pomocą tej stopy, wartościom wszystkich znanych przyszłych płatności z tytułu tego instrumentu zgodnie z ich rezydualnymi terminami zapadalności;
- 3) przez średni okres zwrotu *D* (*Duration*) rozumie się średnią ważoną liczby lat od dnia sprawozdawczego do dnia zapadalności ekspozycji z tytułu danego instrumentu bazowego, z wagami równymi udziałom płatności za poszczególne okresy w całkowitej wartości godziwej tego instrumentu, przy zastosowaniu właściwej dla danego instrumentu rentowności do wykupu:

$$D = \left(\sum_{t=1}^m \frac{t \cdot C_t}{(1+r)^t} \right) \div \left(\sum_{t=1}^m \frac{C_t}{(1+r)^t} \right),$$

gdzie:

r – oznacza rentowność do wykupu,

C_t – oznacza wartość strumienia pieniężnego w okresie *t*,

m – oznacza liczbę okresów do terminu wykupu;

- 4) przez zaktualizowany średni okres zwrotu *MD* (*Modified Duration*) rozumie się średni okres zwrotu zdyskontowany za pomocą odpowiedniej dla danego instrumentu bazowego rentowności do wykupu przy założeniu rocznego okresu dyskonta. Dom maklerski wylicza zaktualizowany średni okres zwrotu zgodnie z wzorem:

$$MD = \frac{D}{(1+r)};$$

- 5) przez rezydualny termin zapadalności rozumie się okres pomiędzy dniem sprawozdawczym a dniem:
  - a) zapadalności pozycji netto – w przypadku pozycji w instrumentach bazowych opartych na stałej stopie procentowej,
  - b) najbliższej zmiany oprocentowania – w przypadku pozycji w instrumentach bazowych opartych na zmiennej stopie procentowej.

§ 43. Pary przeciwstawnych pozycji netto w instrumentach bazowych wynikających z transakcji pozabilansowych kompensuje się, z zastrzeżeniem § 44, jeżeli:

- 1) pozycje są wyrażone w tej samej walucie;
- 2) rentowności do wykupu związane z pozycjami pierwotnymi są identyczne lub różnica między nimi nie przekracza 30 punktów bazowych;
- 3) kupony (jeśli istnieją) związane z pozycjami pierwotnymi są identyczne lub różnica między nimi nie przekracza 30 punktów bazowych;

- 4) rezydualne terminy zapadalności pozycji pierwotnych następują:
- tego samego dnia – w przypadku terminów krótszych niż 1 miesiąc,
  - nie różnią się o więcej niż 7 dni – w przypadku terminów od 1 miesiąca do jednego roku,
  - nie różnią się o więcej niż 30 dni – w przypadku terminów przekraczających jeden rok.

§ 44. Pozycji netto w instrumentach bazowych, które zgodnie z § 24-35 nie mogą być zaliczone do grup o niskim lub obniżonym ryzyku szczególnym, nie można dokonywać kompensacji z pozycjami w innych instrumentach bazowych.

Dział II. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych

§ 45. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się dla pozycji wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego metodą terminów zapadalności, o której mowa w § 46, metodą zaktualizowanego średniego okresu zwrotu, o której mowa w § 47, lub metodą wartości zagrożonej, o której mowa w § 48.

Rozdział 1. Metoda terminów zapadalności

§ 46. 1. Przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych metodą terminów zapadalności pozycje pierwotne dzieli się na dwie grupy w zależności od wysokości kuponu, w następujący sposób:

- grupa A – obejmująca pozycje pierwotne z kuponem równym 3 % lub większym;
- grupa B – obejmująca pozycje pierwotne z kuponem mniejszym niż 3 %.

2. Pozycje pierwotne w instrumentach bazowych (długie lub krótkie) wyrażone w danej walucie, obliczone zgodnie z § 41-44, zalicza się do jednego z przedziałów rezydualnych terminów zapadalności (przedział – kolumna 3 lub 4), zgrupowanych w trzy strefy przedziałów zapadalności (strefa – kolumna 1), z uwzględnieniem wysokości kuponu (grupa A lub grupa B), zgodnie z tabelą:

Tabela

Strefa	Lp.	Przedziały rezydualnych terminów zapadalności		Mnożnik (w %)	Założona zmiana stóp procentowych (w %)
		grupa A	grupa B		
kolumna 1	kolumna 2	kolumna 3	kolumna 4	kolumna 5	kolumna 6
pierwsza	1	0-1 miesiąc	0-1 miesiąc	0,00	-
	2	> 1-3 miesiące	> 1-3 miesiące	0,20	1,00
	3	> 3-6 miesięcy	> 3-6 miesięcy	0,40	1,00
	4	> 6-12 miesięcy	> 6-12 miesięcy	0,70	1,00
druga	5	> 1-2 lata	> 1-1,9 lat	1,25	0,90
	6	> 2-3 lata	> 1,9-2,8 lat	1,75	0,80
	7	> 3-4 lata	> 2,8-3,6 lat	2,25	0,75

trzecia	8	> 4-5 lat	> 3,6-4,3 lat	2,75	0,75
	9	> 5-7 lat	> 4,3-5,7 lat	3,25	0,70
	10	> 7-10 lat	> 5,7-7,3 lat	3,75	0,65
	11	> 10-15 lat	> 7,3-9,3 lat	4,50	0,60
	12	> 15-20 lat	> 9,3-10,6 lat	5,25	0,60
	13	> 20 lat	> 10,6-12 lat	6,00	0,60
	14		> 12-20 lat	8,00	0,60
	15		> 20 lat	12,50	0,60

3. Na podstawie klasyfikacji dokonanej zgodnie z ust. 2 w każdym przedziale oblicza się ważone pozycje pierwotne (długie lub krótkie) jako iloczyny wartości godziwych poszczególnych pozycji pierwotnych i mnożników odpowiadających tym przedziałom.

4. Mniejsza z kwot w danym przedziale:

- 1) sumy ważonych pozycji pierwotnych długich,
  - 2) sumy ważonych pozycji pierwotnych krótkich
- stanowi ważoną pozycję dopasowaną w danym przedziale, zaś bezwzględna wartość różnicy pomiędzy tymi kwotami stanowi ważoną pozycję niedopasowaną w tym przedziale (długą jeśli różnica ta jest dodatnia, lub krótką, jeśli różnica ta jest ujemna).

5. Mniejsza z kwot w danej strefie:

- 1) sumy ważonych długich pozycji niedopasowanych,
  - 2) sumy ważonych krótkich pozycji niedopasowanych
- stanowi ważoną pozycję dopasowaną w tej strefie, zaś bezwzględna wartość różnicy pomiędzy tymi kwotami stanowi ważoną pozycję niedopasowaną w tej strefie (długą jeśli różnica ta jest dodatnia, lub krótką, jeśli różnica ta jest ujemna).

6. Mniejsza z kwot:

- 1) ważonej długiej (krótkiej) pozycji niedopasowanej w pierwszej strefie,
  - 2) ważonej krótkiej (długiej) pozycji niedopasowanej w drugiej strefie
- stanowi ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i drugą.

7. Mniejsza z kwot:

- 1) ważonej długiej (krótkiej) pozycji niedopasowanej w drugiej strefie, pomniejszonej o ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i drugą,
  - 2) ważonej krótkiej (długiej) pozycji niedopasowanej w trzeciej strefie
- stanowi ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami drugą i trzecią.

8. Obliczeń, o których mowa w ust. 6 i 7, można dokonać, przyjmując odwrotną numerację stref.

9. Ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i trzecią stanowi mniejsza z kwot:

- 1) ważonej długiej (krótkiej) pozycji niedopasowanej w pierwszej strefie, pomniejszonej o ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i drugą;
- 2) ważonej krótkiej (długiej) pozycji niedopasowanej w trzeciej strefie, pomniejszonej o ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami drugą i trzecią.

10. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych dla danej waluty oblicza się jako sumę:

- 1) 10 % sumy ważonych pozycji dopasowanych w poszczególnych przedziałach;
- 2) 40 % ważonej pozycji dopasowanej w strefie pierwszej;
- 3) 30 % ważonej pozycji dopasowanej w strefie drugiej;
- 4) 30 % ważonej pozycji dopasowanej w strefie trzeciej;
- 5) 40 % ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami pierwszą i drugą;
- 6) 40 % ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami drugą i trzecią;
- 7) 150 % ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami pierwszą i trzecią oraz
- 8) 100 % pozycji globalnej netto obliczonej dla ważonych pozycji pierwotnych, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach załącznika nr 2 do rozporządzenia, z uwzględnieniem zasad określonych w § 41-44.

11. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych dla poszczególnych walut zgodnie z ust. 10.

Rozdział 2. Metoda zaktualizowanego średniego okresu zwrotu

§ 47. 1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych można obliczyć metodą zaktualizowanego średniego okresu zwrotu, ustalając dla każdej pozycji pierwotnej w instrumencie bazowym wyrażonym w danej walucie:

- 1) rentowność do wykupu;
- 2) średni okres zwrotu;
- 3) zaktualizowany średni okres zwrotu.

2. Pozycje pierwotne w instrumentach bazowych wyrażone w danej walucie, obliczone zgodnie z § 41-44, należy zaklasyfikować do jednej ze stref (kolumna 1) zgodnie z zaktualizowanym średnim okresem zwrotu (kolumna 2) zgodnie z tabelą:

strefa	zaktualizowany średni okres zwrotu instrumentu bazowego pozycji pierwotnej (w latach)	założona zmiana rentowności do wykupu (w %)
kolumna 1	kolumna 2	kolumna 3
1	> 0,0-1,0	1,00
2	> 1,0-3,6	0,85
3	> 3,6	0,70

3. W każdej strefie oblicza się okresowo ważone pozycje pierwotne (długie i krótkie) jako iloczyny wartości godziwych poszczególnych pozycji pierwotnych, ich zaktualizowanych średnich okresów zwrotu oraz wielkości założonych zmian rentowności do wykupu odpowiadających tym strefom.
4. W każdej strefie oblicza się sumę okresowo ważonych pozycji pierwotnych długich i sumę okresowo ważonych pozycji pierwotnych krótkich. Mniejsza z tych sum stanowi okresowo ważoną pozycję dopasowaną w tej strefie, zaś bezwzględna wartość różnicy pomiędzy tymi sumami stanowi okresowo ważoną pozycję niedopasowaną w tej strefie (długą, jeśli różnica ta jest dodatnia, lub krótką, jeśli różnica ta jest ujemna).
5. Mniejsza z kwot w danej strefie:
  - 1) okresowo ważonej długiej (krótkiej) pozycji niedopasowanej w pierwszej strefie,
  - 2) okresowo ważonej krótkiej (długiej) pozycji niedopasowanej w drugiej strefie
 – stanowi okresowo ważoną dopasowaną pozycję pomiędzy strefami pierwszą i drugą.

6. Mniejsza z kwot w danej strefie:

- 1) okresowo ważonej długiej (krótkiej) pozycji niedopasowanej w drugiej strefie, pomniejszonej o okresowo ważoną dopasowaną pozycję pomiędzy strefami pierwszą i drugą
- 2) okresowo ważonej krótkiej (długiej) pozycji niedopasowanej w trzeciej strefie – stanowi okresowo ważoną dopasowaną pozycję pomiędzy strefami drugą i trzecią.

7. Obliczeń, o których mowa w ust. 5 i ust. 6, można dokonać, przyjmując odwrotną numerację stref zaktualizowanego średniego okresu zwrotu.

8. Okresowo ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i trzecią stanowi mniejsza z kwot:

- 1) okresowo ważonej długiej (krótkiej) pozycji niedopasowanej w pierwszej strefie pomniejszonej o okresowo ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i drugą;
- 2) okresowo ważonej krótkiej (długiej) pozycji niedopasowanej w trzeciej strefie, pomniejszonej o okresowo ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami drugą i trzecią.

9. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych dla danej waluty oblicza się jako sumę:

- 1) 2 % sumy okresowo ważonych pozycji dopasowanych w poszczególnych strefach;
- 2) 40 % okresowo ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami pierwszą i drugą;
- 3) 40 % okresowo ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami drugą i trzecią;
- 4) 150 % okresowo ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami pierwszą i trzecią;
- 5) 100 % pozycji globalnej netto obliczonej dla okresowo ważonych pozycji pierwotnych, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach załącznika nr 2 do rozporządzenia, z uwzględnieniem zasad określonych w § 41-44.

10. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych dla poszczególnych walut zgodnie z ust. 9.

Rozdział 3. Metoda wartości zagrożonej

§ 48. 1. Przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych metodą wartości zagrożonej, zgodnie z przepisami załącznika nr 13 do rozporządzenia, przez parametry cenowe należy rozumieć rentowności do wykupu instrumentów uznawanych na danym rynku za wolne od ryzyka kredytowego (w szczególności: instrumenty dłużne wyemitowane przez Skarb Państwa, hipotetyczne depozyty i lokaty wynikające z dekompozycji pozabilansowych transakcji terminowych na stopę procentową oparte na średnich stopach procentowych rynku międzybankowego).

2. Dom maklerski może uwzględnić w rachunku, o którym mowa w ust. 1, ryzyko szczególne instrumentów dłużnych, przez przyjęcie, że parametrami cenowymi odpowiadającymi pozycjom w tych instrumentach są ich rzeczywiste rynkowe rentowności do wykupu.

3. Dla każdej waluty należy:

- 1) zdefiniować co najmniej sześć przedziałów terminów zapadalności;
- 2) określić odrębne parametry cenowe jako rentowności do wykupu reprezentacyjne dla każdego z przedziałów, o których mowa w pkt 1;
- 3) zaklasyfikować pozycje pierwotne do odpowiednich przedziałów, o których mowa w pkt 1.

4. Model wartości zagrożonej w zakresie ryzyka ogólnego stóp procentowych musi uwzględniać zróżnicowanie poziomów rentowności do wykupu dla różnych instrumentów bazowych.

Tytuł V. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania

§ 49. 1. Pozycje pierwotne w tytułach uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania wyznacza się na podstawie przepisów załącznika nr 2 do rozporządzenia, przy czym:

- 1) przez instrumenty bazowe należy rozumieć poszczególne tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania;
- 2) przez parametry cenowe należy rozumieć ceny poszczególnych tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania.

2. Nie zezwala się na kompensację pomiędzy pośrednimi pozycjami pierwotnymi domu maklerskiego będących lokatami bazowymi instytucji wspólnego inwestowania w ramach tytułu uczestnictwa, w którym dom maklerski posiada pozycję pierwotną, a innymi pozycjami pierwotnymi domu maklerskiego, chyba że dalsze przepisy stanowią inaczej.

§ 50. 1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret piąte rozporządzenia, stanowi suma wymogów określonych dla poszczególnych tytułów, do których nie stosuje się § 54 i 55.

2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen tytułu uczestnictwa, do którego stosuje się § 54 lub § 55, uwzględnia się w § 7 pkt 1 lub 2 lub w wymogu kapitałowym obliczonym metodą wartości zagrożonej, o którym mowa w § 12.

§ 51. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen danego tytułu uczestnictwa oblicza się jako 32 % pozycji netto domu maklerskiego w tym tytule, z zastrzeżeniem § 52.

§ 52. Dom maklerski może obliczać wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania przy użyciu metod, o których mowa w § 54-56, pod warunkiem że spełnione są następujące kryteria, z zastrzeżeniem § 53:

- 1) prospekt emisyjny instytucji wspólnego inwestowania lub równoważny dokument określają:
  - a) kategorie aktywów stanowiących dozwolone lokaty,
  - b) limity inwestycyjne i inne ograniczenia inwestycyjne, jeśli występują, oraz metody ich obliczania,
  - c) maksymalny poziom dźwigni finansowej, jeśli jest dozwolona,
  - d) politykę ograniczenia ryzyka kredytowego kontrahenta z tytułu zawieranych pozagiełdowych finansowych transakcji pochodnych lub z tytułu transakcji repo, jeśli takie transakcje są dozwolone;
- 2) instytucja wspólnego inwestowania publikuje półroczne i roczne sprawozdania finansowe umożliwiające dokonania oceny aktywów i zobowiązań, wyniku z operacji w okresie sprawozdawczym;
- 3) na żądanie posiadacza tytułu uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania podlegają codziennie wykupowi lub umorzeniu za środki niepochodzące z pożyczek lub aktywów instytucji wspólnego inwestowania;
- 4) inwestycje w tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania są oddzielone od aktywów spółki zarządzającej instytucją wspólnego inwestowania;
- 5) dom maklerski przeprowadza odpowiednią ocenę ryzyka instytucji wspólnego inwestowania.

§ 53. Zastosowanie metod obliczania wymogu kapitałowego, o których mowa w § 52, do tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania z państw niebędących państwami członkowskimi jest możliwe, jeśli spełnione są warunki tam określone.

§ 54. Jeżeli dom maklerski posiada informacje na temat codziennej struktury pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych instytucji wspólnego inwestowania, może obliczać wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka ogólnego i szczególnego cen tytułów uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania po uprzednim dokonaniu przeglądu tych pozycji, zgodnie z metodami określonymi w § 1-12 i 24-48, przy czym:

- 1) pozycje w tytułach uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania traktuje się jak pozycje w lokatach bazowych tej instytucji;
- 2) dopuszcza się kompensację, o której mowa w § 49 ust. 2, jeżeli dom maklerski posiada taką ilość tytułów uczestnictwa, która pozwala na zamianę tytułów uczestnictwa na lokaty bazowe.

§ 55. Dom maklerski może obliczać wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka szczególnego oraz ryzyka ogólnego cen tytułów uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania zgodnie z zasadami wskazanymi w § 1-12 i 24-48 w odniesieniu do pozycji, które w założeniu służą odwzorowaniu struktury oraz wyników zewnętrznie generowanego indeksu albo stałego koszyka instrumentów kapitałowych lub dłużnych, pod warunkiem że spełnione są następujące kryteria:

- 1) celem zezwolenia wydanego instytucji wspólnego inwestowania jest odwzorowanie struktury oraz wyników zewnętrznie generowanego indeksu lub stałego koszyka instrumentów kapitałowych lub dłużnych;
- 2) współczynnik korelacji pomiędzy dziennymi wahaniami cen tytułów uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania a wartością indeksu albo koszyka instrumentów kapitałowych lub dłużnych, o których mowa w pkt 1, wynosi nie mniej niż 0,9 za okres nie krótszy niż 6 miesięcy, przy czym korelacja oznacza współczynnik korelacji pomiędzy dziennymi zmianami wartości rynkowej tytułów uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania a wartością indeksu lub koszyka instrumentów kapitałowych lub dłużnych.

§ 56. 1. Jeżeli dom maklerski nie posiada informacji na temat codziennej struktury pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych instytucji wspólnego inwestowania, może obliczać wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka ogólnego oraz ryzyka szczególnego cen tytułów uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania, zgodnie z metodami określonymi w § 1-12 i 24-48, przy czym:

- 1) pozycja netto w tytułach uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania będzie określana jako bezpośredni udział domu maklerskiego w lokatach tej instytucji, których struktura jest oszacowana, przy założeniu że instytucja wspólnego inwestowania w pierwszej kolejności inwestuje w najwyższym dozwolonym zakresie w te klasy aktywów, które wiążą się z najwyższym wymogiem kapitałowym określonym dla danej klasy aktywów zgodnie z § 1-12 i 24-48, następnie zaś w porządku malejącym, aż do osiągnięcia limitu inwestycyjnego;
- 2) przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen tytułów uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania dom maklerski uwzględnia maksymalne ekspozycje pośrednie, wynikające z oszacowanej struktury lokat tej instytucji, określone poprzez proporcjonalne zwiększenie wielkości pozycji netto w tytułach uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania, aż do osiągnięcia maksymalnego dozwolonego poziomu ekspozycji z tytułu lokat bazowych.

2. Wymóg kapitałowy obliczony zgodnie z ust. 1 dla danego tytułu uczestnictwa nie może być wyższy niż wymóg kapitałowy obliczony dla tego tytułu uczestnictwa zgodnie z § 51.

§ 57. Dom maklerski może korzystać z obliczeń i informacji uzyskiwanych od innych podmiotów na temat wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka cen tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania obliczanych zgodnie z § 54 i 56, przy zachowaniu zgodności obliczeń z § 1-12 i 24-48, upewniwszy się co do prawidłowości tak uzyskanych obliczeń i informacji.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA WALUTOWEGO

Rozdział 1. Szczególne zasady wyznaczania pozycji

§ 1. 1. Pierwotne pozycje wyrażone w walucie obcej oraz pozycje pierwotne w złocie, zwane dalej „walutowymi pozycjami pierwotnymi”, oblicza się zgodnie z zasadami wyznaczania pozycji określonymi w przepisach załącznika nr 2 do rozporządzenia, przy czym:

- 1) przez instrumenty bazowe należy rozumieć poszczególne waluty obce oraz złoto, a także wszelkie inne instrumenty bazowe wyrażone w walucie obcej, złocie lub indeksowane do waluty obcej lub złota;
- 2) przez parametry cenowe należy rozumieć kursy walut obcych oraz cenę złota;
- 3) w rachunku pozycji pierwotnych uwzględnia się:
  - a) walutowe operacje bilansowe,
  - b) walutowe transakcje pozabilansowe,
  - c) operacje bilansowe i transakcje pozabilansowe, których instrument bazowy jest indeksowany do waluty obcej lub złota,
  - d) operacje bilansowe i transakcje pozabilansowe dotyczące pozycji w złocie,
  - e) nieodwołalne gwarancje lub inne instrumenty o zbliżonym charakterze, jeżeli dla tych instrumentów istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną uruchomione oraz że staną się nieodwołalne,
  - f) przyszłe koszty lub przychody walutowe w części zabezpieczonej przed ryzykiem walutowym.

2. Wybrane walutowe pozycje pierwotne mogą być uznane przez dom maklerski za pozycje o charakterze strukturalnym, które podlegają wyłączeniu z rachunku pozycji walutowych, przy czym walutowe pozycje pierwotne o charakterze strukturalnym rozumiane są jako długoterminowe walutowe salda bilansowe związane z posiadaniem i utrzymywaniem:

- 1) pożyczki dla zagranicznych oddziałów domu maklerskiego oraz akcji i udziałów w podmiotach zależnych i stowarzyszonych posiadanych przez dom maklerski, jeżeli pożyczki te oraz akcje i udziały pomniejszają poziom nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego;
- 2) pozycji mających na celu zabezpieczenie wymogów kapitałowych domu maklerskiego przed ryzykiem walutowym.

3. Przed wyłączeniem wybranych walutowych pozycji pierwotnych uznanych za pozycje o charakterze strukturalnym z rachunku pozycji walutowych dom maklerski jest obowiązany poinformować Komisję o uznaniu wybranych walutowych pozycji pierwotnych za pozycje strukturalne, przedkładając:

- 1) informacje dotyczące rodzaju, wielkości i struktury walutowej tych pozycji;
- 2) uzasadnienie celowości zastosowania wyłączenia z punktu widzenia ryzyka walutowego.

4. Dom maklerski powiadamia Komisję o zmianach stanu faktycznego w stosunku do informacji wymienionych w ust. 3. W przypadku zaniechania tego obowiązku dana walutowa pozycja pierwotna nie podlega wyłączeniu z rachunku pozycji walutowych.

5. Dom maklerski wyłącza z rachunku pozycji walutowych wielkości aktywów i pasywów domu maklerskiego stanowiących środki pieniężne wyrażone w walucie obcej należące do klientów domu maklerskiego, które są zdeponowane na rachunkach w banku lub instytucji kredytowej prowadzonych dla domu maklerskiego lub na rachunkach w zagranicznej firmie

inwestycyjnej oraz wielkości pozabilansowe domu maklerskiego stanowiące wartość instrumentów finansowych wyrażonych w walucie obcej należących do klientów.

6. Dom maklerski włącza do rachunku pozycji walutowych pośrednie ekspozycje, jakie powstają wskutek zaangażowania w tytułach uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania, uwzględniając ich rzeczywiste pozycje walutowe, przy czym, w celu wyznaczenia tych pozycji, dom maklerski może oprzeć się na sprawozdaniach innych podmiotów na temat pozycji walutowych instytucji wspólnego inwestowania, jeżeli dokonał weryfikacji prawidłowości sporządzenia tych sprawozdań.

7. Jeżeli dom maklerski nie posiada bieżących informacji na temat pośrednich pozycji walutowych zajmowanych przez instytucję wspólnego inwestowania, o których mowa w ust. 6, zakłada się, że ta instytucja dokonała lokat walutowych w maksymalnym dla siebie zakresie, a w odniesieniu do pozycji objętych portfelem handlowym dom maklerski przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego uwzględnia maksymalny poziom ryzyka pośredniego, jakie wiąże się z utrzymywaniem pozycji poprzez instytucję wspólnego inwestowania, w następujący sposób:

- 1) zakłada się proporcjonalne zwiększenie pozycji walutowych instytucji wspólnego inwestowania aż do maksymalnej wartości ekspozycji względem bazowych składników lokat wynikających z uprawnień inwestycyjnych, w wyniku czego powstaje hipotetyczna pozycja walutowa, którą traktuje się jak pozycję w odrębnej walucie obcej zgodnie ze sposobem traktowania złota, z zastrzeżeniem pkt 2;
- 2) jeśli znany jest rodzaj hipotetycznej pozycji walutowej, tę długą hipotetyczną pozycję walutową można dodać do sumy długich pozycji netto domu maklerskiego w poszczególnych walutach, a krótką hipotetyczną pozycję walutową można dodać do sumy krótkich pozycji netto domu maklerskiego w poszczególnych walutach; przed dokonaniem tych obliczeń nie zezwala się na wzajemną kompensację hipotetycznej pozycji walutowej i pozycji netto domu maklerskiego w poszczególnych walutach.

8. Dom maklerski może dwie waluty uznać za silnie ze sobą skorelowane, jeżeli:

- 1) prawdopodobieństwo, obliczone na podstawie dziennych kursów obowiązujących w ciągu ostatnich trzech lat, że ewentualna strata poniesiona z tytułu utrzymania przeciwstawnych pozycji netto jednakowej wysokości w tych walutach nie przekroczy, po przeliczeniu na walutę bilansową, w ciągu następnych dziesięciu dni roboczych 4% wartości takiej pozycji dopasowanej, wynosi co najmniej 99 % lub
- 2) prawdopodobieństwo obliczone na podstawie dziennych kursów obowiązujących w ciągu poprzednich pięciu lat, że ewentualna strata poniesiona z tytułu utrzymania przeciwstawnych pozycji netto jednakowej wysokości w tych walutach, nie przekroczy, po przeliczeniu na walutę bilansową, w ciągu następnych dziesięciu dni roboczych 4% wartości takiej pozycji dopasowanej, wynosi co najmniej 95 %.

9. Jeżeli kurs utworzonej na mocy porozumień międzynarodowych rozliczeniowej waluty obcej lub jednostki rozliczeniowej jest ustalany w stosunku do koszyka wybranych walut obcych, to salda wyrażone w tej walucie lub jednostce rozliczeniowej można uwzględniać w rachunku walutowych pozycji pierwotnych odpowiednio po ich rozłożeniu na waluty składowe.

10. Pozycje pierwotne w walutach obcych lub w złocie mogą być dyskontowane do ich wartości bieżącej.

Rozdział 2. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego

§ 2. 1. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego obliczany jest wyłącznie w sytuacji, gdy suma całkowitej pozycji walutowej domu maklerskiego, ustalonej w sposób określony w § 3 pkt 5, przekracza 2 % poziomu kapitałów nadzorowanych domu

maklerskiego ustalonego, niezależnie od skali prowadzonej działalności, w sposób określony w § 6 załącznika nr 12 do rozporządzenia, bez uwzględniania wielkości kapitałów uzupełniających III kategorii.

2. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oblicza się dla walutowych pozycji pierwotnych wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego i z operacji zaliczonych do portfela niehandlowego łącznie metodą podstawową określoną w § 3, metodą wartości zagrożonej określoną w § 4 lub metodą mieszaną określoną w § 5.

§ 3. 1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego obliczany metodą podstawową, z zastrzeżeniem ust. 5, obejmuje:

- 1) obliczenie pozycji netto w każdej walucie (łącznie z walutą sprawozdawczą) oraz w złocie;
- 2) przeliczenie pozycji netto w każdej walucie innej niż waluta sprawozdawcza oraz pozycji w złocie na walutę sprawozdawczą według bieżącego kursu średniego danej waluty ogłoszonego na dzień obliczeń przez Narodowy Bank Polski lub bieżącej ceny złota;
- 3) zsumowanie pozycji długich netto w każdej walucie przeliczonych na walutę sprawozdawczą, z zastrzeżeniem ust. 2-4 oraz § 1 ust. 7 pkt 2;
- 4) zsumowanie pozycji krótkich netto w każdej walucie przeliczonych na walutę sprawozdawczą, z zastrzeżeniem ust. 2-4 oraz § 1 ust. 7 pkt 2;
- 5) ustalenie całkowitej pozycji walutowej jako sumy:
  - większej z wartości otrzymanych w pkt 3 i 4,
  - pozycji netto w złocie,
  - sumy pozycji netto w poszczególnych hipotetycznych pozycjach walutowych, o których mowa w § 1 ust. 7 pkt 1, jeśli do tych pozycji nie ma zastosowania § 1 ust. 7 pkt 2;
- 6) pomnożenie przez 8 % sumy uzyskanej w sposób, o którym mowa w pkt 5.

2. W przypadku uznania przez dom maklerski dwóch walut za silnie ze sobą skorelowane, zgodnie z § 1 ust. 8, wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego w zakresie pozycji:

- 1) dopasowanej w tych walutach, wyznacza się jako 4 % pozycji dopasowanej w tych walutach, równej mniejszej z kwot określonych jako długa pozycja netto w jednej z walut i krótka pozycja netto w drugiej z walut;
- 2) niedopasowanej w tych walutach, wyznacza się jako bezwzględną wartość różnicy pomiędzy długą pozycją netto w jednej z walut i krótką pozycją netto w drugiej z walut, oznaczoną jako długa, gdy różnica jest dodatnia, lub krótka, gdy różnica jest ujemna.

3. W przypadku walut objętych umową międzynarodową lub porozumieniem międzynarodowym ograniczającym maksymalne wahania kursów tych walut w stosunku do innych walut objętych porozumieniem dom maklerski może:

- 1) obliczać wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego w zakresie pozycji dopasowanej w walutach objętych umową międzynarodową jako iloczyn pozycji dopasowanej w tych walutach i 50% dopuszczalnej granicy wahań kursów walut, określonej w umowie, przy czym pozycję dopasowaną w tych walutach wyznacza się jako mniejszą z kwot określonych jako suma długich pozycji netto w tych walutach i suma krótkich pozycji netto w tych walutach;
- 2) uwzględniając jednocześnie pozycję niedopasowaną w tych walutach, wyznaczoną jako bezwzględna wartość różnicy między długą pozycją netto w jednej z walut i krótką pozycją netto w drugiej z walut, oznaczoną jako długa, gdy różnica jest dodatnia, lub krótka, gdy różnica jest ujemna, w sumie, o której mowa odpowiednio w ust. 1 pkt 3 lub 4.

4. W przypadku walut państw członkowskich uczestniczących w drugim etapie unii gospodarczej i walutowej dom maklerski może:

- 1) obliczać wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego w zakresie pozycji dopasowanej w tych walutach jako iloczyn pozycji dopasowanej i 1,6 %, przy czym pozycję dopasowaną w tych walutach wyznacza się jako mniejszą z kwot określonych jako suma długich pozycji netto w tych walutach i suma krótkich pozycji netto w tych walutach;
- 2) uwzględniając jednocześnie całkowitą pozycję niedopasowaną w tych walutach, wyznaczoną jako bezwzględna wartość różnicy między sumą długich pozycji netto w tych walutach i sumą krótkich pozycji netto w tych walutach, oznaczona ją jako długa, gdy różnica jest dodatnia, lub krótka, gdy różnica jest ujemna, w sumie, o której mowa w ust. 1 pkt 3 lub 4 odpowiednio.

5. W wymogu kapitałowym, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się wartość wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania, dla których został on obliczony na podstawie § 1 ust. 7 oraz dla których wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen tytułów uczestnictwa został obliczony zgodnie z § 51 albo § 56 załącznika nr 3 do rozporządzenia, w takiej wysokości, by suma tych wymogów nie przekroczyła 40 % pozycji netto domu maklerskiego w tym tytule uczestnictwa.

§ 4. 1. Przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego metodą wartości zagrożonej, zgodnie z przepisami załącznika nr 13 do rozporządzenia, parametrami cenowymi są kursy walutowe i cena złota.

2. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego przy wykorzystaniu metody wartości zagrożonej oblicza się dla wszystkich walutowych pozycji pierwotnych, z zastrzeżeniem § 1 i ust. 3.

3. Wymóg kapitałowy z tytułu pozycji w tytule uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania, o której mowa w § 1 ust. 7, oblicza się metodą podstawową.

§ 5. 1. Przy obliczaniu łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego metodą mieszaną dom maklerski określa zakres zastosowania metody wartości zagrożonej przez wyodrębnienie walutowych pozycji pierwotnych objętych tą metodą.

2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego dla walutowych pozycji pierwotnych, objętych metodą wartości zagrożonej, oblicza się przez odpowiednie zastosowanie do tych pozycji metody wartości zagrożonej.

3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego dla walutowych pozycji pierwotnych nieobjętych metodą wartości zagrożonej oblicza się metodą podstawową.

4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego, o którym mowa w ust. 1, oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych, o których mowa w ust. 2 i 3.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA ROZLICZENIA, DOSTAWY ORAZ RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA

Rozdział 1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta

§ 1. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta oblicza się jako sumę wymogów obliczonych na podstawie § 2–16.

Rozdział 2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia oraz ryzyka dostawy

§ 2. 1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia oblicza się dla operacji zaliczonych do portfela handlowego, których instrumentami bazowymi są instrumenty dłużne, instrumenty kapitałowe, waluty obce lub towary, w przypadku gdy upłynął umowny termin ich rozliczenia, zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) dla każdej operacji oblicza się różnicę pomiędzy jej wartością godziwą a wartością wynikającą z ustalonej ceny rozliczenia instrumentu bazowego;
- 2) różnice, o których mowa w pkt 1, stanowiące potencjalny zysk domu maklerskiego, mnoży się przez współczynniki przeliczeniowe odpowiadające przedziałom opóźnień określone w pierwszej kolumnie tabeli zgodnie z liczbą dni, jakie upłynęły po umownym dniu rozliczenia danej operacji:

Tabela

Przedział opóźnienia (liczba dni roboczych po dniu zapadalności)	Współczynnik przeliczeniowy (w %)
5-15	8
16-30	50
31-45	75
46 i więcej	100

- 3) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia oblicza się jako sumę składników obliczonych zgodnie z pkt 2.

2. W obliczeniach wymogu kapitałowego, o którym mowa w ust. 1, nie uwzględnia się transakcji z udzielonym lub otrzymanym zobowiązaniem do odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów.

§ 3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka dostawy oblicza się dla operacji zaliczonych do portfela handlowego zgodnie § 4.

§ 4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie oblicza się dla operacji, których instrumentem bazowym są waluty obce, towary i instrumenty finansowe, zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) wymóg kapitałowy oblicza się w następujących przypadkach:

- a) gdy dom maklerski zapłacił za instrumenty finansowe, waluty obce lub towary przed ich otrzymaniem lub dostarczył instrumenty finansowe, waluty obce lub towary przed otrzymaniem za nie zapłaty,
  - b) w przypadku transakcji transgranicznych, gdy upłynął jeden lub więcej dni od czasu dokonania tej płatności lub dostawy;
- 2) dla każdej operacji wylicza się wymóg kapitałowy, przy czym:
- a) do daty pierwszej przewidzianej w umowie płatności lub dostawy – wymóg kapitałowy wynosi zero,
  - b) od daty pierwszej przewidzianej w umowie płatności lub dostawy do upływu 4 dni po dacie drugiej płatności lub dostawy – wymóg kapitałowy oblicza się zgodnie z przepisami załącznika 6 do rozporządzenia,
  - c) od 5 dni roboczych po dacie drugiej przewidzianej w umowie płatności lub dostawy aż do wygaśnięcia transakcji – kapitały nadzorowane domu maklerskiego pomniejsza się o zapłaconą kwotę lub wartość dostarczonych instrumentów, powiększoną o wartość bieżącą ekspozycji dodatniej.

§ 5. W przypadku, o którym mowa w § 4 pkt 2 lit. b, dom maklerski stosujący metodę wewnętrznych ratingów do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, może:

- 1) przypisać parametry PD na podstawie zewnętrznej oceny wiarygodności kredytowej kontrahenta, pod warunkiem, że nie posiada wobec tego kontrahenta żadnych innych ekspozycji, zaliczonych do portfela niehandlowego;
- 2) przypisać parametry LGD określone w przepisach załącznika nr 6 do rozporządzenia, pod warunkiem, że stosuje własne ich oszacowania oraz, że podejście to stosowane jest konsekwentnie dla wszystkich ekspozycji z tytułu dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie;
- 3) stosować wagę ryzyka jak dla obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową albo stosować wagę ryzyka 100 %, pod warunkiem, że jedno z tych podejść stosowane będzie konsekwentnie dla wszystkich ekspozycji z tytułu dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie.

§ 6. Jeżeli wysokość ekspozycji dodatnich wynikających z danej transakcji dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie jest nieistotna, dom maklerski może do takich ekspozycji stosować wagę ryzyka 100 %.

§ 7. W przypadku całkowitej awarii systemu rozliczeniowego lub rozrachunkowego, dom maklerski nie oblicza wymogów kapitałowych, o których mowa powyżej, aż do wznowienia normalnego działania tych systemów. Jeżeli w tych okolicznościach kontrahent nie zdoła rozliczyć swojej transakcji, nie jest to uznawane za niewykonanie zobowiązania w rozumieniu przepisów dotyczących ryzyka kredytowego.

Rozdział 3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta

§ 8. 1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta oblicza się jako 8 % sumy kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, wyznaczonych dla następujących operacji zaliczonych do portfela handlowego:

- 1) transakcji, których przedmiotem są pozagiełdowe instrumenty pochodne;
- 2) transakcji, których przedmiotem są kredytowe instrumenty pochodne;

- 3) umów odkupu, transakcji repo oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek instrumentów finansowych lub towarów, których podstawę stanowią papiery wartościowe i towary objęte portfelem handlowym;
- 4) transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego opartych na papierach wartościowych lub towarach;
- 5) transakcji z długim okresem rozliczenia.

2. Na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kontrahenta transakcjami, o których mowa w ust. 1 pkt 1, są transakcje, których przedmiotem są instrumenty wskazane w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia, inne niż transakcje, będące zgodnie z przepisami § 7 załącznika nr 9 do rozporządzenia, ekspozycjami w stosunku do centralnego kontrahenta, którym przypisano wartość zero.

§ 9. 1. Dom maklerski określa wartości potencjalnej przyszłej ekspozycji kredytowej dla transakcji zamiany (*swap*) przychodu całkowitego oraz dla transakcji zamiany (*swap*) ryzyka kredytowego jako iloczyn wartości nominalnej danego instrumentu oraz następującego współczynnika procentowego:

- 1) 5 % – w przypadku gdy aktywa referencyjne transakcji zamiany (*swap*) spełniają warunki umożliwiające zakwalifikowanie ich jako pozycji o obniżonym ryzyku, w rozumieniu przepisów załącznika nr 3 do rozporządzenia,
- 2) 10 % – w przypadku gdy aktywa referencyjne transakcji zamiany (*swap*) nie spełniają warunków, o których mowa w pkt 1.

2. W obliczeniach, o których mowa w ust. 1, dom maklerski, którego ekspozycja z tytułu zawarcia transakcji zamiany (*swap*) ryzyka kredytowego stanowi pozycję długą w instrumencie bazowym w aktywach referencyjnych tej transakcji, może stosować współczynnik procentowy 0 % dla tej transakcji, chyba że dana transakcja zamiany (*swap*) ryzyka kredytowego zawiera klauzulę, na mocy której z chwilą stwierdzenia niewypłacalności podmiotu, którego ekspozycja z tytułu zawarcia tej transakcji stanowi odpowiednio pozycję krótką, transakcja ta podlega rozwiązaniu, nawet jeśli nie stwierdzono niewypłacalności emitenta lub wystawcy aktywów referencyjnych tej transakcji.

3. W przypadku gdy kredytowy instrument pochodny zapewnia ochronę kredytową uruchamianą w następstwie n-tego z kolei niewykonania zobowiązania wynikłego z pozycji pierwotnych w aktywach referencyjnych danej transakcji, dom maklerski stosuje współczynniki procentowe zgodnie z ust. 2, w zależności od spełnienia przez n-te w kolejności zobowiązanie o najniższej jakości kredytowej warunków wskazanych w ust. 1.

4. Przepisy ust. 2-4, odnoszące się do kredytowych instrumentów pochodnych, stosuje się na potrzeby obliczania ekwiwalentu bilansowego tych transakcji, zgodnie z metodą wyceny rynkowej, o której mowa w § 10 załącznika nr 9 do rozporządzenia.

§ 10. W przypadku gdy kredytowy instrument pochodny objęty portfelem handlowym stanowi część wewnętrznego instrumentu zabezpieczającego, a ochronę kredytową uznano jako efektywną zgodnie z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia, uznaje się, że ryzyko kontrahenta z tytułu tego instrumentu wynosi zero.

§ 11. Z zastrzeżeniem § 9-11, dom maklerski oblicza wartość ekspozycji dla operacji, o których mowa w § 8, zgodnie z przepisami załącznika nr 7 do rozporządzenia oraz załącznika nr 9 do rozporządzenia, oraz wartość ekspozycji ważonej ryzykiem dla tych operacji zgodnie z metodą standardową, o której mowa w załączniku nr 6 do rozporządzenia, lub w przypadku posiadania przez ten dom maklerski zgody, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy,

zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów, o której mowa w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

§ 12. 1. W obliczeniach wartości ekspozycji ważonych ryzykiem, o których mowa w § 11, dom maklerski nie może uznawać skutków zabezpieczenia finansowego wynikłych z zastosowania metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń finansowych, o której mowa w § 59-65 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

2. Na potrzeby obliczeń, o których mowa w § 11, dla ekspozycji wynikłych z transakcji, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 3, wszystkie instrumenty oraz towary, które mogą być, zgodnie z przepisami załącznika nr 1 do rozporządzenia, zakwalifikowane do portfela handlowego, mogą być traktowane przez dom maklerski jako uznane zabezpieczenie.

3. Na potrzeby obliczeń, o których mowa w § 11, dla ekspozycji wynikłych z transakcji, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1, wszystkie towary, które mogą być, zgodnie z przepisami załącznika nr 1 do rozporządzenia, zakwalifikowane do portfela handlowego, mogą być traktowane przez dom maklerski jako uznane zabezpieczenie.

4. Na potrzeby obliczeń korekt zmienności dla uznanych zgodnie z ust. 2 i 3 za zabezpieczenie instrumentów, które nie spełniają kryteriów uznania za zabezpieczenie, o których mowa w załączniku nr 7 do rozporządzenia, oraz które są przez dom maklerski zbywane lub nabywane, stanowią przedmiot udzielonej lub zaciąganej pożyczki, lub też są przez ten dom maklerski nabyte lub zbyte w innej formie w ramach transakcji, wskazanych w ust. 2 i 3, dom maklerski stosujący metodę korekt zmienności opartych na metodzie nadzorczej, zgodnie z § 43-87 załącznika nr 7 do rozporządzenia, traktuje uznane w ten sposób instrumenty w taki sam sposób jak dopuszczone do obrotu na uznanej giełdzie papierów wartościowych instrumenty kapitałowe niewchodzące w skład głównych indeksów tych giełd.

§ 13. 1. W przypadku gdy dom maklerski stosuje korekty z tytułu zmienności oparte na metodzie oszacowań własnych, zgodnie z § 43-87 załącznika nr 7 do rozporządzenia, korekty z tytułu zmienności oblicza się dla każdej indywidualnej pozycji.

2. W przypadku, gdy dom maklerski stosuje metodę modeli wewnętrznych, o której mowa w § 52-56 załącznika nr 7 do rozporządzenia, metoda ta może być również stosowana dla operacji zaliczonych do portfela handlowego.

§ 14. Na potrzeby obliczeń, o których mowa w § 11, w odniesieniu do uznania umów ramowych kompensowania zobowiązań w transakcjach repo lub transakcjach udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych i innych transakcjach na rynku kapitałowym, kompensowanie pomiędzy ekspozycjami w portfelu handlowym i niehandlowym jest dopuszczalne tylko po spełnieniu następujących warunków:

- 1) wszystkie transakcje są objęte codzienną wyceną rynkową;
- 2) z zastrzeżeniem § 12, wszystkie aktywa pożyczone, zakupione lub otrzymane w tych transakcjach mogą być użyte jako zabezpieczenie finansowe zgodnie z przepisami załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 15. Jeżeli dom maklerski oblicza kwoty ekspozycji ważone ryzykiem dla celów niniejszego załącznika zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów, wówczas do obliczeń, o których mowa w § 116 załącznika nr 6 do rozporządzenia, stosuje się następujące zasady:

- 1) do sumy korekt wyceny i wyliczonych rezerw, obliczonej na potrzeby niniejszego załącznika, można włączyć kwoty aktualizacji wartości uwzględniające jakość kredytową kontrahenta;
- 2) jeśli ryzyko kredytowe kontrahenta zostało odpowiednio uwzględnione przy wycenie pozycji w portfelu handlowym, oczekiwana kwota straty, odpowiadająca stopniowi narażenia na ryzyko kontrahenta, wynosi zero.

§ 16. Korekty wyceny i wyliczonych rezerw, o których mowa w § 15 pkt 1, nie uwzględnia się w kapitałach nadzorowanych domu maklerskiego.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO

Tytuł I. Zasady ogólne

§ 1. Dom maklerski, którego skala prowadzonej działalności handlowej nie jest znacząca, oblicza łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego w zakresie portfela handlowego i portfela niehandlowego łącznie.

§ 2. Dom maklerski, którego skala prowadzonej działalności handlowej jest znacząca, oblicza łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego w zakresie portfela niehandlowego.

§ 3. 1. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się, jako sumę ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8 %.

2. Przez pojęcie ekspozycji należy rozumieć aktywo oraz udzielone zobowiązanie pozabilansowe.

§ 4. 1. Sumę ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się jako sumę wartości bilansowych oraz ekwiwalentów bilansowych poszczególnych kategorii ekspozycji domu maklerskiego pomnożonych przez procentowe wagi ryzyka zgodnie z jedną z poniższych metod:

- 1) przypisane ekspozycjom zgodnie z tytułem II - w metodzie standardowej;
- 2) wyznaczone dla ekspozycji zgodnie z tytułem III - w metodzie wewnętrznych ratingów;
- 3) wyznaczone dla ekspozycji w wyniku zastosowania kombinacji metod wskazanych w pkt 1 i 2.

2. Przy wyznaczaniu wymogów kapitałowych zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów, określoną w tytule III, należy uwzględnić ryzyko rozmycia.

§ 5. Dom maklerski stosujący metodę standardową lub metodę wewnętrznych ratingów, ale nie stosujący własnych oszacowań parametru LGD i CCF określonych zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, może, zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 7 do rozporządzenia, uwzględniać ograniczenie ryzyka kredytowego przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w portfelu niehandlowym lub przy obliczaniu kwot EL, w obliczeniach pomniejszych poziomu nadzorowanych kapitałów z tytułu korekt wartości ekspozycji.

§ 6. W rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego dom maklerski może uwzględnić umowy związane z sekurytyzacją aktywów, zgodnie z załącznikiem nr 8 do rozporządzenia.

Tytuł II. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową

Dział I. Zasady ogólne

§ 7. 1. Do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, wagi ryzyka przypisuje się wszystkim ekspozycjom, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Nie przypisuje się wagi ryzyka dla ekspozycji pomniejszających poziom kapitałów nadzorowanych.

3. W metodzie standardowej wartość ekspozycji w przypadku aktywów jest równa wartości bilansowej; w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych jest równa ekwiwalentowi bilansowemu ekspozycji.

§ 8. 1. Wagę ryzyka przypisuje się zgodnie z klasą, do której należy dana ekspozycja, oraz stopniem jakości kredytowej ekspozycji lub podmiotu w zakresie określonym w § 24–96.

2. Jeżeli ekspozycja objęta jest ograniczeniem ryzyka kredytowego, ekspozycji może być przypisana waga ryzyka, zgodnie z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia.

§ 9. Stopień jakości kredytowej ekspozycji lub podmiotu określa się przy wykorzystaniu ocen wiarygodności kredytowych opracowanych przez uznane ECAI, na podstawie uchwały, o której mowa w art. 105b ust. 3 ustawy, lub ocen wiarygodności kredytowych opracowanych przez agencje kredytów eksportowych, które oferują ubezpieczenie wspieranych przez państwo członkowskie kredytów eksportowych w danym kraju, w szczególności Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych Spółka Akcyjna.

§ 10. Stopień jakości kredytowej ekspozycji wyznacza się zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu, o którym mowa w § 9, w szczególności stopień jakości kredytowej danej ekspozycji może zostać ustalony na podstawie oceny wiarygodności kredytowej innej ekspozycji lub oceny wiarygodności kredytowej dłużnika.

§ 11. Ekspozycjom, których spłata uzależniona jest od podmiotu innego niż dłużnik, przypisuje się wyższą z wag ryzyka przypisanych dłużnikowi lub temu podmiotowi.

§ 12. Z wyjątkiem ekspozycji wynikających z instrumentów będących składnikami funduszy podstawowych osoby trzeciej, określonymi w § 2 ust. 3 pkt 1 załącznika nr 12 do rozporządzenia, ekspozycjom domu maklerskiego wobec kontrahenta będącego wobec tego domu maklerskiego podmiotem dominującym, podmiotem zależnym lub innym podmiotem zależnym wobec podmiotu dominującego albo jednostką powiązaną w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 43 ustawy o rachunkowości przypisuje się wagę ryzyka kredytowego równą 0 %, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) kontrahent jest instytucją lub finansową spółką holdingową, instytucją finansową lub przedsiębiorstwem usług pomocniczych objętym odpowiednimi wymogami ostrożnościowymi;
- 2) kontrahent objęty jest tą samą pełną konsolidacją co dom maklerski;
- 3) kontrahent objęty jest tymi samymi procedurami oceny, pomiaru i kontroli ryzyka co dom maklerski;
- 4) kontrahent ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- 5) nie istnieją obecnie i nie są przewidywane w przyszłości istotne przeszkody, w tym przeszkody prawne w transferze kapitałów lub spłaty ekspozycji przez kontrahenta na rzecz domu maklerskiego.

§ 13. 1. Ekwiwalent bilansowy transakcji pochodnych wymienionych w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia oblicza się zgodnie z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia, z uwzględnieniem efektów kompensowania poprzez odnowienie zobowiązań oraz innych umów ramowych o kompensowaniu, o których mowa w art. 85 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361), zwanych dalej umowami ramowymi o kompensowaniu, uwzględnianych dla celów tych metod zgodnie z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia.

2. Ekwiwalent bilansowy transakcji repo, umów udzielenia bądź zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego może być określany zgodnie z załącznikiem nr 7 lub załącznikiem nr 9 do rozporządzenia.

§ 14. Ekwiwalent bilansowy z tytułu niespłaconych ekspozycji kredytowych kontrahenta centralnego, o którym mowa w załączniku nr 9 do rozporządzenia, oblicza się zgodnie z przepisami § 7 załącznika nr 9 do rozporządzenia.

§ 15. W przypadku domu maklerskiego stosującego metodę zaawansowaną traktowania zabezpieczeń finansowych zgodnie z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia, jeżeli ekspozycja ma formę instrumentów finansowych lub towarów zbywanych lub przekazywanych w formie pożyczki w ramach transakcji repo lub transakcji udzielenia bądź zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, wartość ekspozycji powiększa się o korektę z tytułu zmienności, stosownie do rodzaju papierów wartościowych lub towarów, zgodnie z przepisami załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 16. Ekspozycje wazone ryzykiem z tytułu sekurytyzowanych pozycji uwzględnia się w rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

§ 17. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonych zobowiązań pozabilansowych oblicza się zgodnie z § 97 i 98.

§ 18. W § 24–96 określono zasady przypisywania wag ryzyka, przy czym jeżeli nie wskazano możliwości lub konieczności przypisania innej wagi ryzyka, ekspozycjom przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 19. Szczegółowe zasady obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową opisane są w § 20–98.

Dział II. Klasy ekspozycji

§ 20. 1. Każdą ekspozycję domu maklerskiego zalicza się do jednej z następujących klas:

- 1) ekspozycje wobec rządów i banków centralnych;
- 2) ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych;
- 3) ekspozycje wobec podmiotów sektora finansów publicznych i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej;
- 4) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju;
- 5) ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych;
- 6) ekspozycje wobec instytucji;
- 7) ekspozycje wobec przedsiębiorców;
- 8) ekspozycje detaliczne;
- 9) ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach;
- 10) ekspozycje przeterminowane;
- 11) ekspozycje należące do kategorii wysokiego ryzyka;
- 12) ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych;
- 13) ekspozycje sekurytyzacyjne;
- 14) ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców;
- 15) ekspozycje z tytułu tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania;
- 16) inne ekspozycje.

2. Przez przedsiębiorców należy rozumieć przedsiębiorców oraz przedsiębiorców zagranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.¹⁾).

3. Do klasy, o której mowa w ust. 1 pkt 8, zalicza się ekspozycje spełniające następujące kryteria:

- 1) ekspozycja jest ekspozycją wobec osoby lub osób fizycznych albo wobec małego i średniego przedsiębiorcy, przy czym za małego lub średniego przedsiębiorcę należy rozumieć przedsiębiorcę spełniającego co najmniej jedno z kryteriów, o których mowa w art. 106 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej;
- 2) ekspozycja jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji cechujących się podobnymi właściwościami, dzięki którym ryzyko związane z tego rodzaju ekspozycjami jest znacznie ograniczone;
- 3) kwota, w przypadku małego lub średniego przedsiębiorcy, całkowita kwota, którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna domowi maklerskiemu, podmiotowi dominującemu wobec domu maklerskiego oraz jednostkom i podmiotom zależnym od domu maklerskiego, łącznie z wszelkimi przeterminowanymi ekspozycjami, ale z wyłączeniem ekspozycji lub ekspozycji warunkowych z zabezpieczeniem na nieruchomościach mieszkalnych, nie może przekraczać – według zebranych przez dom maklerski z należytą starannością informacji – równowartości w złotych kwoty 1 000 000 euro obliczonej według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na dzień, w którym zgodnie z odrębnymi przepisami jest sporządzone sprawozdanie finansowe, lub na dzień kończący rok obrotowy;
- 4) ekspozycje te są traktowane w procesie zarządzania ryzykiem domu maklerskiego w sposób konsekwentny i jednolity;
- 5) nie są zarządzane w sposób indywidualny tak jak ekspozycje zaliczane do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r., Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 116, poz. 732, Nr 141, poz. 888, Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97 i Nr 168, poz. 1323.

4. Kwotę ekspozycji, o której mowa w ust. 1 pkt 3, określa się jako sumę ekspozycji bilansowych brutto.

5. Przez ekspozycję zabezpieczoną na nieruchomości należy rozumieć ekspozycję, dla której ustanowiono zabezpieczenie prawne na nieruchomości, przy czym kwota tego zabezpieczenia jest nie niższa niż kwota ekspozycji bez pomniejszenia o odpisy aktualizujące, uzyskane dyskonta i premie oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

6. Przez zabezpieczenie prawne na nieruchomości należy rozumieć hipotekę, której przedmiotem jest własność, użytkowanie wieczyste, własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub prawo do lokalu mieszkalnego w domu budowanym przez spółdzielnię mieszkaniową w celu przeniesienia jej własności na członka.

7. Ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli od terminu płatności upłynęło 90 dni, a kwota ekspozycji wynosi co najmniej:

- 1) 500 złotych w przypadku ekspozycji detalicznych;
- 2) 3 000 złotych w przypadku pozostałych klas ekspozycji.

§ 21. Wartość bieżącą minimalnych detalicznych rat z tytułu umowy leasingu zalicza się do kategorii ekspozycji detalicznych.

§ 22. Do klasy ekspozycji detalicznych nie zalicza się papierów wartościowych.

Dział III. Procentowe wagi ryzyka

§ 23. W przedstawionej poniżej klasyfikacji aktywa są rozumiane łącznie ze związanymi z nimi innymi ekspozycjami, jeśli ekspozycje te ujęte są w rachunku wyników.

Rozdział 1. Ekspozycje wobec rządów lub banków centralnych

§ 24. Z zastrzeżeniem § 25-28, ekspozycjom domu maklerskiego wobec rządów lub banków centralnych przypisuje się wagę ryzyka na podstawie tabeli 1 w zależności od posiadanej oceny wiarygodności kredytowej przyznanej przez ECAI.

Tabela 1

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6	Brak oceny wiarygodności kredytowej
Waga ryzyka	0%	20%	50%	100%	100%	150%	100%

§ 25. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec Europejskiego Banku Centralnego przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %.

§ 26. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec Skarbu Państwa, Narodowego Banku Polskiego oraz rządów i banków centralnych państw członkowskich, denominowanym i finansowanym w ich walutach krajowych, przypisuje się wagę ryzyka 0 %.

§ 27. Oceny wiarygodności kredytowej przyznawane przez agencje kredytów eksportowych będą uznawane dla celów adekwatności kapitałowej pod warunkiem, że oceny te spełniają jeden z poniższych kryteriów:

- 1) są to uzgodnione oceny wiarygodności kredytowej opracowane przez agencje kredytów eksportowych uczestniczące w „Porozumieniu w sprawie Oficjalnie Wspieranych Kredytów Eksportowych” państw należących do OECD;
- 2) agencja kredytów eksportowych przyznająca oceny wiarygodności kredytowej publikuje sporządzone przez siebie oceny i stosuje zatwierdzoną przez państwa należące do OECD metodologię nadawania ocen, a jej ocena powiązana jest z jedną z ośmiu minimalnych składek ubezpieczeniowych (MEIP) określonych w zatwierdzonej metodologii przez państwa należące do OECD.

§ 28. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec rządów lub banków centralnych, która posiada ocenę wiarygodności kredytowej nadaną przez agencje kredytów eksportowych, o których mowa w § 27, przypisuje się określoną wagę ryzyka zgodnie z tabelą 2.

Tabela 2

MEIP	0	1	2	3	4	5	6	7
Waga ryzyka	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Rozdział 2. Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych

§ 29. Z zastrzeżeniem § 30, ekspozycjom domu maklerskiego wobec usytuowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jednostek samorządu terytorialnego, miasta stołecznego Warszawy i ich związków oraz samorządów terytorialnych i władz lokalnych innych państw członkowskich przypisuje się wagi ryzyka w zależności od oceny wiarygodności kredytowej rządu centralnego właściwego dla jednostki samorządu terytorialnego i władz lokalnych, zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3

Stopień jakości kredytowej przypisany rządowi centralnemu	1	2	3	4	5	6	Brak oceny wiarygodności kredytowej
Waga ryzyka	20%	50%	100%	100%	100%	150%	100%

§ 30. 1. Denominowanym i finansowanym w złotych ekspozycjom domu maklerskiego wobec usytuowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jednostek samorządu terytorialnego, miasta stołecznego Warszawy oraz ich związków dom maklerski może przypisać wagę ryzyka 20 %.

2. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec jednostek samorządów terytorialnych i władz lokalnych innych państw członkowskich dom maklerski może przypisać wagę ryzyka

kredytowego w wysokości przypisanej jednostkom samorządów terytorialnych i władz lokalnych przez właściwe władze kraju dłużnika.

§ 31. Z zastrzeżeniem § 33, ekspozycjom domu maklerskiego wobec jednostek samorządów terytorialnych i władz lokalnych krajów trzecich, rozumianych jako kraje inne niż Rzeczpospolita Polska i państwa członkowskie, przypisuje się wagi ryzyka w zależności od nadanej tym ekspozycjom oceny wiarygodności kredytowej, zgodnie z tabelą 4.

Tabela 4

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6	Brak oceny wiarygodności kredytowej
Waga ryzyka	20%	50%	50%	100%	100%	150%	100%

§ 32. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec kościołów i związków wyznaniowych posiadających osobowość prawną, o ile posiadają one uprawnienia do pobierania podatków, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z zasadami określonymi dla jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych, z wyłączeniem przepisów § 30.

§ 33. Jeżeli właściwe władze państwa trzeciego, których regulacje w zakresie adekwatności kapitałowej są co najmniej równoważne regulacjom stosowanym w państwach członkowskich, traktują ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego tak jak ekspozycje wobec rządów lub banków centralnych, dom maklerski może zastosować analogiczne podejście do ekspozycji wobec takich jednostek, jeżeli uprzednio poinformuje Komisję o zamiarze zastosowania tego podejścia, przedkładając Komisji:

- 1) dane dotyczące rodzaju, wielkości i struktury ekspozycji;
- 2) uzasadnienie celowości zastosowania preferencyjnego podejścia, obejmujące analizę porównawczą regulacji w zakresie adekwatności kapitałowej obowiązujących w kraju dłużnika i analogicznych regulacji obowiązujących w krajach członkowskich.

§ 34. Dom maklerski, który zastosował podejście opisane w § 33, zobowiązany jest do monitorowania informacji, o których mowa w § 33 pkt 2.

Rozdział 3. Ekspozycje wobec sektora finansów publicznych i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej

§ 35. 1. Z zastrzeżeniem § 36–40, ekspozycjom domu maklerskiego wobec sektora finansów publicznych i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej przypisuje się wagę ryzyka równą 100 %.

2. Do sektora finansów publicznych należą:

- 1) podmioty o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240);
- 2) podmioty, którym odpowiednie przepisy prawa państwa członkowskiego lub państwa trzeciego nadają status podmiotu publicznego.

3. Do podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej należą:

- 1) podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.²⁾);
- 2) kościoły i związki wyznaniowe inne niż te, o których mowa w § 32;
- 3) podmioty nie działające w celu osiągnięcia zysku ustanowione przez rząd centralny, dysponujące odpowiednimi gwarancjami;
- 4) podmioty niezależne od rządu centralnego lub jednostek samorządu terytorialnego, regulowane prawnie, które znajdują się pod nadzorem publicznym.

§ 36. Z zastrzeżeniem § 37-40, ekspozycjom domu maklerskiego wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej posiadających status podmiotów sektora publicznego przypisuje się wagi ryzyka w zależności od oceny wiarygodności kredytowej rządu centralnego właściwego dla danego podmiotu, zgodnie z tabelą 5.

Tabela 5

Stopień jakości kredytowej przypisany rządowi centralnemu	1	2	3	4	5	6	Brak oceny wiarygodności kredytowej
Waga ryzyka	20%	50%	100%	100%	100%	150%	100%

§ 37. 1. Do grupy krajowych podmiotów sektora publicznego zalicza się w szczególności:

- 1) organy władzy publicznej, z wyjątkiem centralnych organów administracji rządowej, organów kontroli państwowej i ochrony prawa, sądów, trybunałów, wojewodów i urzędów wojewódzkich, jednostek samorządu terytorialnego oraz miasta stołecznego Warszawy i ich związków;
- 2) państwowe i samorządowe jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych;
- 3) państwowe i samorządowe fundusze celowe;
- 4) państwowe szkoły wyższe;
- 5) instytucje, których działalność finansowana jest z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 6) państwowe i samorządowe jednostki badawczo-rozwojowe;
- 7) państwowe i samorządowe instytucje kultury;
- 8) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i zarządzane przez nie fundusze;
- 9) Narodowy Fundusz Zdrowia;
- 10) Polską Akademię Nauk i podległe jej jednostki organizacyjne;
- 11) Rzecznika Ubezpieczonych;

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462, Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, z 2008 r. Nr 209, poz. 1316 oraz z 2009 r. Nr 19 poz. 100 i Nr 22, poz. 120.

12) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorców, banków i spółek prawa handlowego.

2. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec krajowych podmiotów sektora publicznego można przypisać wagę ryzyka 0 % w zakresie ekspozycji objętych gwarancjami lub poręczeniami Skarbu Państwa, spełniającymi kryteria określone w załączniku nr 7 do rozporządzenia, przy czym dom maklerski zobowiązany jest do zweryfikowania informacji o posiadaniu przez podmiot gwarancji lub poręczenia Skarbu Państwa.

§ 38. Ekspozycjom wobec podmiotów sektora publicznego państw członkowskich dom maklerski może przypisać wagę ryzyka kredytowego w wysokości przypisanej temu podmiotowi przez właściwe władze nadzorcze kraju dłużnika.

§ 39. Ekspozycjom wobec podmiotów sektora publicznego kraju trzeciego, którego regulacje w zakresie adekwatności kapitałowej są co najmniej równoważne regulacjom stosowanym w państwach członkowskich, dom maklerski może przypisać wagę ryzyka kredytowego w wysokości przypisanej temu podmiotowi przez właściwe władze kraju dłużnika, o ile uprzednio poinformuje Komisję o zastosowanym podejściu, przedkładając:

- 1) dane dotyczące rodzaju, wielkości i struktury ekspozycji;
- 2) uzasadnienie celowości zastosowania preferencyjnego podejścia, obejmujące analizę porównawczą regulacji w zakresie adekwatności kapitałowej obowiązujących w kraju dłużnika i analogicznych regulacji obowiązujących w krajach członkowskich.

§ 40. Dom maklerski, który zastosował podejście opisane w § 39, jest obowiązany do monitorowania informacji, o których mowa w § 39 pkt 2.

Rozdział 4. Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju

§ 41.1. Z zastrzeżeniem § 42 i 43, ekspozycjom domu maklerskiego wobec wielostronnych banków rozwoju, w szczególności ekspozycjom wobec Międzyamerykańskiej Korporacji Inwestycyjnej, Czarnomorskiego Banku Handlu i Rozwoju oraz Środkowoamerykańskiego Banku Integracji Gospodarczej, przypisuje się wagi ryzyka zgodnie z tabelą 6, w zależności od nadanej tym ekspozycjom oceny wiarygodności kredytowej.

Tabela 6

Stopień Jakości Kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20%	50%	50%	100%	100%	150%

2. Ekspozycjom wobec wielostronnych banków rozwoju, które nie posiadają oceny wiarygodności kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka 50 %.

§ 42. Ekspozycjom wobec następujących wielostronnych banków rozwoju przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %:

- 1) Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju (IBRD);
- 2) Międzynarodowa Korporacja Finansowa (IFC);
- 3) Międzyamerykański Bank Inwestycyjny (IDB);
- 4) Azjatycki Bank Rozwoju (AsDB);

- 5) Afrykański Bank Rozwoju (AfDB);
- 6) Bank Rozwoju Rady Europy (EDB);
- 7) Nordycki Bank Inwestycyjny (NIB);
- 8) Karaibski Bank Rozwoju (CDB);
- 9) Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOiR);
- 10) Europejski Bank Inwestycyjny (EIB);
- 11) Europejski Fundusz Inwestycyjny (EIF);
- 12) Wielostronna Agencja Gwarantowania Inwestycji (MIGA);
- 13) Międzynarodowy Mechanizm Finansowania Szczepień (IFFIm);
- 14) Islamski Bank Rozwoju (IsDB).

§ 43. Zadeklarowanym należnym wpłatom na poczet kapitału Europejskiego Banku Inwestycyjnego przypisuje się wagę ryzyka 20 %.

Rozdział 5. Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych

§ 44. 1. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec organizacji międzynarodowych, z zastrzeżeniem ust. 2, przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

2. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec następujących organizacji międzynarodowych przypisuje się wagę ryzyka 0 %:

- 1) Wspólnota Europejska (EC);
- 2) Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF);
- 3) Bank Rozrachunków Międzynarodowych (BIS).

Rozdział 6. Ekspozycje wobec instytucji

§ 45. Z zastrzeżeniem § 46–54, ekspozycjom domu maklerskiego wobec instytucji przypisuje się wagi ryzyka w zależności od nadanej tym ekspozycjom oceny wiarygodności kredytowej.

§ 46. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec instytucji finansowych licencjonowanych i nadzorowanych przez właściwe władze nadzorcze oraz podlegających wymogom ostrożnościowym równoważnym tym, którym podlegają instytucje, przypisuje się wagi ryzyka według zasad jak dla instytucji.

§ 47. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec instytucji nieposiadającej oceny wiarygodności kredytowej nie można przypisać wagi ryzyka niższej, niż waga stosowana w przypadku ekspozycji domu maklerskiego wobec rządu lub banku centralnego kraju, w którym instytucja ta ma swą siedzibę.

§ 48. 1. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec instytucji, której pierwotny, efektywny termin rozliczenia jest dłuższy niż 3 miesiące, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z tabelą 7, w zależności od nadanej tym ekspozycjom oceny wiarygodności kredytowej.

Tabela 7

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

2. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec instytucji, które nie posiadają oceny wiarygodności kredytowej, a których termin rozliczenia jest dłuższy niż 3 miesiące, nadaje się wagę ryzyka 50 %.

§ 49. 1. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec instytucji, których pierwotny, efektywny termin rozliczenia jest nie dłuższy niż 3 miesiące, z zastrzeżeniem § 50-52 oraz § 77, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z tabelą 8 w zależności od nadanej tym ekspozycjom oceny wiarygodności kredytowej.

Tabela 8

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

2. Z zastrzeżeniem ust. 3 ekspozycjom domu maklerskiego wobec instytucji, którym to ekspozycjom nie można przypisać oceny wiarygodności kredytowej, a których termin rozliczenia jest nie dłuższy niż 3 miesiące, nadaje się wagę ryzyka 20 %.

3. Ekspozycje domu maklerskiego wobec instytucji, których pierwotny, efektywny M jest nie dłuższy niż 3 miesiące, jeśli istnieje zamiar ich odnawiania po upływie M tak, że ich M przekracza 3 miesiące, nie uznaje się za ekspozycje, których pierwotny M jest nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 50. Z zastrzeżeniem § 51 i 52, w przypadku gdy żadna ekspozycja domu maklerskiego wobec instytucji nie posiada krótkoterminowej oceny wiarygodności kredytowej, ogólne podejście preferencyjne do ekspozycji krótkoterminowych, określone w § 49, stosuje się do wszystkich ekspozycji wobec domu maklerskiego, których rezydualny termin rozliczenia nie przekracza 3 miesięcy.

§ 51. Jeżeli istnieje ekspozycja wobec instytucji posiadająca krótkoterminową ocenę wiarygodności kredytowej, która pozwala na przypisanie identycznej lub bardziej korzystnej wagi ryzyka niż wynikająca z zastosowania ogólnego podejścia preferencyjnego do ekspozycji krótkoterminowych, określonego w § 49, wówczas wagi ryzyka przypisuje się w oparciu o następujące zasady:

- 1) danej ekspozycji przypisuje się wagę ryzyka wynikającą z posiadanej krótkoterminowej oceny wiarygodności kredytowej zgodnie z § 77;
- 2) pozostałym ekspozycjom, których pierwotny, efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż 3 miesiące, nieposiadającym oceny wiarygodności kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z ogólnym podejściem preferencyjnym do ekspozycji zgodnie z § 49.

§ 52. Jeżeli istnieje ekspozycja wobec instytucji, posiadająca krótkoterminową ocenę wiarygodności kredytowej, z której wynika konieczność zastosowania mniej korzystnej wagi ryzyka niż wynikająca z zastosowania ogólnego podejścia preferencyjnego do ekspozycji krótkoterminowych zgodnie z § 49, wówczas wagi ryzyka przypisuje się w oparciu o następujące zasady:

- 1) danej ekspozycji przypisuje się wagę ryzyka wynikającą z posiadanej krótkoterminowej oceny wiarygodności kredytowej, zgodnie z § 77;
- 2) wszystkim ekspozycjom, wobec tej instytucji, których pierwotny, efektywny M jest nie dłuższy niż 3 miesiące, nieposiadającym oceny wiarygodności kredytowej przypisuje się

taką samą wagę ryzyka, jak ta wynikająca z krótkoterminowej oceny wiarygodności kredytowej posiadanej przez ekspozycję, określoną w pkt 1.

§ 53. Ekspozycjom wobec banków lub instytucji kredytowych, denominowanym i finansowanym w walucie krajowej dłużnika, których pierwotny, efektywny M jest nie dłuższy niż 3 miesiące, z zastrzeżeniem § 77, może być przypisana waga ryzyka 20 %.

§ 54. 1. Przez fundusze własne instytucji należy rozumieć także ich odpowiedniki w odniesieniu do firm inwestycyjnych.

2. Ekspozycjom z tytułu inwestycji kapitałowych oraz instrumentów stanowiących składniki funduszy własnych emitowanych przez instytucje przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

Rozdział 7. Ekspozycje wobec przedsiębiorców

§ 55. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec przedsiębiorców, które posiadają ocenę wiarygodności kredytowej, z zastrzeżeniem § 77, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z tabelą 9.

Tabela 9

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

§ 56. Ekspozycjom domu maklerskiego wobec przedsiębiorców, które nie posiadają oceny wiarygodności kredytowej, dom maklerski przypisuje wagę ryzyka 100 % lub wagę ryzyka przypisaną dla ekspozycji wobec rządu centralnego, w zależności od tego, która z wag ryzyka jest wyższa.

Rozdział 8. Ekspozycje detaliczne

§ 57. Ekspozycjom detalicznym domu maklerskiego, które spełniają kryteria określone w § 20 ust. 3, przypisuje się wagę ryzyka 75 %.

Rozdział 9. Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach

§ 58. Z zastrzeżeniem § 59-66, ekspozycjom zabezpieczonym na nieruchomościach przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 59. 1. Ekspozycji, lub jej części efektywnie zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej, która jest lub będzie zamieszкана lub przeznaczona pod wynajem przez właściciela, można, z zastrzeżeniem ust. 3, przypisać wagę ryzyka 35 %.

2. Części ekspozycji zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej, która nie jest uznana za efektywnie zabezpieczoną, można, z zastrzeżeniem ust. 3, przypisać wagę ryzyka zgodnie z przepisami niniejszego załącznika.

3. Ekspozycji, lub jej części efektywnie zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej, która jest lub będzie zamieszкана lub przeznaczona pod wynajem przez właściciela, a w przypadku której:

1) spełnione są kryteria określone w § 20 ust. 3;

- 2) wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiąganych przez dłużnika, przypisuje się wagę ryzyka 75 %.

§ 60. Ekspozycji z tytułu umowy leasingu, której przedmiotem jest stanowiąca własność domu maklerskiego nieruchomość mieszkalna, podlegająca przepisom, na mocy których finansujący zachowuje prawo własności tych nieruchomości, dopóki korzystający nie skorzysta z opcji zakupu, można przypisać wagę ryzyka 35 %.

§ 61. 1. Z zastrzeżeniem ust. 2, przepisy § 59 i 60 mają zastosowanie, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) wartość nieruchomości mieszkalnej, na której ustanowiono zabezpieczenie, nie zależy głównie od wiarygodności kredytowej dłużnika, przy czym nie dotyczy to sytuacji, w której czynniki makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na zdolność kredytową dłużnika;
- 2) ryzyko kredytowe dłużnika nie zależy głównie od przychodów generowanych przez nieruchomość mieszkalną lub projekt budowlany, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł, co oznacza, że spłata zobowiązania nie zależy głównie od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomość stanowiącą przedmiot zabezpieczenia;
- 3) spełnione są wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczeń, określone w § 33 załącznika nr 7 do rozporządzenia, oraz zasad wyceny, o których mowa w § 80 tego załącznika.

2. Ekspozycję lub jej część uznaje się za efektywnie zabezpieczoną na nieruchomości mieszkalnej do wysokości nie wyższej niż 50 % wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego; jeżeli wycena nie uwzględnia wcześniej powstałych obciążeń, to wartość tę uprzednio pomniejsza się o łączną ich kwotę.

§ 62. W przypadku ekspozycji zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej położonej na terytorium innego państwa członkowskiego, w którym na podstawie decyzji właściwych władz nie stosuje się kryterium wskazanego w § 61 ust. 1 pkt 2, dom maklerski ustala efektywnie zabezpieczoną część ekspozycji przy zastosowaniu podejścia przyjętego przez te władze i może przypisać tej części ekspozycji wagę ryzyka 35 %.

§ 63. Z zastrzeżeniem § 65 i 66, wagę ryzyka 50 % można przypisać ekspozycji lub jej części, która jest:

- 1) efektywnie zabezpieczona na nieruchomości komercyjnej usytuowanej na terytorium innego państwa członkowskiego, w którym właściwe władze dopuszczają przypisywanie wagi 50 % ekspozycjom tak zabezpieczonym;
- 2) związana z umową leasingu nieruchomości dotyczącą stanowiącej własność domu maklerskiego nieruchomości komercyjnej usytuowanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego i podlega przepisom ustawowym, na mocy których finansujący zachowuje prawo własności tych nieruchomości, dopóki korzystający nie skorzysta z opcji zakupu.

§ 64. Za nieruchomość komercyjną uznaje się nieruchomość niebędącą nieruchomością mieszkalną.

§ 65. 1. W przypadku, o którym mowa w § 63 pkt 1 i 2, w zakresie ekspozycji efektywnie zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej usytuowanej na terenie innego państwa

członkowskiego, wagę ryzyka 50 % można przypisać części ekspozycji uznanej za efektywnie zabezpieczoną, ustalonej przy zastosowaniu podejścia przyjętego przez właściwe władze.

2. W przypadku ekspozycji zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej usytuowanej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej mają zastosowanie przepisy § 63 pkt 2, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) wartość nieruchomości nie może zależeć głównie od wiarygodności kredytowej dłużnika, przy czym nie dotyczy to sytuacji, w której czynniki makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na zdolność kredytową dłużnika;
- 2) ryzyko dłużnika nie może zależeć głównie od przychodów generowanych przez nieruchomość lub projekt budowlany, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł;
- 3) spełnione są wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczeń, określone w § 33 załącznika nr 7 do rozporządzenia, oraz zasad wyceny, o których mowa w § 80 tego załącznika.

3. W przypadku ekspozycji, o których mowa w ust. 2, wagę ryzyka 50 % można przypisać części ekspozycji efektywnie zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, określonej jako nieprzekraczająca limitu – to jest 50 % aktualnej wartości rynkowej danej nieruchomości.

§ 66. Części ekspozycji zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, która nie jest uznana za efektywnie zabezpieczoną, można przypisać wagę ryzyka zgodnie z przepisami niniejszego załącznika.

Rozdział 10. Ekspozycje przeterminowane

§ 67. 1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, niezabezpieczonej części każdej ekspozycji przeterminowanej o ponad 90 dni, dla której przeterminowana kwota przekracza 500 złotych w przypadku klasy ekspozycji detalicznych oraz 3 000 złotych w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przypisuje się następujące wagi ryzyka:

- 1) 150 %, jeżeli utworzono odpis z tytułu utraty wartości w wysokości poniżej 20 % wartości brutto niezabezpieczonej części ekspozycji;
- 2) 100 %, jeżeli utworzono odpis z tytułu utraty wartości w wysokości nie niższej niż 20 % wartości brutto niezabezpieczonej części ekspozycji.

2. W przypadku ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomości mieszkalnej, przeterminowanych o ponad 90 dni, ekspozycji w kwocie netto – ekspozycji pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości, przypisuje się następujące wagi ryzyka:

- 1) wagę ryzyka 100 %, jeżeli utworzono odpis z tytułu utraty wartości w wysokości poniżej 20 % wartości brutto ekspozycji;
- 2) 75 %, jeżeli utworzono odpis z tytułu utraty wartości w wysokości nie niższej niż 20 % wartości brutto ekspozycji.

3. Ekspozycjom zabezpieczonym hipoteką ustanowioną na nieruchomości komercyjnej, przeterminowanym o ponad 90 dni, przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 68. Zabezpieczoną część ekspozycji przeterminowanej określa się z uwzględnieniem zabezpieczeń uznawanych dla celów ograniczenia ryzyka kredytowego.

Rozdział 11. Ekspozycje należące do kategorii wysokiego ryzyka

§ 69. Ekspozycjom, którym towarzyszy szczególnie wysokie ryzyko, w szczególności akcjom niedopuszczonym do obrotu na rynku giełdowym w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, udziałom w podmiotach, w których domy maklerskie są zaangażowane kapitałowo przypisuje się wagę ryzyka 150 %.

§ 70. Ekspozycjom nieprzeterminowanym, którym na podstawie przepisów niniejszego załącznika przypisana została waga ryzyka 150 % - ze względu na utworzony odpis z tytułu utraty wartości, dom maklerski może przypisać wagi ryzyka zgodnie z następującymi warunkami:

- 1) 100 %, jeżeli utworzono odpis z tytułu utraty wartości w wysokości nie niższej niż 20 % wartości brutto ekspozycji;
- 2) 50 %, jeżeli utworzono odpis z tytułu utraty wartości w wysokości nie niższej niż 50 % wartości brutto ekspozycji.

Rozdział 12. Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych

§ 71. Obligacje zabezpieczone oznaczają obligacje wyemitowane przez bank lub instytucję kredytową i zabezpieczone jednym z instrumentów, o których mowa w § 72, w przypadku których kwoty pochodzące z emisji muszą być inwestowane zgodnie z prawem obowiązującym na terytorium państwa członkowskiego w aktywa, które podczas całego okresu ważności obligacji są w stanie pokryć roszczenia z nimi związane. W przypadku niewypłacalności emitenta obligacji roszczenia wynikające z obligacji dotyczące kwoty głównej i narosłych odsetek zostałyby zaspokojone w pierwszej kolejności.

§ 72. 1. Za instrumenty, o których mowa w § 71, uznaje się:

- 1) ekspozycje wobec rządów i banków centralnych, podmiotów sektora publicznego, jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych państw członkowskich, bądź też ekspozycje przez te podmioty gwarantowane;
- 2) ekspozycje wobec rządów i banków centralnych krajów trzecich, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych, które kwalifikują się do 1. stopnia w skali oceny jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, bądź ekspozycje przez te podmioty gwarantowane, oraz ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego, samorządów terytorialnych władz lokalnych krajów trzecich, bądź też ekspozycje przez te podmioty gwarantowane, które są ważone ryzykiem tak jak ekspozycje wobec instytucji lub wobec rządów i banków centralnych zgodnie z przepisami odpowiednio § 29-31, 36 i 37, i które kwalifikują się do 1. stopnia jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, oraz ekspozycje w rozumieniu przepisów niniejszego punktu, które kwalifikują się do minimum 2. stopnia jakości kredytowej, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, pod warunkiem że nie przekraczają one 20 % nominalnej kwoty niewykupionych zabezpieczonych obligacji wyemitowanych przez instytucję;
- 3) ekspozycje wobec instytucji, które kwalifikują się do 1. stopnia w skali oceny jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, przy czym:
  - a) całkowita wartość tego rodzaju ekspozycji nie może przekraczać 15 % wartości nominalnej kwoty niewykupionych obligacji, wyemitowanych przez instytucje,
  - b) limit określony w lit. a nie obejmuje ekspozycji z tytułu przeniesienia i obsługi płatności dłużników lub ekspozycji z tytułu przychodów z postępowania upadłościowego dłużników, w zakresie kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach, które to płatności są przekazywane obligatariuszom zabezpieczonych,

- c) wymóg dotyczący 1. stopnia jakości kredytowej nie obejmuje ekspozycji wobec instytucji, których termin rozliczenia nie przekracza 100 dni, jeżeli instytucje te kwalifikują się co najmniej do 2. stopnia w skali oceny jakości kredytowej, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika;
- 4) kredyty zabezpieczone hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, w kwocie ekspozycji głównej, do wysokości mniejszej z następujących wartości:
- a) łącznej wartości zabezpieczeń obejmującej wszystkie zabezpieczenia określone w pkt 1-3,
  - b) 80 % wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie lub jednostek priorytetowych wyemitowanych przez francuskie Fonds Communs de Créances lub instytucje sekurytyzacyjne, działające na podstawie przepisów państwa członkowskiego, zabezpieczające ekspozycje dotyczące nieruchomości mieszkalnych, jeżeli co najmniej 90 % aktywów takich Fonds Communs de Créances z siedzibą na terytorium Republiki Francuskiej lub instytucji sekurytyzacyjnych działających na podstawie przepisów państwa członkowskiego stanowią hipoteki w połączeniu z wartością wszystkich wcześniejszych zabezpieczeń do wysokości mniejszej z następujących wartości - w kwocie ekspozycji głównej:
    - ekspozycji z tytułu jednostek priorytetowych,
    - łącznej wartości zabezpieczeń,
    - 80 % wartości obciążonych hipoteką nieruchomości,
- przy czym jednostki priorytetowe kwalifikują się do 1. stopnia w skali oceny jakości kredytowej, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, jeżeli wartość takich jednostek nie przekracza 20 % nominalnej kwoty ekspozycji; ekspozycje z tytułu przeniesienia płatności dłużników lub ekspozycji z tytułu przychodów z postępowania upadłościowego dłużników kredytów z zabezpieczeniem w postaci nieruchomości jednostek priorytetowych lub dłużnych papierów wartościowych nie są uwzględniane przy wyliczaniu 90 % limitu;
- 5) kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi lub udziałami w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, w kwocie ekspozycji głównej, do wysokości mniejszej z następujących wartości:
- a) łączna wartość zabezpieczeń obejmująca wszystkie zastawy określone w pkt 1-4,
  - b) 60 % wartości nieruchomości ustanowionych jako zabezpieczenie lub zabezpieczone przez jednostki priorytetowe, w kwocie ekspozycji głównej, wyemitowane przez Fonds Communs de Créances z siedzibą na terytorium Republiki Francuskiej lub instytucje sekurytyzacyjne, działające na podstawie przepisów państwa członkowskiego, zabezpieczające ekspozycje dotyczące nieruchomości komercyjnych, o ile co najmniej 90 % aktywów takich Fonds Communs de Créances z siedzibą na terytorium Republiki Francuskiej lub instytucji sekurytyzacyjnych działających na podstawie przepisów państwa członkowskiego stanowią hipoteki w połączeniu z wartością wszystkich wcześniejszych zabezpieczeń do wysokości mniejszej z następujących wartości:
    - ekspozycji z tytułu jednostek priorytetowych,
    - łącznej wartości zabezpieczeń,
    - 60 % wartości obciążonych hipoteką nieruchomości,
- a jednostki priorytetowe kwalifikują się do 1. stopnia w skali oceny jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, jeżeli wartość takich jednostek nie przekracza 20 % nominalnej kwoty ekspozycji,
- c) limit wartości nieruchomości ustanowionych jako zabezpieczenie, o którym mowa w lit. b, może wynosić 70 %, jeżeli:

- wartość wszystkich aktywów ustanowionych jako zabezpieczenie dla obligacji zabezpieczonych przekracza nominalną wartość należności z tytułu obligacji zabezpieczonych co najmniej o 10 %, a roszczenia obligatariuszy spełniają wymogi pewności prawnej określone w załączniku nr 7 do rozporządzenia,
  - roszczenia właścicieli obligacji mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi roszczeniami do danego zabezpieczenia,
  - przy czym, ekspozycje z tytułu przeniesienia płatności dłużników lub ekspozycji z tytułu przychodów z postępowania upadłościowego dłużników kredytów z zabezpieczeniem w postaci nieruchomości, jednostek priorytetowych lub dłużnych papierów wartościowych nie są uwzględniane przy wyliczaniu 90 % limitu;
- 6) ekspozycje z tytułu kredytów z zabezpieczeniem na statkach, jeżeli całkowita wartość zastawów na statkach, łącznie z wszystkimi uprzywilejowanymi zastawami na statkach, wynosi maksymalnie 60 % wartości statku stanowiącego zabezpieczenie.

2. Pojęcie „zabezpieczone” stosuje się także do przypadków, w których składniki majątku określone w ust. 1 pkt 1-6, przeznaczone są zgodnie z obowiązującymi przepisami wyłącznie do ochrony obligatariusza przed stratami.

3. Do dnia 31 grudnia 2010 r. nie ma zastosowania górny limit 20 % w odniesieniu do uprzywilejowanych udziałów, emitowanych zgodnie z zasadami określonymi w ust. 1 pkt 4-5 przez Fonds Communs de Créances z siedzibą na terytorium Republiki Francuskiej lub równorzędną jednostkę sekurytyzacyjną, w przypadku gdy ECAI nadała tym uprzywilejowanym udziałom ocenę wiarygodności kredytowej odpowiadającą najwyższej ocenie wiarygodności kredytowej, którą ECAI nadaje obligacjom zabezpieczonym.

§ 73. W przypadku nieruchomości stanowiących zabezpieczenie obligacji zabezpieczonych instytucja spełnia wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczeń oraz zasad wyceny, określone w przepisach załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 74. Niezależnie od przepisów § 71-73 obligacje zabezpieczone wyemitowane przed 31 grudnia 2007 r. również kwalifikują się do traktowania preferencyjnego, aż do terminu ich rozliczenia.

§ 75. Obligacjom zabezpieczonym przypisuje się wagę ryzyka ustaloną zgodnie z zasadami przypisywania wagi ryzyka dla uprzywilejowanych, niezabezpieczonych ekspozycji wobec emitującej je instytucji, przy czym pomiędzy wagami ryzyka występują następujące zależności:

- 1) jeżeli ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka 20 %, to obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 10 %;
- 2) jeżeli ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka 50 %, to obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 20 %;
- 3) jeżeli ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka 100 %, to obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 50 %;
- 4) jeżeli ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka 150 %, to obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

Rozdział 13. Pozycje sekurytyzacyjne

§ 76. Wagi ryzyka ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych określa się zgodnie z załącznikiem nr 8 do rozporządzenia.

Rozdział 14. Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców

§ 77. Krótkoterminowym ekspozycjom domu maklerskiego wobec instytucji lub przedsiębiorców, które posiadają ocenę wiarygodności kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z tabelą 10.

Tabela 10

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

Rozdział 15. Ekspozycje z tytułu tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania

§ 78. Z zastrzeżeniem § 79-85, ekspozycjom domu maklerskiego z tytułu tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 79. Ekspozycjom z tytułu tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania, które posiadają ocenę wiarygodności kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z tabelą 11.

Tabela 11

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

§ 80. W przypadku gdy ekspozycja będąca tytułem uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania wiąże się ze szczególnie wysokim ryzykiem, dom maklerski przypisuje takiej ekspozycji wagę ryzyka 150 %.

§ 81. 1. Dom maklerski może ustalić wagę ryzyka dla ekspozycji będącej tytułem uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania zgodnie z § 83-85, pod warunkiem że uzyska zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 2 ustawy.

2. Wniosek o wydanie zgody, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) informacje potwierdzające, że instytucja wspólnego inwestowania jest zarządzana przez spółkę podlegającą właściwemu nadzorowi w państwie członkowskim lub spełnione są następujące kryteria:
  - a) instytucja wspólnego inwestowania zarządzana jest przez spółkę podlegającą regulacjom nadzorczym uznawanym za równoważne regulacjom obowiązującym w Unii Europejskiej,
  - b) zapewniona jest należyta współpraca między Komisją a władzami nadzorczymi właściwymi dla instytucji wspólnego inwestowania;
- 2) prospekt emisyjny instytucji wspólnego inwestowania lub inny, równoważny dokument zawierający następujące informacje:
  - a) rodzaje lokat instytucji wspólnego inwestowania,
  - b) limity inwestycyjne dotyczące lokat instytucji wspólnego inwestowania oraz metody ich obliczania;
- 3) informację o miejscu i częstotliwości publikowania rocznych sprawozdań z działalności instytucji wspólnego inwestowania, w celu umożliwienia dokonania nie rzadziej niż raz w roku oceny aktywów i pasywów, przychodów i operacji w danym okresie sprawozdawczym.

§ 82. Jeżeli instytucja wspólnego inwestowania z państwa trzeciego została uznana w państwie członkowskim za spełniającą kryteria określone w § 81 ust. 2 pkt 1, dom maklerski może określić wagę ryzyka dla tytułów uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania zgodnie z przepisami § 83-85, bez dokonywania własnej oceny i bez uzyskania zgody Komisji, jeżeli zawiadomi o tym Komisję.

§ 83. W przypadku gdy dom maklerski dysponuje informacją w zakresie pozycji bazowych dla tytułów uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania, może przypisać ekspozycji będącej tytułem uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania średnią wagę ryzyka obliczoną przez zastosowanie zasad określonych dla przypisywania wag ryzyka określonych w niniejszym załączniku.

§ 84. W przypadku gdy dom maklerski nie posiada informacji w zakresie pozycji bazowych dla tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania, może przypisać tytułom uczestnictwa średnią wagę ryzyka obliczoną przez zastosowanie zasad określonych dla przypisywania wag ryzyka ekspozycji w metodzie standardowej, przyjmując, że instytucja wspólnego inwestowania inwestuje w pierwszej kolejności w maksymalnie dozwolonym zakresie w te klasy ekspozycji, które wiążą się z najwyższą wagą ryzyka, następnie zaś inwestuje w klasy ekspozycji uszeregowane pod względem wag ryzyka w porządku malejącym, aż do osiągnięcia limitu inwestycyjnego.

§ 85. Dom maklerski może zlecić podmiotowi zewnętrznemu dokonanie obliczeń wagi ryzyka dla tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania zgodnie z zasadami określonymi w § 83 i 84, jeżeli dom maklerski zweryfikuje poprawność metodologii tych obliczeń.

Rozdział 16. Inne ekspozycje

§ 86. Rzeczowym aktywom trwałym domu maklerskiego przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 87. Rozliczeniom z kontrahentami, których tożsamości nie można ustalić, przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 88. Środkom pieniężnym w kasie domu maklerskiego i równoważnym pozycjom gotówkowym przypisuje się wagę ryzyka 0 %.

§ 89. Środkom pieniężnym domu maklerskiego w drodze przypisuje się wagę ryzyka 20 %.

§ 90. Aktywom domu maklerskiego wynikającym z wyceny transakcji pozabilansowych przypisuje się wagę ryzyka 0 %.

§ 91. Akcjom i udziałom przypisuje się wagę ryzyka 100 %, jeśli nie pomniejszają kapitałów nadzorowanych.

§ 92. W przypadku zawartej przez dom maklerski transakcji repo przypisuje się wagi ryzyka odpowiadające instrumentom bazowym, których dotyczą umowy, a nie kontrahentem transakcji.

§ 93. Ekspozycje wobec izb rozliczeniowych i giełd traktuje się jak ekspozycje wobec instytucji, z zastrzeżeniem § 14.

§ 94. Złotu w sztabach zdeponowanemu we własnych skarbcach lub złożonemu do depozytu imiennego do wysokości zabezpieczenia w złocie przypisuje się wagę ryzyka 0 %.

§ 95. W przypadku gdy dom maklerski dostarcza ochronę kredytową dla wielu ekspozycji i gdy według warunków tej ochrony n-te niewykonanie zobowiązania dotyczącego ekspozycji uruchamia płatność, a takie zdarzenie kredytowe oznacza rozwiązanie umowy stanowiącej podstawę ekspozycji, wówczas produktowi takiemu przypisuje się wagi ryzyka określone w załączniku nr 8 do rozporządzenia, o ile posiada on ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI.

§ 96. Jeżeli produkt, o którym mowa w § 95, nie posiada oceny wiarygodności kredytowej nadanej przez uznaną ECAI, wówczas wagi ryzyka ekspozycji z koszyka ekspozycji są skumulowane, z wyłączeniem n-1 ekspozycji, do maksymalnej wartości 1250 % i mnożone przez wartość nominalną ochrony kredytowej dostarczanej przez kredytowy instrument pochodny, dając w rezultacie kwotę aktywów ważoną ryzykiem. Nieujęte w kumulacji n-1 ekspozycje określa się przyjmując, że są to takie ekspozycje, które cechuje kwota ważona ryzykiem niższa niż kwota ważona ryzykiem dowolnej ekspozycji ujętej w kumulacji.

Dział IV. Obliczanie ekwiwalentu bilansowego ekspozycji z tytułu udzielonych zobowiązań pozabilansowych

Rozdział 1. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych

§ 97. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonego pozabilansowego zobowiązania warunkowego oblicza się jako iloczyn nominalnej wartości zobowiązania i procentowej wagi ryzyka produktu przypisanej mu zgodnie z poniższą klasyfikacją:

- 1) ryzyko niskie – waga ryzyka produktu 0 %: niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia pożyczki, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji, poręczenia lub akceptu), które można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia lub które umożliwiają w sposób efektywny automatyczne unieważnienie wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika;
- 2) ryzyko nisko-średnie – waga ryzyka produktu 20 %:
  - a) udzielone akredytywy dokumentowe, dla których zabezpieczenie stanowi wysłany towar, oraz inne udzielone zobowiązania wygasające z chwilą realizacji transakcji będącej ich podstawą, dla których zabezpieczenie stanowi wysłany towar,
  - b) niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia pożyczki, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji, poręczenia lub akceptu) z pierwotnym M do jednego roku, których nie można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia lub które nie umożliwiają w sposób efektywny automatycznego unieważnienia wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika;
- 3) ryzyko średnie – waga ryzyka produktu 50 %:
  - a) akredytywy dokumentowe otwarte i akredytywy dokumentowe potwierdzone, z wyłączeniem akredytyw objętych wagą ryzyka produktu 20 %,

- b) udzielone gwarancje jakości odsprzedawanych towarów i gwarancje zapłaty odszkodowania, w szczególności gwarancje przetargowe, gwarancje dobrego wykonania umowy, gwarancje zapłaty cła i gwarancje zapłaty podatku oraz inne udzielone gwarancje i poręczenia nie stanowiące zabezpieczenia aktywów osób trzecich, nie mające charakteru substytutu kredytu,
  - c) nieodwołalne akredytywy zabezpieczające nie stanowiące zabezpieczenia aktywów osób trzecich,
  - d) niewykorzystane zobowiązania kredytowe – zobowiązania udzielenia pożyczki, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji, poręczenia lub akceptu, z pierwotnym M powyżej jednego roku;
- 4) ryzyko wysokie – waga ryzyka produktu 100 %:
- a) udzielone gwarancje i poręczenia zabezpieczające aktywa osób trzecich, mające charakter substytutu pożyczki,
  - b) nieodwołalne akredytywy zabezpieczające aktywa osób trzecich, mające charakter substytutu pożyczki,
  - c) udzielone akcepty,
  - d) udzielone poręczenia weksłowe,
  - e) udzielone zobowiązania z tytułu transakcji z prawem zwrotu przedmiotu transakcji lub innych świadczeń,
  - f) umowy sprzedaży aktywów z prawem do odkupu,
  - g) nieopłacona część akcji i innych papierów wartościowych,
  - h) pozostałe udzielone pozabilansowe zobowiązania warunkowe, nieobjęte niższymi wagami ryzyka.

Rozdział 2. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu transakcji pozabilansowych

§ 98. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu transakcji pozabilansowych, z zastrzeżeniem § 13-15, oblicza się zgodnie z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia.

Tytuł III. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą wewnętrznych ratingów

Dział I. Zasady ogólne

§ 99. Zastosowanie przez dom maklerski metody wewnętrznych ratingów wymaga uzyskania zgody, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy.

§ 100. 1. Z zastrzeżeniem § 107, domy maklerskie, podmioty dominujące wobec domów maklerskich oraz podmioty od nich zależne wdrażają metodę wewnętrznych ratingów w odniesieniu do wszystkich ekspozycji.

2. Za zgodą, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, proces wdrażania może odbywać się kolejno w odniesieniu do:

- 1) poszczególnych klas ekspozycji wymienionych w § 105 ust. 1, w ramach tej samej jednostki organizacyjnej domu maklerskiego;
- 2) różnych jednostek organizacyjnych w ramach tej samej grupy;
- 3) stosowania własnych oszacowań parametrów LGD lub współczynników CCF do obliczania wag ryzyka dla ekspozycji określonych w § 105 ust. 1 pkt 1-3.

3. W przypadku klasy ekspozycji detalicznych wymienionej w § 105 ust. 1 pkt 4, wdrożenie metody wewnętrznych ratingów może być dokonywane kolejno w odniesieniu do

różnych kategorii ekspozycji, którym odpowiadają różne współczynniki korelacji zgodnie z § 124, 128 i 129.

§ 101. 1. Wdrażanie, o którym mowa w § 100, odbywa się w okresie i zgodnie z warunkami określonymi w zgodzie, o której mowa w § 100 ust. 2.

2. Dobór kolejności w ramach stopniowego wdrażania, o którym mowa w § 100 ust. 2, nie może mieć na celu minimalizacji wymogów kapitałowych domu maklerskiego.

3. Komisja wydaje zgodę na stosowanie przez dom maklerski metody wewnętrznych ratingów jeżeli stwierdzi, że stosowane przez dom maklerski systemy zarządzania ryzykiem oraz oceny ekspozycji na ryzyko kredytowe są solidne i kompleksowo wdrożone, w szczególności zaś spełnione są następujące normy jakościowe:

- 1) systemy ratingowe domu maklerskiego pozwalają na pełną ocenę charakterystyki dłużnika i transakcji, na miarodajne różnicowanie ryzyka oraz dokładne i konsekwentne szacowanie ilościowe ryzyka;
- 2) wewnętrzne ratingi oraz oszacowania dotyczące niewykonania zobowiązań oraz strat stosowane w obliczaniu wymogów kapitałowych oraz związane z nimi systemy i procesy odgrywają kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem i procesie decyzyjnym, jak również w procesie wewnętrznej alokacji kapitału i ładzie korporacyjnym domu maklerskiego;
- 3) dom maklerski stosował dany system ratingowy dla celów pomiaru i zarządzania ryzykiem kredytowym przez okres co najmniej trzech lat przed dniem złożenia wniosku o wydanie zgody Komisji na stosowanie metody wewnętrznych ratingów, przy czym system ten w znacznym stopniu spełniał w tym okresie wymagania określone w niniejszym załączniku;
- 4) w przypadku domu maklerskiego zamierzającego stosować własne oszacowania parametrów LGD lub współczynników CCF, dom maklerski stosował własne oszacowania parametrów LGD lub współczynników CCF dla celów pomiaru i zarządzania ryzykiem kredytowym przez okres co najmniej trzech lat przed złożeniem wniosku o wydanie zgody Komisji, przy czym oszacowania te w znacznym stopniu spełniały w tym okresie wymagania określone w niniejszym załączniku;
- 5) w domu maklerskim istnieje samodzielna komórka kontroli ryzyka kredytowego odpowiedzialna za systemy ratingowe;
- 6) dom maklerski gromadzi i przechowuje wszystkie odpowiednie dane, aby zapewnić skuteczne wsparcie procesów pomiaru oraz zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 7) dom maklerski dokumentuje posiadane systemy ratingowe oraz założenia ich budowy;
- 8) dom maklerski przeprowadza wewnętrzny proces zatwierdzania systemów ratingowych.

§ 102. Jeżeli dom maklerski stosuje metodę wewnętrznych ratingów do którejkolwiek z klas ekspozycji, jest obowiązany stosować tę metodę także do klasy ekspozycji kapitałowych.

§ 103. Z zastrzeżeniem § 100-102 i 107, dom maklerski, który otrzymał zgodę na stosowanie metody wewnętrznych ratingów, nie może powrócić do korzystania z metody standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, chyba że uzyska zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy.

§ 104. Z zastrzeżeniem § 100, 101 i 107, dom maklerski, który otrzymał zgodę na stosowanie własnych oszacowań parametrów LGD oraz współczynników CCF nie może powrócić do korzystania z oszacowań parametrów LGD oraz współczynników CCF, o których mowa w § 176 i 177 oraz § 206 pkt 1-3, chyba że uzyska zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy.

§ 105. 1. Każda ekspozycja zostaje przypisana do jednej z następujących klas:

- 1) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych;
- 2) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji;
- 3) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców;
- 4) ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne;
- 5) ekspozycje kapitałowe;
- 6) ekspozycje sekurytyzacyjne;
- 7) inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi.

2. Do ekspozycji wobec rządów i banków centralnych należą:

- 1) ekspozycje wobec jednostek samorządów terytorialnych i władz lokalnych, traktowanych jako ekspozycje wobec rządów centralnych zgodnie z § 29-34;
- 2) ekspozycje wobec jednostek sektora publicznego zgodnie z § 37-40;
- 3) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju oraz organizacji międzynarodowych, którym przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % zgodnie z § 42 i 44.

3. Do ekspozycji wobec instytucji należą także ekspozycje:

- 1) ekspozycje wobec jednostek samorządów terytorialnych i władz lokalnych, które nie są traktowane jako ekspozycje wobec rządów centralnych, zgodnie z § 29-34;
- 2) ekspozycje wobec jednostek sektora publicznego, traktowane jako ekspozycje wobec instytucji, zgodnie z § 36-40;
- 3) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju, którym nie przypisuje się wagi ryzyka równej 0 % zgodnie z § 41 oraz § 43 i 44.

4. Do klasy ekspozycji, o której mowa w ust. 1 pkt 4 zalicza się ekspozycje spełniające następujące kryteria:

- 1) ekspozycja jest zaangażowaniem wobec osoby lub osób fizycznych albo wobec małego lub średniego przedsiębiorcy;
- 2) ekspozycja jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji cechujących się podobnymi właściwościami, dzięki którym ryzyko związane z tego rodzaju ekspozycjami jest znacznie ograniczone;
- 3) kwota, w przypadku małego lub średniego przedsiębiorcy, całkowita kwota, którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna domowi maklerskiemu, podmiotowi dominującemu wobec domu maklerskiego oraz jednostkom podmiotom zależnym od domu maklerskiego, łącznie z wszelkimi przeterminowanymi ekspozycjami, ale z wyłączeniem ekspozycji lub ekspozycji warunkowych z zabezpieczeniem na nieruchomościach mieszkalnych, nie może przekraczać – według zebranych przez dom maklerski z należyta starannością informacji – równowartości w złotych kwoty 1 000 000 euro obliczonej według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na dzień, w którym zgodnie z odrębnymi przepisami jest sporządzone sprawozdanie finansowe, lub na dzień kończący rok obrotowy;
- 4) ekspozycje te są traktowane w procesie zarządzania ryzykiem domu maklerskiego w sposób konsekwentny i jednolity;
- 5) nie są zarządzane w sposób indywidualny tak jak ekspozycje zaliczane do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców.

5. Wartość bieżąca minimalnych detalicznych rat z tytułu umowy leasingu zalicza się do kategorii ekspozycji detalicznych.

§ 106. 1. Następujące ekspozycje zalicza się do klasy ekspozycji kapitałowych:

- 1) ekspozycje nie mające charakteru instrumentu dłużnego, podporządkowane, przenoszące roszczenie rezydualne do majątku lub dochodów emitenta;

- 2) ekspozycje dłużne, pod względem ekonomicznym zbliżone do ekspozycji określonych w pkt 1.

§ 107.1. Dom maklerski, który uzyskał zgodę Komisji na stosowanie metody wewnętrznych ratingów do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot EL w odniesieniu do jednej lub więcej klas ekspozycji, może w zakresie określonym przez Komisję w zgodzie, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, stosować metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, opisaną w niniejszym załączniku, w odniesieniu do:

- 1) ekspozycji wobec rządów i banków centralnych, jeżeli liczba istotnych kontrahentów jest ograniczona, a wdrożenie systemu ratingowego w odniesieniu do tych kontrahentów byłoby dla domu maklerskiego nadmiernie uciążliwe;
- 2) ekspozycji wobec instytucji, jeżeli liczba istotnych kontrahentów jest ograniczona, a wdrożenie systemu ratingowego w odniesieniu do tych kontrahentów byłoby dla domu maklerskiego nadmiernie uciążliwe;
- 3) ekspozycji w jednostkach organizacyjnych oraz klas i podklas ekspozycji, które są nieistotne, co do wielkości oraz profilu ryzyka, przy czym ważona ryzykiem suma ekspozycji wyłączonych na tej podstawie z metody wewnętrznych ratingów nie przekracza 15 % ogólnej sumy ekspozycji ważonych ryzykiem obliczonej na podstawie przepisów niniejszego załącznika;
- 4) ekspozycji wobec Skarbu Państwa i krajowych podmiotów sektora finansów publicznych, pod warunkiem że:
  - a) z uwagi na uregulowania prawne nie ma różnicy pod względem ryzyka pomiędzy ekspozycjami wobec Skarbu Państwa a ekspozycjami wobec krajowych podmiotów zaliczonych do sektora finansów publicznych,
  - b) ekspozycjom wobec Skarbu Państwa w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %;
- 5) ekspozycji domu maklerskiego wobec kontrahenta będącego podmiotem wobec niego dominującym, podmiotem zależnym lub podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego, pod warunkiem, że kontrahent jest jednostką powiązaną w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 43 ustawy o rachunkowości;
- 6) ekspozycji z tytułu udziałów kapitałowych w podmiotach, których zobowiązaniom kredytowym można w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, przypisać wagę ryzyka równą 0 %;
- 7) ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wspierających określone sektory gospodarki, które zapewniają znaczne subsydia inwestycyjne dla domów maklerskich i wiążą się z nadzorem rządowym oraz ograniczeniami dotyczącymi inwestycji kapitałowych, przy czym wyłączenie ograniczone jest do łącznej wartości 10 % poziomu nadzorowanych kapitałów;
- 8) gwarancji Skarbu Państwa, spełniających wymogi określone w przepisach załącznika nr 7 do rozporządzenia;
- 9) innych ekspozycji kapitałowych niż wymienione powyżej, w przypadku których w innym państwie członkowskim właściwe władze wyraziły zgodę na stosowanie wobec nich metody standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

2. Do celów ust. 1 pkt 3 klasa ekspozycji kapitałowych domu maklerskiego uznawana jest za istotną, z zastrzeżeniem ust. 3, jeżeli łączna wartość ekspozycji, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wymienionych w ust. 1 pkt 7, przekracza w skali minionego roku średnio 10 % poziomu nadzorowanych kapitałów.

3. W przypadku gdy liczba ekspozycji kapitałowych nie przekracza 10, klasa ekspozycji kapitałowych domu maklerskiego uznawana jest za istotną do celów ust. 1 pkt 3, jeżeli łączna wartość ekspozycji kapitałowych, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wymienionych w ust. 1 pkt 7, przekracza w skali minionego roku średnio 5 % poziomu nadzorowanych kapitałów.

§ 108. 1. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji należących do jednej z klas wymienionych w § 105 ust. 1 pkt 1-5 i 7, są obliczane, jeżeli nie pomniejszają poziomu nadzorowanych kapitałów, zgodnie z § 112-151.

2. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności, są obliczane zgodnie z § 152-154. Jeżeli dom maklerski ma prawo bezwarunkowego regresu do sprzedawcy nabytych wierzytelności, w stosunku do nabytych wierzytelności w zakresie ryzyka niewykonania zobowiązań i ryzyka rozmycia ekspozycja taka może być traktowana jako ekspozycja z zabezpieczeniem.

3. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego oraz ryzyka rozmycia oparte jest na następujących parametrach związanych z rozpatrywaną ekspozycją: PD, LGD i terminie M oraz wartości ekspozycji, przy czym parametry PD i LGD mogą zostać ujęte osobno lub łącznie, zgodnie z § 168-196.

4. Parametr PD jest miarą prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w okresie jednego roku.

5. Parametr LGD oznacza iloraz straty na ekspozycji z powodu niewykonania zobowiązań przez kontrahenta do kwoty EAD, przy czym strata oznacza stratę ekonomiczną, uwzględniającą istotne skutki dyskonta oraz istotne, pośrednie i bezpośrednie, koszty inkasa, w tym windykacji w ramach danej ekspozycji.

6. Niezależnie od § 108 ust. 3, w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji należących do klasy ekspozycji kapitałowych wymienionej w § 105 ust. 1 pkt 5, Komisja może wydać domowi maklerskiemu zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, na stosowanie metody wewnętrznych ratingów obejmującej obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 135-149, przy czym warunkiem umożliwiającym stosowanie metody określonej w § 142-146 jest spełnianie przez dom maklerski wymogów minimalnych określonych w § 331-339.

7. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 105 ust. 1 pkt 1-4 dom maklerski stosuje własne oszacowania parametru PD zgodnie z przepisami rozporządzenia oraz § 212-345.

8. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 105 ust. 1 pkt 4 dom maklerski dokonuje własnych oszacowań parametrów LGD oraz współczynników CCF zgodnie z przepisami rozporządzenia oraz § 212-345.

9. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 105 ust. 1 pkt 1-3 dom maklerski stosuje wartości parametrów LGD określone w § 176 i 177 oraz współczynniki CCF określone w § 206.

10. Niezależnie od ust. 8, w przypadku wszystkich ekspozycji należących do klas wymienionych w § 105 ust. 1 pkt 1-3, za zgodą, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, dom maklerski może stosować własne oszacowania parametrów LGD oraz współczynniki CCF, zgodnie z § 212-345.

11. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych oraz ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 105 ust. 1 pkt 6 obliczane są zgodnie z przepisami załącznika nr 8 do rozporządzenia.

12. Jeżeli ekspozycje z tytułu tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania spełniają kryteria określone w § 81 i 82, a dom maklerski posiada informacje na temat wszystkich ekspozycji bazowych instytucji wspólnego inwestowania, dom maklerski

analizuje wspomniane ekspozycje bazowe, aby obliczyć kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty EL zgodnie z metodami określonymi w niniejszym załączniku.

13. Jeżeli dom maklerski nie spełnia warunków pozwalających na stosowanie wobec ekspozycji z tytułu tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania metod określonych w niniejszym załączniku, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty EL obliczane są zgodnie z następującymi metodami:

- 1) w przypadku ekspozycji należących do klasy ekspozycji wymienionej w § 105 ust. 1 pkt 5 – zgodnie z metodą określoną w § 137-141; jeżeli dom maklerski nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia pomiędzy ekspozycjami w niepublicznych instrumentach kapitałowych, ekspozycjami w papierach giełdowych i innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jak inne ekspozycje kapitałowe;
- 2) w przypadku wszystkich innych ekspozycji bazowych stosuje się metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w przepisach niniejszego załącznika, z zastrzeżeniem następujących zmian:
  - a) ekspozycjom przypisuje się odpowiednią klasę oraz nadaje się wagę ryzyka odpowiadającą następnemu, wyższemu w kolejności stopniowi jakości kredytowej w stosunku do stopnia, który zostałby normalnie przypisany danej ekspozycji,
  - b) ekspozycjom związanym z wyższymi stopniami jakości kredytowej, którym normalnie przypisano by wagę ryzyka równą 150 %, przypisuje się wagę ryzyka równą 200 %.

14. Jeżeli ekspozycje w formie tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania nie spełniają kryteriów określonych w § 81 i 82, a dom maklerski nie posiada informacji o wszystkich ekspozycjach bazowych instytucji wspólnego inwestowania, dom maklerski analizuje wspomniane ekspozycje bazowe oraz oblicza kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty EL zgodnie z metodami określonymi w § 137-141; jeżeli dom maklerski nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia pomiędzy ekspozycjami z tytułu niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym instrumentów kapitałowych, ekspozycjami z tytułu dopuszczonych do obrotu na rynku giełdowym instrumentów kapitałowych i innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jak inne ekspozycje kapitałowe; do tych celów ekspozycje inne niż kapitałowe przypisuje się do jednej z klas określonych w § 137 i 138, zaś nieznanne ekspozycje zalicza się do klasy innych ekspozycji kapitałowych.

§ 109. Niezależnie od postanowień § 108 ust. 14, dom maklerski może sam dokonywać obliczeń lub polegać na obliczeniach i sprawozdaniach innego podmiotu, średnich kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w oparciu o ekspozycje bazowe instytucji wspólnego inwestowania, zgodnie z następującymi metodami, upewniwszy się, co do poprawności obliczeń i sprawozdań:

- 1) w przypadku ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 105 ust. 1 pkt 5, zgodnie z metodą określoną w § 137-141; Jeżeli dom maklerski nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia pomiędzy ekspozycjami z tytułu niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym instrumentów kapitałowych, ekspozycjami z tytułu dopuszczonych do obrotu na rynku giełdowym instrumentów kapitałowych i innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jako inne ekspozycje kapitałowe;
- 2) w przypadku wszystkich innych ekspozycji bazowych stosuje się metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, określoną w przepisach niniejszego załącznika, z zastrzeżeniem następujących zmian:
  - a) ekspozycjom przypisuje się odpowiednią klasę oraz nadaje się wagę ryzyka odpowiadającą następnemu, wyższemu w kolejności stopniowi jakości kredytowej w stosunku do stopnia, który zostałby normalnie przypisany danej ekspozycji,

- b) ekspozycjom związanym z wyższymi stopniami jakości kredytowej, którym normalnie przypisano by wagę ryzyka równą 150 %, przypisuje się wagę ryzyka równą 200 %.

§ 110. 1. Kwoty EL ekspozycji należących do klas wymienionych w § 105 ust. 1 pkt 1-5 są obliczane zgodnie z metodami określonymi w § 155-163.

2. Obliczenia kwot EL, o których mowa w ust. 1, opierają się na tych samych parametrach PD, LGD oraz wartości ekspozycji, jakie są stosowane do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 109. W przypadku ekspozycji, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania, a dom maklerski stosuje własne oszacowania parametrów LGD, oczekiwana strata odpowiada najdokładniejszemu oszacowaniu przez dom maklerski oczekiwanych strat związanych z ekspozycjami, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania (EL_{BE}), zgodnie z § 296.

3. Kwoty EL w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych obliczane są zgodnie z załącznikiem nr 8 do rozporządzenia.

4. Kwoty EL w przypadku ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 105 ust. 1 pkt 7 wynoszą zero.

5. Kwoty EL w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności obliczane są zgodnie z metodami określonymi w § 152-154.

6. Kwoty EL w przypadku ekspozycji wymienionych w § 108 ust. 13 i 14 obliczane są zgodnie z metodami określonymi w § 155-163.

§ 111. 1. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty EL oblicza się zgodnie ze szczegółowymi zasadami określonymi w § 112-167.

2. Parametry PD, LGD oraz termin M wyznacza się zgodnie z § 168-196.

3. Wartość ekspozycji wyznacza się zgodnie z § 197-211.

4. Dom maklerski obowiązany jest spełnić minimalne wymagania dla stosowania metody wewnętrznych ratingów, o których mowa w § 212-345.

Dział II. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty EL

Rozdział 1. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka kredytowego

A. Ekspozycje ważone ryzykiem wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

I. Zasady ogólne

§ 112. Z zastrzeżeniem § 118-123, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oblicza się według wzorów:

$$\text{Korelacja (R)} = 0,12 * \frac{1 - \exp(-50 * PD)}{1 - \exp(-50)} + 0,24 * \left[1 - \frac{1 - \exp(-50 * PD)}{1 - \exp(-50)} \right],$$

Współczynnik terminu zapadalności (b) = $(0,11852 - 0,05478 * \ln(PD))^2$,

Waga ryzyka (RW) =

$$\left[LGD * N \left(\sqrt{\frac{1}{1-R}} * N^{-1}(PD) + \sqrt{\frac{R}{1-R}} * N^{-1}(0,999) \right) - PD * LGD \right] * \frac{1 + (M - 2,5) * b}{1 - 1,5 * b} * 12,5 * 1,06,$$

gdzie:

$N(x)$ - oznacza dystrybuantę standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym, to jest prawdopodobieństwo, że zmienna losowa o rozkładzie normalnym ze średnią 0 i wariancją 1 jest mniejsza lub równa x ;

$N^{-1}(z)$ - oznacza odwrotność dystrybuanty standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym, a M wyrażony jest w latach.

§ 113. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, obliczonej zgodnie z § 112, oraz wartości ekspozycji.

§ 114. Jeżeli parametr PD jest równy 0, to RW wynosi 0.

§ 115. Jeżeli parametr PD równa się 1, to:

- 1) w odniesieniu do ekspozycji, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania i względem których dom maklerski stosuje parametr LGD zgodnie z § 176 i 177, parametr RW wynosi 0;
- 2) w odniesieniu do ekspozycji, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania i względem których dom maklerski stosuje własne oszacowania parametrów LGD, parametr RW wynosi $\max \{0, 12,5 * (LGD - EL_{BE})\}$, przy czym parametr EL_{BE} , szacowany przez dom maklerski, stanowi możliwie jak najdokładniejsze oszacowanie wysokości strat na ekspozycjach, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania, zgodnie z § 296.

§ 116. Kwotę ważoną ryzykiem dla każdej ekspozycji, która spełnia wymagania określone w § 22 i 42 załącznika nr 7 do rozporządzenia, można skorygować według następującego wzoru:

$$\text{kwota ekspozycji ważona ryzykiem} = RW \times \text{wartość ekspozycji} \times (0,15 + 160 \times PD_{pp}),$$

gdzie:

PD_{pp} oznacza PD dostawcy ochrony kredytowej.

§ 117. Parametr RW, o którym mowa w § 116, oblicza się przy użyciu odpowiedniego wzoru na wagę ryzyka określonego w § 112-115 dla ekspozycji, PD dłużnika i LGD porównywalnej ekspozycji bezpośredniej wobec dostawcy ochrony kredytowej. Współczynnik terminu zapadalności (b) oblicza się przy użyciu niższej spośród dwóch wartości parametrów: PD dostawcy ochrony kredytowej i PD dłużnika.

§ 118. 1. W celu obliczenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, których całkowita roczna wartość sprzedaży w ujęciu skonsolidowanym dla grupy kapitałowej, której częścią jest ten przedsiębiorca nie przekracza równowartości w złotych kwoty 50 000 000 euro, dom maklerski może skorzystać z poniższego wzoru korelacji. W przypadku nabytych wierzytelności całkowita sprzedaż roczna jest równa średniej ważonej według indywidualnych ekspozycji z puli.

Korelacja (R) =

$$0,12 * \frac{1 - \exp(-50 * PD)}{1 - \exp(-50)} + 0,24 * \left[1 - \frac{1 - \exp(-50 * PD)}{1 - \exp(-50)} \right] - 0,04 * \left(1 - \frac{S - 5}{45} \right),$$

gdzie:

S - oznacza wyrażoną w milionach euro, w celu podstawienia do wzoru, równowartość kwoty całkowitej sprzedaży rocznej i zawiera się w przedziale pomiędzy kwotami 5 000 000 euro i 50 000 000 euro. Wartość sprzedaży niższa niż kwota równowartości w złotych 5 000 000 euro jest traktowana jako kwota równowartości 5 000 000 euro.

2. Równowartości kwoty całkowitej sprzedaży, o których mowa ust. 1, oblicza się według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej.

§ 119. Dom maklerski zastępuje całkowitą roczną wartość sprzedaży grupy skonsolidowanej całkowitą sumą bilansową, jeżeli suma bilansowa jest bardziej miarodajnym wskaźnikiem wielkości firmy niż całkowita roczna wartość sprzedaży.

II. Ekspozycje z tytułu nabytych wierzytelności przedsiębiorców

§ 120. W odniesieniu do nabytych wierzytelności przedsiębiorców dom maklerski musi spełniać wymagania minimalne, określone w § 321-325. W odniesieniu do nabytych wierzytelności przedsiębiorców dom maklerski może korzystać ze standardów kwantyfikacji ryzyka dla ekspozycji detalicznych, określonych w § 255-344, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) nabyte wierzytelności przedsiębiorców, poza wymaganiami określonymi w § 321-325, spełniają dodatkowo warunki określone w § 132;
- 2) korzystanie ze standardów kwantyfikacji ryzyka dla ekspozycji przedsiębiorców zgodnie z przepisami § 255-344 byłoby nadmiernie uciążliwe dla domu maklerskiego.

§ 121. W przypadku nabytych wierzytelności przedsiębiorców, zwrotne rabaty przy zakupie, zabezpieczenie lub gwarancje częściowe stanowiące ochronę pierwszej straty z tytułu niewykonania zobowiązania, strat spowodowanych ryzykiem rozmycia lub z tytułu obu rodzajów strat, dom maklerski może traktować jak pozycje pierwszej straty w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, dla których wagi ryzyka dom maklerski wyznacza w oparciu o przepisy załącznika nr 8 do rozporządzenia.

§ 122. W przypadku gdy dom maklerski dostarcza ochronę kredytową dla koszyka ekspozycji i gdy według warunków tej ochrony n-te niewykonanie zobowiązania dotyczącego ekspozycji uruchamia płatność, a takie zdarzenie kredytowe oznacza rozwiązanie umowy stanowiącej podstawę ekspozycji - wówczas produktowi takiemu przypisuje się wagi ryzyka określone w § 19-31 załącznika nr 8 do rozporządzenia, jeżeli posiada on ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI.

§ 123. Jeżeli produkt, o którym mowa w § 122 nie posiada oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI, to wagi ryzyka ekspozycji z koszyka ekspozycji są sumowane, z wyłączeniem n-1 ekspozycji, dopóki suma kwot oczekiwanych strat pomnożona przez 12,5 oraz kwot ekspozycji ważonych ryzykiem nie osiągnie wartości nominalnej ochrony kredytowej z tytułu kredytowego instrumentu pochodnego, pomnożonej przez 12,5. Nieujęte w kumulacji n-1 ekspozycji określa się przyjmując, że są to takie ekspozycje, które cechuje niższa kwota ważona ryzykiem niż kwota ważona ryzykiem dowolnej ekspozycji ujętej w kumulacji.

B. Ekspozycje detaliczne

§ 124. Z zastrzeżeniem przepisów § 127-131, wazone ryzykiem kwoty ekspozycji detalicznych oblicza się według wzorów:

$$\text{Korelacja (R)} = 0,03 * \frac{1 - \exp(-35 * PD)}{1 - \exp(-35)} + 0,16 * \left[1 - \frac{1 - \exp(-35 * PD)}{1 - \exp(-35)} \right],$$

Waga ryzyka (RW) =

$$RW = \left[LGD \cdot N \left(\sqrt{\frac{1}{1-R}} \cdot N^{-1}(PD) + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot N^{-1}(0,999) \right) - PD \cdot LGD \right] \cdot 12,5 \cdot 1,06,$$

gdzie:

$N(x)$ - oznacza dystrybuantę standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym, to jest prawdopodobieństwo, że zmienna losowa o rozkładzie normalnym ze średnią zero i wariancją 1 jest mniejsze lub równe x ;

$N^{-1}(z)$ - oznacza odwrotność dystrybuanty standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym.

§ 125. Kwota ekspozycji wazona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, obliczonej zgodnie z § 124, oraz wartości ekspozycji.

§ 126. Dla parametru PD równego 1 (ekspozycja, dla której zaszło niewykonanie zobowiązania), parametr RW wynosi: $\max \{0, 12,5 \times (LGD - EL_{BE})\}$, przy czym parametr EL_{BE} , szacowany przez dom maklerski, stanowi możliwie jak najdokładniejsze oszacowanie wysokości oczekiwanych strat na ekspozycji, dla której zaszło niewykonanie zobowiązania, a zarówno parametr LGD jak i EL_{BE} wyznaczone są zgodnie z § 296.

§ 127. Kwotę ekspozycji wazoną ryzykiem dla ekspozycji wobec małych i średnich przedsiębiorców, o których mowa § 105 ust. 4, która to ekspozycja spełnia wymagania określone w § 27 i 43 załącznika nr 7 do rozporządzenia, można obliczać zgodnie z § 116.

§ 128. W przypadku ekspozycji detalicznych zabezpieczonych na nieruchomościach korelacja (R) równa 0,15 zastępuje wartość wynikającą z wzoru na korelację w § 124.

§ 129. W przypadku odnawialnych ekspozycji detalicznych określonych w § 130 pkt 1-5 wartość korelacji (R) równa 0,04 zastępuje wartość wynikającą z wzoru na korelację w § 124.

§ 130. Z zastrzeżeniem § 131, za odnawialne ekspozycje detaliczne uznaje się ekspozycje, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) są to ekspozycje wobec osób fizycznych;
- 2) ekspozycje są odnawialne, niezabezpieczone oraz w zakresie, w jakim są niewykorzystane, są natychmiastowo i bezwarunkowo odwoływalne przez dom maklerski, przy czym:

- a) ekspozycje odnawialne oznaczają ekspozycje, w przypadku których wartości ekspozycji wobec klientów mogą ulegać wahaniom w zależności od ich decyzji, co do zaciągania i spłacania pożyczki do wysokości limitu określonego przez dom maklerski,
- b) niewykorzystane limity pożyczkowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeżeli warunki umowy pozwalają domowi maklerskiemu odwołać je w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach przepisów w zakresie ochrony praw konsumenta;
- 3) maksymalna wysokość ekspozycji wobec jednej osoby fizycznej w subportfelu wynosi równowartość w złotych kwoty 100 000 euro, obliczonej według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego;
- 4) dom maklerski potrafi wykazać, że wykorzystanie wartości korelacji zawartej w § 129 ogranicza się do portfeli, które wykazują niską zmienność stóp straty w porównaniu ze średnim poziomem stóp strat, w szczególności w przedziale niskich wartości parametru PD;
- 5) przypisanie danej podklasy ekspozycji do odnawialnych ekspozycji detalicznych jest zgodne z charakterystyką ryzyka danej podklasy.

§ 131. Dom maklerski może do kategorii odnawialnych ekspozycji detalicznych zaliczyć zabezpieczone limity pożyczkowe, przy czym w takim przypadku dom maklerski nie może uwzględniać w oszacowaniach parametrów LGD kwot przewidywanych do odzyskania z zabezpieczenia.

§ 132. Nabyte wierzytelności mogą być traktowane jak ekspozycje detaliczne, jeżeli spełniają wymogi minimalne określone w § 321-325 oraz następujące warunki:

- 1) dom maklerski nabył wierzytelności od podmiotu niepowiązanego z nim kapitałowo lub organizacyjnie, a jego ekspozycja wobec dłużnika wierzytelności z tytułu nabytej wierzytelności nie obejmuje żadnych ekspozycji inicjowanych bezpośrednio lub pośrednio przez ten dom maklerski;
- 2) nabycie wierzytelności odbywa się na warunkach rynkowych obowiązujących sprzedającego i nabywcę; w konsekwencji, nabycie ekspozycji wewnątrzgrupowych oraz ekspozycji rozliczanych za pomocą kont przeciwstawnych firm (*cashpooling*), które pozostają ze sobą w stosunkach handlowych, nie spełnia tego wymogu;
- 3) dom maklerski, który nabywa wierzytelności, ma prawo do wszelkich wpływów z tytułu nabytych wierzytelności lub do określonej proporcji wpływów;
- 4) portfel nabytych wierzytelności jest należycie zdywersyfikowany.

§ 133. W przypadku nabytych wierzytelności, traktowanych jak ekspozycje detaliczne, rabaty zwrotne przy zakupie, zabezpieczenie lub gwarancje częściowe stanowiące ochronę pierwszej straty z tytułu niewykonania zobowiązań czy rozmycia, lub z tytułu obu tych rodzajów strat, dom maklerski może traktować jak pozycje pierwszej straty w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, w oparciu o przepisy załącznika nr 8 do rozporządzenia.

§ 134. W przypadku mieszanej puli nabytych wierzytelności detalicznych, gdzie dom maklerski nabywający nie jest w stanie oddzielić ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach i odnawialnych ekspozycji detalicznych od innych ekspozycji detalicznych, stosuje się funkcję wagi ryzyka dla ekspozycji detalicznych skutkującą najwyższymi wymogami kapitałowymi.

Rozdział 2. Ekspozycje w instrumentach kapitałowych

A. Zasady ogólne

§ 135. Dom maklerski może korzystać z różnych metod w odniesieniu do różnych portfeli instrumentów kapitałowych, jeżeli do celów zarządzania ryzykiem korzysta wewnętrznie z różnych metod, przy czym w przypadku wykorzystywania różnych metod ich wybór musi być konsekwentny i nie może wynikać z dążenia do arbitrażu regulacyjnego.

§ 136. Niezależnie od przepisów § 135 dom maklerski może ujmować ekspozycje kapitałowe wobec przedsiębiorstw usług pomocniczych zgodnie z zasadami traktowania klasy ekspozycji określonej w § 105 ust.1 pkt 7.

B. Uproszczona metoda wazenia ryzykiem

§ 137. Ustala się następujące wagi ryzyka:

- 1) 190 % dla ekspozycji w instrumenty kapitałowe niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w należycie zdywersyfikowanych portfelach;
- 2) 290 % dla ekspozycji w instrumentach kapitałowych dopuszczonych do obrotu na rynku giełdowym;
- 3) 370 % dla wszystkich innych ekspozycji kapitałowych.

§ 138. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, ustalonej zgodnie z § 137, oraz wartości ekspozycji.

§ 139. Krótkie pozycje bilansowe i instrumenty pochodne w portfelu niehandlowym mogą kompensować długie pozycje w zakresie tych samych ekspozycji kapitałowych, pod warunkiem że instrumenty te zostały jednoznacznie desygnowane jako instrumenty zabezpieczające określone ekspozycje kapitałowe oraz że będą pełnić funkcję zabezpieczenia jeszcze co najmniej przez okres 12 miesięcy.

§ 140. Krótkie pozycje, inne niż wymienione w § 139, traktuje się jak pozycje długie, przy czym odpowiednią wagę ryzyka stosuje się do wartości bezwzględnej każdej pozycji. W przypadku pozycji o niedopasowanych M stosuje się metodę dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, zgodnie z § 184.

§ 141. Dom maklerski może uznać nierzeczywistą ochronę kredytową, uzyskaną dla ekspozycji w instrumenty kapitałowe, zgodnie z metodami określonymi w § 2 i 4 oraz § 5 i 7 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

C. Metoda oparta na PD/LGD

§ 142. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzorów określonych w § 112-115, przy czym – jeżeli dom maklerski nie posiada wystarczających informacji, by skorzystać z definicji niewykonania zobowiązania, określonej w § 256-263, wagi ryzyka należy przemnożyć przez współczynnik równy 1,5.

§ 143. Na poziomie indywidualnej ekspozycji suma kwoty oczekiwanych strat pomnożona przez współczynnik 12,5 oraz kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem nie przekracza wartości ekspozycji pomnożonej przez współczynnik 12,5.

§ 144. Dom maklerski może uznać nierzeczywistą ochronę kredytową uzyskaną dla ekspozycji w instrumentach kapitałowych, zgodnie z metodami określonymi w § 2 i 4 oraz § 5-7 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 145. Dla celów § 144 stosuje się następujące wartości parametru LGD:

- 1) 90 % dla ekspozycji wobec dostawcy instrumentu zabezpieczającego;
- 2) 65 % dla ekspozycji w niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym instrumenty kapitałowe w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach.

§ 146. Do celów § 144 termin M wynosi 5 lat.

D. Metoda modeli wewnętrznych

§ 147. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem stanowią potencjalną stratę domu maklerskiego z tytułu ekspozycji kapitałowych, obliczoną z wykorzystaniem wewnętrznych modeli wartości zagrożonej, pomnożoną przez 12,5. Potencjalna strata domu maklerskiego z tytułu ekspozycji kapitałowych równa się wyznaczonej przez model, na podstawie długoterminowej próby i przy założonym jednostronnym przedziale ufności 99 %, stracie w odniesieniu do różnicy pomiędzy kwartalnymi stopami zwrotu z ekspozycji a odpowiednią stopą wolną od ryzyka.

§ 148. Ważone ryzykiem kwoty indywidualnych ekspozycji nie są niższe od sumy minimalnych kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, wymaganych w ramach metody opartej na PD/LGD, oraz odpowiadających im kwot oczekiwanych strat pomnożonych przez 12,5 i obliczonych na podstawie parametru PD, określonych w § 193 pkt 1, oraz odpowiednich wartości parametru LGD, określonych w § 194 i 195.

§ 149. Dom maklerski może uznać ochronę kredytową nierzeczywistą uzyskaną dla ekspozycji w instrumentach kapitałowych, zgodnie z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia.

Rozdział 3. Ekspozycje dla aktywów innych niż ekspozycje kredytowe

§ 150. Z zastrzeżeniem § 151, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzoru:

$$\text{Kwota ekspozycji ważona ryzykiem} = 100 \% \times \text{wartość ekspozycji.}$$

§ 151. 1. Jeżeli ekspozycja stanowi wartość rezydualną umowy leasingu, kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem w danym roku należy wyznaczyć w następujący sposób:

$$\text{Kwota ekspozycji ważona ryzykiem} = 1/t \times 100 \% \times \text{wartość ekspozycji,}$$

gdzie:

t - oznacza liczbę lat obowiązywania umowy leasingu.

2. W przypadku środków pieniężnych w kasie i równoważnych pozycji gotówkowych kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzoru:

$$\text{Kwota ekspozycji ważona ryzykiem} = 0 \% \times \text{wartość ekspozycji}$$

3. W przypadku środków pieniężnych w drodze kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzoru:

Kwota ekspozycji ważona ryzykiem = 20 % × wartość ekspozycji.

Dział III. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności

§ 152. Wagi ryzyka dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności wobec przedsiębiorców oraz wierzytelności detalicznych oblicza się według wzoru określonego w § 112-115.

§ 153. Wartości parametrów PD i LGD określa się zgodnie z § 168-196, wartość ekspozycji określa się zgodnie z § 197-211, a termin M wynosi 1 rok.

§ 154. Jeżeli dom maklerski wykaże, że ryzyko rozmycia jest nieznaczne, nie musi być ono uwzględniane.

Tytuł IV. Obliczanie kwot oczekiwanych strat

Dział I. Zasady ogólne

§ 155. Jeżeli nie wskazano inaczej, parametry PD i LGD określa się zgodnie z § 168-196, natomiast wartość ekspozycji określa się zgodnie z § 197-211.

§ 156. Parametr EL oznacza ułamek, którego:

- 1) licznik stanowi kwota EL na ekspozycji w związku z potencjalnym niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta lub wartości rozmycia w skali jednego roku;
- 2) mianownik stanowi kwota ekspozycji w chwili stwierdzenia niewykonania zobowiązania.

Dział II. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oraz ekspozycji detalicznych

§ 157. Kwoty EL dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oraz ekspozycji detalicznych oblicza się według wzorów:

$$\text{Parametr EL} = \text{PD} \times \text{LGD},$$

$$\text{Kwota oczekiwanych strat} = \text{parametr EL} \times \text{wartość ekspozycji}.$$

§ 158. Dla celów § 157, w przypadku ekspozycji, dla której zaszło niewykonanie zobowiązania (PD równe 1), jeżeli dom maklerski stosuje własne oszacowania parametru LGD, parametr EL odpowiada EL_{BE} , najlepszemu oszacowaniu oczekiwanych strat dla ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania zgodnie z § 296.

§ 159. Parametr EL dla ekspozycji objętych traktowaniem opisanym w § 116 wynosi zero.

Dział III. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w instrumentach kapitałowych

§ 160. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się zgodnie z § 137-141, kwoty EL dla ekspozycji w instrumenty kapitałowe mogą być obliczane według wzoru:

Kwota oczekiwanych strat = parametr EL × wartość ekspozycji,

– przy czym ustala się następujące wartości parametru EL:

- 1) 0,8 % dla ekspozycji w instrumentach kapitałowych niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym w należycie zdywersyfikowanych portfelach;
- 2) 0,8 % dla ekspozycji w instrumentach kapitałowych dopuszczonych do obrotu na rynku giełdowym;
- 3) 2,4 % dla wszystkich innych ekspozycji kapitałowych.

§ 161. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się zgodnie z § 147-149, to kwoty EL dla ekspozycji w instrumenty kapitałowe oblicza się według wzorów:

Parametr EL = PD × LGD,

Kwota oczekiwanych strat = parametr EL × wartość ekspozycji.

§ 162. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się zgodnie z § 142-146, to kwoty EL dla ekspozycji w instrumenty kapitałowe wynoszą zero.

Dział IV. Kwoty oczekiwanych strat dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności

§ 163. 1. Kwoty EL z tytułu ryzyka rozmycia w odniesieniu do nabytych wierzytelności oblicza się według wzoru:

Parametr EL = parametr PD × parametr LGD,

Kwota oczekiwanych strat = parametr EL × wartość ekspozycji.

2. Ryzyko rozmycia nie musi być uwzględniane w obliczeniach kwot oczekiwanych strat, jeżeli dom maklerski wykaże, że jest ono nieistotne.

Dział V. Traktowanie kwot oczekiwanych strat

§ 164. Kwoty EL, obliczane zgodnie z metodami określonymi w § 157-159 oraz § 163, odejmuje się od sumy korekt wartości i rezerw dotyczących przedmiotowych ekspozycji.

§ 165. Dyskonto z tytułu nabytych ekspozycji bilansowych, obciążonych w momencie nabycia niewykonaniem zobowiązania, określonym w § 197, traktuje się w ten sam sposób, co korekty wartości.

§ 166. Kwoty EL dla ekspozycji sekurytyzowanych nie są ujmowane w obliczeniach.

§ 167. Korekty wartości i rezerwy dotyczące ekspozycji sekurytyzowanych nie są ujmowane w obliczeniach, o których mowa w § 164.

Tytuł V. Parametry PD, LGD oraz termin M

Dział I. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

Rozdział 1. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

§ 168. Parametr PD w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorców lub instytucji wynosi co najmniej 0,03 %.

§ 169. W przypadku nabytych wierzytelności wobec przedsiębiorców, w przypadku których dom maklerski nie jest w stanie wykazać, że jego oszacowania parametru PD spełniają wymogi minimalne, określone w § 212-345, parametr PD określa się zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) w przypadku ekspozycji uprzywilejowanych wobec nabytych wierzytelności przedsiębiorców parametr PD określa się jako iloraz oszacowanej przez dom maklerski kwoty EL do kwoty LGD dla tych wierzytelności;
- 2) w przypadku ekspozycji podporządkowanych z tytułu nabytych wierzytelności przedsiębiorców parametr PD określa się jako oszacowany przez dom maklerski parametr EL, przy czym dopuszcza się zastosowanie oszacowanego parametru PD, jeżeli dom maklerski ma zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, na stosowanie własnych oszacowań parametru LGD dla ekspozycji wobec przedsiębiorców oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić parametry PD i LGD ze swoich oszacowań parametru EL dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 170. Parametr PD dla dłużników, którzy nie wykonali swoich zobowiązań, wynosi 100 %.

§ 171. Przy ustalaniu parametru PD dom maklerski może uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, zgodnie z § 5 niniejszego załącznika oraz § 2-8 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 172. Dom maklerski, który korzysta z własnych oszacowań parametru LGD, może uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, korygując parametr PD zgodnie z przepisami § 179.

§ 173. W odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców wartość parametru PD jest równa oszacowanej dla ryzyka rozmycia wartości parametru EL, przy czym dom maklerski może zastosować własne oszacowania parametru PD, jeżeli ma pozwolenie na korzystanie z własnych oszacowań parametru LGD dla ekspozycji przedsiębiorców oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić parametry PD i LGD ze swoich oszacowań parametrów EL z tytułu ryzyka rozmycia dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 174. W odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców, przy ustalaniu parametru PD dom maklerski może uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, zgodnie z § 5 niniejszego załącznika oraz § 2-8 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 175. Dom maklerski, który korzysta z własnych oszacowań parametru LGD w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych ekspozycji wobec przedsiębiorców, może uwzględnić ochronę kredytową nierzeczywistą w drodze dopasowania parametru PD zgodnie z § 179.

Rozdział 2. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§ 176. Przy ustalaniu parametru LGD domy maklerskie mogą uwzględnić ochronę kredytową rzeczywistą i ochronę kredytową nierzeczywistą, zgodnie z § 5 niniejszego załącznika oraz § 2-8 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 177. Z uwzględnieniem przepisów § 176, dom maklerski stosuje następujące wartości parametru LGD:

- 1) 45 % dla ekspozycji uprzywilejowanych bez uznanego zabezpieczenia;
- 2) 75 % dla ekspozycji podporządkowanych bez uznanego zabezpieczenia;
- 3) obligacjom zabezpieczonym, określonym w § 71-75 można przypisać LGD równe 12,5 %;
- 4) do dnia 31 grudnia 2010 r. obligacjom zabezpieczonym, o którym mowa w pkt 3, można przypisać parametr LGD równy 11,25 % w następujących przypadkach:
  - a) aktywa zabezpieczające obligacje, określone w § 72 pkt 1-3, kwalifikują się do 1. stopnia skali jakości kredytowej, zgodnie z przepisami tego załącznika,
  - b) w przypadku gdy aktywa określone w § 72 pkt 4 i 5 stanowią zabezpieczenie, odpowiednie górne limity, o których mowa w każdym z tych punktów, wynoszą 10 % nominalnej kwoty wyemitowanych obligacji,
  - c) aktywa określone w § 72 pkt 6 nie stanowią zabezpieczenia,
  - d) zabezpieczone obligacje podlegają ocenie ryzyka kredytowego przez ECAI, a instytucja ta umieszcza je w najwyższej kategorii oceny ryzyka kredytowego przyznawanego przez tę instytucję;
- 5) 45 % dla uprzywilejowanych, nabytych wierzytelności przedsiębiorców, gdy dom maklerski nie jest w stanie wykazać, że oszacowane parametry PD spełniają minimalne wymogi określone w § 212-345;
- 6) 100 % dla podporządkowanych, nabytych wierzytelności przedsiębiorców, gdy dom maklerski nie jest w stanie wykazać, iż oszacowania parametru PD spełniają minimalne wymogi określone w § 212-345;
- 7) 75 % dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 178. Dla ryzyka rozmycia i ryzyka kredytowego dom maklerski może oszacować parametr LGD względem nabytych wierzytelności przedsiębiorców, jeżeli ma zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy na stosowanie własnych oszacowań parametru LGD dla ekspozycji wobec przedsiębiorców oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić parametry PD i LGD ze swoich oszacowań parametru EL dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 179. Niezależnie od przepisów § 176 i 177, jeżeli dom maklerski uzyskał zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, na korzystanie z własnych oszacowań parametrów LGD dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, można uwzględnić nierzeczywistą ochronę kredytową, korygując szacunkowe wartości parametrów PD lub LGD zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w § 212-345 i na podstawie posiadanej zgody. Dom maklerski nie przypisuje ekspozycjom zabezpieczonym gwarancjami takich skorygowanych wartości parametrów PD lub LGD, które powodowałyby, że skorygowana w ten sposób waga ryzyka byłaby niższa niż waga ryzyka porównywalnej, bezpośredniej ekspozycji wobec gwaranta.

§ 180. Niezależnie od § 176, 177 i 179 parametr LGD porównywalnych ekspozycji bezpośrednich wobec dostawcy ochrony kredytowej jest dla celów § 116 i 117 równy parametrowi LGD przypisanemu niezabezpieczonemu instrumentowi albo względem gwaranta albo dłużnika, w zależności od tego, czy dostępne informacje i struktura gwarancji wskazywałaby, że kwota do odzyskania w przypadku niewykonania zarówno przez gwaranta,

jak i dłużnika zobowiązań w trakcie obowiązywania zabezpieczonej transakcji zależałaby od sytuacji finansowej odpowiednio gwaranta lub dłużnika.

Rozdział 3. Termin zapadalności (M)

§ 181. 1. Dom maklerski, posiadający zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1, na korzystanie z własnych oszacowań parametrów LGD lub współczynników CCF dla ekspozycji wobec przedsiębiorców instytucji, rządów i banków centralnych, z zastrzeżeniem przepisów § 182-184, oblicza M dla każdej z tych ekspozycji zgodnie z ust. 2-6, przy czym w żadnym przypadku M nie przekracza 5 lat.

2. Dla instrumentu posiadającego harmonogram przepływu środków pieniężnych M oblicza się według wzoru:

$$M = \max \left(1; \min \left(\frac{\sum_t t * CF_t}{\sum_t CF_t}; 5 \right) \right),$$

gdzie:

CF_t - oznacza przepływy środków pieniężnych - kwoty głównej, odsetek i prowizji należnych zgodnie z umową ze strony dłużnika w okresie t.

3. Dla transakcji pozabilansowych objętych ramową umową o kompensowaniu zobowiązań M jest równe średnioważonemu, rzeczywistemu M ekspozycji, przy czym M wynosi co najmniej 1 rok. Do ważenia M używa się kwot nominalnych ekspozycji.

4. Dla ekspozycji z tytułu całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji pozabilansowych oraz całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, objętych ramową umową o kompensowaniu zobowiązań, M jest równe średnioważonemu, rzeczywistemu M ekspozycji, przy czym M wynosi co najmniej 10 dni. Do ważenia M używa się wartości nominalnych transakcji.

5. Jeżeli dom maklerski jest uprawniony do stosowania własnych oszacowań PD dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców, wówczas w odniesieniu do kwot wykorzystanych M jest równe średnioważonemu M wierzytelności nabytych, przy czym M wynosi co najmniej 90 dni. Do ważenia M dom maklerski używa wartości ekspozycji z tytułu nabytych wierzytelności. Ten sam termin zapadalności M dom maklerski stosuje do kwot niewykorzystanych w ramach instrumentu zatwierdzonej linii zakupu wierzytelności, pod warunkiem że instrument ten zawiera skuteczne zobowiązania umowne, mechanizmy uruchamiania przedterminowego wykupu lub inne mechanizmy chroniące nabywający dom maklerski przed znacznym pogorszeniem jakości przyszłych wierzytelności, do nabycia których jest zobowiązany w okresie ważności instrumentu. W innym przypadku, M dla kwot niewykorzystanych oblicza się jako sumę najdłuższego terminu zapadalności M potencjalnej wierzytelności w ramach umowy zakupu i terminu zapadalności M instrumentu zakupu, przy czym M wynosi co najmniej 90 dni.

6. W przypadku każdego innego instrumentu niż te wymienione w § 181 lub jeżeli dom maklerski nie może obliczyć M zgodnie z ust. 2, M jest równe maksymalnej liczbie lat pozostających dłużnikowi do pełnego wywiązania się z zobowiązań umownych, przy czym M wynosi co najmniej 1 rok.

7. W przypadku domu maklerskiego, który przy obliczaniu wartości ekspozycji stosuje metodę modeli wewnętrznych, określoną w załączniku nr 9 do rozporządzenia, gdy M najdłużej obowiązującej spośród wszystkich umów objętych pakietem kompensowania jest dłuższy niż jeden rok, M wyznacza się zgodnie z następującym wzorem:

$$M = \min \left(\frac{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ rok}} \text{Efektywna} E E k * \Delta t k * d f_k + \overset{\text{termin zapadalności}}{\sum_{k=1}^{tk > 1 \text{ rok}} E E k * \Delta t k * d f_k}}{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ rok}} \text{Efektywna} E E k * \Delta t k * d f_k}; 5 \right)$$

gdzie:

df - oznacza nieobarczony ryzykiem czynnik redukcji przyszłego okresu tk, pozostałe symbole zdefiniowane są w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

8. Niezależnie od postanowień ust. 7, dom maklerski, który stosuje metodę modeli wewnętrznych do obliczania jednostronnej korekty wyceny kredytowej (C_VA), może za zgodą, o której mowa w art. 105d ust. 1 pkt 1 ustawy, stosować parametr efektywnego czasu trwania pożyczki, którego wartość liczona jest przy użyciu modelu jako M.

9. Formułę określoną w ust. 2 stosuje się, z zastrzeżeniem § 182, do pakietów kompensowania, w których wszystkie umowy posiadają pierwotny M krótszy niż jeden rok.

10. Dla celów § 116 i 117, M stanowi efektywny M ochrony kredytowej, nie krótszy jednak niż jeden rok.

11. O ile przepisy niniejszego załącznika nie stanowią inaczej, M wynosi 0,5 roku dla ekspozycji z tytułu transakcji repo oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów oraz 2,5 roku dla pozostałych ekspozycji.

§ 182. Niezależnie od przepisów § 181 ust. 2, 3, 5 i 6, M wynosi co najmniej 1 dzień dla:

- 1) całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji pozabilansowych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia,
- 2) całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego,
- 3) transakcji repo lub transakcji udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów;

– pod warunkiem że umowy transakcji zawierają obowiązek codziennego uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego oraz dokonywania codziennej wyceny, a także zawierają postanowienia pozwalające na szybkie upłynnienie lub kompensowanie zabezpieczenia w razie niewykonania zobowiązań lub nieuzupełnienia zabezpieczenia.

§ 183. Dla ekspozycji krótkoterminowych innych niż wymienione w § 182 i niewchodzących w zakres bieżącego finansowania dłużnika przez dom maklerski, M wynosi co najmniej jeden dzień, przy czym każdorazowo należy dokonać starannego sprawdzenia okoliczności danej transakcji.

§ 184. Niedopasowania M uwzględnia się zgodnie z § 5 oraz § 2-8 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

Dział II. Ekspozycje detaliczne

Rozdział 1. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

§ 185. Parametr PD dla ekspozycji wynosi co najmniej 0,03 %.

§ 186. Parametr PD dla dłużników, którzy nie wykonali swoich zobowiązań, lub w przypadku zastosowania podejścia opartego na zobowiązaniu, parametr PD dla ekspozycji, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania, wynosi 100 %.

§ 187. Dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności parametr PD jest równy oszacowaniom parametru EL dotyczącym takiego ryzyka. Oszacowanie parametru PD można zastosować, jeżeli dom maklerski może w wiarygodny sposób wyodrębnić parametry PD i LGD ze swoich oszacowań parametru EL dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności.

§ 188. 1. Ochronę kredytową nierzeczywistą można uwzględnić, korygując parametr PD zgodnie z przepisami § 190.

2. Do ryzyka rozmycia, w stosunku do którego dom maklerski nie stosuje własnych oszacowań parametrów LGD, dom maklerski stosuje postanowienia ust. 1, pod warunkiem zgodności z zasadami określonymi w § 5 niniejszego załącznika oraz § 2-8 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

Rozdział 2. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§ 189. 1. Dom maklerski dokonuje własnych oszacowań parametru LGD na podstawie zgody, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy i zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w § 212-345.

2. Parametr LGD dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności wynosi 75 %. Oszacowanie parametru LGD można zastosować, jeżeli dom maklerski może w wiarygodny sposób wyodrębnić parametry PD i LGD ze swoich oszacowań parametru EL dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności.

§ 190. Ochronę kredytową nierzeczywistą można uwzględnić jako wsparcie jednostkowe lub obejmujące całą pulę ekspozycji, korygując oszacowane parametry PD lub LGD zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w § 312, 313 i 317-320 i na podstawie zgody Komisji, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy. Dom maklerski nie przypisuje ekspozycjom zabezpieczonym gwarancjami takich skorygowanych wartości parametrów PD lub LGD, które powodowałyby, że skorygowana w ten sposób waga ryzyka byłaby niższa niż waga ryzyka porównywalnej, bezpośredniej ekspozycji wobec gwaranta.

§ 191. Dla celów § 127, parametr LGD porównywalnych ekspozycji bezpośrednich wobec dostawcy ochrony kredytowej jest równy parametrowi LGD przypisanemu niezabezpieczonemu instrumentowi względem gwaranta albo względem dłużnika, w zależności od tego, czy dostępne informacje i struktura gwarancji wskazywałaby, że kwota do odzyskania w przypadku niewykonania zarówno przez gwaranta, jak i dłużnika zobowiązań w trakcie obowiązywania zabezpieczonej transakcji zależałaby od sytuacji finansowej odpowiednio gwaranta lub dłużnika.

Dział III. Ekspozycje w instrumentach kapitałowych według metody opartej na PD/LGD

Rozdział 1. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

§ 192. Parametr PD określa się w oparciu o metody stosowane dla ekspozycji wobec przedsiębiorców.

§ 193. Stosuje się następujące minimalne wartości parametru PD:

- 1) 0,09 % dla ekspozycji w giełdowych instrumentach kapitałowych, gdzie inwestycja jest częścią długoterminowej relacji z klientem;
- 2) 0,09 % dla ekspozycji w instrumentach pozagiełdowych, gdzie dochody z inwestycji kapitałowych opierają się na regularnych i okresowych przepływach środków pieniężnych, nie pochodzących z zysków kapitałowych;
- 3) 0,40 % dla ekspozycji w giełdowych instrumentach kapitałowych, włącznie z innymi pozycjami krótkimi, zgodnie z § 137-141;
- 4) 1,25 % dla wszystkich innych ekspozycji w instrumentach kapitałowych, włącznie z innymi pozycjami krótkimi, zgodnie z § 137-141.

Rozdział 2. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§ 194. Ekspozycjom w niepubliczne instrumenty kapitałowe w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach można przypisać parametr LGD w wysokości 65 %.

§ 195. Wszystkim innym ekspozycjom przypisuje się parametr LGD w wysokości 90 %.

Rozdział 3. Termin zapadalności (M)

§ 196. Termin zapadalności (M) wynosi 5 lat.

Tytuł VI. Wartość ekspozycji

Dział I. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oraz ekspozycje detaliczne

§ 197. 1. O ile przepisy niniejszego załącznika nie stanowią inaczej, wartość ekspozycji bilansowych mierzy się w kwocie brutto, czyli przed dokonaniem korekt wartości. Powyższa zasada dotyczy również aktywów, których cena zakupu różni się od kwoty należnej.

2. W przypadku nabytych aktywów różnicę pomiędzy kwotą należną i wartością netto wykazaną w bilansie domu maklerskiego oznacza się jako dyskonto, jeżeli kwota należna jest większa, lub jako premię, jeżeli jest ona mniejsza.

§ 198. Jeżeli dom maklerski zawiera umowy ramowe o kompensowaniu zobowiązań w odniesieniu do transakcji repo, transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, to wartość ekspozycji oblicza się zgodnie z § 2-8 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 199. Przy bilansowej kompensacji pożyczek i depozytów dom maklerski do obliczania wartości ekspozycji stosuje metody określone w § 2-8 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 200. W przypadku umów leasingu, wartość ekspozycji jest równa zdyskontowanemu strumieniowi minimalnych rat z tytułu umowy leasingu, przy czym:

- 1) minimalne raty z tytułu umowy leasingu oznaczają płatności przypadające za okres umowy leasingu, które zobowiązany jest ponieść, lub do których może zostać zobowiązany korzystający oraz wszelkie opcje zakupu, odośnie których istnieje uzasadnione przekonanie, że zostaną zrealizowane;
- 2) do kwoty minimalnych płatności z tytułu umowy leasingu zaliczyć należy również wszelkie zagwarantowane wartości rezydualne spełniające warunki określone w § 26

załącznika nr 7 do rozporządzenia, dotyczące uznawania dostawców ochrony kredytowej, jak również wymogi minimalne dotyczące uznania innych rodzajów gwarancji przewidzianych w § 38-40 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 201. W przypadku pozycji wymienionych w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia, wartość ekspozycji określa się według metod wymienionych w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

§ 202. Wartość ekspozycji do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem nabytych wierzytelności jest równa kwocie ekspozycji, pomniejszonej o wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rozmycia, przed uwzględnieniem technik ograniczenia ryzyka kredytowego.

§ 203. 1. Jeżeli ekspozycja ma formę papierów wartościowych lub towarów odsprzedanych, zastawionych lub pożyczonych w ramach transakcji z zobowiązaniem do odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem zapadalności (M) oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, to wartość ekspozycji stanowi wartość papierów wartościowych lub towarów wycenionych zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.

2. W przypadku korzystania z kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych, określonej w § 43-87 załącznika nr 7 do rozporządzenia, wartość ekspozycji powiększa się o kwotę korekty z tytułu zmienności odpowiadającą danym papierom wartościowym lub towarom. Wartość ekspozycji transakcji z zobowiązaniem do odkupu, transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego można określić zgodnie z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia lub zgodnie z § 52-56 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 204. Niezależnie od § 203, wartość ryzyka z tytułu niespłaconych ekspozycji kredytowych kontrahenta centralnego, oblicza się zgodnie z § 7 załącznika nr 9 do rozporządzenia, pod warunkiem że ryzyko kredytowe kontrahenta centralnego związane z wszystkimi uczestnikami umów zawieranych przez kontrahenta centralnego jest objęte codziennie pełnym zabezpieczeniem.

§ 205. Wartość ekspozycji w przypadku zobowiązań, wymienionych w § 206, oblicza się jako iloczyn przyznanej, lecz niewykorzystanej kwoty oraz współczynnika konwersji (CCF), przy czym współczynnik konwersji (CCF) oznacza ułamek, którego:

- 1) licznik stanowi niewykorzystana według stanu na dzień, dla którego dokonuje się obliczeń, kwota zobowiązania, która w chwili niewykonania zobowiązania będzie wykorzystana, stanowiąc kwotę ekspozycji;
- 2) mianownik stanowi niewykorzystana na dzień, dla którego dokonuje się obliczeń, kwota zobowiązania, przy czym kwota zobowiązania ustalana jest w oparciu o ustalony limit, chyba że faktyczny limit jest wyższy.

§ 206. Dom maklerski korzysta z następujących CCF:

- 1) dla niewykorzystanych limitów przyznanej pożyczki, które dom maklerski może bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia lub które umożliwiają w sposób efektywny wypowiedzenie umowy o limit przyznanej pożyczki wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika, stosuje się CCF 0 %, przy czym:
  - a) warunkiem stosowania CCF w wysokości 0 % jest monitorowanie kondycji finansowej dłużnika oraz stosowanie takich systemów kontroli wewnętrznej, które

- umożliwiają domowi maklerskiemu natychmiastowe wykrycie pogorszenia się wiarygodności kredytowej danego dłużnika,
- b) niewykorzystane limity przyznanej pożyczki można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeżeli warunki umowy pozwalają domowi maklerskiemu odwołać je w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach ustawodawstwa w zakresie ochrony praw konsumenta;
- 2) dla niewykorzystanych zobowiązań z tytułu odnawialnych limitów przyznanej pożyczki, które są bezwarunkowo odwoływalne lub które dają domowi maklerskiemu możliwość automatycznego odwołania w dowolnej chwili bez uprzedniego powiadomienia, stosuje się CCF w wysokości 0 %, jeżeli dom maklerski aktywnie monitoruje sytuację finansową dłużnika, a wewnętrzne systemy kontroli umożliwiają natychmiastowe wykrycie pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika;
- 3) dla innych limitów przyznanej pożyczki niż wymienione w pkt 1 i 2, programów emisji weksli krótkoterminowych (NIF) oraz programów emisji weksli średnioterminowych (RUF) stosuje się CCF w wysokości 75 %;
- 4) dom maklerski, który spełnia minimalne kryteria dotyczące stosowania własnych oszacowań CCF zgodnie z § 212-345, może za zgodą, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, stosować własne oszacowania CCF do typów produktów wymienionych w pkt 1-4.

§ 207. Jeżeli zobowiązanie odnosi się do udzielenia innego zobowiązania, stosuje się niższy z dwóch CCF im odpowiadających.

§ 208. Dla wszystkich pozycji pozabilansowych, innych niż wspomniane w § 197-207, wartość ekspozycji jest równa następującej części wartości nominalnej pozycji:

- 1) 100 % w odniesieniu do pozycji o wysokim ryzyku,
  - 2) 50 % w odniesieniu do pozycji o średnim ryzyku,
  - 3) 20 % w odniesieniu do pozycji o nisko-średnim ryzyku,
  - 4) 0 % w odniesieniu do pozycji o niskim ryzyku
- przy czym dla celów określonych w pkt 1 przypisanie operacji pozabilansowych do poszczególnych klas ryzyka przeprowadza się zgodnie z § 97.

Dział II. Ekspozycje kapitałowe

§ 209. Wartość ekspozycji jest równa wartości prezentowanej w sprawozdaniu finansowym.

§ 210. Wartość ekspozycji kapitałowych określa się następująco:

- 1) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według wartości godziwej, w których zmiany wartości są wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat, a następnie w kapitałach nadzorowanych, wartość ekspozycji jest równa wartości godziwej prezentowanej w bilansie;
- 2) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według wartości godziwej, w których zmiany wartości nie są uwzględniane w rachunku zysków i strat, lecz są ujmowane jako odrębny składnik kapitału skorygowany o odroczony podatek dochodowy, wartość ekspozycji jest równa wartości godziwej przedstawionej w bilansie;
- 3) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według ceny nabycia lub według niższej z ceny nabycia i wartości rynkowej wartość ekspozycji stanowi cenę nabycia lub wartość rynkową prezentowaną w bilansie.

Dział III. Inne aktywa niezwiązane z zobowiązaniem kredytowym

§ 211. Wartość ekspozycji innych aktywów niezwiązanych z zobowiązaniem kredytowym jest równa wartości prezentowanej w sprawozdaniu finansowym.

Tytuł VII. Wymogi minimalne dotyczące metody wewnętrznych ratingów

Dział I. Systemy ratingowe

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 212. System ratingowy stanowią wszystkie metody, procesy, mechanizmy kontroli, systemy gromadzenia danych i systemy informatyczne, które wykorzystuje się przy ocenie ryzyka kredytowego, zaliczaniu ekspozycji do poszczególnych klas jakości lub puli (nadawaniu ratingu) oraz kwantyfikacji niewykonanych zobowiązań i szacowanych strat dla określonego rodzaju ekspozycji.

§ 213. Jeżeli dom maklerski stosuje różne systemy ratingowe, zasady przyporządkowywania dłużnika lub transakcji do danego systemu ratingowego są dokumentowane i stosowane w sposób właściwie odzwierciedlający poziom ryzyka.

§ 214. Kryteria i proces przypisywania podlegają okresowym przeglądom w celu określenia, czy są odpowiednie do aktualnego portfela i warunków zewnętrznych.

Rozdział 2. Struktura systemów ratingowych

A. Zasady ogólne

§ 215. Jeżeli dom maklerski stosuje bezpośrednio oszacowania parametrów ryzyka, wyniki takich oszacowań można traktować jako stopnie w ciągłej skali ratingowej.

B. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 216. System ratingowy uwzględnia charakterystykę ryzyka dłużnika i transakcji.

§ 217. System ratingowy zawiera skalę ratingową dłużników, która odzwierciedla wyłącznie kwantyfikację ryzyka niewykonania zobowiązań przez dłużników. Skala ratingowa dłużników składa się z co najmniej 7 klas dłużników wykonujących zobowiązania i jednej klasy dłużników, którzy nie wykonują zobowiązań.

§ 218. Klasa jakości dłużników oznacza kategorię ryzyka w ramach skali ratingowej dłużników wchodzącej w skład systemu ratingowego, do której zaliczani są dłużnicy według określonych i wyraźnych kryteriów ratingowych, na podstawie których otrzymuje się oszacowania parametrów PD, przy czym dom maklerski dokumentuje związek pomiędzy klasami jakości dłużników pod względem poziomu ryzyka niewykonania zobowiązań, jaki oznacza każda klasa, oraz kryteriów używanych do wyróżnienia tego poziomu ryzyka.

§ 219. Dom maklerski, którego portfele ekspozycji są skoncentrowane w określonym segmencie rynku i w określonym rodzaju ryzyka niewykonania zobowiązań, stosuje wystarczającą liczbę klas jakości dłużników, aby uniknąć nadmiernej koncentracji dłużników w jednej klasie. Znaczna koncentracja w ramach jednej klasy musi zostać poparta przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że dana klasa jakości dłużników obejmuje stosunkowo wąski przedział wartości parametru PD oraz że ryzyko niewykonania zobowiązań, jakie generują wszyscy dłużnicy w tej klasie, mieści się w tym przedziale.

§ 220. Warunkiem wydania przez Komisję zgody, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, na stosowanie przez dom maklerski własnych oszacowań parametru LGD do obliczania wymogu kapitałowego jest uwzględnienie w systemie ratingowym odrębnej skali ratingowej instrumentów, która odzwierciedla wyłącznie charakterystykę transakcji w zakresie wartości parametru LGD.

§ 221. Klasa jakości instrumentów oznacza kategorię ryzyka w ramach skali instrumentów wchodzącej w skład systemu ratingowego, do której zaliczane są ekspozycje według określonych i wyraźnych kryteriów ratingowych, na podstawie których otrzymuje się własne oszacowania wartości LGD. Definicja klasy obejmuje zarówno zasady zaliczania ekspozycji do danej klasy, jak i kryteria różnicowania poziomów ryzyka poszczególnych klas.

§ 222. Znaczna koncentracja w ramach jednej klasy instrumentów musi zostać poparta przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że dana klasa obejmuje stosunkowo wąski przedział wartości parametru LGD, oraz że ryzyko, jakie generują wszystkie ekspozycje w tej klasie mieści się w tym przedziale.

C. Ekspozycje detaliczne

§ 223. Systemy ratingowe uwzględniają zarówno ryzyko dłużnika, jak i ryzyko transakcji, oraz obejmują wszystkie istotne charakterystyki ryzyka dłużnika i transakcji.

§ 224. Poziom dywersyfikacji ryzyka jest na tyle duży, że liczba ekspozycji w danej klasie lub puli wystarcza do miarodajnej kwantyfikacji i zatwierdzenia oszacowań charakterystyk straty na poziomie klasy lub puli, przy czym rozdziału ekspozycji i dłużników na poszczególne klasy lub pule dokonuje się tak, by uniknąć nadmiernej koncentracji.

§ 225. Proces przypisywania ekspozycji do klas lub puli zapewnia znaczącą dywersyfikację ryzyka, grupowanie odpowiednio jednorodnych ekspozycji oraz pozwala na dokładne i spójne szacowanie charakterystyk straty na poziomie klasy lub puli. W przypadku nabytych wierzytelności, przy grupowaniu ekspozycji uwzględnia się praktyki stosowane przez sprzedawcę w zakresie gwarantowania emisji oraz zróżnicowanie jego klientów.

§ 226. Klasyfikując ekspozycje do odpowiednich klas lub puli, dom maklerski bierze pod uwagę następujące czynniki ryzyka:

- 1) charakterystykę ryzyka dłużnika;
- 2) charakterystykę ryzyka transakcji, włącznie z rodzajami produktów lub zabezpieczeń, przy czym dom maklerski uwzględnia we właściwy sposób przypadki, w których kilka ekspozycji korzysta z tego samego zabezpieczenia;
- 3) zaległości w spłacie pożyczek, chyba że dom maklerski przedstawi uzasadnienie, że zaległości takie nie są istotnym czynnikiem ryzyka.

Rozdział 3. Przypisywanie ekspozycji do klas jakości lub puli

A. Zasady ogólne

§ 227. Dom maklerski stosuje definicje, procedury i kryteria służące przypisaniu ekspozycji do odpowiednich klas lub puli w ramach systemu ratingowego, spełniające poniższe wymagania:

- 1) definicje i kryteria klasy lub puli są wystarczająco szczegółowe, aby bez względu na rodzaj działalności, oddział i lokalizację umożliwić osobom odpowiedzialnym za przyznawanie ocen ratingowych konsekwentne zaliczanie dłużników lub instrumentów stanowiących podobne ryzyko do tej samej klasy lub puli;
- 2) dokumentacja procesu nadawania ocen ratingowych umożliwi stronom zrozumienie zasad przypisywania ekspozycji do danych klas lub puli, odtworzenie procesu przypisywania i dokonanie oceny jego zasadności;
- 3) kryteria są zgodne z wewnętrznymi standardami udzielania pożyczek obowiązującymi w domu maklerskim oraz z procedurami postępowania wobec dłużników i ekspozycji zagrożonych.

§ 228. Przypisując dłużników do klas lub puli, dom maklerski uwzględnia wszystkie istotne informacje, przy czym:

- 1) informacje takie powinny być aktualne i umożliwiać domowi maklerskiemu dokonanie prognozy jakości kredytowej danej ekspozycji;
- 2) im mniej informacji znajduje się w posiadaniu domu maklerskiego, tym ostrożniej przypisuje on ekspozycje do klas lub puli dłużników i instrumentów;
- 3) jeżeli dom maklerski stosuje zewnętrzną ocenę ratingową jako główny czynnik, w oparciu o który decyduje o przyznaniu wewnętrznej oceny ratingowej, powinien uwzględnić również inne, istotne informacje.

B. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 229. Z zastrzeżeniem § 230, częścią procesu zatwierdzania pożyczki jest przypisanie dłużnika do odpowiedniej klasy dłużników.

§ 230. W przypadku domu maklerskiego, który otrzymał zgodę, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, na stosowanie własnych oszacowań parametrów LGD lub współczynników CCF, każda ekspozycja jest również przypisana do odpowiedniej klasy instrumentów, co stanowi część procesu zatwierdzania pożyczki.

§ 231. Każdej osobie prawnej, wobec której dom maklerski posiada ekspozycje, nadaje się oddzielny rating, przy czym dom maklerski obowiązany jest przedstawić odpowiednie zasady traktowania dłużników indywidualnych oraz grup powiązanych dłużników.

§ 232. Poszczególne ekspozycje wobec jednego dłużnika są zaliczane do tej samej klasy jakości dłużników, bez względu na ewentualne różnice pomiędzy poszczególnymi transakcjami, przy czym ekspozycje wobec jednego dłużnika można zaliczyć do różnych klas jakości dłużnika w przypadku:

- 1) występowania ryzyka transferowego zależnie od tego, czy ekspozycje są nominowane w walucie krajowej czy obcej;
- 2) gdy poprzez korektę sposobu przypisywania do klasy dłużników można uwzględnić fakt objęcia ekspozycji gwarancjami;
- 3) gdy odpowiednie przepisy zabraniają przekazywania danych klientów.

C. Ekspozycje detaliczne

§ 233. Częścią procesu zatwierdzania pożyczki jest przypisanie każdej ekspozycji do odpowiedniej klasy lub puli.

D. Arbitralne korekty ratingów

§ 234. Do celów przypisywania ekspozycji do klas lub puli dom maklerski określa przypadki, w których przyjęte parametry wejściowe i wyniki procesu przypisywania ratingu mogą być skorygowane w wyniku własnej oceny, a także osoby odpowiedzialne za zatwierdzenie takich zmian. Dom maklerski przechowuje informacje dotyczące wspomnianych zmian i osób odpowiedzialnych za ich zatwierdzenie. Dom maklerski analizuje jakość kredytową ekspozycji, których rating został skorygowany, w tym ocenia jakość kredytową ekspozycji, których rating został skorygowany przez poszczególne osoby, uwzględniając wszystkie osoby mające prawo do korekty ratingów.

Rozdział 4. Integralność procesu przyznawania ratingów

A. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 235. Przyznawanie ratingów oraz okresowe przeglądy ratingów są prowadzone lub zatwierdzone przez jednostkę lub podmiot niezależny, który nie odnosi bezpośrednich korzyści z decyzji dotyczących udzielenia pożyczki.

§ 236. Dom maklerski aktualizuje oceny ratingowe co najmniej raz w roku, przy czym:

- 1) w przypadku dłużników o wyższym ryzyku i ekspozycji o skomplikowanej strukturze przeglądy są częstsze;
- 2) z chwilą uzyskania nowych, istotnych informacji na temat dłużnika lub ekspozycji dom maklerski przeprowadza ponowną ocenę ratingową.

§ 237. Dom maklerski stosuje skuteczny system pozyskiwania i aktualizacji informacji dotyczących charakterystyk dłużnika, które wpływają na wartości parametrow PD, oraz charakterystyk transakcji, które wpływają na wartości parametrów LGD i współczynników CCF.

B. Ekspozycje detaliczne

§ 238. Dom maklerski co najmniej raz w roku aktualizuje oceny ratingowe dłużników i instrumentów lub dokonuje przeglądu charakterystyk strat i zaległości w spłacie pożyczek w każdej zidentyfikowanej puli ryzyka, w zależności, które z tych działań ma w danym przypadku zastosowanie, oraz co najmniej raz w roku na podstawie reprezentatywnej próbki dokonuje oceny wybranych ekspozycji z każdej puli, aby potwierdzić prawidłowość przypisania ekspozycji do pul ryzyka.

Rozdział 5. Stosowanie modeli

§ 239. Dom maklerski może dokonywać przypisania ekspozycji do klas jakości dłużników, klas jakości instrumentów lub pul należności na podstawie modeli statystycznych i innych metod automatycznych, jeśli spełnia poniższe warunki:

- 1) dom maklerski wykaże, że moc prognostyczna modelu jest wysoka oraz że stosowanie modelu nie wpływa na zniekształcenie poziomu wymogów kapitałowych;
- 2) dom maklerski stosuje procedury służące weryfikacji danych wejściowych modelu, obejmujące ocenę dokładności, kompletności i poprawności;
- 3) dom maklerski wykaże, że dane wykorzystane do budowy modelu są reprezentatywne dla ogółu dłużników lub ekspozycji danego domu maklerskiego ;
- 4) model podlega regularnemu procesowi wewnętrznego zatwierdzania, obejmującemu monitorowanie jakości i stabilności wyników modelu, przegląd jego specyfikacji oraz porównywanie wyników modelu z obserwowanym stanem ekspozycji;
- 5) dom maklerski uzupełnia model statystyczny o element oceny i nadzoru ludzkiego w zakresie przeglądu ratingów wygenerowanych przez model oraz zapewnienia prawidłowego stosowania modelu, przy czym:
  - a) procedury przeglądu nadanych ratingów mają na celu znalezienie i ograniczenie błędów wynikających z niedoskonałości modelu,
  - b) osoby nadzorujące działanie modelu biorą pod uwagę wszystkie istotne informacje nieuwzględniane w modelu,
  - c) dom maklerski dokumentuje sposób uzupełniania wyników modelu o własny osąd;
- 6) dobór danych wejściowych jest uzasadniony poprzez ich zdolność objaśniania charakterystyk ryzyka;
- 7) model nie jest znacząco statystycznie obciążony.

Rozdział 6. Dokumentacja systemu ratingowego

§ 240. 1. Dom maklerski przechowuje informacje na temat budowy i szczegółów dotyczących funkcjonowania stosowanych systemów ratingowych.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują potwierdzenie spełnienia wymogów minimalnych, określonych przepisami niniejszego tytułu, w szczególności zawierają informacje dotyczące różnicowania portfela, kryteriów ratingowych, odpowiedzialności stron dokonujących oceny ratingowej dłużników i ekspozycji, częstotliwości przeglądów ocen oraz nadzoru zarządu domu maklerskiego nad procesem przypisywania ratingów.

§ 241. Dom maklerski przechowuje informacje dotyczące:

- 1) uzasadnienia wyboru danych kryteriów ratingowych, analizy stanowiącej podstawę dokonanego wyboru oraz wszystkich istotnych zmian w procesie oceny ryzyka;
- 2) organizacji przypisywania ratingów, obejmującej sam proces przyznawania ratingów oraz strukturę kontroli wewnętrznej.

§ 242. Dom maklerski przechowuje informacje dotyczące stosowanej wewnętrznie terminologii dotyczącej niewykonania zobowiązania i straty z tytułu niewykonania zobowiązania oraz spójności tej terminologii z definicjami określonymi w niniejszym rozporządzeniu.

§ 243. W przypadku stosowania w procesie przypisywania ratingów modeli statystycznych, o których mowa w § 239, dom maklerski dokumentuje metodologię wykorzystywanych modeli przez:

- 1) szczegółowy opis teorii, założeń lub podstaw matematycznych i empirycznych, na których opiera się przypisywanie oszacowań do klas, dłużników indywidualnych, ekspozycji lub puli, oraz źródła danych wykorzystanych do szacowania modelu;
- 2) precyzyjny opis procesu statystycznej oceny modelu, obejmującej testy poza okresem próby oraz poza próbą i stanowiący podstawę wewnętrznego zatwierdzania modelu;

3) wskazuje okoliczności, w których model nie działa skutecznie.

§ 244. Stosowanie modelu opracowanego przez dostawcę zewnętrznego, który zastrzega sobie do niego prawo własności, nie zwalnia z obowiązku prowadzenia dokumentacji ani żadnego innego wymogu dotyczącego systemów ratingowych, przy czym obowiązek spełnienia wymagań w tym względzie spoczywa na domu maklerskim.

Rozdział 7. Zarządzanie danymi

A. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 245. Dom maklerski gromadzi i przechowuje:

- 1) kompletne historie ocen ratingowych dłużników i uznanych gwarantów;
- 2) daty przyznania ocen ratingowych;
- 3) kluczowe dane i metodologię wykorzystaną przy przypisaniu ratingu;
- 4) dane osób odpowiedzialnych za przyznanie ratingu;
- 5) dane identyfikujące dłużników i ekspozycje, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania;
- 6) daty i okoliczności wystąpienia niewykonania zobowiązania;
- 7) dane dotyczące parametrów PD i zrealizowanych wartości parametrów niewykonania zobowiązań związanych z klasami ratingowymi oraz migracji ratingów;
- 8) dom maklerski niestosujący własnych oszacowań parametrów LGD lub współczynników CCF gromadzi i przechowuje dane dotyczące porównania zrealizowanych wartości parametrów LGD do wartości określonych w § 176 i 177 oraz porównania zrealizowanych współczynników CCF do wartości określonych w § 205 i 206.

§ 246. Dom maklerski stosujący własne oszacowania wartości parametrów LGD lub współczynników CCF gromadzi i przechowuje:

- 1) kompletne dane historyczne związane z ocenami ratingowymi instrumentów oraz historię oszacowań wartości parametrów LGD i współczynników CCF związanych z poszczególnymi skalami ocen ratingowych;
- 2) daty przyznania ratingów i sporządzenia oszacowań parametrów;
- 3) kluczowe dane i metodologię wykorzystaną przy przypisywaniu ratingów instrumentów oraz oszacowania parametrów LGD i współczynników CCF;
- 4) dane dotyczące osób odpowiedzialnych za przypisanie ratingów instrumentów oraz osób odpowiedzialnych za oszacowania parametrów LGD i współczynników CCF;
- 5) oszacowane i zrealizowane wartości parametrów LGD i współczynników CCF związane z poszczególnymi ekspozycjami, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania;
- 6) dane dotyczące wartości parametrów LGD ekspozycji przed i po ocenie skutków gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego w przypadku tych domów maklerskich, które uwzględniają skutki ograniczenia ryzyka kredytowego przez gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne przy oszacowaniu parametrów LGD;
- 7) dane dotyczące składników straty dla każdej ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania.

B. Ekspozycje detaliczne

§ 247. Dom maklerski gromadzi i przechowuje:

- 1) dane wykorzystywane w procesie przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i puli;

- 2) szacunki wartości parametrów PD, LGD i współczynników CCF związane z poszczególnymi klasami lub pulami ekspozycji;
- 3) dane identyfikujące dłużników i ekspozycje, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania;
- 4) w przypadku ekspozycji, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania, dane dotyczące klas lub pul, do których dane ekspozycje były przypisane w roku poprzedzającym niewykonanie zobowiązania, oraz zrealizowane wartości LGD i współczynników CCF;
- 5) dane dotyczące stóp strat dla ekspozycji zaliczonych do klasy odnawialnych ekspozycji detalicznych.

Rozdział 8. Testy warunków skrajnych stosowane w ocenie adekwatności kapitałowej

§ 248. Przy ocenie adekwatności kapitałowej dom maklerski wykorzystuje testy warunków skrajnych, uwzględniające zdarzenia lub zmiany warunków ekonomicznych, które mogą nastąpić w przyszłości, wywierając niekorzystny wpływ na ryzyko kredytowe ekspozycji domu maklerskiego oraz ocenę odporności domu maklerskiego na takie zmiany lub zdarzenia.

§ 249. Dom maklerski przeprowadza przynajmniej raz na kwartał testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego w celu oceny wpływu określonych warunków na jej wymogi kapitałowe w zakresie ryzyka kredytowego, przy spełnieniu warunków określonych w § 250-253.

§ 250. Dokonany przez dom maklerski wybór testu może być weryfikowany podczas czynności nadzorczych.

§ 251. Stosowany test powinien być uzasadniony i ostrożny, uwzględniający co najmniej scenariusz łagodnej recesji.

§ 252. Dom maklerski w ramach symulacji warunków skrajnych ocenia migrację ratingów.

§ 253. Testy warunków skrajnych powinny obejmować portfele zawierające zdecydowaną większość ekspozycji domu maklerskiego.

§ 254. Dom maklerski, stosujący zasady określone w § 116, w ramach testów warunków skrajnych dokonuje oceny wpływu pogorszenia się wiarygodności kredytowej dostawców ochrony kredytowej, a w szczególności skutki, jakie wiążą się z niespełnieniem przez nich kryteriów uznawania.

Tytuł VIII. Kwantyfikacja ryzyka

Dział I. Zasady ogólne

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 255. Przy określaniu parametrów ryzyka związanego z poszczególnymi klasami lub pulami ratingowymi dom maklerski stosuje wymogi określone w § 256-273.

Rozdział 2. Definicja niewykonania zobowiązania

§ 256. Przyjmuje się, że niewykonanie zobowiązania ma miejsce w odniesieniu do danego dłużnika, jeżeli wystąpiło co najmniej jedno z dwóch następujących zdarzeń:

- 1) dom maklerski uznaje, że dłużnik prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec domu maklerskiego, podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego lub podmiotu zależnego domu maklerskiego bez konieczności podejmowania przez dom maklerski działań, takich jak realizacja zabezpieczenia, jeżeli takie istnieje;
- 2) którakolwiek ekspozycja o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika, wobec domu maklerskiego, podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego lub podmiotu zależnego domu maklerskiego jest przeterminowana o ponad 90 dni, z zastrzeżeniem § 261.

§ 257. W przypadku limitu przyznanej pożyczki ekspozycję uważa się za przeterminowaną z chwilą przekroczenia wyznaczonego limitu, gdy zostanie wyznaczony nowy limit niższy niż wykorzystana kwota pożyczki lub gdy nastąpi wykorzystanie kwoty pożyczki bez zgody domu maklerskiego, a przedmiotowa kwota ma znaczną wysokość.

§ 258. Wyznaczony limit oznacza limit, o którym powiadomiono dłużnika.

§ 259. W przypadku ekspozycji detalicznych dom maklerski może stosować definicję niewykonania zobowiązania na poziomie instrumentu.

§ 260. Ekspozycję uznaje się za przeterminowaną w rozumieniu § 256 pkt 2, jeśli w przypadku ekspozycji detalicznych, ekspozycja przeterminowana przekracza kwotę 500 złotych, a w przypadku pozostałych ekspozycji ekspozycja przeterminowana przekracza kwotę 3 000 złotych.

§ 261. Następujące elementy stanowią przesłanki niewykonania zobowiązania, o którym mowa w § 256:

- 1) dom maklerski zaprzestał naliczania od ekspozycji kredytowej odsetek do rachunku zysków i strat;
- 2) dokonanie odpisu z tytułu utraty wartości na skutek wyraźnego pogorszenia wiarygodności kredytowej po powstaniu zobowiązania wobec domu maklerskiego;
- 3) zbycie przez dom maklerski ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną ze zmianą jej wiarygodności kredytowej;
- 4) zgoda domu maklerskiego na wymuszoną restrukturyzację zobowiązania kredytowego, o ile może to skutkować zmniejszeniem zobowiązań finansowych poprzez umorzenie istotnej części zobowiązania lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub, jeżeli dotyczy, prowizji;
- 5) złożenie przez dom maklerski wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec domu maklerskiego, podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego lub podmiotu zależnego domu maklerskiego;
- 6) postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec

domu maklerskiego, podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego lub podmiotu zależnego domu maklerskiego;

- 7) w przypadku ekspozycji kapitałowych, dla których wymóg kapitałowy obliczany jest zgodnie z metodą opartą na PD/LGD, zgoda na wymuszoną restrukturyzację ekspozycji kapitałowej.

§ 262. Dom maklerski stosujący dane zewnętrzne niespójne z definicją niewykonania zobowiązania określoną w § 256 obowiązany jest wykazać, że dokonano odpowiednich korekt w celu osiągnięcia jak największej spójności ze wspomnianą definicją.

§ 263. 1. Jeżeli dom maklerski uzna, że do danej ekspozycji przestała mieć zastosowanie definicja niewykonania zobowiązania, przypisuje dłużnikowi lub instrumentowi rating jak ekspozycjom, dla których nie wystąpiło niewykonanie zobowiązania.

2. W przypadku gdy ekspozycja ponownie spełnia definicję niewykonania zobowiązania określoną w § 256, dom maklerski przyjmuje, że zaszło kolejne niewykonanie zobowiązania.

Rozdział 3. Wymogi ogólne dotyczące oszacowań

§ 264. 1. Własne oszacowania domu maklerskiego dotyczące parametrów PD, LGD, współczynnika CCF i parametru EL wykorzystują wszystkie przydatne do tego dane, informacje i metody.

2. Oszacowania dokonywane są na podstawie zarówno danych historycznych, jak i empirycznych, nie zaś wyłącznie w oparciu o ocenę własną.

3. Oszacowania oparte są na istotnych czynnikach kształtujących poszczególne parametry ryzyka, przy czym im mniej danych posiada dom maklerski, tym ostrożniejsze powinny być oszacowania.

§ 265. Dom maklerski jest w stanie przedstawić zestawienie poniesionych strat według częstotliwości niewykonania zobowiązań, LGD, współczynnika CCF lub, w przypadku stosowania oszacowań parametru EL, straty w rozbiciu na główne czynniki kształtujące poszczególne parametry ryzyka.

§ 266. Dom maklerski uwzględnia wszelkie zmiany dotyczące zasad udzielania pożyczek lub prowadzenia postępowania windykacyjnego w okresie obserwacji, określonym w § 281, 287, 298, 302, 309 i 311, przy czym:

- 1) w oszacowaniach na bieżąco uwzględnia wpływ zmian technologicznych oraz nowe dane i informacje;
- 2) dokonuje przeglądu oszacowań wraz z pojawieniem się nowych informacji, nie rzadziej jednak niż raz do roku.

§ 267. 1. Populacja ekspozycji objętych danymi stanowiącymi podstawę oszacowań, standardy kredytowania stosowane w okresie obserwacji i inne istotne czynniki są porównywalne do ekspozycji, procedur i standardów domu maklerskiego.

2. Dom maklerski jest w stanie wykazać, że warunki ekonomiczne lub rynkowe, na których opierają się dane stanowiące podstawę oszacowań, odpowiadają warunkom obecnym lub warunkom w przewidywalnej przyszłości.

3. Liczba ekspozycji w próbie stanowiącej podstawę oszacowań oraz okres próby na potrzeby kwantyfikacji są dobrane tak, by gwarantować dokładność i pewność oszacowań.

§ 268. W przypadku nabytych wierzytelności w oszacowaniach uwzględnia się wszystkie istotne informacje dostępne nabywającemu domowi maklerskiemu dotyczące jakości wierzytelności bazowych, łącznie z danymi dotyczącymi podobnych pakietów wierzytelności pochodzącymi od sprzedawcy, nabywającego domu maklerskiego lub ze źródła zewnętrznego, przy czym wszystkie dane uzyskane od sprzedawcy poddawane są weryfikacji przez dom maklerski nabywający.

§ 269. Dom maklerski uwzględnia w ostrożny sposób w swoich oszacowaniach przewidywany zakres błędów oszacowań, przy czym, jeżeli stosowane metody i dane są nieskuteczne i przewidywany zakres błędów podlega zwiększeniu, dom maklerski powinien dokonywać oszacowań z zachowaniem większej ostrożności.

§ 270. Jeżeli szacunki stosowane przez dom maklerski do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem są różne od tych, które wykorzystuje do celów wewnętrznych, dom maklerski obowiązany jest dokumentować różnice oraz być w stanie uzasadnić ich istnienie.

§ 271. Jeżeli we wniosku, o którym mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, dom maklerski wykaze, że dane zebrane przed wejściem rozporządzenia w życie zostały odpowiednio skorygowane w celu osiągnięcia jak największej zbieżności z definicjami niewykonania zobowiązania i straty, wówczas zgoda, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy może zostać wydana z uwzględnieniem elastyczności w stosowaniu norm wymaganych dla danych.

§ 272. Jeżeli dom maklerski wykorzystuje dane zbiorcze pochodzące z innych domów maklerskich, jest obowiązany wykazać, że:

- 1) systemy i kryteria ratingowe innych domów maklerskich są podobne do jego własnych;
- 2) rozpatrywany zbiór domów maklerskich jest reprezentatywny względem portfela, którego dotyczą dane zbiorcze;
- 3) dane zbiorcze są konsekwentnie stosowane przez dom maklerski w oszacowaniach.

§ 273. Wykorzystywanie przez dom maklerski danych zbiorczych pochodzących z innych domów maklerskich nie zwalnia domu maklerskiego z odpowiedzialności za integralność systemów ratingowych, posiadania wystarczającej znajomości stosowanych wewnętrznie systemów ratingowych oraz ze skutecznego monitorowania i kontroli procesu przyznawania ocen ratingowych.

Dział II. Wymogi dotyczące szacowania wartości prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD)

Rozdział 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 274. Dom maklerski dokonuje oszacowań wartości parametru PD według klas jakości dłużników na podstawie średnich długoterminowych jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązań.

§ 275. W przypadku nabytych wierzytelności wobec przedsiębiorców, dom maklerski może dokonywać oszacowań wartości parametru EL według klas jakości dłużników na podstawie średnich długoterminowych jednorocznych odnotowanych parametrów PD.

§ 276. Jeżeli dom maklerski szacuje średnie długoterminowe wartości parametrów PD i LGD dla nabytych wierzytelności wobec przedsiębiorców, wykorzystując oszacowania

wartości parametru EL oraz odpowiednio oszacowania parametrów PD lub LGD, to jest wymagane aby proces szacowania całkowitych strat spełniał ogólne wymogi minimalne odnośnie szacowania wartości parametrów PD i LGD, określone w niniejszym tytule, a wynik był zgodny z pojęciem LGD, o którym mowa w § 289.

§ 277. Stosowanie technik szacowania parametru PD należy wspierać analizą mającą na celu łączenie wyników stosowania różnych technik i dokonywania korekt ze względu na ograniczenia technik i posiadanych informacji.

§ 278. Jeżeli dom maklerski wykorzystuje dane wewnętrzne dotyczące zdarzeń niewykonania zobowiązań do szacowania wartości parametru PD, w oszacowaniach należy uwzględniać zasady polityki kredytowej i zmiany w zakresie stosowanych systemów ratingowych oraz zwiększać przewidywany zakres błędów oszacowań w celu uwzględnienia zmian zasad polityki kredytowej i wszelkich różnic pomiędzy systemem ratingowym, który posłużył do wygenerowania danych, a obecnym systemem ratingowym.

§ 279. Jeżeli dom maklerski przyporządkowuje swoje wewnętrzne klasy jakości do skali stosowanej przez ECAI, a następnie przypisuje stosowanej przez siebie klasie parametr PD odpowiadający klasie dłużników ECAI, to przyporządkowanie takie opiera się na porównaniu wewnętrznych kryteriów ratingowych do kryteriów stosowanych przez ECAI oraz na porównaniu wewnętrznych ratingów i ocen wiarygodności kredytowej wspólnych dłużników, przy czym:

- 1) dom maklerski unika i eliminuje błędy i niespójności w procesie przyporządkowywania lub w wykorzystywanych danych;
- 2) kryteria ECAI, na których opierają się dane wykorzystywane do kwantyfikacji, są ukierunkowane jedynie na ryzyko niewykonania zobowiązań i nie uwzględniają charakterystyki transakcji;
- 3) dom maklerski w swojej analizie porównuje stosowane definicje niewykonania zobowiązań zgodnie z wymogami określonymi w § 256-263;
- 4) dom maklerski przechowuje informacje opisujące podstawy przyporządkowania.

§ 280. Jeżeli dom maklerski stosuje statystyczne modele prognozowania wartości parametru PD spełniające wymagania określone w § 239, może szacować wartość parametru PD w danej klasie jako prostą średnią arytmetyczną oszacowań prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania dla poszczególnych dłużników.

§ 281. 1. Bez względu na to, czy dla oszacowań parametru PD dom maklerski stosuje źródła danych zewnętrznych, wewnętrznych czy zbiorczych, bądź ich kombinację, długość wykorzystywanego okresu obserwacji wynosi co najmniej pięć lat dla co najmniej jednego źródła, przy czym, jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane są istotne, należy wykorzystać ten dłuższy okres.

2. Zasada opisana w ust.1 ma zastosowanie również do metody opartej na PD/LGD dla ekspozycji kapitałowych.

Rozdział 2. Ekspozycje detaliczne

§ 282. Dom maklerski dokonuje oszacowań wartości parametru PD według klasy jakości dłużników lub według puli na podstawie średnich długoterminowych jednorocznych parametrów PD.

§ 283. Niezależnie od przepisów § 282, oszacowania wartości parametru PD można również wyznaczyć na podstawie poniesionych strat i odpowiadających im oszacowań wartości parametru LGD.

§ 284. Główne źródło informacji dla domu maklerskiego podczas oceny charakterystyki strat stanowią dane wewnętrzne dotyczące przypisywania ekspozycji do poszczególnych klas lub puli, a dane zewnętrzne, w tym dane zbiorcze, lub modele statystyczne mogą być stosowane do kwantyfikacji, pod warunkiem że dom maklerski wykaże istotny związek pomiędzy:

- 1) procesem zaliczania ekspozycji do klas lub puli stosowanym przez dom maklerski i procesem stosowanym przez zewnętrzne źródło danych;
- 2) wewnętrznym profilem ryzyka domu maklerskiego i strukturą danych zewnętrznych.

§ 285. W przypadku nabytych wierzytelności detalicznych dom maklerski może stosować zewnętrzne i wewnętrzne dane źródłowe oraz wszystkie istotne źródła danych jako podstawę porównania.

§ 286. Dom maklerski może obliczać średnią długoterminową oszacowań wartości parametru PD i LGD dla ekspozycji detalicznych na podstawie oszacowania całkowitych strat oraz odpowiednich oszacowań wartości parametrów PD lub LGD, jeśli podczas szacowania całkowitych strat spełnione są ogólne normy szacowania parametrów PD i LGD określone w niniejszym tytule, a wynik jest zgodny z pojęciem LGD określonym w § 289.

§ 287. 1. Bez względu na to, czy do oceny charakterystyki strat dom maklerski stosuje źródła danych zewnętrznych, wewnętrznych czy zbiorczych, bądź ich kombinację, długość okresu obserwacji wynosi co najmniej pięć lat dla co najmniej jednego źródła.

2. Jeżeli dla któregoś źródła okres obserwacji jest dłuższy, a dane są istotne, wówczas dom maklerski wykorzystuje ten dłuższy okres.

3. Dom maklerski nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, jeżeli może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę dla przewidywań stóp strat.

§ 288. Dom maklerski zobowiązany jest do identyfikowania i analizowania spodziewanych zmian parametrów ryzyka podczas trwania ekspozycji.

Rozdział 3. Wymogi dotyczące oszacowań własnych wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD)

A. Zasady ogólne

§ 289. Dom maklerski dokonuje oszacowań wartości parametru LGD według klasy lub puli instrumentów na podstawie średniej zrealizowanej wartości parametru LGD według klasy lub puli instrumentów, uwzględniając wszystkie przypadki niewykonania zobowiązań odnotowane w źródłach danych (średnia ważona niewykonaniem zobowiązań).

§ 290. 1. Dom maklerski stosuje oszacowania wartości parametru LGD odpowiadające recesji gospodarczej, jeżeli są one bardziej konserwatywne niż średnia długoterminowa.

2. Dom maklerski dopasowuje swoje oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych klas i pul, tak by ograniczyć wpływ spadku koniunktury gospodarczej na

wymóg kapitałowy, w celu zapewnienia przez system ratingowy generowania stałych oszacowań parametru LGD według klas i pul.

§ 291. Dom maklerski uwzględnia stopień zależności pomiędzy ryzykiem dłużnika a ryzykiem zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia. Przypadki, w których występuje znacząca zależność, są uwzględniane w ostrożny sposób.

§ 292. W ocenie wartości parametru LGD, dom maklerski uwzględnia w ostrożny sposób niedopasowanie walutowe pomiędzy zobowiązaniem bazowym a zabezpieczeniem.

§ 293. Jeżeli w oszacowaniach wartości parametru LGD uwzględnia się istnienie zabezpieczenia, oszacowania te oprócz szacunkowej wartości rynkowej zabezpieczenia, uwzględniają także skutki ewentualnej niezdolności domu maklerskiego do szybkiego objęcia kontroli nad zabezpieczeniem i jego upłynienia.

§ 294. Jeżeli oszacowania wartości parametru LGD uwzględniają zabezpieczenia, dom maklerski obowiązany jest do ustanowienia wewnętrznych kryteriów dotyczących zarządzania zabezpieczeniami, pewności prawnej i zarządzania ryzykiem, zasadniczo zgodnych z tymi, które określono w § 29-42 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 295. W takim zakresie, w jakim dom maklerski uznaje zabezpieczenie przy obliczaniu wartości ekspozycji w odniesieniu do ryzyka kredytowego kontrahenta zgodnie z § 12-73 załącznika nr 9 do rozporządzenia, w oszacowaniach wartości parametru LGD nie bierze pod uwagę kwot, jakie spodziewa się odzyskać z zabezpieczenia.

§ 296. W szczególnym przypadku ekspozycji, dla których już wystąpiło niewykonanie zobowiązania (EL_{BE}), dom maklerski wykorzystuje jako podstawę oszacowania wartości parametru LGD sumę możliwie najdokładniejszych oszacowań oczekiwanej straty dla każdej takiej ekspozycji, biorąc pod uwagę bieżące warunki ekonomiczne oraz status ekspozycji, a także możliwość powstania dodatkowych strat w okresie odzyskiwania należności.

§ 297. W zakresie, w jakim należne niezapłacone opłaty z tytułu opóźnień w spłacie zostały uwzględnione w przychodach w rachunku zysków i strat domu maklerskiego, dodaje się je do kwoty ekspozycji i strat.

B. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 298. Oszacowania wartości parametru LGD opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przedłużanego o rok z upływem każdego roku po wdrożeniu przez dom maklerski metody wewnętrznych ratingów, do osiągnięcia okresu minimum siedmiu lat, co najmniej dla jednego źródła danych, przy czym, jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane te są istotne, dom maklerski wykorzystuje ten dłuższy okres obserwacji.

C. Ekspozycje detaliczne

§ 299. Oszacowania wartości parametru LGD można dokonać na podstawie poniesionych strat i odpowiednich oszacowań parametru PD.

§ 300. Dom maklerski może uwzględniać kwoty do wykorzystania w przyszłości w szacunkach współczynników CCF albo w oszacowaniach wartości parametru LGD.

§ 301. W przypadku nabytych wierzytelności detalicznych dom maklerski może stosować zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne dane źródłowe do oszacowań wartości parametru LGD.

§ 302. Oszacowania wartości parametru LGD opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat. Niezależnie od przepisu § 289, dom maklerski nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, jeżeli może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywać stóp strat.

Rozdział 4. Wymogi dotyczące oszacowań własnych współczynnika konwersji kredytowej (CCF)

A. Zasady ogólne

§ 303. Dom maklerski dokonuje oszacowań CCF według klasy lub puli instrumentów na podstawie średniej oczekiwanych CCF według klasy lub puli instrumentów, uwzględniając wszystkie przypadki niewykonania zobowiązań występujące w źródłach danych - średnia ważona niewykonaniem zobowiązań.

§ 304. Dom maklerski stosuje oszacowania CCF odpowiadające recesji gospodarczej, jeśli są one bardziej konserwatywne niż wynikające ze średniej długoterminowej. Ponieważ system ratingowy ma zapewnić generowanie stałych oszacowań CCF według klas i pul, dom maklerski dopasowuje swoje oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych klas i pul, tak by ograniczyć wpływ spadku koniunktury gospodarczej na kapitał.

§ 305. CCF szacowane przez dom maklerski uwzględniają możliwość wykorzystania przez dłużnika dodatkowych kwot do chwili zaistnienia zdarzenia niewykonania zobowiązania oraz w okresie późniejszym. Przy szacowaniu CCF należy w sposób ostrożny uwzględnić możliwość silniejszej, dodatniej korelacji pomiędzy częstotliwością niewykonania zobowiązań a wielkością CCF.

§ 306. Szacując CCF, dom maklerski uwzględnia swoje szczegółowe zasady i strategie przyjęte w zakresie monitorowania rachunków i przetwarzania płatności. Dom maklerski uwzględnia również swoją zdolność i gotowość do przeciwdziałania wykorzystywaniu kolejnych kwot pożyczki w sytuacji zbliżonej do niewykonania zobowiązania, w szczególności przy naruszenia warunków umowy lub niewykonaniu zobowiązania z przyczyn technicznych.

§ 307. Dom maklerski stosuje odpowiednie systemy i procedury do monitorowania kwot przyznanych w ramach produktu, kwot wykorzystanych w odniesieniu do przyznanych limitów przyznanych pożyczek oraz zmian w kwotach zadłużenia według dłużnika i według klasy, przy czym dom maklerski powinien monitorować kwoty zadłużenia na bazie dziennej.

§ 308. Jeżeli CCF stosowane przez dom maklerski do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem są różne od tych, które dom maklerski wykorzystuje do celów wewnętrznych, obowiązany jest dokumentować różnice i przedstawić uzasadnienie stosowania różnych parametrów.

B. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 309. Oszacowania CCF opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przedłużanego o rok każdego roku po wdrożeniu metody wewnętrznych ratingów przez dom maklerski, do osiągnięcia okresu minimum siedmiu lat, z co najmniej jednego źródła danych, przy czym jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane te są istotne, wówczas dom maklerski stosuje ten dłuższy okres.

C. Ekspozycje detaliczne

§ 310. Dom maklerski może uwzględniać kwoty do wykorzystania w przyszłości za pomocą współczynników CCF albo parametrów LGD.

§ 311. Oszacowania CCF opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat. Dom maklerski nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, jeżeli może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywać wykorzystania przyznanych limitów.

Rozdział 5. Wymogi minimalne dotyczące oceny wpływu gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych

A. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, gdzie stosuje się własne oszacowania wartości LGD, oraz ekspozycje detaliczne

§ 312. Kryteriów określonych w § 313-320 nie stosuje się do gwarancji udzielanych przez instytucje, rządy i banki centralne, jeżeli na podstawie zgody, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, dom maklerski stosuje metodę standardową dla obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego do ekspozycji wobec tych podmiotów. W tym przypadku stosuje się zasady określone w § 5 niniejszego załącznika oraz w § 2-8 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 313. W przypadku gwarancji dla ekspozycji detalicznych kryteria określone w § 312, mają zastosowanie w zakresie przypisywania ekspozycji do klas lub pul oraz do szacowania wartości parametru PD.

B. Uznani gwaranci i gwarancje

§ 314. Dom maklerski określa jednoznaczne kryteria w zakresie rodzajów gwarantów uznawanych przez siebie do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§ 315. Do uznanych gwarantów stosuje się te same zasady, co do dłużników zgodnie z przepisami § 227-239.

§ 316. 1. Gwarancja udzielona przez podmiot, o którym mowa w § 314 powinna spełniać poniższe warunki:

- 1) umowa gwarancji zawarta została w formie pisemnej;
- 2) gwarancja jest nieodwołalna ze strony gwaranta, obowiązuje do chwili całkowitego uregulowania zobowiązania - w zakresie kwoty i terminu objętych gwarancją;
- 3) umowa gwarancji jest egzekwowalna na mocy obowiązującego prawa wobec gwaranta w obrębie jurysdykcji, gdzie posiada on aktywa podlegające egzekucji;

4) dom maklerski potrafi uzasadnić, że kryteria przypisywania ratingów odpowiednio uwzględniają wszelkie potencjalne zmniejszenie skutków ograniczenia ryzyka kredytowego.

2. Dom maklerski może uwzględnić gwarancję spełniającą warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4, której treść przewiduje zwolnienie gwaranta z jego zobowiązań, jeżeli uzyska zgodę Komisji, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy.

C. Kryteria korekty

§ 317. Dom maklerski określa, spełniające wymogi minimalne określone w § 227-239, jednoznaczne kryteria w zakresie korygowania klas, puli lub oszacowań wartości parametru LGD, a w przypadku detalicznych i uznanych nabytych wierzytelności, jednoznaczne zasady przyporządkowania ekspozycji do poszczególnych klas i puli, uwzględniające wpływ gwarancji na obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§ 318. Kryteria, o których mowa w § 317, uwzględniają zdolność i gotowość gwaranta do wywiązania się z gwarancji, prawdopodobny termin płatności ze strony gwaranta, stopień skorelowania zdolności gwaranta do wywiązania się z gwarancji ze zdolnością dłużnika do spłaty oraz wielkość ryzyka rezydualnego dłużnika.

D. Kredytowe instrumenty pochodne

§ 319. 1. Wymogi minimalne dla gwarancji określone w niniejszym tytule stosuje się do prostych jednopodmiotowych kredytowych instrumentów pochodnych.

2. W przypadku niedopasowania pomiędzy ekspozycją bazową a ekspozycją referencyjną kredytowego instrumentu pochodnego lub zobowiązaniem stosowanym przy stwierdzeniu wystąpienia zdarzenia kredytowego stosuje się przepisy § 41 ust. 2 załącznika nr 7 do rozporządzenia, a w przypadku ekspozycji detalicznych i uznanych wierzytelności nabytych przepisy § 41 ust. 2 załącznika nr 7 do rozporządzenia stosuje się odpowiednio do procesu przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i pul.

§ 320. Kryteria korekty parametru LGD lub przypisywania do klas lub pul uwzględniają strukturę wypłat kredytowego instrumentu pochodnego i oceniają jego wpływ na poziom i termin spłat zobowiązań. Dom maklerski przeprowadza analizę innych form występującego ryzyka rezydualnego.

Rozdział 6. Wymogi minimalne dotyczące nabytych wierzytelności

A. Pewność prawna

§ 321. Struktura nabytej wierzytelności gwarantuje, że we wszelkich przewidywalnych okolicznościach dom maklerski zachowa prawo własności i kontrolę nad wszystkimi przekazami środków pieniężnych z tytułu wierzytelności, przy czym:

- 1) jeżeli dłużnik przekazuje środki bezpośrednio sprzedawcy lub jednostce obsługującej, dom maklerski regularnie kontroluje, czy płatności są przekazywane w całości i w terminie zastrzeżonym w umowie;
- 2) jednostka obsługująca oznacza podmiot zarządzający na bieżąco pakietem nabytych wierzytelności lub bazowymi ekspozycjami kredytowymi;
- 3) dom maklerski stosuje procedury gwarantujące, że prawo własności do wierzytelności i środków pieniężnych jest chronione przed skutkami opóźnień wywołanych postępowaniem upadłościowym lub działaniami prawnymi mogących znacząco opóźnić

możliwość upłynnienia lub przeniesienia wierzytelności przez pożyczkodawcę lub przejęcia przez niego kontroli nad środkami pieniężnymi.

B. Skuteczność systemów monitorowania

§ 322. Dom maklerski monitoruje zarówno jakość nabytych wierzytelności, jak i kondycję finansową sprzedawcy i jednostki obsługującej, w szczególności:

- 1) ocenia korelację pomiędzy jakością nabytych wierzytelności i kondycją finansową sprzedawcy i jednostki obsługującej oraz ustala wewnętrzne zasady i procedury stanowiące odpowiednie zabezpieczenie przed ewentualną współzależnością, łącznie z przypisaniem wewnętrznego ratingu każdemu ze sprzedawców i jednostek obsługujących;
- 2) tworzy zasady i procedury kwalifikujące sprzedawców i jednostki obsługujące, uwzględniając:
  - a) okresowe analizy dotyczące sprzedawców, jak i jednostek obsługujących, prowadzone przez dom maklerski lub podmiot zewnętrzny, w celu skontrolowania dokładności sporządzanych przez nich sprawozdań, wykrycia ewentualnych oszustw lub niedoskonałości w ich działaniach, zweryfikowania jakości polityki kredytowej sprzedającego oraz zasad i procedur ściągania wierzytelności przez jednostkę obsługującą,
  - b) wymóg dokumentowania wyników analiz;
- 3) ocenia charakterystykę nabytych pakietów wierzytelności, w tym nadmierne przedpłaty, historię zaległości finansowych sprzedawcy, długi zagrożone i odpisy na poczet takich długów, warunki płatności i ewentualne istnienie rachunków przeciwstawnych;
- 4) wykorzystuje skuteczne zasady i procedury zbiorczego monitorowania koncentracji wierzytelności względem pojedynczych dłużników zarówno w ramach poszczególnych nabytych pakietów wierzytelności, jak i na poziomie całości nabytych wierzytelności;
- 5) monitoruje terminowość otrzymywania od jednostki obsługującej szczegółowych sprawozdań dotyczących przeterminowania i rozmycia wierzytelności, które pozwalają domowi maklerskiemu na:
  - a) zapewnienie zgodności z przyjętymi przez dom maklerski kryteriami uznawania i wytycznymi w zakresie przedpłat dotyczącymi nabytych wierzytelności,
  - b) zapewnienie skutecznego środka monitorowania i potwierdzania warunków sprzedaży i stopnia rozmycia wierzytelności.

C. Skuteczność systemów wczesnego ostrzegania

§ 323. Dom maklerski wykorzystuje systemy i procedury umożliwiające wczesne wykrycie pogorszenia się kondycji finansowej sprzedawcy i jakości nabytych wierzytelności oraz szybką reakcję na pojawiające się problemy, w szczególności:

- 1) zasady, procedury i systemy informatyczne służące monitorowaniu przypadków naruszenia warunków umowy;
- 2) zasady i procedury wszczynania działań prawnych i postępowania z nabytymi trudnymi wierzytelnościami.

D. Skuteczność systemów kontroli zabezpieczeń, dostępności pożyczek i środków pieniężnych

§ 324. Dom maklerski posiada zasady i procedury kontroli nabytych wierzytelności, pożyczek i środków pieniężnych, określające w szczególności istotne elementy programu

zakupu wierzytelności, w tym stawki przedpłat, uznane zabezpieczenia, niezbędną dokumentację, limity koncentracji oraz sposoby traktowania wpływów gotówkowych, przy czym należy:

- 1) uwzględnić wszystkie istotne czynniki, takie jak kondycja finansowa sprzedawcy i jednostki obsługującej, koncentracja ryzyka i tendencje w zakresie jakości nabytych wierzytelności i bazy klientów sprzedawcy;
- 2) zapewnić, że odpowiednie środki będą uruchamiane wyłącznie pod warunkiem przedstawienia określonych zabezpieczeń i dokumentacji.

E. Zgodność z wewnętrznymi zasadami i procedurami

§ 325. Dom maklerski wykorzystuje procedury służące ocenie zgodności z wszystkimi wewnętrznymi zasadami i procedurami, obejmujące:

- 1) regularne kontrole wszystkich istotnych faz programu kupna wierzytelności;
- 2) sprawdzenie, czy istnieje rozdział obowiązków pomiędzy:
  - a) oceną sprzedawcy i jednostki obsługującej a oceną dłużnika,
  - b) oceną sprzedawcy i jednostki obsługującej a kontrolą sprzedawcy i jednostki obsługującej;
- 3) oceną operacji jednostki rozliczeniowej ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji, doświadczenia, liczby zaangażowanego personelu i zautomatyzowanych systemów wspomagających.

Dział III. Proces zatwierdzania oszacowań wewnętrznych

§ 326.1. Dom maklerski tworzy skuteczny system zatwierdzania dokładności i spójności systemów i procesów ratingowych oraz oszacowań wszystkich istotnych parametrów ryzyka.

2. Dom maklerski jest w stanie wykazać, że jego wewnętrzny proces walidacji umożliwia spójną i zrozumiałą ocenę jakości wewnętrznych ratingów oraz systemów pomiaru ryzyka.

§ 327. Dom maklerski regularnie porównuje zrealizowane współczynniki niewykonania zobowiązań z oszacowaniami wartości parametru PD dla każdej z klas oraz w zależności od potrzeb, przeprowadza analogiczną analizę oszacowań wartości parametru LGD lub współczynników CCF, przy czym:

- 1) w przypadku rozbieżności obserwowanych parametrów w stosunku do oszacowań, dokonuje szczegółowej analizy przyczyn takiego odchylenia;
- 2) do porównań stosuje się dane historyczne obejmujące jak najdłuższy okres;
- 3) dokumentuje i przechowuje dokumentację dotyczącą wykorzystywanych porównaniach metod i danych;
- 4) wyniki analiz i dokumentacja podlegają aktualizacji co najmniej raz do roku.

§ 328. 1. Dom maklerski wykorzystuje również inne niż wymienione w § 327 narzędzia oceny ilościowej oszacowań oraz porównuje oszacowania z odpowiednimi źródłami danych zewnętrznych.

2. Analizy, o których mowa w ust. 1, opierają się na danych, które są właściwe dla danego portfela, są regularnie aktualizowane oraz obejmują odpowiedni okres obserwacji.

3. Sporządzane przez dom maklerski wewnętrzne oceny funkcjonowania systemów ratingowych powinny być oparte o jak najdłuższy okres obserwacji.

§ 329. Metody i dane wykorzystywane przy ocenie ilościowej oszacowań pozostają spójne w czasie, przy czym zmiany dotyczące metod i danych wykorzystywanych w procesie

szacowania i zatwierdzania, zarówno w źródłach danych, jak i wykorzystywanych okresach, są dokumentowane.

§ 330. Dom maklerski posiada wewnętrzne procedury postępowania w sytuacjach, gdy odstępstwa w obserwowanych wartościach parametrów PD, LGD, współczynników CCF i strat całkowitych, przy stosowaniu wartości parametru EL, stają się na tyle znaczące, że można na ich podstawie zakwestionować poprawność oszacowań, przy czym:

- 1) wspomniane procedury uwzględniają cykle koniunkturalne i inne czynniki systematyczne kształtujące zmienność współczynnika niewykonania zobowiązań i innych parametrów;
- 2) jeżeli obserwowane wartości nadal są wyższe niż wartości oczekiwane, dom maklerski podnosi wartość oszacowań w celu odzwierciedlenia poziomu niewykonania zobowiązań i poniesionych strat.

Dział IV. Obliczanie kwot ważonych ryzykiem ekspozycji w instrumentach kapitałowych według metody modeli wewnętrznych

Rozdział 1. Wymóg kapitałowy i kwantyfikacja ryzyka

§ 331. Przy obliczaniu wymogów kapitałowych dom maklerski spełnia następujące normy:

- 1) oszacowania potencjalnej straty nie są podatne na wpływ niekorzystnych zmian rynkowych, istotnych ze względu na profil ryzyka długoterminowego ekspozycji kapitałowych domu maklerskiego;
- 2) dane przedstawiające rozkład zwrotów dochodu uwzględniają najdłuższy okres dostępnych danych odzwierciedlający profil ryzyka ekspozycji domu maklerskiego w instrumentach kapitałowych;
- 3) wykorzystywane dane pozwalają na szacowanie strat w sposób konserwatywny, statystycznie wiarygodny i odporny, a tym samym szacunki strat nie są oparte wyłącznie na ocenie własnej;
- 4) dom maklerski jest w stanie przedstawić uzasadnienie, że zastosowana symulacja szoku zapewnia konserwatywne oszacowania potencjalnych strat w długoterminowym cyklu rynkowym i koniunkturalnym;
- 5) dom maklerski łączy analizę empiryczną dostępnych danych z korektą opartą na możliwie wielu nieuwzględnionych w modelu czynnikach w celu uzyskania odpowiednio realistycznych i zachowawczych wyników modelu;
- 6) przy konstruowaniu modeli wartości zagrożonej określających potencjalne kwartalne straty dom maklerski może wykorzystać dane kwartalne lub przeliczyć dane o wyższej częstotliwości na dane kwartalne za pomocą odpowiedniej metody analitycznej, popartej empirycznymi dowodami oraz precyzyjnymi i dobrze udokumentowanymi analizami;
- 7) podejście opisane w pkt 6 stosowane jest przez dom maklerski w sposób restrykcyjny i konsekwentny;
- 8) w przypadku ograniczeń w dostępie do danych, dom maklerski zwiększa poziom restrykcyjności w swoich oszacowaniach potencjalnej straty;
- 9) w stosowanych modelach należy uwzględnić wszystkie istotne czynniki ryzyka związane ze zwrotami z ekspozycji kapitałowych, w tym zarówno ogólne, jak i szczególne ryzyko związane z portfelem instrumentów kapitałowych;
- 10) stosowane modele powinny wyjaśniać historyczne wahania cen w odpowiedni sposób i uwzględniają zarówno wielkość potencjalnych koncentracji, jak i zmiany w ich strukturze, wykazując przy tym odporność na niesprzyjające środowisko rynkowe;

- 11) czynniki ryzyka ujęte w danych wykorzystywanych do sporządzania oszacowań ściśle odpowiadają lub przynajmniej są porównywalne do ekspozycji kapitałowych domu maklerskiego;
- 12) model wewnętrzny odpowiada profilowi ryzyka i złożoności portfela instrumentów kapitałowych domu maklerskiego, przy czym jeżeli dom maklerski posiada istotne pakiety ekspozycji kapitałowych, których zmiany wartości mają charakter nieliniowy, modele wewnętrzne projektuje się tak, by odpowiednio uwzględnić ryzyka związane z takimi ekspozycjami;
- 13) przyporządkowanie indywidualnych pozycji do innych, zbliżonych ekspozycji, indeksów rynkowych i czynników ryzyka jest wiarygodne, intuicyjne i oparte na solidnych przesłankach;
- 14) stosowane czynniki ryzyka są odpowiednie i pokrywają zarówno ryzyko ogólne, jak i szczególne, co znajduje potwierdzenie w posiadanych przez dom maklerski analizach empirycznych;
- 15) oszacowania zmienności zwrotów z ekspozycji w instrumentach kapitałowych obejmują istotne, dostępne dane, informacje i metody, przy czym należy stosować dane wewnętrzne, które poddano wcześniej niezależnej weryfikacji oraz dane ze źródeł zewnętrznych, w tym dane zbiorcze;
- 16) dom maklerski stosuje rygorystyczny i kompleksowy program testów warunków skrajnych.

Rozdział 2. Proces zarządzania ryzykiem i instrumenty kontrolne

§ 332. Mając na względzie opracowanie i wykorzystanie modeli wewnętrznych do celów określania wymogu kapitałowego, dom maklerski ustala zasady, procedury i metody kontroli w celu zapewnienia integralności modelu i procesu jego tworzenia, obejmujące:

- 1) całkowitą integrację modelu wewnętrznego z funkcjonującymi w domu maklerskim zarządczymi systemami informacyjnymi oraz z zarządzaniem portfelem kapitałowym w portfelu niehandlowym, przy czym modele wewnętrzne należy uznać za całkowicie zintegrowane z zarządzaniem ryzykiem domu maklerskiego, jeżeli są one stosowane do:
  - a) pomiaru i oceny wyników portfela ekspozycji kapitałowych, włącznie z wynikami skorygowanymi o ryzyko,
  - b) alokacji kapitału wewnętrznego do ekspozycji kapitałowych i ogólnej oceny adekwatności kapitałowej i procesu zarządzania ekspozycjami kapitałowymi;
- 2) systemy zarządzania, procedury i funkcje kontrolne obejmujące okresowe i niezależne przeglądy wszystkich elementów procesu tworzenia modeli wewnętrznych, łącznie z zatwierdzaniem zmian w modelach, wprowadzaniem i weryfikacją parametrów i danych wejściowych oraz przeglądem wyników, w szczególności w formie bezpośredniej weryfikacji oszacowań ryzyka, przy czym:
  - a) przeglądy służą ocenie dokładności, kompletności i adekwatności danych i parametrów wejściowych i wyników modelu oraz pozwalają zarówno wykryć i ograniczyć potencjalne błędy, wynikające ze znanych niedoskonałości modelu, jak i zidentyfikować dotąd nieznaną niedoskonałość modelu,
  - b) przeglądy mogą być przeprowadzane przez niezależną jednostkę wewnętrzną lub niezależną stronę trzecią;
- 3) właściwe systemy i procedury monitorowania limitów inwestycyjnych i ryzyka ekspozycji w instrumentach kapitałowych;
- 4) zapewnienie niezależnego funkcjonowania jednostki lub osób odpowiedzialnych za projektowanie i stosowanie modelu od jednostki lub osób odpowiedzialnych za zarządzanie poszczególnymi inwestycjami;

5) powierzanie zadań w zakresie tworzenia modeli pracownikom posiadającym odpowiednie kwalifikacje, a w przypadku korzystania z usług podmiotów zewnętrznych, przeprowadzenie weryfikacji ich kwalifikacji.

Rozdział 3. Zatwierdzanie i dokumentacja

§ 333. Dom maklerski stosuje sprawdzony system zatwierdzania modeli wewnętrznych, weryfikujący dokładność i spójność modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia, oraz dokumentuje wszystkie istotne elementy modeli wewnętrznych, procesy ich tworzenia i zatwierdzania.

§ 334. Dom maklerski stosuje w sposób konsekwentny wewnętrzną procedurę zatwierdzania w celu oceny działania modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia.

§ 335. Metody i dane wykorzystywane przy ocenie ilościowej oszacowań pozostają spójne w czasie, przy czym zmiany dotyczące metod i danych wykorzystywanych w procesie szacowania i zatwierdzania, zarówno w źródłach danych, jak i wykorzystywanych okresach, są dokumentowane.

§ 336. Dom maklerski regularnie porównuje faktyczne zwroty z instrumentów kapitałowych obliczone z wykorzystaniem zrealizowanych, jak i niezrealizowanych zysków i strat z oszacowaniami modeli, przy czym:

- 1) do porównań stosuje się dane historyczne obejmujące jak najdłuższy okres;
- 2) dom maklerski dokumentuje i przechowuje dokumentację dotyczącą metod i danych wykorzystywanych w porównaniach;
- 3) wyniki analiz i dokumentacja podlegają aktualizacji co najmniej raz w roku.

§ 337. 1. Dom maklerski wykorzystuje również inne niż wymienione w § 336 narzędzia oceny ilościowej oszacowań oraz porównuje oszacowania z danymi zewnętrznymi.

2. Analizy, o których mowa w ust. 1, opierają się na danych, które są właściwe dla danego portfela, są regularnie aktualizowane oraz obejmują odpowiedni okres obserwacji.

3. Sporządzane przez dom maklerski wewnętrzne oceny funkcjonowania modeli powinny być oparte o jak najdłuższy okres obserwacji.

§ 338. 1. Dom maklerski tworzy wewnętrzne procedury działania w sytuacjach, kiedy porównanie zrealizowanych zwrotów z tytułu instrumentów kapitałowych z oszacowaniami modeli podważa prawidłowość oszacowań lub samych modeli, a które w szczególności uwzględniają cykle koniunkturalne i podobne czynniki systematyczne wpływające na zmienności zwrotów z tytułu instrumentów kapitałowych.

2. Dom maklerski dokumentuje zmiany wprowadzone do modeli wewnętrznych w wyniku przeglądów oraz zapewnia ich zgodność z odpowiednimi procedurami obowiązującymi w domu maklerskim.

§ 339. Modele wewnętrzne i procesy ich tworzenia są dokumentowane, a stosowna dokumentacja obejmuje obowiązki osób i jednostek zaangażowanych w procesy tworzenia, zatwierdzania oraz przeglądu modeli.

Rozdział 4. Ład korporacyjny i nadzór

A. Zasady ogólne

§ 340. W zakresie ładu korporacyjnego dom maklerski obowiązany jest spełniać następujące wymagania:

- 1) wszystkie istotne aspekty procesu tworzenia ratingów i oszacowań podlegają zatwierdzeniu przez zarząd domu maklerskiego lub komitet, w skład którego wchodzi przedstawiciele zarządu oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze w domu maklerskim, posiadający ogólną wiedzę w zakresie systemów ratingowych domu maklerskiego oraz szczegółową znajomość związanych z nimi sprawozdań zarządczych;
- 2) osoby zajmujące stanowiska kierownicze w domu maklerskim zawiadamiają zarząd domu maklerskiego lub komitet, o którym mowa w pkt 1, o istotnych zmianach lub wyjątkach od ustalonych procedur mających istotny wpływ na działanie systemów ratingowych domu maklerskiego;
- 3) osoby zajmujące stanowiska kierownicze w domu maklerskim posiadają odpowiednią wiedzę w zakresie budowy i działania systemów ratingowych, zapewniają na bieżąco poprawne działanie systemów ratingowych, są regularnie informowane przez jednostki kontroli ryzyka o działaniu procesu ratingowego, obszarach wymagających usprawnienia oraz postępów w eliminowaniu stwierdzonych nieprawidłowości;
- 4) wewnętrzna analiza profilu ryzyka kredytowego domu maklerskiego, oparta na ratingach, jest istotnym elementem sprawozdań zarządczych spełniających następujące wymogi:
  - a) sprawozdania obejmują co najmniej profil ryzyka według klas, migracje pomiędzy klasami, szacunki odpowiednich parametrów według klas oraz porównanie zrealizowanych współczynników niewykonania zobowiązań, wartości parametru LGD i współczynników CCF z wartościami oczekiwanymi oraz wyniki testów warunków skrajnych,
  - b) częstotliwość sprawozdań zależy od wagi i rodzaju informacji oraz hierarchii odbiorcy.

B. Kontrola ryzyka kredytowego

§ 341. Jednostka kontroli ryzyka kredytowego podlega bezpośrednio zarządowi domu maklerskiego oraz jest niezależna od jednostek odpowiedzialnych za inicjowanie i odnawianie ekspozycji. Do jej zadań należy:

- 1) zaprojektowanie lub wybór, a następnie wdrożenie, kontrola, zapewnienie jakości i obsługa systemów ratingowych;
- 2) regularne dostarczanie i analizowanie sprawozdań z działania systemów ratingowych.

§ 342. Zakres działań jednostki kontroli ryzyka kredytowego obejmuje:

- 1) testowanie i monitorowanie klas i puli;
- 2) sporządzanie i analizowanie sprawozdań podsumowujących działanie systemów ratingowych domu maklerskiego;
- 3) wdrażanie procedur sprawdzania, czy definicje klas i pul są stosowane w spójny sposób w poszczególnych oddziałach i rejonach działalności domu maklerskiego;
- 4) dokonywanie przeglądów i dokumentowanie wszelkich zmian w procesie przypisywania ocen ratingowych, z uwzględnieniem przyczyn takich zmian;
- 5) dokonywanie przeglądów kryteriów ratingowych celem oceny ich przydatności w przewidywaniu ryzyka oraz dokumentowanie i przechowywanie informacji na temat zmian w procesie ratingowym, kryteriów lub indywidualnych parametrów ratingowych;
- 6) aktywny udział w projektowaniu lub wyborze, a następnie we wdrażaniu i uaktualnianiu modeli stosowanych w systemach ratingowych;
- 7) kontrolę i nadzór nad modelami stosowanymi w procesie ratingowym;
- 8) bieżące przeglądy i wprowadzanie zmian w modelach stosowanych w procesie ratingowym.

§ 343. Niezależnie od przepisów § 342, dom maklerski stosujący dane zbiorcze zgodnie z § 272 i 273, może zlecić podmiotowi zewnętrznemu następujące zadania:

- 1) dostarczanie informacji dotyczącej testowania i monitorowania klas i puli;
- 2) tworzenie sprawozdań podsumowujących działanie systemów ratingowych domu maklerskiego;
- 3) dostarczanie informacji dotyczących przeglądów kryteriów ratingowych celem oceny ich przydatności w przewidywaniu ryzyka;
- 4) dokumentowanie zmian dotyczących procesu ratingowego, kryteriów lub indywidualnych parametrów ratingowych;
- 5) dostarczanie informacji dotyczących bieżących przeglądów i zmian modeli stosowanych w procesie ratingowym.

§ 344. Dom maklerski, zlecający podmiotowi zewnętrznemu zadania opisane w § 343, obowiązany jest do zapewnienia Komisji dostępu do wszystkich istotnych informacji pochodzących od tego podmiotu, koniecznych do zbadania zgodności z wymogami minimalnymi, a także możliwości przeprowadzenia kontroli w siedzibie tego podmiotu w takim samym zakresie, jak w siedzibie domu maklerskiego.

C. Audyt wewnętrzny

§ 345. W ramach audytu wewnętrznego co najmniej raz w roku dokonuje się przeglądu systemów ratingowych domu maklerskiego i ich funkcjonowania, w szczególności w obszarze funkcjonowania oszacowań wartości parametrów PD, LGD, EL oraz współczynników CCF. Przegląd obejmuje zgodność z wszystkimi obowiązującymi minimalnymi wymaganiami w zakresie metod zaawansowanych.

REDUKCJA RYZYKA KREDYTOWEGO

Tytuł I. Warunki uznawania

Dział I. Zasady ogólne

§ 1. Do celów niniejszego załącznika:

- 1) zabezpieczona transakcja kredytowa - oznacza transakcję skutkującą powstaniem ekspozycji zabezpieczonej rzeczowo, której warunki nie obejmują przyznania domowi maklerskiemu prawa częstego pobierania lub uzupełniania depozytu zabezpieczającego;
- 2) transakcja zawarta na rynku kapitałowym - oznacza transakcję skutkującą powstaniem ekspozycji zabezpieczonej rzeczowo, której warunki obejmują przyznanie domowi maklerskiemu prawa częstego pobierania lub uzupełniania depozytu zabezpieczającego;
- 3) zabezpieczenie rzeczowe – oznacza umowę, w wyniku której dom maklerski będzie mógł dochodzić zaspokojenia z praw majątkowych, bez względu na to, czyją stały się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela praw majątkowych.

§ 2. Stosowane techniki ograniczenia ryzyka kredytowego łącznie z działaniami i krokami podejmowanymi przez dom maklerski oraz procedurami i zasadami wdrożonymi w domu maklerskim skutkują ustanowieniem zabezpieczeń prawnie skutecznych i podlegających egzekucji we wszystkich właściwych jurysdykcjach.

§ 3. Dom maklerski podejmuje wszelkie kroki niezbędne dla zapewnienia skuteczności ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowania ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

§ 4.1. Ochrona kredytowa rzeczywista oznacza technikę ograniczania ryzyka kredytowego, w której zmniejszenie ryzyka kredytowego z tytułu ekspozycji domu maklerskiego wynika z prawa tego domu maklerskiego do zaspokojenia z praw majątkowych, w przypadku niewykonania zobowiązania przez:

- 1) kontrahenta w wyniku niewypłacalności, upadłości lub innego zdarzenia kredytowego określonego w umowie;
- 2) depozytariusza przechowującego zabezpieczenie w wyniku niewypłacalności, upadłości lub innego zdarzenia kredytowego określonego w umowie.

2. W przypadku ochrony kredytowej rzeczywistej, prawa majątkowe stanowiące przedmiot zabezpieczenia muszą być odpowiednio płynne, zaś ich wartość długookresowa na tyle stabilna, by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej, wzięwszy pod uwagę metodę używaną do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz dopuszczalny stopień uznania praw majątkowych za zabezpieczenie. Stopień korelacji pomiędzy wartością praw majątkowych wykorzystanych do ochrony a oceną wiarygodności kredytowej dłużnika nie może być nadmierny.

3. Odpowiednią płynność, o której mowa w ust. 2, należy rozumieć jako sytuację, gdy w przypadku zbycia można uzyskać cenę nie odbiegającą od cen rynkowych.

4. Nadmierny stopień korelacji, o którym mowa w ust. 2, oznacza wpływ pogorszenia oceny wiarygodności kredytowej dłużnika na jakość zabezpieczenia.

§ 5. 1. Ochrona kredytowa nierzeczywista oznacza technikę ograniczania ryzyka kredytowego, w której zmniejszenie ryzyka kredytowego domu maklerskiego z tytułu ekspozycji wynika z zobowiązania strony trzeciej do zapłacenia określonej kwoty w przypadku niewykonania zobowiązania przez dłużnika lub wystąpienia innych określonych w umowie zdarzeń kredytowych.

2. W przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej warunkiem uznania zabezpieczenia jest odpowiednia wiarygodność strony udzielającej ochrony oraz aby umowa o ochronie kredytowej była prawnie skuteczna w jurysdykcjach stron umowy lub jurysdykcji, w której w umowie przewidziano, że wywrze skutki prawne, tak by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej, biorąc pod uwagę metodę używaną do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz dopuszczalny stopień uznania ochrony.

3. W przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej w formie innej niż gwarancja lub kredytowy instrument pochodny, w szczególności poręczenie, stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego załącznika dotyczące gwarancji.

§ 6. Ekspozycja, w stosunku do której dom maklerski zastosował ograniczenie ryzyka kredytowego, nie może powodować, że kwota ważona ryzykiem lub kwota oczekiwanych strat jest wyższa niż ekspozycja w przypadku, w którym ryzyko kredytowe nie zostałoby ograniczone.

§ 7. Jeżeli kwota ekspozycji ważona ryzykiem uwzględnia ochronę kredytową odpowiednio zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, nie uwzględnia się ochrony kredytowej na podstawie niniejszego załącznika.

§ 8. Dom maklerski musi posiadać procedury zarządzania ryzykiem, umożliwiające kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony w wyniku stosowania technik ograniczania ryzyka kredytowego.

§ 9. Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat stosowane są techniki ograniczenia ryzyka kredytowego, czy też nie, dom maklerski dokonuje pełnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji bazowej i przechowywania odpowiedniej dokumentacji w tym zakresie. W celu realizacji tego wymogu, dla transakcji repo ekspozycja bazowa jest uwzględniana w kwocie netto ekspozycji.

§ 10. Środki pieniężne, instrumenty finansowe lub towary nabyte, pożyczone lub otrzymane w ramach transakcji repo traktowane są jako zabezpieczenie.

§ 11. 1. Przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, na zasadach określonych w § 98-101, dopuszczalne jest niedopasowanie M, gdy rezydualny M ochrony kredytowej jest krótszy niż rezydualny M zabezpieczonej ekspozycji.

2. Nie uznaje się ochrony o rezydualnym M krótszym niż trzy miesiące, jeżeli M ekspozycji bazowej jest dłuższy niż M ochrony kredytowej.

3. W następujących przypadkach, gdy występuje niedopasowanie M, ochrony kredytowej nie uznaje się, jeżeli jest spełniony jeden z warunków:

- 1) pierwotny M ochrony kredytowej wynosi mniej niż rok;
- 2) w przypadku ekspozycji krótkoterminowej, której M zgodnie z § 176 załącznika nr 6 do rozporządzenia podlega dolnej granicy 1 dnia, a nie 1 roku.

§ 12. Jeżeli dom maklerski, obliczający kwoty ekspozycji ważone ryzykiem metodą standardową, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, dysponuje więcej niż jednym sposobem ograniczenia ryzyka kredytowego w odniesieniu do danej ekspozycji również wtedy, gdy ekspozycja jest objęta częściowo zabezpieczeniem rzeczowym, a częściowo gwarancjami, zobowiązany jest do podziału ekspozycji na części objęte poszczególnymi instrumentami ograniczenia ryzyka kredytowego, to jest na część objętą zabezpieczeniem rzeczowym i część objętą gwarancją. Kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem dla każdej części oblicza oddzielnie, zgodnie z przepisami tytułu II załącznika nr 6 do rozporządzenia oraz niniejszego załącznika.

§ 13. Jeżeli ochrona kredytowa pochodząca od jednego dostawcy posiada różne M, przepisy § 12 stosuje się odpowiednio.

Dział II. Uznawanie ochrony kredytowej rzeczywistej

Rozdział 1. Umowy ramowe o kompensowaniu zobowiązań obejmujące transakcje repo oraz inne transakcje zawierane na rynku kapitałowym

§ 14. Jeżeli dom maklerski stosuje metodę kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych określoną w § 66-79, może uznać skutki umów ramowych o kompensowaniu obejmujących transakcje repo zawarte z kontrahentem. Z zastrzeżeniem przepisów załącznika nr 5 do rozporządzenia warunkiem uznania ustanowionych zabezpieczeń oraz papierów wartościowych lub towarów będących przedmiotem pożyczki w ramach tego rodzaju umów za ochronę kredytową jest spełnienie wymogów określonych w § 16 i 17.

Rozdział 2. Zabezpieczenie rzeczowe

§ 15. W przypadku gdy stosowana technika ograniczenia ryzyka kredytowego opiera się na uprawnieniu domu maklerskiego do rozporządzenia zabezpieczeniem rzeczowym, uznanie zabezpieczenia uzależnione jest od tego, czy kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz odpowiednio kwoty oczekiwanych strat obliczane są metodą standardową czy metodą wewnętrznych ratingów. Uznanie takie zależy również od tego, czy stosowana jest metoda uproszczonego ujmowania zabezpieczeń finansowych, określona w § 59-65, czy metoda kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych, określona w § 66-79. W przypadku transakcji repo uznanie techniki ograniczenia ryzyka kredytowego zależy również od tego, czy transakcja taka została zaliczona do portfela handlowego czy niehandlowego.

A. Kryteria uznawania dla wszystkich metod i technik

§ 16. 1. Następujące instrumenty finansowe można uznać za zabezpieczenie dla wszystkich metod i technik ograniczenia ryzyka kredytowego:

- 1) blokada środków pieniężnych na rachunku środków pieniężnych w domu maklerskim udzielającym pożyczki;
- 2) emitowane przez rządy i banki centralne dłużne papiery wartościowe, posiadające ocenę wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI lub agencję kredytów eksportowych, której to ocenie można przypisać stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 4, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec rządów i banków centralnych;
- 3) emitowane przez instytucje instrumenty dłużne, posiadające ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI, której to ocenie można przypisać stopień jakości kredytowej

równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami wazenia ryzykiem ekspozycji wobec domów maklerskich;

- 4) emitowane przez inne niż wymienione w pkt 2-3 podmioty, instrumenty dłużne, posiadające ocenę uznanej ECAI, której to ocenie można przypisać stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami wazenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorców;
- 5) instrumenty dłużne, posiadające krótkoterminową ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI, której to ocenie można przypisać stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami wazenia ryzykiem ekspozycji krótkoterminowych;
- 6) akcje lub instrumenty dłużne zamienne uwzględnione w głównym indeksie giełdy, na której są dopuszczone do obrotu;
- 7) złoto.

2. Dla celów ust. 1 pkt 2, za instrumenty dłużne emitowane przez rządy i banki centralne uznaje się:

- 1) instrumenty dłużne emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne oraz podmioty sektora publicznego, ekspozycje które są traktowane jak ekspozycje wobec rządów centralnych w metodzie standardowej dla obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w tytule II załącznika nr 6 do rozporządzenia;
- 2) instrumenty dłużne emitowane przez podmioty sektora publicznego, ekspozycje które są traktowane jak ekspozycje wobec rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w tytule II załącznika nr 6 do rozporządzenia;
- 3) instrumenty dłużne emitowane przez wielostronne banki rozwoju, którym przypisuje się wagę ryzyka 0 % w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w tytule II załącznika nr 6 do rozporządzenia;
- 4) instrumenty dłużne emitowane przez organizacje międzynarodowe, którym przypisuje się wagę ryzyka 0 % w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w tytule II załącznika nr 6 do rozporządzenia.

3. Dla celów ust. 1 pkt 3, za instrumenty dłużne emitowane przez instytucje uznaje się także:

- 1) instrumenty dłużne emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne państw członkowskich inne niż te ekspozycje, które są traktowane jak ekspozycje wobec rządu państwa, na terytorium którego samorządy te się znajdują, w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w tytule II załącznika nr 6 do rozporządzenia;
- 2) instrumenty dłużne emitowane przez podmioty sektora publicznego, ekspozycje które są traktowane jak ekspozycje wobec instytucji w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w tytule II załącznika nr 6 do rozporządzenia;
- 3) instrumenty dłużne emitowane przez wielostronne banki rozwoju, inne niż te, którym przypisuje się wagę ryzyka 0 % w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w tytule II załącznika nr 6 do rozporządzenia.

4. Instrumenty dłużne emitowane przez instytucje, których papiery wartościowe nie posiadają oceny wiarygodności kredytowej uznanej ECAI, mogą być uznane za zabezpieczenie, jeżeli spełniają następujące kryteria:

- 1) są dopuszczone do obrotu na jednej z giełd papierów wartościowych, której indeksy wymienione są w wykazie, o którym mowa w § 10 załącznika nr 3 do rozporządzenia;
- 2) spełniają kryteria długu uprzywilejowanego;

- 3) wszystkie inne równorzędne pod względem uprzywilejowania i posiadające ocenę wiarygodności kredytowej papiery wartościowe, wyemitowane przez instytucję, posiadają ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI, której właściwe władze przypisują stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec instytucji lub ekspozycji krótkoterminowych, określonymi w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- 4) dom maklerski, udzielający pożyczki nie posiada żadnych informacji, które sugerowałyby, że ocena wiarygodności kredytowej emitowanych papierów wartościowych może być niższa niż ta wskazana w pkt 3;
- 5) dom maklerski może wykazać, że płynność rynkowa danego papieru wartościowego jest wystarczająca dla uznania go za zabezpieczenie.

5. Tytuły uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania mogą stanowić uznane zabezpieczenie, jeżeli spełniają następujące warunki:

- 1) wartość tytułu uczestnictwa publikowana jest codziennie,
- 2) inwestycje instytucji ograniczone są do instrumentów uznanych na mocy przepisów ust. 1-4

- przy czym stosowanie lub możliwość stosowania przez instytucję wspólnego inwestowania transakcji pochodnych w celu zabezpieczenia dopuszczalnych inwestycji nie wpływa na fakt uznania zabezpieczenia w postaci tytułów uczestnictwa danej instytucji.

6. W odniesieniu do ust. 1 pkt 2-4, jeżeli dany instrument finansowy posiada dwie oceny wiarygodności kredytowej uznanych ECAI, stosuje się mniej korzystną z nich. W przypadkach gdy dany instrument finansowy posiada więcej niż dwie oceny wiarygodności kredytowej uznanych ECAI, stosuje się dwie najkorzystniejsze z nich, a jeśli są różne, stosuje się tę mniej korzystną.

B. Dodatkowe warunki uznawania dla metody kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych

§ 17. Jeżeli dom maklerski stosuje metodę kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych, określoną w § 66-79, poza zabezpieczeniami określonymi w § 16, za uznane zabezpieczenie rzeczowe uznać można dodatkowo następujące instrumenty finansowe:

- 1) akcje lub instrumenty dłużne zamienne nieobjęte głównym indeksem, ale znajdujące się w obrocie na uznanej giełdzie;
- 2) tytuły uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania, jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:
  - a) wartość tytułu uczestnictwa publikowana jest codziennie,
  - b) inwestycje instytucji ograniczają się do instrumentów uznawanych na mocy przepisów § 16 ust. 1-4 oraz instrumentów wymienionych w pkt 1,

- przy czym stosowanie lub możliwość stosowania przez instytucję wspólnego inwestowania instrumentów pochodnych w celu zabezpieczenia dopuszczalnych inwestycji nie wpływa na fakt uznania zabezpieczenia w postaci tytułów uczestnictwa danej instytucji wspólnego inwestowania.

C. Dodatkowe warunki uznawania dla metody wewnętrznych ratingów

I. Zasady ogólne

§ 18. Jeżeli dom maklerski oblicza kwoty ekspozycji wazone ryzykiem i kwoty oczekiwanych strat według metody wewnętrznych ratingów, określonej w załączniku nr 6 do

rozporządzenia, obok zabezpieczeń określonych w § 16 i 17 stosuje się zabezpieczenia wymienione w § 19 i 21.

II. Zabezpieczenia na nieruchomości

§ 19. Zabezpieczenie na nieruchomości może być uznane w przypadku nieruchomości:

- 1) mieszkalnej położonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, która jest lub będzie zamieszkała bądź wynajęta przez właściciela, lub nieruchomości komercyjnej, jeżeli są spełnione jednocześnie następujące warunki:
  - a) wartość nieruchomości nie zależy zasadniczo od zdolności kredytowej dłużnika, przy czym nie wyklucza to sytuacji, w których czynniki czysto makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i zdolność kredytową dłużnika,
  - b) ryzyko dłużnika nie zależy zasadniczo od przychodów z nieruchomości lub projektu budowlanego, stanowiących przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł, co oznacza, że spłata pożyczki nie zależy zasadniczo od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomość stanowiącą przedmiot zabezpieczenia;
- 2) mieszkalnej położonej na terenie innego państwa członkowskiego, która jest lub będzie zamieszkała bądź wynajęta przez właściciela, jeżeli:
  - a) spełnione są warunki określone w pkt 1 lit. a i b lub
  - b) spełniony jest warunek określony w pkt 1 lit. a, przy czym nieruchomość mieszkalna położona jest na terenie innego państwa członkowskiego, w którym właściwe władze nadzorcze tego państwa odstąpiły od stosowania kryterium zawartego w pkt 1 lit. b,
- 3) komercyjnej, stanowiącej biura lub inne pomieszczenia komercyjne, położonej na terenie innego państwa członkowskiego, w którym właściwe władze uznają takie zabezpieczenia, w następujących przypadkach:
  - a) spełnione są warunki określone w pkt 1 lit. a i b lub
  - b) spełniony jest warunek określony w pkt 1 lit. a, przy czym nieruchomość komercyjna położona jest na terenie innego państwa członkowskiego, w którym właściwe władze nadzorcze tego państwa odstąpiły od stosowania kryterium zawartego w pkt 1 lit. b.

III. Inne zabezpieczenia rzeczowe

§ 20. 1. Za zabezpieczenie można uznać także:

- 1) zastaw rejestrowy na samochodach osobowych lub ciężarowych;
  - 2) przeniesienie prawa własności do samochodów osobowych lub ciężarowych.
2. Uznanie zabezpieczeń wymienionych w ust. 1 następuje pod warunkiem, gdy:
- 1) dom maklerski potrafi wykazać, że według wszelkich dowodów ceny netto jakie uzyskuje w przypadku realizacji zabezpieczenia nie odbiegają w znaczący sposób od publicznie dostępnych cen rynkowych lub
  - 2) na rzecz domu maklerskiego dokonano przelewu praw z umowy ubezpieczenia samochodu, na którym ustanowiony jest zastaw rejestrowy.

IV. Leasing

§ 21. Jeżeli spełnione są wymogi określone w § 35, ekspozycja z tytułu umowy leasingu, traktowana jest w sposób analogiczny jak pożyczki zabezpieczone tym samym typem majątku, co przedmiot umowy leasingu. W tym przypadku można stosować przepisy § 82 ust. 5.

Rozdział 3. Inne rodzaje ochrony kredytowej rzeczowej

A. Zdeponowane środki pieniężne lub instrumenty pieniężne im równoważne w posiadaniu instytucji, będącej stroną trzecią

§ 22. Zdeponowane w instytucji, będącej osobą trzecią, środki pieniężne lub instrumenty pieniężne im równoważne, na rachunku niemającym charakteru rachunku powierniczego i stanowiące zabezpieczenie na rzecz domu maklerskiego udzielającego pożyczki, mogą stanowić uznaną ochronę kredytową.

B. Umowy ubezpieczenia osobowego

§ 23. Przelew praw lub zastaw praw z umowy ubezpieczenia osobowego na rzecz domu maklerskiego udzielającego pożyczki może stanowić uznaną ochronę kredytową.

C. Papiery wartościowe instytucji, będącej osobą trzecią, z opcją odkupu na żądanie

§ 24. Instrumenty emitowane przez instytucję, będącą osobą trzecią, które podlegają odkupowi na żądanie przez tę instytucję, mogą stanowić uznaną ochronę kredytową.

Dział III. Uznawanie ochrony kredytowej nierzeczowej

Rozdział 1. Uznawanie dostawców ochrony kredytowej dla wszystkich metod

§ 25. 1. Za uznanych dostawców ochrony kredytowej nierzeczowej można uznać następujące podmioty:

- 1) rządy i banki centralne;
- 2) wielostronne banki rozwoju;
- 3) organizacje międzynarodowe, ekspozycjom którym przypisuje się wagę ryzyka 0 % w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- 4) podmioty sektora publicznego, ekspozycje których są traktowane jak ekspozycje wobec instytucji lub rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne;
- 6) instytucje;
- 7) inni przedsiębiorcy, w tym podmioty dominujące, zależne i blisko powiązane z domem maklerskim, które:
  - a) posiadają ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI, której to ocenie przypisuje się stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 2, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorców w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
  - b) w przypadku domu maklerskiego obliczającego kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat według metody wewnętrznych ratingów dla ekspozycji, które nie posiadają oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI, a których rating wewnętrzny wskazuje na PD równoważne prawdopodobieństwu wynikającemu z ocen opracowanych przez uznaną ECAI, którym to ocenom w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 2, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorców.

2. W przypadku gdy kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane są według metody wewnętrznych ratingów, warunkiem uznania za gwaranta jest posiadanie wewnętrznego ratingu przyznanego przez dom maklerski, zgodnie z przepisami § 212-345 załącznika nr 6 do rozporządzenia.

Rozdział 2. Uznawanie dostawców ochrony w ramach metody wewnętrznych ratingów

§ 26. 1. Do uznanych dostawców ochrony nieruchomości, objętych zasadami określonymi w § 116 i 117 załącznika nr 6 do rozporządzenia, można zaliczyć instytucje, podmioty wykonujące działalność ubezpieczeniową w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.¹⁾) oraz agencje kredytów eksportowych, które spełniają następujące warunki:

- 1) dostawca ochrony posiada wiedzę specjalistyczną w zakresie dostarczania nieruchomości ochrony kredytowej;
- 2) dostawca ochrony podlega przepisom równoważnym w stosunku do przepisów niniejszego rozporządzenia lub posiadał w chwili dostarczania ochrony kredytowej ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI, która odpowiada trzeciemu lub wyższemu stopniowi jakości kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorców w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- 3) dostawca ochrony posiadał w chwili dostarczania ochrony kredytowej lub w jakimkolwiek późniejszym terminie rating wewnętrzny z parametrem PD równoważnym lub niższym od tego, który odpowiada drugiemu lub wyższemu stopniowi jakości kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorców w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- 4) dostawca ochrony posiada rating wewnętrzny z parametrem PD równoważnym lub niższym od tego, który odpowiada trzeciemu lub wyższemu stopniowi jakości kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorców w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

2. Dla celów ust. 1, ochrona kredytowa zapewniona przez agencje kredytów eksportowych nie uwzględnia jakiegokolwiek gwarancji rządu centralnego.

Dział IV. Rodzaje uznanych kredytowych instrumentów pochodnych

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 27. 1. Następujące rodzaje kredytowych instrumentów pochodnych oraz instrumentów, które mogą składać się z takich kredytowych instrumentów pochodnych lub wywołują podobne do nich skutki ekonomiczne można traktować jako uznane zabezpieczenia:

- 1) transakcje zamiany ryzyka kredytowego (*credit default swap*);
- 2) transakcje zamiany przychodu całkowitego (*total return swap*);
- 3) instrumenty dłużne powiązane ze zdarzeniami kredytowymi (*name credit linked note*) w zakresie, w jakim są one opłacone środkami pieniężnymi.

2. Jeżeli dom maklerski nabywa ochronę kredytową poprzez zawarcie transakcji zamiany przychodu całkowitego (*total return swap*) i ewidencjonuje otrzymane płatności netto z tytułu

---

1) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 91, poz. 870, i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 143, poz. 1204, Nr 167, poz. 1396, Nr 183, poz. 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 Nr 157, poz. 1119, z 2007 Nr 50, poz. 331, Nr 82, poz. 557, Nr 102, poz. 691 i Nr 112, poz. 769, z 2008 Nr 171, poz. 1056 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 Nr 18, poz. 97 i Nr 42, poz. 341, Nr 97, poz. 802, Nr 115, poz. 962, Nr 165 poz. 1316 i Nr 166, poz. 1317.

takiej transakcji jako przychody netto, nie ewidencjonując jednocześnie równoważonej te płatności utraty wartości zabezpieczonego składnika aktywów poprzez obniżenie wartości godziwej lub zwiększenie rezerw, zabezpieczenie kredytowe nie jest uznawane.

Rozdział 2. Stosowanie wewnętrznych instrumentów zabezpieczających

§ 28. 1. Jeżeli dom maklerski wykorzystuje wewnętrzne instrumenty zabezpieczające, wykorzystując kredytowy instrument pochodny tj. zabezpiecza ryzyko kredytowe ekspozycji w portfelu niehandlowym za pomocą kredytowego instrumentu pochodnego zaliczonego do portfela handlowego, warunkiem uznania ochrony do celów niniejszego załącznika jest dokonanie transferu ryzyka kredytowego, przeniesionego do portfela handlowego, na rzecz podmiotu lub podmiotów będących stroną trzecią.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem zgodności takiego transferu z wymogami dotyczącymi uznania ograniczenia ryzyka kredytowego, zawartymi w niniejszym załączniku, stosuje się wyszczególnione w § 43-102 zasady obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanej straty w przypadku nabycia ochrony kredytowej nieruchomości.

Tytuł II. Wymogi minimalne w zakresie ochrony kredytowej

Dział I. Wymogi minimalne w zakresie ochrony kredytowej rzeczywistej

Rozdział 1. Umowy ramowe o kompensowaniu ekspozycji bilansowych inne niż umowy ramowe o kompensowaniu pozycji obejmujących transakcje repo lub inne transakcje zawierane na rynku kapitałowym

§ 29. Umowy ramowe o kompensowaniu ekspozycji bilansowych inne niż umowy ramowe o kompensowaniu obejmujące transakcje repo lub inne podobne transakcje uznaje się za ograniczające ryzyko kredytowe, jeżeli:

- 1) umowy te są prawnie skuteczne w jurysdykcjach stron umowy lub jurysdykcji, w której w umowie przewidziano, że wywrze skutki prawne, również w przypadku niewypłacalności lub upadłości kontrahenta;
- 2) dom maklerski ma w każdej chwili możliwość określenia tych wierzytelności i roszczeń, które są objęte umową ramową o kompensowaniu ekspozycji bilansowych;
- 3) dom maklerski monitoruje i kontroluje ryzyko związane z zakończeniem ochrony kredytowej;
- 4) dom maklerski monitoruje i kontroluje odpowiednie ekspozycje w ujęciu netto.

Rozdział 2. Umowy ramowe o kompensowaniu pozycji obejmujących transakcje repo lub inne transakcje zawierane na rynku kapitałowym

§ 30. Umowy ramowe o kompensowaniu pozycji obejmujące transakcje repo, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne podobne transakcje uznaje się za ograniczające ryzyko kredytowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) umowy te są prawnie skuteczne w jurysdykcjach stron umowy lub jurysdykcji, w której w umowie przewidziano, że wywrze skutki prawne, również w przypadku niewypłacalności lub upadłości kontrahenta;

- 2) umowy zawierają postanowienia dotyczące kompensowania zysków i strat z transakcji rozliczonych w ramach umów ramowych, tak aby kwota rozliczenia netto stanowiła zobowiązania jednej strony wobec drugiej;
- 3) spełnione są wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia finansowego w ramach metody kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych określone w § 31.

Rozdział 3. Zabezpieczenie finansowe

A. Wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczeń finansowych dla wszystkich metod

§ 31. Niezależnie od wybranej metody dom maklerski może uznać zabezpieczenia finansowe lub złoto, jeżeli spełniają następujące minimalne warunki uznania:

- 1) niska korelacja:
  - a) nie istnieje istotna dodatnia korelacja pomiędzy wiarygodnością kredytową dłużnika a wartością zabezpieczenia,
  - b) papiery wartościowe emitowane przez dłużnika lub powiązany podmiot z jego grupy nie stanowią uznanego zabezpieczenia, przy czym emitowane przez dłużnika obligacje zabezpieczone, o których mowa w § 71-75 załącznika nr 6 do rozporządzenia, mogą być uznane za zabezpieczenie transakcji repo, jeżeli jest spełniony warunek określony w lit. a;
- 2) pewność prawna:
  - a) dom maklerski wypełnia wszelkie wymogi umowne i prawne oraz podejmuje wszelkie konieczne kroki, aby zapewnić wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego na mocy prawa mającego zastosowanie do jego tytułu do przedmiotu zabezpieczenia,
  - b) dom maklerski posiada opinie prawne potwierdzające wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego we właściwych jurysdykcjach oraz monitoruje sytuację w tym zakresie;
- 3) wymagania operacyjne:
  - a) umowy zabezpieczeń ryzyka kredytowego są odpowiednio udokumentowane, zawierają przejrzystą i skuteczną procedurę szybkiego upłynniania zabezpieczenia,
  - b) dom maklerski stosuje sprawdzone procedury kontroli ryzyka wynikającego ze stosowania zabezpieczenia, w tym ryzyka nieudanej lub ograniczonej ochrony kredytowej, ryzyka wyceny, ryzyka związanego z zakończeniem ochrony przed ryzykiem kredytowym, ryzyka koncentracji wynikającej ze stosowania zabezpieczenia oraz oddziaływania na ogólny profil ryzyka domu maklerskiego,
  - c) dom maklerski posiada dokumentację dotyczącą zasad postępowania i praktyki działania w odniesieniu do poszczególnych rodzajów i wartości akceptowanego zabezpieczenia,
  - d) dom maklerski oblicza wartość rynkową zabezpieczenia i odpowiednio ją aktualizuje co najmniej raz na sześć miesięcy lub za każdym razem, gdy dom maklerski uznał, że nastąpiło znaczne zmniejszenie wartości rynkowej zabezpieczenia,
  - e) jeżeli zabezpieczenie zdeponowane jest w instytucji, będącej osobą trzecią, dom maklerski podejmuje odpowiednie kroki w celu zapewnienia, że strona ta dokonuje rozdziału pomiędzy zabezpieczeniem a aktywami własnymi.

B. Dodatkowe minimalne wymogi dotyczące uznawania zabezpieczenia finansowego w metodzie uproszczonego ujmowania zabezpieczeń finansowych

§ 32. Poza warunkami wskazanymi w § 31, w przypadku metody uproszczonego traktowania zabezpieczeń finansowych warunkiem uznania zabezpieczenia finansowego jest, aby rzeczywisty M ochrony kredytowej nie był krótszy niż rzeczywisty M ekspozycji.

Rozdział 4. Wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia na nieruchomości

§ 33. Zabezpieczenie na nieruchomości jest uznawane, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) pewność prawna:
  - a) hipoteka lub inne zabezpieczenie podlegają egzekucji we właściwej dla zawarcia umowy pożyczki jurysdykcji oraz dokonania odpowiedniego prawidłowego i terminowego wpisu,
  - b) w umowach uwzględnia się zabezpieczenie prawidłowo ustanowione (takie, które spełnia wszystkie wymogi prawne danej jurysdykcji),
  - c) umowa zabezpieczenia oraz procedury prawne, na których jest ono oparte, pozwalają domowi maklerskiemu na zrealizowanie zabezpieczenia w odpowiednim terminie;
- 2) weryfikowanie wartości nieruchomości:
  - a) wartość nieruchomości jest weryfikowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do nieruchomości komercyjnych i co trzy lata w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych,
  - b) w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych należy przeprowadzać weryfikację wartości nieruchomości z częstotliwością większą niż określona w lit. a,
  - c) do weryfikacji wartości nieruchomości i określania nieruchomości wymagających ponownej wyceny mogą być wykorzystywane metody statystyczne,
  - d) aktualizacja wyceny nieruchomości jest dokonywana przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie się obniżyć w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości,
  - e) w przypadku pożyczek przekraczających równowartość w złotych kwoty 3 000 000 euro obliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez NBP obowiązującego na dzień sprawozdawczy lub 5 % kapitałów nadzorowanych domu maklerskiego; wycena nieruchomości podlega aktualizacji przeprowadzanej przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego przynajmniej raz na trzy lata;
- 3) dokumentacja - rodzaje nieruchomości mieszkalnych i komercyjnych akceptowanych przez dom maklerski jako zabezpieczenie oraz polityka w zakresie udzielania pożyczek zabezpieczonych nieruchomościami są przejrzyste udokumentowane;
- 4) ubezpieczenie - dom maklerski posiada i stosuje procedury ustalania, czy nieruchomości stanowiące przedmiot zabezpieczenia są odpowiednio objęte umowami ubezpieczenia.

Rozdział 5. Wymogi minimalne uznawania innych zabezpieczeń rzeczowych

§ 34. Inne zabezpieczenia rzeczowe są uznawane, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) umowa w sprawie zabezpieczenia jest prawnie obowiązująca i wykonalna we właściwej jurysdykcji i pozwala domowi maklerskiemu na uzyskanie w odpowiednim terminie wartości majątku stanowiącego zabezpieczenie;
- 2) dopuszcza się jedynie prawo zabezpieczenia z prawem pierwszeństwa lub obciążenie dotyczące majątku stanowiącego zabezpieczenie; w związku z tym dom maklerski ma pierwszeństwo przed innymi wierzycielami do zrealizowanych zabezpieczenia;
- 3) wartość majątku jest weryfikowana nie rzadziej niż raz w roku; częstsze weryfikowanie wymagane jest w razie istotnych zmian warunków rynkowych;

- 4) umowa pożyczki zawiera szczegółowy opis zabezpieczenia i szczegółowe zapisy dotyczące sposobu i częstotliwości ponownej wyceny;
- 5) akceptowane przez dom maklerski rodzaje zabezpieczenia rzeczowego oraz zasady i procedury określania odpowiedniej wysokości wartości każdego rodzaju zabezpieczenia w stosunku do kwoty ekspozycji są przejrzyste i udokumentowane w wewnętrznych regulaminach i procedurach udzielania pożyczek;
- 6) polityka kredytowa domu maklerskiego w zakresie struktury transakcji określa wymogi dotyczące odpowiedniej wysokości zabezpieczenia w zależności od kwoty ekspozycji, możliwości szybkiego upłynnienia przedmiotu zabezpieczenia, możliwości obiektywnego ustalenia ceny lub wartości rynkowej, częstotliwości, z jaką można te wartości bez trudu uzyskać, łącznie z ocenami biegłych lub wycenami, oraz zmienność wartości przedmiotu zabezpieczenia lub odpowiednik tej zmienności;
- 7) zarówno pierwotna wycena, jak i rewaluacja uwzględniają pogorszenie jakości lub techniczną przestarzałość zabezpieczenia, podczas wyceny i rewaluacji zabezpieczenia, którego wartość zależy od mody lub daty; szczególną uwagę należy poświęcić skutkom upływu czasu;
- 8) domowi maklerskiemu przysługuje prawo do kontroli stanu faktycznego majątku, dom maklerski stosuje zasady i procedury uwzględniające wykorzystanie prawa do kontroli stanu faktycznego;
- 9) dom maklerski posiada procedury ustalania, czy majątek przyjęty jako zabezpieczenie jest odpowiednio ubezpieczony od szkód.

Rozdział 6. Wymogi minimalne uznawania ekspozycji z tytułu umowy leasingu jako zabezpieczeń rzeczowych

§ 35. Ekspozycje wynikające z umowy leasingu traktowane są jako zabezpieczone tym samym typem majątku, co przedmiot leasingu, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) spełnione są warunki uznania zabezpieczenia w postaci majątku takiego samego typu, jak przedmiot umowy leasingu, określone w § 33 i 34;
- 2) istnieje odpowiedni system zarządzania ryzykiem w odniesieniu do wykorzystania przedmiotu umowy leasingu, jego wieku oraz okresu przewidywanego zużycia, w tym właściwą kontrolę wartości przedmiotu zabezpieczenia;
- 3) istnieją przepisy prawne regulujące prawo własności finansującego do przedmiotu umowy leasingu oraz przysługującą mu z tego tytułu możliwość egzekwowania w odpowiednim terminie swoich praw jako właściciela;
- 4) jeżeli nie określono tego przy obliczaniu wartości LGD, różnica pomiędzy wartością niespłaconej kwoty a rynkową wartością przedmiotu zabezpieczenia nie może zawyżać zakresu ograniczenia ryzyka kredytowego aktywów objętych umową leasingu.

Rozdział 7. Wymogi minimalne dotyczące uznawania innych rodzajów ochrony kredytowej rzeczywistej

A. Zdeponowane środki pieniężne lub instrumenty pieniężne im równoważne, będące w posiadaniu instytucji, będącej stroną trzecią

§ 36. Zdeponowane na rachunku niemającym charakteru rachunku powierniczego w instytucji, będącej osobą trzecią, środki pieniężne będące przedmiotem przelewu wierzycielności lub zastawu na rzecz domu maklerskiego, mogą stanowić uznaną ochronę kredytową zgodnie z § 85, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) wierzytelność dłużnika wobec instytucji, będącej osobą trzecią, jest przedmiotem przelewu wierzytelności lub zastawu na rzecz domu maklerskiego, udzielającego pożyczki, i przelew ten lub zastaw są prawnie skuteczne i wykonalne we właściwej jurysdykcji;
- 2) instytucja będąca osobą trzecią jest powiadomiona o ustanowieniu zastawu lub przelewu wierzytelności;
- 3) na skutek powiadomienia, o którym mowa w pkt 2, instytucja będąca osobą trzecią może dokonywać płatności na rzecz domu maklerskiego, udzielającego pożyczki, lub na rzecz innych osób za zgodą tego domu maklerskiego;
- 4) zastaw lub przelew wierzytelności nie może być dokonany pod warunkiem lub z zastrzeżeniem prawa odstąpienia.

B. Ubezpieczenia osobowe

§ 37. Wierzytelności z umowy ubezpieczenia osobowego przelane na rzecz domu maklerskiego udzielającego pożyczki mogą stanowić zabezpieczenie, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) firma, z którą zawarto umowę ubezpieczenia osobowego, może zostać uznana za dostawcę ochrony kredytowej nierzeczywistej zgodnie z § 25;
- 2) firmę, z którą zawarto umowę ubezpieczenia osobowego, powiadamia się o ustanowieniu zabezpieczenia;
- 3) wartość wykupu ubezpieczenia nie podlega zmniejszeniu z tytułu ustanowienia zabezpieczenia;
- 4) dom maklerski udzielający pożyczki posiada prawo wypowiedzenia umowy ubezpieczenia osobowego i wypłaty wartości wykupu ubezpieczenia, jeżeli dłużnik nie wykona swojego zobowiązania wynikającego z pożyczki;
- 5) dom maklerski udzielający pożyczki jest informowany przez ubezpieczającego o wszelkich zwłokach z tytułu umowy ubezpieczenia;
- 6) okres ochrony kredytowej obejmuje cały okres do terminu zapadalności pożyczki, w przypadku gdy stosunek prawny wynikający z umowy ubezpieczenia osobowego wygasa wcześniej niż stosunek prawny wynikający z umowy pożyczki, dom maklerski jest zobowiązany do zapewnienia, by kwota wynikająca z umowy ubezpieczenia osobowego stanowiła zabezpieczenie spłaty pożyczki do końca trwania umowy pożyczki;
- 7) zastaw lub przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia osobowego są prawnie skuteczne i wykonalne we właściwej jurysdykcji w momencie zawarcia umowy pożyczki.

Dział II. Wymogi minimalne w zakresie ochrony kredytowej nierzeczywistej i instrumentów dłużnych powiązanych z ryzykiem kredytowym

Rozdział 1. Wymogi dla gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych

§ 38. Ochrona kredytowa w formie gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego jest uznawana, z zastrzeżeniem § 39 ust. 1, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) udzielona ochrona kredytowa jest bezpośrednia;
- 2) zakres ochrony kredytowej jest jasno określony i bezsporny;
- 3) umowa o ochronie kredytowej nie zawiera żadnych klauzul, których wypełnienie leży poza bezpośrednią kontrolą pożyczkodawcy, a które:
  - a) zezwalają dostawcy ochrony kredytowej na jednostronne wypowiedzenie umowy o ochronę,

- b) podnosiłyby efektywny koszt ochrony w wyniku obniżenia jakości kredytowej zabezpieczonej ekspozycji,
  - c) mogłyby zwolnić dostawcę ochrony z obowiązku terminowej wypłaty, w przypadku gdy pierwotny dłużnik nie uiszcza zapadłych należnych płatności,
  - d) mogłyby umożliwić skrócenie przez dostawcę ochrony terminu zapadalności ochrony kredytowej;
- 4) ochrona kredytowa jest prawnie skuteczna i wykonalna we właściwej jurysdykcji w momencie zawarcia umowy pożyczki;
- 5) dom maklerski posiada odpowiednie systemy zarządzania potencjalną koncentracją ryzyka wynikającą ze stosowania gwarancji lub kredytowych instrumentów pochodnych, jak również potrafi wykazać, w jaki sposób strategia dotycząca wykorzystywania zabezpieczeń w formie kredytowych instrumentów pochodnych i gwarancji jest wynikiem procesu zarządzania ogólnym profilem ryzyka domu maklerskiego.

Rozdział 2. Regwarancje państwowe i inne regwarancje sektora publicznego

§ 39. 1. Jeżeli ekspozycja jest zabezpieczona gwarancją, która jest regwarantowana przez rząd lub bank centralny, jednostkę samorządu terytorialnego, władze lokalne lub podmiot sektora publicznego, od których należności są traktowane jak ekspozycje wobec rządu centralnego państwa, którego prawu organy te podlegają, wielostronny bank rozwoju, któremu przypisuje się wagę ryzyka 0 %, bądź też podmiot sektora publicznego, od którego należności są traktowane jak ekspozycje wobec instytucji, zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, ekspozycja taka może być traktowana jako zabezpieczona gwarancją przez dany podmiot, gdy spełnione są następujące warunki:

- 1) regwarancja obejmuje wszystkie elementy ryzyka kredytowego danej ekspozycji;
- 2) zarówno gwarancja jak i regwarancja spełniają wymogi dotyczące gwarancji, określone w § 38 i 40, z wyjątkiem wymogu bezpośredniego charakteru w przypadku regwarancji;
- 3) regwarancja wystawiana przez dany podmiot zapewnia skuteczną ochronę kredytową, oraz jej skuteczność ochrony na podstawie doświadczeń historycznych, jest efektywnie nie niższa niż skuteczność ochrony poprzez gwarancję bezpośrednią wystawioną przez ten podmiot.

2. Postanowienia ust. 1 stosuje się w odniesieniu do ekspozycji zabezpieczonej regwarancją wystawioną przez podmiot nie wymieniony w ust. 1, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) regwarancja ekspozycji jest sama bezpośrednio zabezpieczona gwarancją udzieloną przez jeden z podmiotów wymienionych w ust. 1;
- 2) spełnione są warunki określone w ust. 1.

Rozdział 3. Dodatkowe wymogi dotyczące gwarancji

§ 40. Gwarancja jest uznawana, jeżeli, poza wymienionymi w § 38, spełnione są również następujące warunki:

- 1) w przypadku stwierdzenia niewykonania zobowiązania przez dłużnika dom maklerski udzielający pożyczki ma prawo zażądać od gwaranta świadczenia, przy czym dłużnik i gwarant są odpowiedzialni solidarnie;
- 2) gwarancja jest jednostronnym zobowiązaniem, w formie pisemnej, że po spełnieniu przez podmiot uprawniony (beneficjenta gwarancji) określonych warunków zapłaty, które mogą być stwierdzone określonymi w tym zobowiązaniu dokumentami, jakie beneficjent gwarancji załączy do sporządzonego we wskazanej formie żądania zapłaty, podmiot

udzielający gwarancji (gwarant) wykona świadczenie pieniężne na rzecz beneficjenta gwarancji;

- 3) gwarancja obejmuje wszystkie rodzaje płatności, których dłużnik ma dokonać w związku z ekspozycją, przy czym jeżeli określone rodzaje płatności są wyłączone z gwarancji, uznana wartość gwarancji dostosowuje się odpowiednio do jej ograniczonego zakresu.

Rozdział 4. Dodatkowe wymogi dotyczące kredytowych instrumentów pochodnych

§ 41. 1. Kredytowy instrument pochodny jest uznawany, jeżeli, poza wymienionymi w § 38, spełnione są również następujące warunki:

- 1) zdarzenia kredytowe określone w ramach kredytowego instrumentu pochodnego obejmują co najmniej:
  - a) niedokonanie zapłaty zgodnie z treścią umowy obowiązującą w momencie niezapłacenia, przy uwzględnieniu okresu karencji spłat zbliżonego lub krótszego niż okres karencji spłat zobowiązania bazowego,
  - b) upadłość, niewypłacalność lub niezdolność dłużnika do spłaty zadłużenia albo pisemne oświadczenie dłużnika o ogólnej niezdolności do terminowej spłaty zadłużenia lub zdarzenia o podobnym charakterze,
  - c) zmianę treści umowy obejmującą umorzenie lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub prowizji, prowadzącą do wystąpienia straty kredytowej - korekta wartości lub inne, podobne obciążenie rachunku zysków i strat;
- 2) jeżeli zdarzenie kredytowe określone w ramach kredytowego instrumentu pochodnego nie obejmuje zmiany treści umowy opisanej w pkt 1 lit. c, ochrona kredytowa może pomimo to zostać uznana, z zastrzeżeniem obniżenia uznanej wartości zgodnie z § 89;
- 3) w przypadku kredytowych instrumentów pochodnych, które umożliwiają rozliczenia gotówkowe, stosuje się zasady wyceny, pozwalające na wiarygodne oszacowanie straty; oszacowanie wartości ekspozycji po zdarzeniu kredytowym następuje w określonym terminie;
- 4) w ramach rozliczenia wymagana jest zdolność nabywcy ochrony do bezwarunkowego przekazania dostawcy zabezpieczenia przedmiotu świadczenia, wynikającego z umowy objętej ochroną;
- 5) strony odpowiedzialne za stwierdzenie, czy nastąpiło zdarzenie kredytowe, są wskazane w sposób wyraźny, przy czym decyzja w tym zakresie nie należy wyłącznie do kompetencji dostawcy zabezpieczenia. Nabywca ochrony jest uprawniony do powiadomienia dostawcy ochrony o wystąpieniu zdarzenia kredytowego.

2. Niedopasowanie w ramach kredytowego instrumentu pochodnego pomiędzy ekspozycją bazową a ekspozycją referencyjną, czyli - ekspozycją wykorzystywaną do określenia wartości rozliczeń gotówkowych albo instrumentów finansowych podlegających dostawie, lub pomiędzy ekspozycją bazową a wartością niespłaconej ekspozycji pozwalającą stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego jest dozwolone jedynie, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) ekspozycja referencyjna lub wartość niespłaconej ekspozycji pozwalająca stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego posiada równy lub niższy stopień uprzywilejowania w stosunku do ekspozycji bazowej;
- 2) ekspozycja bazowa oraz ekspozycja referencyjna lub wartość niespłaconej ekspozycji pozwalająca stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego posiadają tego samego dłużnika oraz zgodnie z umową niewykonanie jednego z zobowiązań skutkuje uznaniem drugiego z nich za niewykonane.

Rozdział 5. Wymagania dotyczące ochrony kredytowej przy obliczaniu kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem zgodnie z § 116 i 117 załącznika nr 6 do rozporządzenia

§ 42. Ochronę kredytową w postaci gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego uwzględnia się przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonej ryzykiem zgodnie z § 116 i 117 załącznika nr 6 do rozporządzenia, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) ekspozycja bazowa dotyczy jednej z poniższych grup:
  - a) ekspozycji wobec przedsiębiorców określonych w § 105 ust. 1 pkt 3 załącznika nr 6 do rozporządzenia, z wyłączeniem ekspozycji wobec zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji,
  - b) ekspozycji wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych lub podmiotu sektora publicznego, której nie traktuje się jak ekspozycji wobec rządu lub banku centralnego zgodnie z § 105 ust. 1 załącznika nr 6 do rozporządzenia,
  - c) ekspozycji wobec małych lub średnich przedsiębiorców, klasyfikowanych jako ekspozycje detaliczne zgodnie z § 105 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 6 do rozporządzenia;
- 2) dłużnicy, będący stroną umowy, w wyniku której powstała ekspozycja bazowa nie należą do tej samej grupy powiązanych podmiotów, co dostawca ochrony;
- 3) ekspozycja jest zabezpieczona przy pomocy jednego z następujących instrumentów:
  - a) jednopodmiotowych kredytowych instrumentów pochodnych lub jednopodmiotowych gwarancji (*single name guarantees*),
  - b) stanowiące produkty koszykowe, kredytowe instrumenty pochodne, uruchamiane pierwszym niewykonaniem zobowiązania (*first to default credit derivatives*) – omawiany sposób traktowania stosuje się do tego spośród aktywów w koszyku, którego cechuje najniższa ważona ryzykiem kwota ekspozycji,
  - c) stanowiące produkty koszykowe, kredytowe instrumenty pochodne, uruchamiane n-tym w kolejności niewykonaniem świadczenia (*n-th to default credit derivatives*) – uzyskana ochrona kwalifikuje się do omawianego sposobu traktowania wówczas, gdy uzyskano również uznaną ochronę obejmującą poprzednie w kolejności (n-1) niewykonania świadczenia lub gdy już dla (n-1) aktywów w koszyku nastąpiło niewykonanie świadczenia, w takim przypadku omawiany sposób traktowania stosuje się do tego spośród aktywów w koszyku którego cechuje najniższa ważona ryzykiem kwota ekspozycji;
- 4) ochrona kredytowa spełnia wymagania ustanowione w § 38, 40 i 41;
- 5) waga ryzyka przypisana ekspozycji przed zastosowaniem metod określonych w § 116 i 117 załącznika nr 6 do rozporządzenia nie jest uwzględniana w żadnym aspekcie ochrony kredytowej;
- 6) dom maklerski ma prawo oczekiwać płatności ze strony dostawcy ochrony kredytowej bez konieczności podejmowania środków prawnych zmierzających do wyegzekwowania ekspozycji od kontrahenta; dom maklerski podejmuje odpowiednie kroki, by upewnić się w możliwie największym stopniu, że dostawca ochrony jest zdolny do dokonania niezwłocznie płatności w razie wystąpienia zdarzenia kredytowego;
- 7) nabyta ochrona kredytowa pokrywa wszelkie straty kredytowe poniesione na zabezpieczonej części ekspozycji, które powstały w wyniku zdarzeń kredytowych określonych w umowie;
- 8) w przypadku gdy struktura płatności przewiduje dostawę instrumentu bazowego, istnieje pewność prawna co do możliwości dostarczenia pożyczki, instrumentów dłużnych lub zobowiązania warunkowego; jeżeli dom maklerski zamierza dostarczyć instrument finansowy inny niż ekspozycja bazowa, jest zobowiązany upewnić się, że dostarczany instrument finansowy jest na tyle płynny, by dom maklerski, zgodnie z umową, mógł go nabyć w celu dostawy;
- 9) dom maklerski stosuje procedurę pozwalającą zidentyfikować nadmierną korelację między zdolnością kredytową dostawcy ochrony oraz dłużnika ekspozycji bazowej

- spowodowaną tym, że ich jakość kredytowa zależy od wspólnych czynników, innych niż systematyczne czynniki ryzyka;
- 10) w przypadku ochrony przed ryzykiem rozmycia sprzedawca nabywanych wierzytelności nie może być uczestnikiem tej samej grupy powiązanych podmiotów co dostawca ochrony.

Tytuł III. Obliczanie skutków ograniczenia ryzyka kredytowego

Dział I. Ochrona kredytowa rzeczywista

Rozdział 1. Instrumenty dłużne powiązane ze zdarzeniami kredytowymi (*credit linked notes*)

§ 43. Inwestycje w instrumenty dłużne powiązane z ryzykiem kredytowym, emitowane przez dom maklerski udzielający pożyczki, mogą być traktowane jako zabezpieczenie gotówkowe.

Rozdział 2. Kompensowanie ekspozycji bilansowych

§ 44. Pożyczki oraz środki pieniężne na rachunku środków pieniężnych w domu maklerskim udzielającym pożyczki, objęte kompensowaniem ekspozycji bilansowych, są traktowane jako zabezpieczenie gotówkowe, pod warunkiem że domowi maklerskiemu przysługuje wyłączne prawo dysponowania środkami pieniężnymi na tym rachunku środków pieniężnych.

Rozdział 3. Umowy ramowe o kompensowaniu zobowiązań obejmujące transakcje repo lub inne transakcje zawierane na rynku kapitałowym

A. Obliczanie skorygowanej wartości ekspozycji

I. Obliczanie skorygowanej wartości ekspozycji w oparciu o nadzorcze korekty z tytułu zmienności lub własne oszacowania korekt z tytułu zmienności

§ 45. Z zastrzeżeniem § 52-56, korekty z tytułu zmienności, dokonywane przy obliczaniu skorygowanej wartości ekspozycji (E^*) dla ekspozycji podlegających umowie ramowej o kompensowaniu ekspozycji obejmującej transakcje repo lub umowy udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne podobne transakcje oblicza się, stosując nadzorcze korekty z tytułu zmienności lub oszacowania własne korekt z tytułu zmienności, które zostały określone w § 68-77 dla metody kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych. W przypadku zastosowania oszacowań własnych obowiązują te same warunki i wymogi, co w przypadku metody kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych.

§ 46. Pozycja netto w każdym typie papierów wartościowych lub towarów obliczana jest jako różnica pomiędzy całkowitą wartością papierów wartościowych lub towarów danego rodzaju, przekazanych w drodze pożyczki, zbytych lub dostarczonych w ramach ramowej umowy o kompensowaniu ekspozycji, a całkowitą wartością papierów wartościowych lub towarów tego samego rodzaju, pożyczonych, nabytych lub otrzymanych w ramach tej umowy.

§ 47. Dla celów § 46 typ papierów wartościowych oznacza papiery wartościowe emitowane przez ten sam podmiot, posiadające tę samą datę emisji, ten sam termin zapadalności i podlegające tym samym warunkom oraz tym samym okresom upływnienia, zgodnie z § 68-77.

§ 48. Pozycja netto w każdej walucie innej niż waluta rozliczenia umowy ramowej o kompensowaniu ekspozycji obliczana jest jako różnica pomiędzy całkowitą wartością papierów wartościowych denominowanych w danej walucie, przekazanych w drodze pożyczki, zbytych lub dostarczonych w ramach umowy ramowej o kompensowaniu ekspozycji, powiększoną o kwotę środków pieniężnych w danej walucie, przekazanych w drodze pożyczki lub przelanych w ramach tej umowy, a całkowitą wartością papierów wartościowych denominowanych w danej walucie, pożyczonych, nabytych lub otrzymanych w ramach tej umowy, powiększoną o kwotę środków pieniężnych w danej walucie pożyczonych lub otrzymanych w ramach tej umowy.

§ 49. Korektę z tytułu zmienności odpowiadającą danemu typowi papierów wartościowych lub pozycji w środkach pieniężnych stosuje się do wartości bezwzględnej zarówno długiej, jak i krótkiej pozycji netto w papierach wartościowych danego rodzaju.

§ 50. Korektę z tytułu zmienności ryzyka walutowego (fx) stosuje się zarówno do długiej, jak i krótkiej pozycji netto w każdej walucie, innej niż waluta rozliczenia umowy ramowej o kompensowaniu ekspozycji.

§ 51. Wartość ekspozycji (E^*) oblicza się według następującego wzoru:

$$E^* = \max \{0, [(\Sigma(E) - \Sigma(C)) + \Sigma(|\text{pozycja netto w każdym typie papierów wartościowych}| \times H_{\text{sec}}) + (\Sigma |E_{\text{fx}}| \times H_{\text{fx}})]\},$$

gdzie:

E - jest wartością ekspozycji dla każdej ekspozycji z osobna w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej, jeżeli kwoty ekspozycji wazone ryzykiem obliczane są przy wykorzystaniu metody standardowej, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, lub przy wykorzystaniu metody wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia,

C - jest bieżącą wartością pożyczonych, nabytych lub otrzymanych papierów wartościowych lub towarów bądź też środków pieniężnych pożyczonych lub otrzymanych w związku z każdą taką ekspozycją,

$\Sigma(E)$ - jest sumą wszystkich E w ramach umowy,

$\Sigma(C)$ - jest sumą wszystkich C w ramach umowy,

E_{fx} - jest pozycją netto (dodatnią lub ujemną) w danej walucie innej niż waluta rozliczeniowa umowy, obliczoną zgodnie z § 48,

H_{sec} - jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą danemu rodzajowi papierów wartościowych,

H_{fx} - jest korektą z tytułu zmienności ryzyka walutowego,

E^* - jest w skorygowaną wartością ekspozycji.

B. Obliczanie skorygowanej wartości ekspozycji w oparciu o modele wewnętrzne

§ 52. Do obliczania skorygowanej wartości ekspozycji (E^*) wynikającej ze stosowania uznanej ramowej umowy o kompensowaniu ekspozycji, obejmującej transakcje repo lub

transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych, lub towarów lub inne podobne transakcje, dom maklerski może, po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 105d ust. 1 pkt 1 ustawy, stosować modele wewnętrzne, które pozwalają oszacować potencjalną zmianę wartości niezabezpieczonej kwoty ekspozycji ($\Sigma E - \Sigma C$), przy uwzględnieniu płynności danych instrumentów oraz skutków korelacji pomiędzy pozycjami w papierach wartościowych objętymi umową ramową o kompensowaniu ekspozycji.

§ 53. Zgoda, o której mowa w § 52, może obejmować stosowanie własnych modeli wewnętrznych do transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia, pod warunkiem że transakcje takie są objęte dwustronną umową ramową o wzajemnym kompensowaniu ekspozycji, która spełnia wymagania określone w § 74-78 załącznika nr 9 do rozporządzenia.

§ 54. Dom maklerski może korzystać z modeli wewnętrznych niezależnie od wyboru metody obliczania wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka kredytowego, przy czym, jeżeli dom maklerski zamierza stosować modele wewnętrzne, musi uczynić to w odniesieniu do wszystkich kontrahentów i papierów wartościowych, z wyłączeniem pozycji nieistotnych, w przypadku których dopuszcza się zastosowanie nadzorczych korekt z tytułu zmienności lub oszacowań własnych korekt z tytułu zmienności, określonych w § 45-51.

§ 55. Dom maklerski może stosować metodę modeli wewnętrznych, jeśli uzyskał zgodę, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 4 ustawy, na stosowanie metody wartości zagrożonej dla celów rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego określonej w załączniku nr 13 do rozporządzenia.

§ 56. 1. Dom maklerski, który nie uzyskał zgody Komisji na stosowanie metody wartości zagrożonej dla celów rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego określonej w załączniku nr 13 do rozporządzenia, może stosować metodę modeli wewnętrznych po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 105d ust. 1 pkt 1 ustawy, na uznanie modelu wartości zagrożonej do celów określonych w § 52-56.

2. Warunkiem uzyskania zgody Komisji na stosowanie metody wartości zagrożonej dla celów obliczania skorygowanej wartości ekspozycji w oparciu o model wewnętrzny jest, aby stosowany przez dom maklerski system zarządzania ryzykiem związanym z transakcjami objętymi umową ramową o kompensowaniu ekspozycji był spójny pod względem metodologicznym i wdrożony w należyty sposób, w szczególności zaś spełniał niżej wymienione wymogi jakościowe:

- 1) wewnętrzny model pomiaru ryzyka stosowany do obliczania potencjalnej zmienności cenowej dla transakcji jest ściśle zintegrowany z procesem codziennego zarządzania ryzykiem domu maklerskiego i stanowi podstawę przygotowywania sprawozdawczości ryzyka przekazywanych zarządowi domu maklerskiego oraz osobom zajmującym stanowiska kierownicze;
- 2) dom maklerski posiada jednostkę kontroli ryzyka, która jest niezależna od jednostek odpowiedzialnych za zawieranie transakcji i podlega bezpośrednio zarządowi domu maklerskiego oraz osobom zajmującym stanowiska kierownicze; jednostka kontroli ryzyka jest odpowiedzialna za następujące zadania:
  - a) stworzenie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności,
  - b) sporządzanie i analizowanie dziennych raportów dotyczących wyników modelu pomiaru ryzyka i niezbędnych działań do podjęcia w zakresie limitów pozycji;
- 3) dzienne sprawozdania przygotowywane przez jednostkę kontroli ryzyka są analizowane przez zarząd domu maklerskiego lub osoby zajmujące stanowiska kierownicze, które

- posiadają uprawnienia do wprowadzania ograniczeń zajmowanych pozycji oraz ogólnego poziomu ekspozycji na ryzyko;
- 4) dom maklerski zatrudnia w jednostce kontroli ryzyka wystarczającą liczbę pracowników wykwalifikowanych w zakresie korzystania z zaawansowanych modeli;
  - 5) dom maklerski stosuje procedury monitorowania i zapewniania zgodności z udokumentowanym zbiorem wewnętrznych zasad i mechanizmów kontroli dotyczących ogólnego działania systemu pomiaru ryzyka;
  - 6) istnieją dane historyczne potwierdzające wystarczającą dokładność modeli domu maklerskiego w pomiarze ryzyka, co potwierdza weryfikacja historyczna wyników modeli obejmująca dane co najmniej z jednego roku;
  - 7) dom maklerski przeprowadza regularnie rygorystyczne programy testów warunków skrajnych, a wyniki tych testów są poddawane przeglądowi przez zarząd domu maklerskiego oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze, znajdując odzwierciedlenie w ustanawianych zasadach zarządzania ryzykiem i limitach;
  - 8) dom maklerski jest zobowiązany przeprowadzać, w ramach procesu audytu wewnętrznego, niezależny przegląd systemu pomiaru ryzyka, obejmujący zarówno działalność jego jednostek handlowych, jak i niezależnej jednostki kontroli ryzyka;
  - 9) co najmniej raz w roku dom maklerski przeprowadza przegląd systemu zarządzania ryzykiem;
  - 10) model wewnętrzny spełnia wymogi określone w § 14-18 załącznika nr 13 do rozporządzenia.

3. Przy obliczaniu potencjalnej zmiany wartości spełnione są następujące wymogi minimalne:

- 1) obliczanie potencjalnej zmiany wartości przeprowadza się co najmniej raz dziennie;
- 2) ustala się jednostronny przedział ufności 99 %;
- 3) okres prognozy (założony okres utrzymywania stałej wielkości i struktury pozycji pierwotnych – okres utrzymywania pozycji) wynosi:
  - a) 5 dni roboczych – dla transakcji innych niż wymienione w lit. b,
  - b) 10 dni roboczych – dla transakcji repo lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych;
- 4) efektywny okres obserwacji historycznych wynosi co najmniej jeden rok, z wyjątkiem przypadków w których znaczny wzrost zmienności cen uzasadnia krótszy okres obserwacji;
- 5) aktualizacja zbioru danych dokonywana jest nie rzadziej niż co trzy miesiące.

4. Wewnętrzny model pomiaru ryzyka uwzględnia odpowiednio dużą liczbę czynników ryzyka, a tym samym wszystkie istotne ryzyka zmian cen.

5. Dom maklerski może uwzględniać w modelu korelacje empiryczne w ramach kategorii ryzyka i pomiędzy kategoriami ryzyka, o ile system pomiaru korelacji jest właściwy i spójnie wdrożony.

6. Skorygowaną wartość ekspozycji (E^*) domu maklerskiego stosującego metodę modeli wewnętrznych oblicza się według następującego wzoru:

$$E^* = \max \{0, [(\Sigma(E) - \Sigma C) + (\text{wynik VaR modeli wewnętrznych})]\},$$

gdzie:

E - jest wartością ekspozycji dla każdej z osobna ekspozycji w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej, jeżeli kwoty ekspozycji wazone ryzykiem obliczane są przy wykorzystaniu metody standardowej, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, lub przy wykorzystaniu metody wewnętrznych ratingów, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia,

C - jest bieżącą wartością pożyczonych, nabytych lub otrzymanych papierów wartościowych lub towarów bądź też środków pieniężnych pożyczonych lub otrzymanych w związku z każdą taką ekspozycją,

$\Sigma(E)$ - jest sumą wszystkich E w ramach umowy,

$\Sigma(C)$ - jest sumą wszystkich C w ramach umowy.

7. Obliczając wartość ekspozycji ważonych ryzykiem przy użyciu modeli wewnętrznych, ratingów dom maklerski korzysta z wyników modelu z poprzedniego dnia roboczego.

C. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat dla transakcji repo lub innych transakcji zawieranych na rynku kapitałowym objętych umowami ramowymi o kompensowaniu ekspozycji

I. Metoda standardowa

§ 57. Wartość E^* obliczona zgodnie z § 45-56 jest wartością ekspozycji wobec kontrahenta z tytułu transakcji objętych umowami ramowymi o kompensowaniu ekspozycji dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową dla celów § 7-96 załącznika nr 6 do rozporządzenia.

II. Metoda wewnętrznych ratingów

§ 58. Wartość E^* obliczona zgodnie z § 45-56 jest wartością ekspozycji wobec kontrahenta z tytułu transakcji objętych umowami ramowymi o kompensowaniu zobowiązań do celów § 99-345 załącznika nr 6 do rozporządzenia.

Rozdział 4. Zabezpieczenie finansowe

A. Metoda uproszczonego ujmowania zabezpieczeń finansowych

I. Zasady ogólne

§ 59. Dom maklerski może stosować metodę uproszczonego ujmowania zabezpieczeń finansowych, pod warunkiem że kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

§ 60. Dom maklerski nie może stosować jednocześnie metody uproszczonego ujmowania zabezpieczeń finansowych i metody kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych.

II. Wycena

§ 61. W ramach metody uproszczonego ujmowania zabezpieczeń finansowych, uznanemu zabezpieczeniu finansowemu przypisuje się wartość równą jego wartości rynkowej, określonej zgodnie z § 31.

III. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

§ 62. Tym częściom ekspozycji, które są zabezpieczone wartością rynkową uznanego zabezpieczenia, przypisuje się wagę ryzyka, która obowiązywałaby na potrzeby metody

standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, gdyby dom maklerski posiadał bezpośrednią ekspozycję wobec instrumentu zabezpieczenia, przy czym:

- 1) waga ryzyka zabezpieczonej części ekspozycji wynosi co najmniej 20 %, z wyłączeniem przypadków określonych w § 63-65;
- 2) części ekspozycji nieobjętej zabezpieczeniem przypisuje się wagę ryzyka, która byłaby stosowana do niezabezpieczonej ekspozycji wobec kontrahenta na potrzeby metody standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia.

IV. Transakcje repo

§ 63. Zabezpieczonej części ekspozycji z tytułu transakcji repo, które spełniają kryteria wymienione w § 77, można przypisać wagę ryzyka równą 0 %. Jeżeli kontrahent będący stroną takiej transakcji nie jest podstawowym uczestnikiem rynku, stosuje się wagę ryzyka równą 10 %.

V. Pozagieldowe transakcje pochodne podlegające codziennej wycenie rynkowej

§ 64. 1. W części objętej zabezpieczeniem, wartościom ekspozycji określonym zgodnie z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia dla pozagieldowych transakcji pochodnych określonych w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia, podlegających codziennej wycenie rynkowej, można przypisać w zależności od rodzaju zabezpieczenia następującą wagę ryzyka:

- 1) 0 %, jeżeli zabezpieczone są środkami pieniężnymi lub instrumentami pieniężnymi im równoważnymi i nie zachodzi niedopasowanie walutowe;
- 2) 10 %, jeżeli są zabezpieczone instrumentami dłużnymi emitowanymi przez rządy i banki centralne, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % i nie zachodzi niedopasowanie walutowe.

2. Dla celów ust. 1 pkt 2 za instrumenty dłużne emitowane przez rządy i banki centralne uznaje się także:

- 1) instrumenty dłużne emitowane przez samorządy terytorialne, ekspozycje które są traktowane w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego jak ekspozycje wobec rządu państwa, na którego terytorium owe samorządy się znajdują;
- 2) instrumenty dłużne emitowane przez wielostronne banki rozwoju, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %;
- 3) instrumenty dłużne emitowane przez organizacje międzynarodowe, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %.

VI. Inne transakcje

§ 65. Innym transakcjom niż wymienione w § 63 i 64 można przypisać wagę ryzyka 0 %, jeżeli ekspozycja i zabezpieczenie są denominowane w tej samej walucie oraz jeżeli spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- 1) zabezpieczeniem są zdeponowane środki pieniężne lub instrumenty pieniężne im równoważne;
- 2) zabezpieczenie ma postać instrumentów dłużnych emitowanych przez rządy lub banki centralne, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego można przypisać wagę ryzyka równą 0 %, a do wartości rynkowej

zabezpieczenia został zastosowany współczynnik dyskonta 20 %, przy czym za instrumenty dłużne emitowane przez rządy i banki centralne uznaje się instrumenty wymienione w § 64 ust. 2.

B. Metoda kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych

I. Zasady ogólne

§ 66. W metodzie kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych zabezpieczenia finansowe uwzględnia się zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) w celu uwzględnienia czynnika zmienności cen, przy wycenie zabezpieczenia finansowego wartość rynkowa zabezpieczenia podlega korekcie z tytułu zmienności, zgodnie z § 68-77;
- 2) z zastrzeżeniem określonego w pkt 3 sposobu traktowania niedopasowań walutowych w przypadku pozagiełdowych transakcji pochodnych, jeżeli zabezpieczenie jest denominowane w walucie różnej od waluty, w której denominowana jest ekspozycja bazowa, do korekty z tytułu zmienności dodaje się korektę uwzględniającą zmienność kursu walutowego, odpowiednią do rodzaju zabezpieczenia, zgodnie z § 68-77;
- 3) w przypadku pozagiełdowych transakcji pochodnych (OTC), objętych umowami ramowymi o kompensowaniu ekspozycji, uznanymi na podstawie przepisów załącznika nr 9 do rozporządzenia, oraz gdy zachodzi niedopasowanie pomiędzy walutą zabezpieczenia a walutą rozliczeniową, stosuje się korektę uwzględniającą zmienność kursu walutowego, przy czym stosuje się tylko jedną korektę z tytułu zmienności, nawet jeśli transakcje objęte umową ramową o kompensowaniu ekspozycji obejmują wiele walut.

II. Obliczanie wartości skorygowanych

§ 67. 1. W odniesieniu do wszystkich transakcji, z wyjątkiem tych objętych uznanymi umowami ramowymi o kompensowaniu ekspozycji, wobec których stosuje się przepisy ustanowione w § 45-58, wartość zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności oblicza się w następujący sposób:

$$C_{VA} = C \times (1 - H_C - H_{FX}).$$

2. Wartość ekspozycji skorygowaną o czynnik zmienności oblicza się w następujący sposób:

$$E_{VA} = E \times (1 + H_E)$$

oraz w przypadku pozagiełdowych transakcji pochodnych:

$$E_{VA} = E.$$

3. Skorygowaną wartość ekspozycji, uwzględniającą zarówno zmienność, jak i ograniczające ryzyko skutki zabezpieczenia, oblicza się w następujący sposób:

$$E^* = \max \{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\}.$$

4. Na potrzeby ust. 1-3:

- 1) E - oznacza wartość ekspozycji, która zostałaby określona odpowiednio zgodnie z metodą standardową, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, lub metodą wewnętrznych ratingów, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, jeżeli ekspozycja nie byłaby zabezpieczona. W tym celu dom maklerski, obliczający wartości ekspozycji ważone ryzykiem zgodnie z metodą standardową, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, stosuje w obliczeniach ekwiwalentu bilansowego ekspozycji pozabilansowych wagę ryzyka 100 % zamiast wag określonych w § 97 załącznika nr 6 do rozporządzenia. Podobnie dom maklerski, obliczający wartości ekspozycji ważone ryzykiem zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, w odniesieniu do ekspozycji określonych w § 205-208 załącznika nr 6 do rozporządzenia, stosuje CCF w wysokości 100 %, zamiast CCF określonych w § 198-204 załącznika nr 6 do rozporządzenia;
- 2) E_{VA} - jest wartością ekspozycji skorygowaną o czynnik zmienności;
- 3) C_{VA} - jest wartością zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności;
- 4) C_{VAM} - jest wartością C_{VA} skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie M zgodnie z przepisami § 97-100;
- 5) H_E - jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą ekspozycji (E), obliczoną zgodnie z § 68-77;
- 6) H_c - jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą zabezpieczeniu, obliczoną zgodnie z § 68-77;
- 7) H_{FX} - jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą niedopasowaniu walutowemu, obliczoną zgodnie z § 68-77;
- 8) E^* - jest skorygowaną wartością ekspozycji, uwzględniającą zmienność i ograniczające ryzyko skutki zabezpieczenia.

III. Obliczanie korekt z tytułu zmienności

§ 68. Korekty z tytułu zmienności można obliczyć na dwa sposoby: zgodnie z metodą nadzorczych korekt z tytułu zmienności, opisaną w § 70 lub na podstawie metody oszacowań własnych korekt z tytułu zmienności, opisanej w § 71-73.

§ 69. 1. Dom maklerski może stosować nadzorcze korekty z tytułu zmienności lub oszacowania własne niezależnie od tego, czy do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, czy metodę wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, przy czym dom maklerski stosujący metodę oszacowań własnych korekt z tytułu zmienności obowiązany jest stosować ją w odniesieniu do wszystkich rodzajów instrumentów, z wyjątkiem pozycji nieistotnych, gdzie dopuszcza się stosowanie metody nadzorczej.

2. Jeżeli zabezpieczenie składa się z szeregu uznanych pozycji, korekta z tytułu zmienności wynosi

$$H = \sum_i a_i H_i,$$

gdzie:

- a_i - jest proporcją danej pozycji do całego zabezpieczenia,
- H_i - jest korektą z tytułu zmienności stosowaną do tej pozycji.

Nadzorcze korekty z tytułu zmienności

§ 70. 1. W ramach metody nadzorczej, przy założeniu codziennej aktualizacji wartości, stosuje się korekty z tytułu zmienności przedstawione w tabelach 1-4, z uwzględnieniem zasad określonych w ust. 2.

Tabela 1

Stopień jakości kredytowej, z którym związana jest ocena wiarygodności kredytowej	Rezydualny termin zapadalności	Korekty z tytułu zmienności instrumentów dłużnych emitowanych przez podmioty opisane w § 16 ust. 1 pkt 2			Korekty z tytułu zmienności instrumentów dłużnych emitowanych przez podmioty opisane w § 16 ust. 1 pkt 3 i 4		
		Dwudziestodniowy okres upłynnienia (w %)	Dziesięciodniowy okres upłynnienia (w %)	Pięciodniowy okres upłynnienia (w %)	Dwudziestodniowy okres upłynnienia (w %)	Dziesięciodniowy okres upłynnienia (w %)	Pięciodniowy okres upłynnienia (w %)
1	≤ 1 rok	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	>1 ≤ 5 lat	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 lat	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤ 1 rok	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	>1 ≤ 5 lat	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 lat	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 rok	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	>1 ≤ 5 lat	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	> 5 lat	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Tabela 2

Stopień jakości kredytowej, z którym związana jest ocena kredytowa	Korekty z tytułu zmienności instrumentów dłużnych emitowanych przez podmioty opisane w § 16 ust. 1 pkt 2, z ratingami krótkoterminowymi	Korekty z tytułu zmienności instrumentów dłużnych emitowanych przez podmioty opisane w § 16 ust. 1 pkt 3 i 4, z ratingami krótkoterminowymi

	Dwudziestodniowy okres upłynnienia (w %)	Dziesięciodniowy okres upłynnienia (w %)	Pięciodniowy okres upłynnienia (w %)	Dwudziestodniowy okres upłynnienia (w %)	Dziesięciodniowy okres upłynnienia (w %)	Pięciodniowy okres upłynnienia (w %)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Tabela 3

Inne rodzaje zabezpieczeń lub ekspozycji			
	Dwudziestodniowy okres upłynnienia (w %)	Dziesięciodniowy okres upłynnienia (w %)	Pięciodniowy okres upłynnienia (w %)
Akcje objęte indeksem głównym, instrumenty dłużne zamienne objęte indeksem głównym	21,213	15	10,607
Inne instrumenty kapitałowe lub instrumenty dłużne zamienne dopuszczone do obrotu na uznanej	35,355	25	17,678
Srodki pieniężne	0	0	0
Złoto	21,213	15	10,607

Tabela 4

Korekta z tytułu zmienności w przypadku niedopasowania walutowego		
Dwudziestodniowy okres upłynnienia (w %)	Dziesięciodniowy okres upłynnienia (w %)	Pięciodniowy okres upłynnienia (w %)
11,314	8	5,657

2. Przepisy ust. 1 stosuje się z uwzględnieniem poniższych zasad:

- 1) w przypadku zabezpieczonych transakcji kredytowych okres upłynnienia wynosi 20 dni roboczych;
- 2) w przypadku transakcji repo, z wyjątkiem przypadków, w których transakcje te obejmują transfer towarów lub gwarantowanych praw związanych z tytułem do towarów, oraz transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych, okres upłynnienia wynosi 5 dni roboczych;
- 3) w przypadku transakcji innych niż wymienione w pkt 1 i 2, okres upłynnienia wynosi 10 dni roboczych;
- 4) stopień jakości kredytowej w tabelach 1-4 oraz w pkt 5-8, z którym związana jest ocena wiarygodności kredytowej instrumentu dłużnego, jest stopniem przypisanym przez Komisję tej ocenie wiarygodności kredytowej do celów obliczania wymogu kapitałowego

- z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, z uwzględnieniem przepisów § 16 ust. 6;
- 5) w przypadku nieuznanych papierów wartościowych lub towarów, przekazanych w formie pożyczki lub zbywanych w ramach transakcji repo, korekta z tytułu zmienności jest równa korekcie stosowanej w przypadku instrumentów kapitałowych dopuszczonych do obrotu na uznanej giełdzie, nie uwzględnionych w głównym indeksie;
  - 6) w przypadku uznanych tytułów uczestnictwa instytucji wspólnego inwestowania, korekta z tytułu zmienności, z zastrzeżeniem pkt 7, jest wyznaczona jako średnia ważona korekt z tytułu zmienności, jakie można zastosować do aktywów, w które ta instytucja zainwestowała, z uwzględnieniem okresu upłynięcia transakcji określonego w pkt 1;
  - 7) jeżeli dom maklerski nie posiada wiedzy na temat rodzaju aktywów, w które zainwestowała instytucja wspólnego inwestowania, to korekta z tytułu zmienności jest równa najwyższej korekcie z tytułu zmienności, jaką można zastosować w przypadku aktywów, w które ta instytucja ma prawo inwestować;
  - 8) w przypadku emitowanych przez instytucje, w rozumieniu § 16 ust. 3, instrumentów dłużnych nie posiadających oceny wiarygodności kredytowej, spełniających kryteria uznawania zawarte w § 16 ust. 4, korekty z tytułu zmienności są wyznaczane tak, jak w przypadku papierów wartościowych emitowanych przez instytucje lub przedsiębiorców, posiadających ocenę wiarygodności kredytowej, której przypisany jest stopień jakości kredytowej równy 2 lub 3.

Oszacowania własne korekt z tytułu zmienności

§ 71. Jeżeli dom maklerski spełnia wymogi określone w § 72 i 73, może za zgodą, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, stosować własne oszacowania zmienności w celu obliczania korekt z tytułu zmienności stosowanych do zabezpieczeń i ekspozycji, zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) jeżeli instrumenty dłużne posiadają ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI, odpowiadającą ocenie wiarygodności kredytowej na poziomie inwestycyjnym lub wyższym, dom maklerski może, z zastrzeżeniem pkt 2, obliczać szacunkową wartość zmienności w odniesieniu do poszczególnych kategorii papierów wartościowych;
- 2) przy określaniu odpowiednich kategorii papierów wartościowych dom maklerski uwzględnia rodzaj emitenta papierów wartościowych, ocenę wiarygodności kredytowej tych papierów, rzeczywisty (rezydualny) M i zmodyfikowany średni okres trwania, przy czym oszacowania zmienności są reprezentatywne dla papierów wartościowych zaliczonych przez dom maklerski do danej kategorii;
- 3) w przypadku instrumentów dłużnych, które posiadają ocenę wiarygodności kredytowej uznanej ECAI, a która odpowiada ocenie wiarygodności kredytowej poniżej wiarygodności inwestycyjnej, oraz w przypadku innych uznanych zabezpieczeń, korekty z tytułu zmienności oblicza się osobno dla każdego papieru wartościowego;
- 4) dom maklerski stosujący własne oszacowania korekt z tytułu zmienności szacuje zmienność zabezpieczenia lub niedopasowania walutowego, nie uwzględniając przy tym korelacji pomiędzy niezabezpieczoną ekspozycją, zabezpieczeniem lub kursami wymiany.

§ 72. Dom maklerski może stosować własne oszacowania zmienności w celu obliczania korekt z tytułu zmienności stosowanych do zabezpieczeń i ekspozycji, jeżeli spełnione są następujące kryteria ilościowe:

- 1) przy obliczaniu korekt z tytułu zmienności stosuje się jednostronny przedział ufności 99 %;

- 2) w przypadku zabezpieczonej transakcji kredytowej okres upływnienia wynosi 20 dni roboczych, w przypadku transakcji repo, z wyjątkiem przypadków, w których transakcje te obejmują transfer towarów lub gwarantowanych praw związanych z tytułem do towarów oraz z wyjątkiem transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych, okres upływnienia wynosi 5 dni roboczych, a w przypadku innych transakcji zawieranych na rynku kapitałowym okres upływnienia wynosi 10 dni roboczych;
- 3) dom maklerski może stosować korekty z tytułu zmienności obliczone w oparciu o krótsze lub dłuższe okresy upływnienia i przeskalowane odpowiednio w górę lub w dół do okresu upływnienia określonego w pkt 2 dla danego rodzaju transakcji, z zastosowaniem wzoru pierwiastka kwadratowego czasu:

$$H_M = H_N \sqrt{T_M / T_N},$$

gdzie:

T_M - stanowi odpowiedni okres upływnienia,

H_M - stanowi wartość korekty z tytułu zmienności dla okresu upływnienia określonego w pkt 2,

H_N - stanowi korektę z tytułu zmienności opartą na okresie upływnienia T_N ;

- 4) dom maklerski uwzględnia brak płynności aktywów o niższej jakości, przy czym:
  - a) w przypadku wątpliwości co do płynności zabezpieczenia, okres upływnienia korygowany jest w górę,
  - b) dom maklerski identyfikuje przypadki, w których dane historyczne mogą zaniżać potencjalną zmienność, w szczególności sztywny kurs walutowy, i w takich przypadkach korzysta z odpowiednich testów warunków skrajnych;
- 5) okres obserwacji historycznych (okres próby) wykorzystywany do obliczania korekt zmienności wynosi co najmniej rok, przy czym:
  - a) w przypadku zastosowania systemu ważenia obserwacji lub innych metod w odniesieniu do obserwacji efektywny okres obserwacji wynosi co najmniej jeden rok, co oznacza, że średnia ważona czasowego opóźnienia numerów poszczególnych obserwacji nie jest krótsza niż 6 miesięcy,
  - b) w przypadku znacznego wzrostu zmienności cenowej dom maklerski jest zobowiązany obliczać korekty z tytułu zmienności przy wykorzystaniu krótszego okresu obserwacji;
- 6) dom maklerski aktualizuje zbiory danych i oblicza korekty z tytułu zmienności co najmniej raz na trzy miesiące oraz za każdym razem, gdy zachodzą istotne zmiany cen rynkowych.

§ 73. 1. Własne oszacowania zmienności w celu obliczania korekt z tytułu zmienności stosowanych do zabezpieczeń i ekspozycji mogą być stosowane, jeżeli spełnione są następujące kryteria jakościowe:

- 1) oszacowania zmienności stosowane są w codziennym procesie zarządzania ryzykiem domu maklerskiego, w szczególności w odniesieniu do wewnętrznych limitów ekspozycji;
- 2) jeżeli okres upływnienia stosowany przez dom maklerski w codziennym procesie zarządzania ryzykiem jest dłuższy niż okres określony w niniejszej części dla danego typu transakcji, korekty z tytułu zmienności zostają przeskalowane w górę zgodnie z wzorem pierwiastka kwadratowego czasu określonym w § 72 pkt 3;
- 3) dom maklerski stosuje procedury monitorowania i zapewniania zgodności z udokumentowanym zbiorem zasad i mechanizmów kontroli dotyczących działania systemu szacowania korekt z tytułu zmienności i uwzględniania tych oszacowań w procesie zarządzania ryzykiem.

2. Niezależny wewnętrzny przegląd domu maklerskiego w zakresie systemu szacowania korekt z tytułu zmienności jest prowadzony w ramach procesu audytu wewnętrznego, przy

czym, co najmniej raz w roku dokonuje się przeglądu całego systemu szacowania korekt z tytułu zmienności i ich uwzględniania w procesie zarządzania ryzykiem domu maklerskiego, z uwzględnieniem co najmniej następujących aspektów:

- 1) włączania oszacowanych korekt z tytułu zmienności do codziennego procesu zarządzania ryzykiem;
- 2) zatwierdzania wszelkich istotnych zmian w procesie szacowania korekt z tytułu zmienności;
- 3) sprawdzania spójności, terminowości oraz wiarygodności źródeł danych wykorzystywanych w systemie szacowania korekt z tytułu zmienności, w tym oceny stopnia niezależności źródeł pozyskiwania danych;
- 4) dokładności i poprawności założeń dotyczących zmienności.

Przeskalowanie korekt z tytułu zmienności

§ 74. 1. Korekty z tytułu zmienności określone w § 70 wymagają przeprowadzania codziennej aktualizacji wyceny.

2. Jeżeli dom maklerski stosuje własne oszacowania korekt z tytułu zmienności zgodnie z § 71-73, są one obliczane, z zastrzeżeniem § 75, w oparciu o codzienną aktualizację wyceny.

§ 75. Jeżeli aktualizacja wyceny odbywa się rzadziej niż raz dziennie, stosuje się większe korekty z tytułu zmienności, obliczając je poprzez przeskalowanie korekt z tytułu zmienności dla codziennej wyceny za pomocą następującego wzoru pierwiastka kwadratowego czasu:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

gdzie:

- H - stanowi stosowaną korektę z tytułu zmienności,
- H_M - stanowi korektę z tytułu zmienności przy codziennej aktualizacji wyceny,
- N_R - stanowi rzeczywistą liczbę dni roboczych pomiędzy aktualizacjami wyceny,
- T_M - stanowi okres upłynienia dla danego rodzaju transakcji.

Warunki stosowania korekty z tytułu zmienności równej 0 %

§ 76. 1. Dom maklerski może, w odniesieniu do transakcji repo, z wyłączeniem transakcji udzielenia lub otrzymania pożyczki towarów, zamiast stosowania korekt z tytułu zmienności obliczonych zgodnie z § 68-75, stosować korektę z tytułu zmienności równą 0 %, pod warunkiem że dom maklerski stosuje nadzorcze korekty z tytułu zmienności lub własne oszacowania korekt z tytułu zmienności i spełnia następujące warunki:

- 1) zarówno ekspozycja, jak i zabezpieczenie stanowią środki pieniężne lub instrumenty dłużne rządów lub banków centralnych w rozumieniu przepisów § 16 ust. 1 pkt 2, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia można przypisać wagę ryzyka w wysokości 0 %;
- 2) zarówno ekspozycja, jak i zabezpieczenie są denominowane w tej samej walucie;
- 3) termin zapadalności transakcji nie przekracza jednego dnia albo zarówno ekspozycja, jak i zabezpieczenie, podlegają codziennej wycenie rynkowej lub codziennej korekcie wartości depozytu zabezpieczającego;

- 4) przewidywany okres pomiędzy ostatnią wyceną rynkową następującą przed niedokonaniem przez kontrahenta uzupełnienia wartości depozytu zabezpieczającego i upłynięciem zabezpieczenia nie przekracza czterech dni roboczych;
- 5) transakcja jest rozliczana za pomocą systemu rozliczeń, wykorzystywanego dla tego typu transakcji;
- 6) dokumentacja umowy jest standardową dokumentacją stosowaną na rynku w transakcjach repo;
- 7) umowa dotycząca transakcji określa, że w przypadku, gdy kontrahent nie dopełni obowiązku dostarczenia środków pieniężnych lub papierów wartościowych, lub uzupełnienia zabezpieczenia albo też w inny sposób nie wykona swych zobowiązań, transakcja ta podlega niezwłocznemu rozwiązaniu;
- 8) kontrahent zalicza się do podstawowych uczestników rynku, przy czym za podstawowych uczestników rynku uznaje się następujące podmioty:
  - a) podmioty wymienione w § 16 ust. 1 pkt 2, ekspozycjom wobec których w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, można przypisać wagę ryzyka w wysokości 0 %,
  - b) instytucje w rozumieniu zapisów § 16 ust. 3,
  - c) inne spółki finansowe, w szczególności zakłady ubezpieczeniowe, jeżeli ekspozycje wobec nich spełniają jeden z poniższych warunków:
    - otrzymują wagę ryzyka równą 20 % w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia,
    - w przypadku domów maklerskich obliczających kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą wewnętrznych ratingów, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, te inne spółki finansowe nie posiadają oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI, a które według ratingu wewnętrznego domu maklerskiego cechują się prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania równym prawdopodobieństwu wynikającemu z uznanej oceny wiarygodności kredytowej, której Komisja przypisała stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 2, zgodnie z zasadami wazenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorców w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia,
  - d) instytucje wspólnego inwestowania tworzone na podstawie odrębnych przepisów, podlegające wymaganiom kapitałowym lub wymaganiom w zakresie dźwigni finansowej,
  - e) fundusze emerytalne tworzone na podstawie odrębnych przepisów,
  - f) uznane izby rozliczeniowe.

2. Przepisów określonych w ust. 1 nie stosuje się do domów maklerskich, które stosują metodę modeli wewnętrznych, określoną w § 52-56.

§ 77. Dom maklerski może zastosować podejście określone w § 76 ust. 1 w odniesieniu do transakcji repo papierów wartościowych emitowanych przez rząd innego państwa członkowskiego, jeżeli właściwe władze tego państwa członkowskiego zezwalają nadzorowanym przez siebie domom maklerskim na stosowanie takiego podejścia.

IV. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat

Metoda standardowa

§ 78. Za wartość ekspozycji do celów obliczania ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 67-76 uznaje się E^* obliczone zgodnie z § 67. W przypadku operacji pozabilansowych, określonych w § 97 załącznika nr 6 do rozporządzenia, wartość ekspozycji ważonych ryzykiem wylicza się jako iloczyn wartości E^* oraz wag ryzyka określonych w § 97 załącznika nr 6 do rozporządzenia.

Metoda wewnętrznych ratingów

§ 79. Parametr LGD^* , oznaczający efektywną LGD , traktowany jest jako parametr LGD na potrzeby metody wewnętrznych ratingów w załączniku nr 6 do rozporządzenia i oblicza się go zgodnie z niniejszym wzorem:

$$LGD^* = LGD \times [(E^*/E)],$$

gdzie:

- LGD – oznacza parametr LGD , który miałby zastosowanie do ekspozycji zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, gdyby ekspozycja nie była zabezpieczona,
- E – oznacza wartość ekspozycji obliczoną zgodnie z § 67,
- E^* – oznacza wartość obliczoną zgodnie z § 67.

Rozdział 5. Inne uznane zabezpieczenia dla celów metody wewnętrznych ratingów

A. Wycena

I. Zabezpieczenie na nieruchomości

§ 80. 1. Nieruchomość wyceniana jest przez niezależnego rzeczoznawcę według wartości rynkowej lub poniżej tej wartości.

2. Wartość rynkowa oznacza szacunkową kwotę, za którą zainteresowany nabywca powinien zakupić daną nieruchomość od właściciela zainteresowanego sprzedażą na warunkach rynkowych w dniu przeprowadzania wyceny, jeżeli właściciel dołożył należytej staranności w celu znalezienia najlepszego nabywcy i gdzie każda ze stron posiada niezbędną wiedzę oraz działa w sposób świadomy, rozważny i bez przymusu. Wartość rynkowa jest jasno i przejrzysto udokumentowana.

3. Wartość zabezpieczenia wyznacza się jako wartość rynkową pomniejszoną o kwotę wynikającą z weryfikowania wartości nieruchomości zgodnie z § 33 pkt 2 oraz wszelkich roszczeń dotyczących nieruchomości, jeżeli są istotne.

II. Inne rodzaje zabezpieczenia rzeczowego

§ 81. Majątek wyceniany jest według wartości godziwej.

A. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat

I. Zasady ogólne

§ 82.1. Parametr LGD^* , oznaczający efektywną LGD , traktowany jest jako parametr LGD na potrzeby metody wewnętrznych ratingów załącznika nr 6 do rozporządzenia i oblicza się go, z zastrzeżeniem § 83, zgodnie z ust. 2-5.

2. Jeżeli stosunek wartości zabezpieczenia (C) do wartości ekspozycji (E) jest niższy niż wartość progowa C^* (minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji), określona zgodnie z tabelą nr 5, to wartość parametru LGD* jest równa wartości parametru LGD, ustalonej w załączniku nr 5 do rozporządzenia dla niezabezpieczonych ekspozycji wobec danego kontrahenta.

3. Jeżeli stosunek wartości zabezpieczenia do wartości ekspozycji przekracza drugą, wyższą wartość progową C^{**} (poziom zabezpieczenia wymagany, aby być w pełni uznany przy wyliczaniu parametru LGD) określoną zgodnie z tabelą nr 5, to wartość LGD* jest równa wartości LGD* określonej zgodnie z tabelą nr 5.

4. Jeżeli wymagany poziom zabezpieczenia C^{**} nie został osiągnięty w odniesieniu do ekspozycji jako całości, ale poziom zabezpieczenia jest wyższy niż C^* , ekspozycja taka traktowana jest jako dwie następujące ekspozycje - część, dla której osiągnięty jest wymagany poziom zabezpieczenia C^{**} oraz część pozostała.

5. W tabeli 5 przedstawiono odpowiednie parametry LGD* oraz wymagane poziomy zabezpieczenia dla zabezpieczonych części ekspozycji:

Tabela 5

	LGD* dla ekspozycji uprzywilejowanych lub warunkowych ekspozycji uprzywilejowanych	LGD* dla ekspozycji podporządkowanych lub warunkowych ekspozycji podporządkowanych	Minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji (C^*)	Minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji (C^*)
Nieruchomości mieszkalne/komercyjne	35 %	65 %	30 %	140 %
Inne zabezpieczenia	40 %	70 %	30 %	140 %

II. Alternatywne traktowanie zabezpieczenia na nieruchomości

§ 83. Dom maklerski może przypisać wagę ryzyka 50 % do części ekspozycji w pełni zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej lub komercyjnej, znajdującej się na terenie innego państwa członkowskiego, jeżeli rynek w tym państwie członkowskim jest dobrze rozwinięty i długotrwały oraz właściwe władze nadzorcze w tym państwie członkowskim zezwalają domom maklerskim podlegającym ich jurysdykcji na takie traktowanie zgodnie z warunkami stosowanymi w tym państwie członkowskim.

Rozdział 6. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat w przypadku mieszanych puli zabezpieczeń

§ 84. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanej straty obliczane są na podstawie metody wewnętrznych ratingów, a ekspozycja posiada zarówno zabezpieczenie finansowe, jak i inną uznaną formę zabezpieczenia, parametr LGD* traktowany jest jako LGD na potrzeby załącznika nr 6 do rozporządzenia zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów i obliczany w następujący sposób:

- 1) dom maklerski dokonuje podziału wartości ekspozycji skorygowanej o czynnik zmienności, przez podział wartości ekspozycji po zastosowaniu korekty z tytułu zmienności określonej zgodnie z § 67 na części, z których każda objęta jest tylko jednym rodzajem zabezpieczenia, na:
  - a) część zabezpieczoną uznanym zabezpieczeniem finansowym,
  - b) część zabezpieczoną zabezpieczeniem na nieruchomości komercyjnej lub nieruchomości mieszkalnej,
  - c) część zabezpieczoną innym uznanym zabezpieczeniem,

- d) część niezabezpieczoną;
- 2) parametr LGD* dla każdej części ekspozycji obliczany jest odrębnie, zgodnie z odpowiednimi przepisami niniejszego załącznika.

Rozdział 7. Inne rodzaje ochrony kredytowej rzeczywistej

A. Depozyty ulokowane w instytucji, będącej stroną trzecią

§ 85. Jeżeli spełnione są warunki określone w § 36, ochronę kredytową wynikającą z przepisów § 22 można traktować jak gwarancję udzieloną przez instytucję będącą osobą trzecią.

B. Umowy ubezpieczenia osobowego, na których ustanowiono zastaw lub dokonano przelewu praw na rzecz domu maklerskiego udzielającego pożyczki

§ 86. Jeżeli spełnione są warunki określone w § 37, ochronę kredytową wynikającą z przepisów § 23 można traktować jak gwarancję firmy, z którą zawarto umowę ubezpieczenia osobowego, przy czym wartość uznanej ochrony kredytowej jest równa wartości wykupu umowy ubezpieczenia osobowego.

C. Papiery wartościowe instytucji, będącej osobą trzecią, z opcją odkupu na żądanie

§ 87. Instrumenty uznane na mocy § 24 można traktować jak gwarancję instytucji emitującej te instrumenty, przy czym wartość uznanej ochrony kredytowej wyznacza się w następujący sposób:

- 1) jeżeli instrument podlega odkupowi po cenie nominalnej, to kwota ta stanowi wartość ochrony;
- 2) jeżeli instrument podlega odkupowi po cenie rynkowej, to wartość uznanej ochrony kredytowej wyznacza się w taki sam sposób, jak w przypadku zabezpieczenia w postaci instrumentów dłużnych określonych w § 16 ust. 4.

Dział II. Ochrona kredytowa nierzeczywista

Rozdział 1. Wycena

§ 88. Wartość ochrony kredytowej nierzeczywistej (G) stanowi kwotę, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiścić w przypadku niewykonania świadczenia lub niedotrzymania terminu płatności przez pożyczkobiorcę lub zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych.

§ 89. W przypadku kredytowych instrumentów pochodnych, które do zdarzeń kredytowych nie zaliczają restrukturyzacji ekspozycji bazowej obejmującej umorzenie lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub prowizji, i prowadzącej do wystąpienia straty kredytowej rozumianej jako aktualizacja wartości lub inne podobne obciążenie rachunku zysków i strat:

- 1) wartość ochrony kredytowej obliczonej zgodnie z § 88 zostaje obniżona o 40 %, jeżeli kwota, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiścić, nie przekracza wartości ekspozycji;
- 2) wartość ochrony kredytowej jest nie wyższa niż 60 % wartości ekspozycji, jeżeli kwota, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiścić, przekracza wartość ekspozycji.

§ 90. 1. Jeżeli ochrona kredytowa nierzeczywista denominowana jest w walucie innej niż waluta ekspozycji (niedopasowanie walutowe), wartość ochrony kredytowej obniża się przez zastosowanie korekty z tytułu zmienności H_{FX} w następujący sposób:

$$G^* = G \times (1 - H_{FX}),$$

gdzie:

G - stanowi nominalną wartość ochrony kredytowej,

G^* - stanowi wartość G skorygowaną o ryzyko walutowe,

H_{FX} - stanowi korektę z tytułu zmienności obejmującą każde niedopasowanie walutowe pomiędzy ochroną kredytową a zobowiązaniem bazowym.

2. Jeżeli nie zachodzi niedopasowanie walutowe to $G^* = G$.

§ 91. Korekta z tytułu zmienności stosowana w przypadku niedopasowania walutowego może być obliczana na podstawie korekt nadzorczych lub oszacowań własnych korekt, określonych w § 68-75.

Rozdział 2. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat

A. Ochrona częściowa – podział na transze

§ 92. Jeżeli dom maklerski przenosi część ryzyka kredytowego w jednej lub więcej transzach, stosuje się zasady określone w załączniku nr 8 do rozporządzenia, przy czym progi istotności, poniżej których nie dokonuje się płatności w przypadku straty, uważane są za równoważne zachowanym pozycjom pierwszej straty oraz skutkujące transferem ryzyka podzielonym na transze.

B. Metoda standardowa

I. Ochrona pełna

§ 93. Do celów rachunku kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z § 7-19 załącznika nr 6 do rozporządzenia, wartość g stanowi wagę ryzyka przypisywaną ekspozycji w pełni objętej ochroną nierzeczywistą (G_A), przy czym g stanowi wagę ryzyka ekspozycji wobec dostawcy ochrony, określoną w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, a G_A oznacza wartość G^* , obliczoną zgodnie z § 90, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie M zgodnie z § 97-100.

II. Ochrona częściowa – równość pod względem uprzywilejowania (subpartycypacja)

§ 94. Jeżeli zabezpieczona kwota jest mniejsza niż wartość ekspozycji, a zabezpieczone i niezabezpieczone części są równe pod względem uprzywilejowania, a tym samym dom maklerski i dostawca zabezpieczenia mają proporcjonalny, ustalony udział w stratach (subpartycypacja), obniżenie wymogów kapitałowych określa się także proporcjonalnie. Do celów rachunku kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z tytułem II załącznika nr 6 do rozporządzenia, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według następującego wzoru:

$$(E - G_A) \times r + G_A \times g,$$

gdzie:

- E - oznacza wartość ekspozycji,
- G_A - oznacza wartość G^* , obliczoną zgodnie z § 90, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie M-ów zgodnie z § 97-100,
- r - oznacza wagę ryzyka ekspozycji wobec dłużnika, określoną w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia,
- g - oznacza wagę ryzyka ekspozycji wobec dostawcy ochrony, określoną w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia.

III. Gwarancje rządowe

§ 95. Dom maklerski może przypisać wagę ryzyka kredytowego 0 % ekspozycjom lub częściom ekspozycji gwarantowanym przez rządy lub banki centralne państw członkowskich, jeżeli dana gwarancja spełnia warunki przewidziane dla tego rodzaju zabezpieczenia określone w § 38-40 i jest denominowana w walucie krajowej dłużnika, a ekspozycja jest finansowana w tej samej walucie.

C. Metoda wewnętrznych ratingów – ochrona pełna lub ochrona częściowa przy równości względem uprzywilejowania

§ 96. 1. W przypadku ochrony pełnej i ochrony częściowej, przy równości pod względem uprzywilejowania, ochronę kredytową uznaje się dla celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z zasadami określonymi w ust. 2-4.

2. Wartość PD dla zabezpieczonej części ekspozycji, opartej na skorygowanej wartości ochrony kredytowej G_A , może być do celów § 168-196 załącznika nr 6 do rozporządzenia zastąpiona wartością PD dostawcy zabezpieczenia lub, w przypadku gdy pełną substytucję uznaje się za nieuzasadnioną, wartością PD zawierającą się w przedziale pomiędzy wartością PD dla dłużnika a wartością PD dla gwaranta.

3. W przypadku ekspozycji podporządkowanych i niepodporządkowanych, ochrony nierzeczywistej można stosować do celów § 168-196 załącznika nr 6 do rozporządzenia wartość LGD przypisaną ekspozycjom uprzywilejowanym.

4. W przypadku niezabezpieczonej części ekspozycji wartość PD jest równa wartości PD dłużnika, a LGD jest równe LGD ekspozycji bazowej,

5. G_A oznacza wartość G^* , obliczoną zgodnie z § 90, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie M-ów zgodnie z § 97-100.

Tytuł IV. Niedopasowanie terminów zapadalności

Dział I. Definicja terminu zapadalności (M)

§ 97. 1. Efektywny M zobowiązania bazowego to najdłuższy pozostały okres, przed upływem którego dłużnik jest zobowiązany wykonać swoje zobowiązania, nie dłuższy jednak niż 5 lat.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, M ochrony kredytowej jest okresem pozostałym do najwcześniejszego terminu, w którym ochrona może wygasnąć lub zostać zakończona.

3. Jeżeli dostawca ochrony posiada zgodnie z umową prawo przerwania działania ochrony kredytowej, za M takiego zabezpieczenia przyjmuje się najwcześniejszy termin, w którym dostawca może skorzystać z tej możliwości.

4. Jeżeli dom maklerski, jako nabywca zabezpieczenia posiada prawo do rozwiązania umowy o ochronie, a umowa przewiduje korzystne warunki wykupu instrumentu przez dom maklerski przed umownym M, wówczas za M ochrony uznaje się okres pozostały do najwcześniejszego terminu, w którym dom maklerski może skorzystać z tej opcji; w pozostałych przypadkach można uznać, że opcja ta nie wpływa na M ochrony kredytowej.

5. Jeżeli działanie kredytowego instrumentu pochodnego ustaje przed upływem okresu karencji wymaganego do stwierdzenia niewykonania zobowiązania bazowego, w wyniku nieuregulowania należnych płatności, M ochrony skraca się o długość okresu karencji.

Dział II. Wycena ochrony kredytowej

Rozdział 1. Transakcje z ochroną kredytową rzeczywistą – metoda uproszczonego ujmowania zabezpieczeń finansowych

§ 98. Jeżeli występuje niedopasowanie pomiędzy M ekspozycji oraz M ochrony, ochrona nie jest uznawana.

Rozdział 2. Transakcje podlegające ochronie kredytowej rzeczywistej – metoda kompleksowego ujmowania zabezpieczeń finansowych

§ 99. Przy ustalaniu skorygowanej wartości zabezpieczenia uwzględnia się M ochrony kredytowej oraz M ekspozycji, zgodnie z następującym wzorem:

$$C_{VAM} = C_{VA} \times (t - t^*) / (T - t^*),$$

gdzie:

C_{VA} - oznacza wartość zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności, obliczoną zgodnie z § 67, lub kwotę ekspozycji w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa,

t - oznacza liczbę lat pozostałą do M ochrony kredytowej, obliczoną zgodnie z § 97, lub wartość T w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa,

T - oznacza liczbę lat pozostałą do M ekspozycji, obliczoną zgodnie z § 97, lub liczbę 5 - w zależności od tego, która z tych liczb jest niższa,

t^* - równa się 0,25,

C_{VAM} - oznacza wartość CVA skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie M, zawartą we wzorze na skorygowaną wartość ekspozycji (E^*), określonym w § 67.

Rozdział 3. Transakcje podlegające ochronie kredytowej nierzeczywistej

§ 100. Przy ustalaniu skorygowanej wartości ochrony dom maklerski uwzględnia M ochrony kredytowej oraz M ekspozycji, zgodnie z następującym wzorem:

$$G_A = G^* \times (t - t^*) / (T - t^*),$$

gdzie:

G^* - oznacza kwotę ochrony kredytowej skorygowaną o niedopasowanie walutowe,

G_A - oznacza wartość G^* skorygowaną o niedopasowanie M-ów,

t - oznacza liczbę lat pozostałą do M ochrony kredytowej, obliczoną zgodnie z § 98, lub wartość T w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa,

T - oznacza liczbę lat pozostałą do M ekspozycji, obliczoną zgodnie z § 97, lub liczbę 5 w zależności od tego, która z tych liczb jest niższa,

t^* - równa się 0,25,

G_A - oznacza wartość ochrony do celów § 88-96.

Tytuł V. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego koszyka ekspozycji

Dział I. Kredytowe instrumenty pochodne uruchamiane pierwszym niewykonaniem zobowiązania

§ 101. Jeżeli dom maklerski uzyskuje ochronę kredytową wielu ekspozycji na warunkach przewidujących, że pierwsze niewykonanie świadczenia wśród ekspozycji uruchamia płatność, powodując jednocześnie wygaśnięcie umowy, dom maklerski może zmienić sposób obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat w odniesieniu do ekspozycji, która w razie braku zabezpieczenia kredytowego skutkowałaby najniższą kwotą ekspozycji ważoną ryzykiem zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, metodą standardową lub metodą wewnętrznych ratingów, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, jednak wyłącznie, jeżeli wartość ekspozycji jest niższa lub równa wartości ochrony kredytowej.

Dział II. Kredytowy instrument pochodny uruchamiany n -tym niewykonaniem zobowiązania

§ 102. Jeżeli zgodnie z warunkami ochrony kredytowej płatność uruchamiana jest n -tym niewykonaniem zobowiązania w ramach koszyka ekspozycji, dom maklerski nabywający ochronę może ją uznać jedynie w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat, jeżeli uzyskał ochronę kredytową również dla od 1 do $n-1$ przypadków niewykonania zobowiązań lub jeżeli nastąpiło już $n-1$ przypadków niewykonania zobowiązań. Należy wówczas stosować metodę określoną w § 101, dotyczącą kredytowych instrumentów pochodnych uruchamianych pierwszym niewykonaniem zobowiązania, dostosowaną odpowiednio do produktów uruchamianych n -tym niewykonaniem zobowiązania.

OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM W PRZYPADKU SEKURYTYZACJI AKTYWÓW

Tytuł I. Definicje oraz zasady ogólne

Dział I. Definicje

§ 1. Sekurytyzacja oznacza transakcję, program lub strukturę prawno-organizacyjną, w wyniku której ryzyko kredytowe związane z ekspozycją bazową lub pulą ekspozycji bazowych ulega podziałowi na transze o następujących cechach:

- 1) płatności w ramach transakcji, programu lub struktury zależą od dochodów z tytułu ekspozycji lub puli ekspozycji;
- 2) hierarchia transz określa rozkład strat w ciągu okresu trwania transakcji lub struktury.

§ 2. Sekurytyzacja tradycyjna oznacza sekurytyzację obejmującą przeniesienie sekurytyzowanych ekspozycji bazowych do jednostki specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji (podmiotu emisyjnego) lub funduszu sekurytyzacyjnego, który emituje papiery wartościowe. Przeniesienie ekspozycji bazowych odbywa się w drodze przekazania prawa własności do sekurytyzowanych ekspozycji bazowych przez dom maklerski inicjujący lub poprzez subpartycypację. Wyemitowane papiery wartościowe nie stanowią zobowiązań domu maklerskiego inicjującego.

§ 3. Sekurytyzacja syntetyczna oznacza sekurytyzację, w której podział na transze odbywa się poprzez zastosowanie, w szczególności, kredytowych instrumentów pochodnych lub gwarancji, a pula ekspozycji bazowych jest wykazywana w bilansie domu maklerskiego inicjującego. Nad ekspozycjami bazowymi objętymi sekurytyzacją syntetyczną dom maklerski nie traci kontroli w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy o rachunkowości.

§ 4. Transza oznacza ustalony umownie segment ryzyka kredytowego związanego z ekspozycją lub wieloma ekspozycjami, przy czym pozycja w takim segmencie obciążona jest większym lub mniejszym ryzykiem straty z tytułu ryzyka kredytowego w stosunku do pozycji o tej samej wartości nominalnej w każdym innym segmencie, przy czym nie uwzględnia się ochrony kredytowej zapewnionej przez stronę trzecią bezpośrednio posiadaczom pozycji w danym segmencie lub innych segmentach.

§ 5. Pozycja sekurytyzacyjna oznacza dowolną ekspozycję powstałą w wyniku sekurytyzacji.

§ 6. Przez dom maklerski inicjujący rozumie się:

- 1) dom maklerski, który samodzielnie lub za pośrednictwem podmiotów powiązanych, bezpośrednio lub pośrednio, był zaangażowany w pierwotną umowę dającą początek zobowiązaniom lub potencjalnym zobowiązaniom dłużnika lub potencjalnego dłużnika, skutkujących ekspozycją, która podlega sekurytyzacji;
- 2) dom maklerski, który nabywa ekspozycje strony trzeciej, ujmuje je we własnym bilansie, a następnie poddaje sekurytyzacji.

§ 7. Instytucja sponsorująca oznacza podmiot inny niż dom maklerski inicjujący, który ustanawia i zarządza programem emisji papierów komercyjnych zabezpieczonych aktywami

(programem ABCP) lub programem emisji papierów wartościowych zabezpieczonych innym programem sekurytyzacyjnym, w ramach którego nabywane są ekspozycje od jednostek zewnętrznych.

§ 8. Wsparcie jakości kredytowej oznacza ustalenie umowne, na mocy którego jakość kredytowa pozycji sekurytyzacyjnej ulega poprawie w stosunku do sytuacji braku takiego ustalenia umownego, wliczając w to wsparcie jakości kredytowej zapewniane przez transze podporządkowane i inne rodzaje ochrony kredytowej.

§ 9. Podmiot emisyjny oznacza inny podmiot, niż dom maklerski, utworzony w celu przeprowadzenia jednej lub wielu sekurytyzacji, którego działalność ogranicza się do działań odpowiadających temu celowi. Struktura podmiotu emisyjnego jest ukształtowana w celu oddzielenia jego zobowiązań od zobowiązań domu maklerskiego inicjującego, a posiadacze udziałów w takiej jednostce mają prawo zastawiać je lub wymieniać bez żadnych ograniczeń.

§ 10. Marża nadwyżkowa oznacza otrzymane odsetki i prowizje związane z ekspozycjami sekurytyzowanymi po odliczeniu kosztów i wydatków.

§ 11. Opcja odkupu końcowego oznacza możliwość odkupu lub zamknięcia przez dom maklerski inicjujący pozycji sekurytyzacyjnych przed spłatą wszystkich ekspozycji bazowych, kiedy kwota należności z tytułu ekspozycji bazowych spada poniżej określonego poziomu.

§ 12. Instrument wsparcia płynności oznacza pozycję sekurytyzacyjną z tytułu postanowień umownych o zapewnieniu finansowania mającego na celu zapewnienie terminowości przepływów pieniężnych do inwestorów.

§ 13. Kirb oznacza wartość równą 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które byłyby obliczone na podstawie metody wewnętrznych ratingów do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia dla ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji, powiększoną o kwotę oczekiwanych strat związanych z tymi ekspozycjami, obliczoną na podstawie metody wewnętrznych ratingów.

§ 14. Metoda zewnętrznych ratingów oznacza metodę obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z § 94-99.

§ 15. Metoda formuły nadzorczej oznacza metodę obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z § 100-102.

§ 16. Pozycja bez zewnętrznej oceny wiarygodności kredytowej oznacza pozycję sekurytyzacyjną, dla której nie istnieje ocena wiarygodności kredytowej opracowana przez uznaną ECAI.

§ 17. Pozycja z oceną wiarygodności kredytowej oznacza pozycję sekurytyzacyjną, dla której istnieje ocena wiarygodności kredytowej opracowana przez uznaną ECAI.

§ 18. Program emisji papierów komercyjnych zabezpieczonych aktywami (program ABCP) oznacza program sekurytyzacyjny, w ramach którego wyemitowane papiery

wartościowe przyjmują z reguły postać papierów wartościowych z pierwotnym M wynoszącym jeden rok lub krócej.

Dział II. Zasady ogólne

§ 19.1. Jeżeli dom maklerski stosuje metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, w przypadku klasy ekspozycji, do której byłyby przypisane ekspozycje sekurytyzowane zgodnie z § 20-22 załącznika nr 6 do rozporządzenia, dom maklerski oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej zgodnie z § 46-83.

2. W innych przypadkach, niż określone w § 19 ust. 1, dom maklerski oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej zgodnie z § 46-50 oraz § 84-123.

§ 20. Jeżeli istotna część ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami sekurytyzowanymi została przetransferowana z domu maklerskiego inicjującego na inny podmiot zgodnie z § 32-38, dom maklerski inicjujący może:

- 1) w przypadku sekurytyzacji tradycyjnej, wyłączyć ekspozycje, które poddano sekurytyzacji z obliczeń kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz w stosownych przypadkach, kwot oczekiwanych strat;
- 2) w przypadku sekurytyzacji syntetycznej, obliczać w stosunku do ekspozycji sekurytyzowanych kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz, w stosownych przypadkach, kwoty oczekiwanych strat, zgodnie z § 32-38.

§ 21. 1. Jeżeli ma zastosowanie § 20, dom maklerski inicjujący oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem określone w niniejszym załączniku w stosunku do pozycji, które posiada w danej sekurytyzacji.

2. Jeżeli dom maklerski inicjujący nie przekaze istotnej części ryzyka kredytowego na rzecz innego podmiotu zgodnie z ust. 1, kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji wynikających z takiej sekurytyzacji nie oblicza się.

§ 22. W celu obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej, pozycji przypisuje się wagę ryzyka na podstawie jakości kredytowej pozycji, którą można ustalić poprzez odniesienie do oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI lub w inny sposób, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika.

§ 23. Jeżeli ekspozycja dotyczy różnych transz sekurytyzacyjnych, ekspozycja względem każdej z transz uznawana jest za odrębną pozycję sekurytyzacyjną. Uznaje się, że dostawcy ochrony kredytowej dla pozycji sekurytyzacyjnych utrzymują pozycje sekurytyzacyjne. Pozycje sekurytyzacyjne obejmują ekspozycje wynikające ze związanych ze strukturą sekurytyzacyjną transakcji pochodnych na stopę procentową lub walutowych transakcji pochodnych.

§ 24. Jeżeli pozycja sekurytyzacyjna objęta jest ochroną kredytową rzeczywistą lub ochroną kredytową nierzeczywistą, waga ryzyka stosowana wobec tej pozycji może zostać zmieniona zgodnie z § 5 i 6 załącznika nr 6 do rozporządzenia, z uwzględnieniem § 2, 4 ust. 2, § 5 ust. 2, § 6 i 7 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 25. Z wyjątkiem ekspozycji pomniejszających sumę kapitałów podstawowych określonych w § 2 ust. 5-6 załącznika nr 12 do rozporządzenia, kwota ekspozycji ważonej ryzykiem wliczana jest do całkowitej kwoty ekspozycji domu maklerskiego ważonych ryzykiem dla celów § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia.

§ 26. W celu ustalenia wagi ryzyka pozycji sekurytyzacyjnej zgodnie z § 22-25 dom maklerski może zastosować ocenę wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI.

§ 27. Korzystanie przez dom maklerski z ocen wiarygodności kredytowej uznanej ECAI do obliczania ważonych ryzykiem kwot ekspozycji zgodnie z § 22-25 odbywa się w sposób spójny i zgodny z zasadami określonymi w § 39-45.

§ 28. W przypadku sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji, dom maklerski inicjujący oblicza, zgodnie z § 46-123, dodatkową kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w związku z możliwym wzrostem poziomu ryzyka kredytowego w wyniku uruchomienia opcji przedterminowej spłaty.

§ 29. 1. Ekspozycja odnawialna oznacza ekspozycję, w przypadku której jest dopuszczalne, aby salda zadłużenia klientów zmieniały się na podstawie ich decyzji o pożyczaniu lub spłacie zadłużenia w ramach uzgodnionego limitu.

2. Opcja przedterminowej spłaty oznacza klauzulę umowną nakazującą, w przypadku zaistnienia określonych zdarzeń, wykup pozycji inwestorów przed pierwotnie określonym M wyemitowanych papierów wartościowych.

§ 30. Dom maklerski inicjujący, który w zakresie sekurytyzacji skorzystał z postanowień § 20-21 w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, lub instytucja sponsorująca, mając na względzie ograniczenie potencjalnych lub rzeczywistych strat inwestorów, nie mogą udzielać wsparcia jakości kredytowej sekurytyzacji wykraczającego poza ich obowiązki umowne.

§ 31. Jeżeli dom maklerski inicjujący lub instytucja sponsorująca narusza postanowienia § 30 w zakresie sekurytyzacji, udzielając wsparcia jakości kredytowej sekurytyzacji wykraczającego poza obowiązki wynikające z umowy dotyczącej programu sekurytyzacyjnego, zobowiązane są do uwzględniania sekurytyzowanych ekspozycji w rachunku ekspozycji ważonych ryzykiem bez uwzględniania wpływu sekurytyzacji oraz do podania do publicznej wiadomości faktu udzielenia wsparcia nieobjętego umową i informacji o wpływie takiego działania na wymogi kapitałowe.

Tytuł II. Wymogi minimalne dotyczące uznawania transferu istotnej części ryzyka kredytowego oraz obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat dla ekspozycji objętych sekurytyzacją

Dział I. Wymogi minimalne dotyczące uznawania transferu istotnej części ryzyka kredytowego w sekurytyzacji tradycyjnej

§ 32. W przypadku sekurytyzacji tradycyjnej dom maklerski inicjujący może wyłączyć ekspozycje sekurytyzowane z obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat, jeśli istotna część ryzyka kredytowego związana z tymi ekspozycjami została przekazana stronie trzeciej, a transfer taki spełnia następujące warunki:

- 1) dokumentacja sekurytyzacji odzwierciedla istotę ekonomiczną transakcji;
- 2) dom maklerski inicjujący oraz jego wierzyciele nie mają tytułu prawnego do sekurytyzowanych ekspozycji, również w przypadku upadłości i przejęcia masy upadłościowej przez syndyka, co jest poparte opinią prawną sporządzoną przez uprawnioną osobę;
- 3) wyemitowane w ramach sekurytyzacji papiery wartościowe nie stanowią zobowiązań domu maklerskiego inicjującego;
- 4) podmiot przyjmujący ekspozycję jest jednostką specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji lub funduszem sekurytyzacyjnym;
- 5) dom maklerski inicjujący nie zachowuje efektywnej lub pośredniej kontroli nad przekazanymi ekspozycjami, przy czym:
  - a) dom maklerski inicjujący zachowuje efektywną kontrolę nad przekazanymi ekspozycjami, jeśli posiada prawo odkupu wcześniej przekazanych ekspozycji od przejmującego ekspozycje, aby zrealizować związane z nimi korzyści, lub jeśli jest zobowiązany do ponownego przejęcia ryzyka przekazanego wraz z ekspozycjami,
  - b) zachowanie przez dom maklerski inicjujący praw do administrowania lub obowiązków administracyjnych w odniesieniu do przekazanych ekspozycji nie stanowi samo w sobie pośredniej kontroli ekspozycji;
- 6) w przypadku występowania opcji odkupu końcowego spełnione są następujące warunki:
  - a) realizacja opcji odkupu następuje według uznania domu maklerskiego inicjującego,
  - b) opcja odkupu może być wykonana jedynie w przypadku, gdy 10 % lub mniej pierwotnej wartości nominalnej ekspozycji sekurytyzowanych pozostaje niespłacone,
  - c) opcja odkupu nie jest sformułowana w sposób mający na celu uniknięcie przypisania strat do pozycji wsparcia jakości kredytowej lub innych pozycji będących w posiadaniu inwestorów, ani też w jakikolwiek inny sposób mający na celu udzielenie wsparcia jakości kredytowej;
- 7) umowa, na podstawie której dom maklerski przelewa sekurytyzowane wierzytelności, nie zawiera klauzul stwierdzających, że:
  - a) z wyjątkiem przypadku opcji przedterminowej spłaty, dom maklerski inicjujący jest obowiązany podwyższać jakość kredytową pozycji sekurytyzacyjnych, w szczególności przez zmianę bazowych ekspozycji kredytowych lub zwiększenie dochodów wypłacanych inwestorom w przypadku pogorszenia się jakości kredytowej ekspozycji sekurytyzowanych,
  - b) w przypadku pogorszenia się jakości kredytowej puli ekspozycji bazowych zwiększeniu ulegają dochody należne posiadaczom pozycji sekurytyzacyjnych.

Dział II. Wymogi minimalne dotyczące uznawania transferu istotnej części ryzyka kredytowego w sekurytyzacji syntetycznej

§ 33. W przypadku sekurytyzacji syntetycznej dom maklerski inicjujący może obliczać kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji objętych sekurytyzacją zgodnie z § 34 i 35, jeśli istotna część ryzyka kredytowego została przekazana stronie trzeciej poprzez ochronę kredytową rzeczywistą lub ochronę kredytową nierzeczywistą, a transfer spełnia następujące warunki:

- 1) dokumentacja sekurytyzacji odzwierciedla istotę ekonomiczną transakcji;
- 2) ochrona kredytowa, za pośrednictwem której przekazywane jest ryzyko kredytowe, spełnia kryteria dopuszczalności oraz inne wymogi niezbędne do uznania takiego zabezpieczenia określone w § 2, 4 ust. 2, § 5 ust. 2, § 6 oraz 7 załącznika nr 7 do rozporządzenia, przy czym, dla celów tego ustępu, jednostek specjalnego przeznaczenia nie uznaje się za dopuszczalnych dostawców ochrony kredytowej nierzeczywistej;

- 3) instrumenty stosowane w celu transferu ryzyka kredytowego nie zawierają warunków, które:
  - a) narzucają znaczące progi istotności, poniżej których, w razie wystąpienia zdarzenia kredytowego, nie jest uruchamiana ochrona kredytowa,
  - b) pozwalają na zakończenie ochrony na skutek pogorszenia się jakości kredytowej ekspozycji bazowych,
  - c) w przypadkach innych niż opcja przedterminowej spłaty nakładają na dom maklerski inicjujący wymóg podwyższenia jakości kredytowej pozycji sekurytyzacyjnych,
  - d) zwiększają koszt ochrony kredytowej ponoszony przez dom maklerski lub dochód wypłacany posiadaczom pozycji sekurytyzacyjnych z tytułu pogorszenia się jakości kredytowej ekspozycji bazowych;
- 4) dom maklerski posiada opinię prawną sporządzoną przez uprawnioną osobę potwierdzającą możliwość wyegzekwowania ochrony kredytowej w obrębie wszystkich właściwych jurysdykcji.

Dział III. Wymogi minimalne dotyczące obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem przez dom maklerski inicjujący dla ekspozycji poddanych sekurytyzacji syntetycznej

§ 34. W przypadku gdy spełnione są warunki określone w § 33, obliczając kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji sekurytyzowanych, dom maklerski inicjujący sekurytyzację syntetyczną obowiązany jest, z zastrzeżeniem § 36-38, stosować metody obliczeniowe określone w § 46-123. W przypadku gdy spełnione są warunki określone w § 33, jeśli do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji sekurytyzowanych dom maklerski inicjujący sekurytyzację syntetyczną wykorzystuje metodę wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, kwota oczekiwanej straty w odniesieniu do ekspozycji sekurytyzowanych jest równa zeru.

§ 35. Przepisy § 34 odnoszą się do całej puli ekspozycji sekurytyzowanych. Z uwzględnieniem przepisów § 36-38, dom maklerski inicjujący oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do wszystkich transz sekurytyzacyjnych zgodnie z § 46-123, z uwzględnieniem zasad uznawania technik ograniczania ryzyka kredytowego, w szczególności gdy dana transza przekazywana jest stronie trzeciej za pośrednictwem dostawców ochrony kredytowej nierzeczywistej, dom maklerski, obliczając kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, przypisuje tej transzy wagę ryzyka tej strony trzeciej.

Dział IV. Sposoby traktowania przypadków niedopasowania terminów zapadalności w sekurytyzacji syntetycznej

§ 36. Do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 34, niedopasowanie terminów pomiędzy ochroną kredytową, na skutek której osiąga się podział na transze, a ekspozycjami sekurytyzowanymi uwzględnia się zgodnie z § 37-38.

§ 37. Za M ekspozycji sekurytyzowanych przyjmuje się najdłuższy M dowolnej z tych ekspozycji, nie dłuższy jednak niż pięć lat. M ochrony kredytowej określa się zgodnie z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia.

§ 38. Dom maklerski inicjujący nie uwzględnia niedopasowania terminów zapadalności w obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, którym zgodnie z § 46-123 przypisuje się wagę ryzyka 1250 %, a w odniesieniu do wszelkich innych transz podejście do

niedopasowania terminów zapadalności określone w załączniku nr 7 do rozporządzenia stosuje się zgodnie z następującym wzorem:

$$RW^* = [RW(SP) \times (t-t^*)/(T-t^*)] + [RW(Ass) \times (T-t)/(T-t^*)],$$

gdzie:

RW* - oznacza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla celów rachunku wymogów kapitałowych określonego w § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia,

RW(Ass) - oznacza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla ekspozycji sekurytyzowanych, bez uwzględnienia sekurytyzacji, obliczoną proporcjonalnie do udziału transzy w strukturze sekurytyzacyjnej,

RW(SP) - oznacza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem obliczoną zgodnie z § 34, gdyby nie występowało niedopasowanie terminów zapadalności,

T- oznacza termin zapadalności ekspozycji bazowych wyrażony w latach,

t - oznacza termin zapadalności ochrony kredytowej wyrażony w latach,

t*- równa się 0,25.

Tytuł III. Ocena wiarygodności kredytowej

Dział I. Kryteria, jakie muszą spełniać zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej

§ 39. Na potrzeby obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem na mocy § 46-123, ocena wiarygodności kredytowej opracowana przez uznaną ECAI musi spełnić warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 105b ust. 13 ustawy.

Dział II. Stosowanie ocen wiarygodności kredytowej

§ 40. Dom maklerski stosuje w odniesieniu do posiadanych pozycji sekurytyzacyjnych oceny wiarygodności kredytowej uznanych ECAI, zgodnie z przepisami rozporządzenia, o którym mowa w § 39.

§ 41. Dom maklerski nie może, z zastrzeżeniem przepisów § 9 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w § 39, stosować ocen wiarygodności kredytowej uznanej ECAI do swoich pozycji w określonych transzach oraz ocen wiarygodności kredytowej innej uznanej ECAI do swoich pozycji w innych transzach w ramach tej samej struktury sekurytyzacyjnej, niezależnie od tego, czy transze te posiadają, czy nie posiadają oceny wiarygodności kredytowej opracowane przez pierwszą uznaną ECAI.

§ 42. W przypadku gdy ochrona kredytowa, uznana na podstawie przepisów załącznika nr 7 do rozporządzenia, zapewniana jest bezpośrednio jednostce specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji i ochrona ta znajduje odzwierciedlenie w ocenie wiarygodności kredytowej pozycji opracowanej przez uznaną ECAI, można zastosować wagę ryzyka przypisaną do tej oceny.

§ 43. Jeżeli ochrona kredytowa nie jest uznana na podstawie przepisów załącznika nr 7 do rozporządzenia, nie uznaje się też związanej z nią oceny wiarygodności kredytowej.

§ 44. W sytuacji gdy ochrona kredytowa nie jest zapewniana jednostce specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji, lecz bezpośrednio pozycji sekurytyzacyjnej, nie uznaje się oceny wiarygodności kredytowej pozycji opracowanej przez uznaną ECAI.

Dział III. Przyporządkowanie ocen wiarygodności kredytowej

§ 45. Przyporządkowanie ocen wiarygodności kredytowej następuje zgodnie z przepisami rozporządzenia, o którym mowa w § 39.

Tytuł IV. Obliczenia

Dział I. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

§ 46. Dla celów § 22-25 kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się jako iloczyn wartości ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnej oraz wagi ryzyka przypisanej zgodnie z niniejszym załącznikiem.

§ 47. Obliczenia kwot ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej przeprowadza się z uwzględnieniem przepisów § 48, z tym że:

- 1) w przypadku gdy dom maklerski oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 51-83, wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję bilansową, jest równa jej wartości bilansowej;
- 2) w przypadku gdy dom maklerski oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 84-123, wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję bilansową, jest równa jej wartości bilansowej, z wyłączeniem korekt wartości;
- 3) wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję pozabilansową, równa się jej wartości nominalnej pomnożonej przez współczynnik konwersji kredytowej, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, przy czym współczynnik ten wynosi 100 %, chyba że przepisy niniejszego załącznika stanowią inaczej.

§ 48. Wartość ekspozycji wynikająca z pozycji sekurytyzacyjnej z tytułu transakcji pochodnych, określonych w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia, ustala się zgodnie z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia.

§ 49. W przypadku gdy pozycja sekurytyzacyjna objęta jest ochroną kredytową rzeczywistą, wartość ekspozycji wynikającej z tej pozycji może zostać skorygowana zgodnie z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia i przepisami niniejszego załącznika.

§ 50. W przypadku gdy dom maklerski posiada dwie lub więcej pokrywających się pozycji sekurytyzacyjnych, jest zobowiązany, w zakresie w jakim pozycje te pokrywają się, włączyć do obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem jedynie te pozycje lub części pozycji, które skutkują wyższymi kwotami ekspozycji ważonych ryzykiem. Pokrywanie się pozycji oznacza, że pozycje w całości lub w części narażone są na to samo ryzyko tak, że pokrywającym się częściom pozycji odpowiada jedna ekspozycja.

Dział II. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem według metody standardowej

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 51. Kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem wynikającą z pozycji sekurytyzacyjnej posiadającej ocenę wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI oblicza się z zastrzeżeniem § 53, stosując do wartości ekspozycji wagę ryzyka związaną ze stopniem jakości kredytowej, ustalonym przez Komisję zgodnie z art. 105b ust. 7 ustawy do określonej oceny wiarygodności kredytowej, jak wyszczególniono w tabelach 1 i 2.

Tabela 1. Pozycje nieposiadające krótkoterminowej oceny wiarygodności kredytowej

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5 i niższy
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	350 %	1250 %

Tabela 2. Pozycje posiadające krótkoterminową ocenę wiarygodności kredytowej

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	Wszystkie inne oceny wiarygodności kredytowej
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	1250 %

§ 52. Z zastrzeżeniem przepisów § 54-64, kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem wynikającą z pozycji sekurytyzacyjnej nieposiadającej oceny wiarygodności kredytowej oblicza się stosując wagę ryzyka 1250 %.

Rozdział 2. Dom maklerski inicjujący i instytucja sponsorująca

§ 53. Dla domu maklerskiego inicjującego lub instytucji sponsorującej kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem obliczone w odniesieniu do posiadanych pozycji sekurytyzacyjnych mogą ograniczać się do kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które uznano by dla ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji. Dom maklerski stosuje ograniczenie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, z zastrzeżeniem zakładanego zastosowania wagi ryzyka 150 % do wszystkich pozycji przeterminowanych oraz tych należących do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka.

Rozdział 3. Sposoby uwzględniania pozycji bez oceny wiarygodności kredytowej

§ 54. Dom maklerski utrzymujący pozycję sekurytyzacyjną bez oceny wiarygodności kredytowej może stosować metody określone w § 55-58 do obliczania kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem wynikającej z tej pozycji, pod warunkiem że skład puli ekspozycji sekurytyzowanych jest znany przez cały czas trwania programu sekurytyzacyjnego.

§ 55. Dom maklerski posiadający pozycję sekurytyzacyjną może zastosować średnią ważoną wagę ryzyka, która miałaby zastosowanie do ekspozycji bazowych objętych sekurytyzacją zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, pomnożoną przez współczynnik koncentracji określony w § 56.

§ 56. Współczynnik koncentracji jest równy ilorazowi sumy wartości nominalnych wszystkich transz struktury sekurytyzacyjnej do sumy wartości nominalnej transzy, w której dom maklerski utrzymuje pozycję sekurytyzacyjną oraz transz o równym lub niższym stopniu uprzywilejowania niż transza, w której dom maklerski utrzymuje pozycję sekurytyzacyjną.

§ 57. Waga ryzyka, o której mowa w § 55, nie może przewyższyć 1250 % lub być poniżej jakiegokolwiek wagi ryzyka zastosowanej do transzy posiadającej ocenę wiarygodności kredytowej, a która jest transzą o wyższym stopniu uprzywilejowania.

§ 58. W przypadku gdy dom maklerski nie jest w stanie określić wag ryzyka dla ekspozycji sekurytyzowanych zgodnie z metodą standardową, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, pozycji sekurytyzacyjnej przypisuje się wagę ryzyka 1250 %.

Rozdział 4. Sposoby uwzględniania pozycji sekurytyzacyjnych w transzy drugiej straty lub o wyższym pierwszeństwie w programie ABCP

§ 59. Z zastrzeżeniem prawa do korzystniejszego traktowania instrumentów wsparcia płynności, zgodnie z § 61-64, dom maklerski może zastosować do pozycji sekurytyzacyjnych, spełniających warunki określone w § 60, wagę ryzyka 100 % lub najwyższą wagę ryzyka, która była by zastosowana przez dom maklerski posiadający pozycję sekurytyzacyjną, względem dowolnej ekspozycji bazowej objętej sekurytyzacją, zgodnie z metodą standardową – w zależności od tego, która z tych dwóch wartości jest wyższa.

§ 60. Wyliczenie zgodne z § 59 jest dopuszczalne, jeśli pozycja sekurytyzacyjna:

- 1) dotyczy transzy, która w sensie ekonomicznym stanowi w sekurytyzacji pozycję drugiej straty lub bardziej uprzywilejowaną, a transza pierwszej straty dostarcza znaczącego wsparcia jakości kredytowej dla transzy drugiej straty;
- 2) posiada ocenę wiarygodności kredytowej na poziomie inwestycyjnym lub wyższym;
- 3) jest w posiadaniu domu maklerskiego, który nie posiada pozycji w transzy pierwszej straty.

Rozdział 5. Sposoby uwzględniania instrumentów wsparcia płynności nieposiadających oceny wiarygodności kredytowej

A. Dopuszczalne instrumenty wsparcia płynności

§ 61. Do określenia wartości ekspozycji wynikającej z instrumentu wsparcia płynności dom maklerski może zastosować współczynnik konwersji kredytowej równy 20 % w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności z pierwotnym M nie dłuższym niż rok oraz współczynnik konwersji kredytowej równy 50 % w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności z pierwotnym M dłuższym niż rok, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) dokumentacja instrumentu wsparcia płynności jasno określa i ogranicza okoliczności, w których instrument może być wykorzystany;
- 2) instrumentu nie można wykorzystać w celu dostarczenia wsparcia jakości kredytowej poprzez pokrycie strat poniesionych przed datą uruchomienia instrumentu, w tym przez zapewnienie płynności ekspozycjom nieobsługiwany w momencie wykorzystania instrumentu lub przez nabycie aktywów powyżej ich wartości godziwej;
- 3) instrumentu nie stosuje się w celu stałego lub regularnego finansowania transakcji sekurytyzacyjnej;
- 4) spłata zobowiązań z tytułu wykorzystania instrumentu wsparcia płynności nie jest podporządkowana w stosunku do ekspozycji wobec inwestorów, innych niż ekspozycje z tytułu procentowych lub walutowych transakcji pochodnych, opłat lub innych tego typu płatności, ani też nie podlega zrzeczeniu się lub odroczeniu;

- 5) instrumentu wsparcia płynności nie można uruchomić, po tym jak wszystkie instrumenty wsparcia jakości kredytowej, korzystne dla danego instrumentu wsparcia płynności, zostały zrealizowane;
- 6) postanowienia umowne dotyczące zapewnienia finansowania zawierają klauzulę umowną, z której wynika:
  - a) automatyczne obniżenie kwoty, która może być wykorzystana, o wysokość kwoty ekspozycji, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania, w rozumieniu przepisów załącznika nr 6 do rozporządzenia, lub
  - b) zaprzestanie korzystania z instrumentu wsparcia płynności, gdy pula ekspozycji sekurytyzowanych składa się z instrumentów posiadających ocenę wiarygodności kredytowej, jeśli średnia ocena wiarygodności kredytowej puli spadnie poniżej oceny wiarygodności kredytowej na poziomie inwestycyjnym.

§ 62. Waga ryzyka dla dopuszczalnego instrumentu wsparcia płynności jest równa najwyższej wadze, która byłaby zastosowana przez dom maklerski posiadający ekspozycje sekurytyzowane do którejkolwiek z ekspozycji bazowych objętych sekurytyzacją zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

B. Instrumenty wsparcia płynności dostępne wyłącznie w przypadku zaburzeń funkcjonowania rynku

§ 63. W celu określenia wartości ekspozycji można zastosować współczynnik konwersji kredytowej równy 0 % w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który może zostać uruchomiony wyłącznie w przypadku zaburzeń funkcjonowania rynku. Zaburzenie funkcjonowania rynku oznacza przypadek, gdy więcej niż jedna jednostka specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji w ramach różnych transakcji nie jest w stanie odnowić programu emisji zapadających papierów komercyjnych zabezpieczonych aktywami (program ABCP) i niemożność ta nie jest spowodowana pogorszeniem jakości kredytowej samej jednostki specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji lub pogorszeniem jakości kredytowej sekurytyzowanych ekspozycji, jeżeli instrument taki spełnia warunki określone w § 61.

C. Linie zaliczek gotówkowych

§ 64. W celu określenia wartości ekspozycji można zastosować współczynnik konwersji kredytowej równy 0 % w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który jest bezwarunkowo odwoływalny, pod warunkiem że spełnione są warunki określone w § 61, a spłata wierzytelności z tytułu wykorzystania instrumentu posiada pierwszeństwo w stosunku do wszystkich innych roszczeń do przepływów pieniężnych z tytułu sekurytyzowanych ekspozycji.

Rozdział 6. Dodatkowe wymogi kapitałowe w odniesieniu do sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji

A. Zasady ogólne

§ 65. Oprócz kwot ekspozycji ważonych ryzykiem wynikających z pozycji sekurytyzacyjnych, dom maklerski inicjujący oblicza dodatkowo kwotę ekspozycji ważonych

ryzykiem zgodnie z zasadami określonymi w § 66-80, jeżeli dokonuje sprzedaży ekspozycji odnawialnych w ramach sekurytyzacji zawierającej opcję przedterminowej spłaty.

§ 66. Dom maklerski inicjujący oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do sumy udziałów jednostki inicjującej i udziału inwestorów w danej strukturze sekurytyzacyjnej.

§ 67. W przypadku struktur sekurytyzacyjnych, w ramach których ekspozycje bazowe objęte sekurytyzacją zawierają ekspozycje odnawialne i nieodnawialne, dom maklerski inicjujący stosuje podejście określone w § 68 i 69 jedynie w odniesieniu do tej części puli ekspozycji bazowych, która zawiera ekspozycje odnawialne.

§ 68. 1. Dla celów przepisów § 65-80 przez udział jednostki inicjującej rozumie się wartość ekspozycji tej części nominalnej puli wykorzystanych kwot ekspozycji odnawialnych, sprzedanych w ramach sekurytyzacji, której udział w całej puli wierzytelności sprzedanych w ramach sekurytyzacji określa proporcję przepływów pieniężnych z tytułu spłat kapitału, odsetek oraz innych powiązanych kwot, które nie służą dokonywaniu płatności na rzecz posiadaczy pozycji sekurytyzacyjnych, z zastrzeżeniem że udział jednostki inicjującej nie jest podrzędny w stosunku do udziału inwestorów.

2. Udział inwestorów oznacza wartość ekspozycji pozostałej nominalnej puli wykorzystanych kwot ekspozycji odnawialnych.

§ 69. Ekspozycję domu maklerskiego inicjującego, determinującą jego prawa względem udziału jednostki inicjującej zgodnie z § 68, nie uważa się za pozycję sekurytyzacyjną, lecz za proporcjonalną ekspozycję względem ekspozycji sekurytyzowanych przy założeniu braku sekurytyzacji.

B. Zwolnienia z dodatkowych wymogów kapitałowych związanych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji

§ 70. Z wymogu obliczania dodatkowej kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, o którym mowa w § 65, zwolniony jest dom maklerski inicjujący następujące rodzaje sekurytyzacji:

- 1) sekurytyzację ekspozycji odnawialnych, w przypadku której inwestorzy ponoszą pełne ryzyko związane z przyszłą wysokością wykorzystanej kwoty ekspozycji odnawialnych przez kredytobiorców, co oznacza, że ryzyko ekspozycji bazowych nie przechodzi z powrotem na dom maklerski inicjujący nawet po wystąpieniu zdarzenia uruchamiającego przedterminową spłatę;
- 2) sekurytyzację, w przypadku której opcja przedterminowej spłaty jest uruchamiana jedynie przez zdarzenia niezwiązane z sekurytyzowanymi aktywami lub domem maklerskim inicjującym, takie jak istotne zmiany w przepisach prawnych.

C. Maksymalny dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji

§ 71. W przypadku domu maklerskiego inicjującego, podlegającego wymogom określonym w § 65, suma kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do jego pozycji w udziale inwestorów oraz kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczonych zgodnie z § 65, nie przekracza wyższej z wartości:

- 1) kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczonych w odniesieniu do pozycji domu maklerskiego w udziale inwestorów;

- 2) kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które byłyby obliczone przez dom maklerski posiadający ekspozycje bazowe w odniesieniu do ekspozycji sekurytyzowanych w kwocie równej udziałowi inwestorów, przy założeniu braku sekurytyzacji.

§ 72. Potrącenie zysków netto, jeśli takie występują, z tytułu kapitalizacji przyszłych dochodów z sekurytyzacji, wymagane dla potrzeb rachunku kapitałów własnych, dokonywane jest niezależnie od wyznaczenia maksymalnego dodatkowego wymogu kapitałowego określonego w § 71.

D. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w stosunku do sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji

§ 73. Kwota ekspozycji ważonych ryzykiem obliczona zgodnie z § 65, stanowi iloczyn:

- 1) udziału inwestorów;
- 2) odpowiedniego współczynnika konwersji kredytowej, określonego w § 75-80;
- 3) średniej ważonej wagi ryzyka, która zostałaby zastosowana do ekspozycji sekurytyzowanych, przy założeniu braku sekurytyzacji.

§ 74. Opcję przedterminowej spłaty ekspozycji uważa się za kontrolowaną w przypadku, gdy spełnione są następujące warunki:

- 1) dom maklerski inicjujący posiada plany zapewnienia kapitału i zachowania płynności, zapewniające domowi maklerskiemu inicjującemu wystarczający kapitał i płynność w przypadku przedterminowej spłaty;
- 2) przez cały okres transakcji obowiązuje podział spłat odsetek, kapitału, wydatków, strat i odzyskanych ekspozycji pomiędzy udziałem domu maklerskiego inicjującego a udziałem inwestorów, proporcjonalnie do salda niespłaconych ekspozycji, wyznaczanego przynajmniej raz w miesiącu;
- 3) za okres spłaty uważa się czas wystarczający do uregulowania lub uznania za zobowiązanie niewykonalne 90 % całkowitej wartości ekspozycji, łącznie udział domu maklerskiego inicjującego i inwestorów, z początku procesu przedterminowej spłaty;
- 4) tempo spłaty nie jest szybsze niż w przypadku spłaty liniowej w okresie, o którym mowa w pkt 3.

§ 75. W przypadku sekurytyzacji z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji detalicznych, które są niezatwierdzone i bezwarunkowo odwołalne bez konieczności wcześniejszego uprzedzenia, a przedterminową spłatę uruchamia spadek poziomu marży nadwyżkowej do określonego poziomu, dom maklerski porównuje średni poziom marży nadwyżkowej z trzech ostatnich miesięcy z poziomami obowiązkowej blokady marży nadwyżkowej.

§ 76. W przypadku gdy sekurytyzacja nie wymaga blokady marży nadwyżkowej, przyjmuje się, że poziom blokady marży nadwyżkowej jest o 4,5 punktu procentowego wyższy niż poziom marży nadwyżkowej, przy którym uruchamia się proces przedterminowej spłaty.

§ 77. Odpowiedni współczynnik konwersji kredytowej określa się zgodnie z poziomem faktycznej średniej marży nadwyżkowej z trzech ostatnich miesięcy, zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3. Współczynniki konwersji kredytowej

	Sekurytyzacja z kontrolowaną opcją spłaty przedterminowej	Sekurytyzacja z niekontrolowaną opcją spłaty przedterminowej
Srednia marża nadwyżkowa z trzech miesięcy	Współczynnik konwersji kredytowej	Współczynnik konwersji kredytowej
Powyżej poziomu A	0 %	0 %
Poziom A	1 %	5 %
Poziom B	2 %	15 %
Poziom C	10 %	50 %
Poziom D	20 %	100 %
Poziom E	40 %	100 %

§ 78. W tabeli 3 poziom A oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 133,33 % poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższy od 100 % tego poziomu; poziom B oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 100 % poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższy od 75 % tego poziomu; poziom C oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 75 % poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższy od 50 % tego poziomu; poziom D oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 50 % poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższy od 25 % tego poziomu; poziom E oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 25 % poziomu blokady marży nadwyżkowej.

§ 79. W innych, niż wymienione w § 73-78, przypadkach sekurytyzacji z opcją kontrolowanej spłaty przedterminowej ekspozycji odnawialnych stosuje się współczynnik konwersji kredytowej równy 90 %.

§ 80. W innych, niż wymienione w § 73-78, przypadkach sekurytyzacji z opcją niekontrolowanej spłaty przedterminowej ekspozycji odnawialnych stosuje się współczynnik konwersji kredytowej równy 100 %.

Rozdział 7. Uznanie ograniczenia ryzyka kredytowego względem pozycji sekurytyzacyjnych

§ 81. W przypadku uzyskania ochrony kredytowej pozycji sekurytyzacyjnych obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem może ulec zmianie zgodnie z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia.

Rozdział 8. Zmniejszenie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

§ 82. W przypadku pozycji sekurytyzacyjnych, którym przypisuje się wagę ryzyka 1250 %, dom maklerski może zastosować podejście alternatywne w stosunku do uwzględniania pozycji w rachunku aktywów ważonych ryzykiem i pomniejszyć kapitały nadzorowane o wartość takich ekspozycji. W tym celu, przy obliczaniu wartości ekspozycji

można uwzględnić dopuszczalną ochronę kredytową rzeczywistą, w sposób zgodny z przepisami, o których mowa w § 81.

§ 83. W przypadku gdy dom maklerski korzysta z opcji wskazanej w § 82, kwotę 12,5 razy większą od kwoty potrąconej zgodnie z tym przepisem odejmuje się dla celów § 53 od kwoty określonej w § 53 jako maksymalną kwotę ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczonej przez dom maklerski inicjujący lub instytucję sponsorującą.

Dział III. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem według metody wewnętrznych ratingów

Rozdział 1. Hierarchia metod

A. Zasady ogólne

§ 84. Kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się zgodnie z przepisami § 85-123.

§ 85. Do obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji z oceną wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI lub dla pozycji, wobec której można zastosować implikowaną ocenę wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI, stosuje się metodę zewnętrznych ratingów, określoną w § 94-99.

§ 86. W odniesieniu do pozycji, dla których nie została nadana ocena wiarygodności kredytowej, stosuje się metodę formuły nadzorczej, określoną w § 100-102, z wyjątkiem sytuacji, gdy zezwala się na zastosowanie metody wewnętrznych oszacowań, określonej w § 90-92.

§ 87. Dom maklerski, niebędący domem maklerskim inicjującym lub instytucją sponsorującą, może stosować metodę formuły nadzorczej jedynie za zgodą o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 6 ustawy.

§ 88. W przypadku gdy dom maklerski inicjujący lub instytucja sponsorująca nie jest w stanie obliczyć wartości Kirb, a nie uzyskano zgody na zastosowanie metody wewnętrznych oszacowań dla pozycji objętych programem ABCP, a także w przypadku innych domów maklerskich, które nie uzyskały zgody na zastosowanie metody formuły nadzorczej lub, dla pozycji objętych programem ABCP, metody wewnętrznych oszacowań, pozycjom sekurytyzacyjnym bez oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI, które nie podlegają implikowanej ocenie wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI, przypisuje się wagę ryzyka równą 1250 %.

B. Zastosowanie implikowanej oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI

§ 89. Dom maklerski przyznaje pozycji sekurytyzacyjnej nieposiadającej oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI implikowaną ocenę wiarygodności kredytowej równoważną ocenie wiarygodności kredytowej nadanej przez uznaną ECAI tych pozycji posiadających ocenę wiarygodności kredytowej (pozycji odniesienia), które są pozycjami najbardziej uprzywilejowanymi, ale pod każdym względem

podporządkowanymi w stosunku do rozpatrywanej pozycji nieposiadającej oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI, jeśli zostały spełnione następujące minimalne wymogi operacyjne:

- 1) pozycje odniesienia są pod każdym względem podporządkowane w stosunku do rozpatrywanej pozycji sekurytyzacyjnej nieposiadającej oceny;
- 2) M pozycji odniesienia jest taki sam lub dłuższy od M rozpatrywanej pozycji nieposiadającej oceny wiarygodności kredytowej;
- 3) implikowana ocena wiarygodności kredytowej jest na bieżąco aktualizowana i odzwierciedla wszelkie zmiany w ocenie wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI pozycji odniesienia.

C. Metoda wewnętrznych oszacowań dla pozycji w programach ABCP

§ 90. Dom maklerski, za zgodą, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 7 ustawy, może przyznać pozycji nieposiadającej oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI w programie emisji komercyjnych papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (program ABCP), ocenę wynikową określoną w § 92, jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) papiery wartościowe wyemitowane w ramach programu posiadają ocenę wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI;
- 2) dom maklerski przedstawił Komisji informację, potwierdzającą, że jego wewnętrzny rating danej pozycji opiera się na publicznie dostępnej metodologii oceny stosowanej przez jedną lub więcej uznanych ECAI w zakresie ocen wiarygodności kredytowej papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami typu podlegającego sekurytyzacji w danej transakcji;
- 3) do ECAI, których metodologia została wykorzystana zgodnie z wymogami określonymi w pkt 2, zalicza się również te ECAI, które przyznały ocenę wiarygodności kredytowej papierom komercyjnym wyemitowanym w ramach programu ABCP, przy czym elementy ilościowe, takie jak dobór czynników skrajnych, stosowane w przyporządkowaniu pozycji do określonego stopnia jakości kredytowej, są ustalone przynajmniej na tyle konserwatywnie, jak te stosowane w metodologii oceny wiarygodności kredytowej ECAI;
- 4) tworząc metody wewnętrznych oszacowań, dom maklerski bierze pod uwagę upublicznione metodologie przyznawania ocen wiarygodności kredytowej tych uznanych ECAI, które dokonują oceny wiarygodności kredytowej papierów komercyjnych wyemitowanych w ramach programu ABCP, przy czym dom maklerski dokumentuje spełnienie tego wymogu i regularnie aktualizuje istniejącą dokumentację, zgodnie z pkt. 7-8;
- 5) metoda wewnętrznych oszacowań domu maklerskiego zawiera klasy ocen jakości kredytowej, które korespondują z klasami ocen wiarygodności kredytowej uznanych ECAI, przy czym odwzorowanie klas musi być udokumentowane;
- 6) metoda wewnętrznych oszacowań jest stosowana w wewnętrznym procesie zarządzania ryzykiem domu maklerskiego, włączając w to proces decyzyjny oraz informację zarządczą i proces alokacji kapitału;
- 7) wewnętrzni lub zewnętrzni audytorzy, ECAI, komórki lub osoby realizujące zadania w zakresie zarządzania ryzykiem domu maklerskiego dokonują regularnych przeglądów procesów związanych ze stosowaniem metod wewnętrznych oszacowań oraz oceny jakości wewnętrznych oszacowań jakości kredytowej ekspozycji domu maklerskiego w ramach programu ABCP;

- 8) jeśli komórki lub osoby realizujące zadania w zakresie kontroli wewnętrznej lub zarządzania ryzykiem domu maklerskiego dokonują przeglądu, o którym mowa w pkt 7, wówczas te komórki i osoby muszą być niezależne od działalności programu ABCP, jak również od obszaru relacji z klientami;
- 9) dom maklerski monitoruje trafność swoich wewnętrznych ratingów w czasie, aby ocenić skuteczność metod wewnętrznych oszacowań oraz dokonuje niezbędnych korekt stosowanej metodologii, jeśli zachowanie ekspozycji regularnie odbiega od zachowania implikowanego przez wewnętrzne oceny;
- 10) program ABCP zawiera zasady gwarantowania emisji w formie wytycznych kredytowych i inwestycyjnych;
- 11) decydując o zakupie aktywów, administrator programu ABCP:
  - a) bierze pod uwagę rodzaj nabywanych aktywów, rodzaj oraz wartość ekspozycji wynikających z tytułu zapewnienia instrumentów wsparcia płynności i wsparcia jakości kredytowej, rozkład strat oraz prawny i ekonomiczny rozdział pomiędzy przekazywanymi aktywami a podmiotem sprzedającym aktywa,
  - b) przeprowadza analizę kredytową profilu ryzyka sprzedawcy aktywów, która zawiera analizę przeszłych oraz oczekiwanych wyników finansowych, bieżącej pozycji na rynku, oczekiwanej konkurencyjności, dźwigni finansowej, przepływów środków pieniężnych oraz wskaźnika pokrycia odsetek zyskiem i oceny stopnia jakości kredytowej jego długu,
  - c) dokonuje przeglądu zasad gwarantowania emisji stosowanych przez sprzedawcę aktywów, jego możliwości obsługi płatności oraz procesów windykacji należności;
- 12) zasady gwarantowania emisji w ramach programu ABCP ustanawiają minimalne kryteria dopuszczalności aktywów, które w szczególności:
  - a) wykluczają zakup aktywów, które są znacząco przeterminowane lub zagrożone niewykonaniem zobowiązania,
  - b) ograniczają nadmierną koncentrację ekspozycji wobec pojedynczych dłużników lub w poszczególnych obszarach geograficznych,
  - c) ograniczają termin spłaty nabywanych aktywów;
- 13) program ABCP zawiera zasady i procesy windykacji należności, które uwzględniają potencjał operacyjny i jakość kredytową podmiotu obsługującego płatności, oraz zmniejsza ryzyko związane ze sprzedawcą lub podmiotem obsługującym płatności za pomocą różnych metod, w szczególności stosowaniu klauzul umownych uwzględniających bieżący stopień jakości kredytowej sprzedawcy lub podmiotu obsługującego, mających zapobiegać przemieszaniu aktywów;
- 14) oszacowanie łącznych strat w puli aktywów, której zakup rozważany jest w ramach programu ABCP, musi uwzględniać wszystkie źródła potencjalnego ryzyka, takie jak ryzyko kredytowe i ryzyko rozmycia, przy czym:
  - a) jeśli wsparcie jakości kredytowej oferowane przez sprzedawcę jest ustalane jedynie w oparciu o straty związane z ryzykiem kredytowym, ustanawia się oddzielną rezerwę w związku z ryzykiem rozmycia, jeśli ryzyko to jest istotne w kontekście danej puli ekspozycji,
  - b) przy określaniu wymaganej wielkości wsparcia jakości kredytowej, w ramach tego programu, dokonuje się przeglądu informacji z kilku minionych lat, w tym informacji na temat poniesionych strat kredytowych, zaległości w płatnościach kredytowych i przypadków rozmycia ekspozycji oraz wskaźnika obrotu należności;
- 15) przy zakupie ekspozycji program ABCP wykorzystuje narzędzia strukturalne, na przykład automatyczne mechanizmy wygaszające, w celu zmniejszenia potencjalnego negatywnego wpływu pogorszenia się jakości kredytowej portfela bazowego.

§ 91. Komisja może wydać zgodę, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 8 ustawy, na stosowanie przez dom maklerski metody wewnętrznych oszacowań, wykorzystującej metodologię ECAI, która nie jest publicznie dostępna, jeżeli jest to uzasadnione szczególnym charakterem sekurytyzacji, w szczególności jej wyjątkową strukturą.

§ 92. Dom maklerski zalicza pozycję nieposiadającą oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI do jednej z klas jakości kredytowej opisanych w § 90 pkt 5, przy czym:

- 1) pozycji przypisuje się wynikową ocenę wiarygodności kredytowej odpowiadającą ocenie wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI zgodnej z daną klasą jakości kredytowej;
- 2) w przypadku gdy ocena wynikowa w chwili rozpoczęcia sekurytyzacji jest na poziomie inwestycyjnej wiarygodności kredytowej lub wyższym, uznaje się ją za tożsamą z oceną wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI dla potrzeb obliczania kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem.

Rozdział 2. Maksymalna kwota ekspozycji ważonych ryzykiem

§ 93. W przypadku domu maklerskiego inicjującego, instytucji sponsorującej lub innych domów maklerskich, które mogą obliczyć wartość Kirb, kwota ekspozycji ważonych ryzykiem obliczana w odniesieniu do ich pozycji sekurytyzacyjnych może być ograniczona do kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka rozmycia równego sumie:

- 1) 8 % kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, która byłaby wyliczona dla ekspozycji sekurytyzowanych przy założeniu ujęcia ich w bilansie domu maklerskiego i braku sekurytyzacji;
- 2) wartości EL w odniesieniu do tych ekspozycji.

Rozdział 3. Metoda zewnętrznych ratingów

§ 94. Według metody zewnętrznych ratingów kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej posiadającej ocenę wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI oblicza się przy zastosowaniu do wartości ekspozycji wagi ryzyka związanej ze stopniem jakości kredytowej przypisanym określonej ocenie wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI w uchwale Komisji, o której mowa w art. 105b ust. 7 ustawy – (tabele 4 i 5), pomnożonej przez współczynnik 1,06.

Tabela 4. Pozycje inne niż posiadające krótkoterminowe oceny wiarygodności kredytowej opracowane przez uznaną ECAI

Stopień jakości kredytowej (SJK)	Waga ryzyka		
	A	B	C
SJK 1	7 %	12 %	20 %
SJK 2	8 %	15 %	25 %
SJK 3	10 %	18 %	35 %
SJK 4	12 %	20 %	35 %
SJK 5	20 %	35 %	35 %
SJK 6	35 %	50 %	50 %
SJK 7	60 %	75 %	75 %
SJK 8	100 %	100 %	100 %

SJK 9	250 %	250 %	250 %
SJK 10	425 %	425 %	425 %
SJK 11	650 %	650 %	650 %
SJK poniżej 11	1250 %	1250 %	1250 %

Tabela 5. Pozycje posiadające krótkoterminowe oceny wiarygodności kredytowej opracowane przez uznaną ECAI.

Stopień jakości kredytowej (SJK)	Waga ryzyka		
	A	B	C
SJK 1	7 %	12 %	20 %
SJK 2	12 %	20 %	35 %
SJK 3	60 %	75 %	75 %
Pozostałe oceny wiarygodności kredytowej	1250 %	1250 %	1250 %

§ 95. Wagi ryzyka określone w kolumnie A tabel 4 i 5 stosuje się, z zastrzeżeniem przepisów § 96-97, w przypadku gdy pozycja znajduje się w najbardziej uprzywilejowanej transzy sekurytyzacji. Przy określaniu, czy dana transza jest najbardziej uprzywilejowana do wyżej wymienionych celów, nie wymaga się uwzględniania kwot należnych z tytułu walutowych transakcji pochodnych, transakcji pochodnych opartych na stopie procentowej, należnych opłat lub innych podobnych płatności.

§ 96. Wagę ryzyka w wysokości 6 % można zastosować dla pozycji, która jest najbardziej uprzywilejowaną transzą sekurytyzacji, jeżeli transza ta jest uprzywilejowana pod każdym względem w odniesieniu do innej transzy, która z kolei otrzymałaby wagę ryzyka 7 % zgodnie z § 94, pod warunkiem że:

- 1) Komisja wyda domowi maklerskiemu zgodę, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt. 9 ustawy na zastosowanie wagi ryzyka 6 %, jeżeli takie podejście jest uzasadnione w związku ze zdolnością absorpcji strat przez transze podporządkowane;
- 2) pozycja posiada ocenę wiarygodności kredytowej opracowaną przez uznaną ECAI zgodną z pierwszym stopniem jakości kredytowej w tabeli 4 lub 5 lub, jeśli pozycja nie posiada oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI, spełnione są wymagania zawarte w § 89 pkt 1-3, przy czym pozycja odniesienia oznacza pozycję w transzy podporządkowanej, która otrzymałaby wagę ryzyka 7 % zgodnie z § 94.

§ 97. 1. Wagi ryzyka określone w kolumnie C w tabeli 4 i 5 stosuje się w przypadku, gdy pozycja sekurytyzacyjna znajduje się w strukturze sekurytyzacyjnej z efektywną liczbą ekspozycji sekurytyzowanych mniejszą niż sześć, przy czym, przy obliczaniu efektywnej liczby ekspozycji sekurytyzowanych ekspozycje wielokrotne wobec jednego dłużnika należy traktować jako pojedynczą ekspozycję.

2. Efektywną liczbę ekspozycji oblicza się według wzoru:

$$N = \frac{(\sum_i EAD_i)^2}{\sum_i EAD_i^2},$$

gdzie:

EAD_i - stanowi sumę wartości wszystkich ekspozycji wobec i -tego dłużnika, przy czym i oznacza numer kolejnego dłużnika.

3. W przypadku sekurytyzacji ekspozycji już objętych sekurytyzacją (resekurytyzacja), dom maklerski uwzględnia liczbę ekspozycji w resekurytyzowanej puli, a nie liczbę ekspozycji bazowych w puli pierwotnej.

4. Jeśli dom maklerski posiada informację o udziale w portfelu największej ekspozycji - C_1 , może przyjąć N równe $1/C_1$.

§ 98. Wagi ryzyka w kolumnie B tabel 4 i 5 stosuje się do wszystkich innych pozycji sekurytyzacyjnych.

§ 99. Ograniczenie ryzyka kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych może być uznane zgodnie z § 109-111.

Rozdział 4. Metoda formuły nadzorczej

§ 100. Z zastrzeżeniem przepisów § 106-108, waga ryzyka dla pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z metodą formuły nadzorczej stanowi większą z następujących wartości: 7 % lub waga ryzyka, którą należy zastosować zgodnie z § 101.

§ 101. 1. Z zastrzeżeniem przepisów § 106-108, waga ryzyka ekspozycji równa się:

$$12,5 \times (S[L+T] - S[L]) / T,$$

gdzie:

$$S[x] = \begin{cases} x & \text{jesli } x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d * Kirbr / \omega)(1 - e^{\omega(Kirbr-x)/Kirbr}) & \text{jesli } Kirbr < x \end{cases}$$

gdzie:

$$h = (1 - Kirbr / ELGD)^N,$$

$$c = Kirbr / (1 - h),$$

$$v = \frac{(ELGD - Kirbr)Kirbr + 0,25(1 - ELGD)Kirbr}{N},$$

$$f = \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2 \right) + \frac{(1 - Kirbr)Kirbr - v}{(1 - h)\tau},$$

$$g = \frac{(1 - c)c}{f} - 1,$$

$$a = g * c,$$

$$b = g * (1 - c),$$

$$d = 1 - (1 - h) * (1 - \text{Beta}[Kirbr; a, b]),$$

$$K[x] = (1 - h) * ((1 - \text{Beta}[x; a, b])x + \text{Beta}[x; a + 1, b]c),$$

$$\tau = 1000,$$

$$\omega = 20,$$

$\text{Beta}[x, a, b]$ - oznacza wartość dystrybuanty rozkładu Beta z parametrami a i b w punkcie x ,

T (grubość transzy, w której znajduje się dana pozycja sekurytyzacyjna) - wyznacza się jako stosunek wartości nominalnej transzy do sumy wartości ekspozycji wyznaczonych dla poszczególnych sekurytyzowanych ekspozycji. Dla celów

obliczenia T wartość ekspozycji z tytułu instrumentu pochodnego określonego w § 2 ust. 1 pkt 2 załącznika nr 9 do rozporządzenia, jeżeli jej bieżący koszt zastąpienia nie jest dodatni, równa się przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej obliczonej zgodnie z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia,

Kirbr - oblicza się jako iloraz wartości Kirb do sumy wartości ekspozycji wyznaczonych dla poszczególnych sekurytyzowanych ekspozycji. Kirbr wyraża się w formie ułamka dziesiętnego (na przykład Kirb równy 15 % puli wyraża się jako Kirbr równy 0,15),

L (poziom wsparcia jakości kredytowej) - wyznacza się jako iloraz wartości nominalnej wszystkich transz podporządkowanych wobec transzy, w której znajduje się dana pozycja, do sumy wartości ekspozycji wyznaczonych dla poszczególnych sekurytyzowanych ekspozycji. W pomiarze L nie uwzględnia się skapitalizowanych przyszłych dochodów. Przy obliczaniu poziomu wsparcia jakości kredytowej, ekspozycji wobec kontrahentów z tytułu transakcji pochodnych określonych w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia, stanowiących transze mniej uprzywilejowane w stosunku do transzy rozpatrywanej, można przyjąć według bieżącego kosztu zastąpienia, bez uwzględnienia wartości przyszłych potencjalnych ekspozycji kredytowych,

N - oznacza efektywną liczbę ekspozycji obliczoną zgodnie z § 97,

ELGD - średnią stratę z tytułu niewykonania zobowiązań ważoną ekspozycją, oblicza się według wzoru:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i \times EAD_i}{\sum_i EAD_i},$$

gdzie:

LGD_i - oznacza średnią wartość LGD związaną z wszystkimi ekspozycjami względem i-tego dłużnika (gdzie i oznacza numer kolejny dłużnika), a wartość LGD określa się zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów dla obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia. W przypadku resekurytyzacji do pozycji sekurytyzowanych stosuje się wartość LGD równą 100 %. Jeżeli ryzyko niewykonania zobowiązań i ryzyko rozmycia dotyczące nabytych wierzytelności są traktowane w ramach sekurytyzacji w sposób zbiorczy, na przykład dostępna jest pojedyncza rezerwa albo zabezpieczenie nadwyżkowe w celu pokrycia strat z obu źródeł, LGD_i odpowiada średniej ważonej wartości LGD dla ryzyka kredytowego i 75 % LGD dla ryzyka rozmycia. W tym przypadku wagi stanowią odpowiednio wymogi kapitałowe wyliczone odrębnie dla ryzyka kredytowego i dla ryzyka rozmycia.

2. Jeśli wartość ekspozycji największej ekspozycji sekurytyzowanej - C_1 , nie przekracza 3 % sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych, wówczas do celów metody formuły nadzorczej dom maklerski może przyjąć, że wartość LGD równa się 50 %, a wówczas:

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_1}{m - 1} \right) \max\{1 - m C_1, 0\} \right)^{-1}$$

albo

$$N = 1 / C_1,$$

gdzie:

C_m - oblicza się jako stosunek sumy wartości „m” największych ekspozycji do sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych. Wartość „m” może zostać określona przez

dom maklerski. W przypadku sekurytyzacji obejmującej ekspozycje detaliczne dom maklerski może stosować $h = 0$ oraz $v = 0$ w ramach metody formuły nadzorczej.

§ 102. Ograniczenie ryzyka kredytowego pozycji objętych sekurytyzacją może być uznane zgodnie z § 109 i 110 oraz § 112-116.

Rozdział 5. Instrumenty wsparcia płynności

A. Zasady ogólne

§ 103. Do celów określenia wartości ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnej w formie określonych rodzajów instrumentów wsparcia płynności, nieposiadającej oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI, stosuje się przepisy § 104-108.

B. Instrumenty wsparcia płynności dostępne wyłącznie w przypadku zaburzeń funkcjonowania rynku

§ 104. W odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który może być wykorzystany jedynie w przypadku zaburzenia funkcjonowania rynku oraz który spełnia warunki określone w § 61, dla dopuszczalnego instrumentu wsparcia płynności stosuje się CCF równy 20 %.

C. Linie zaliczek gotówkowych

§ 105. W odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który spełnia warunki określone w § 64, stosuje się CCF równy 0 %.

D. Szczególne sposoby postępowania, gdy nie można obliczyć wartości „Kirb”

§ 106. W przypadku gdy obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla sekurytyzowanych ekspozycji, tak jakby nie były one objęte sekurytyzacją, jest utrudnione, dom maklerski może po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 10 ustawy, przejściowo stosować niższą metodę obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej bez oceny wiarygodności kredytowej opracowanej przez uznaną ECAI w postaci instrumentu wsparcia płynności, który spełnia warunki dopuszczalnego instrumentu wsparcia płynności zawarte w § 61 lub spełnia warunki zawarte w § 104.

§ 107. W odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej w postaci instrumentu wsparcia płynności można zastosować najwyższą wagę ryzyka, jaka byłaby zastosowana w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, w odniesieniu do którejkolwiek z sekurytyzowanych ekspozycji, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji.

§ 108. Aby określić wartość ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnej w postaci instrumentu wsparcia płynności, do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności stosuje się następujące wartości CCF:

- 1) 20 % - jeśli instrument wsparcia płynności spełnia warunki określone w § 104;
- 2) 50 % - jeśli pierwotny M instrumentu wsparcia płynności wynosi jeden rok lub krócej;

- 3) 100 % - w przypadkach niewymienionych w pkt 1 i 2.

Rozdział 6. Uznanie ograniczenia ryzyka kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych

A. Ochrona kredytowa rzeczywista

§ 109. Za dopuszczalną ochronę kredytową rzeczywistą uznaje się jedynie ochronę dopuszczoną przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, w zakresie i na zasadach określonych w załącznikach nr 6 do rozporządzenia i nr 7 do rozporządzenia, przy czym minimalne kryteria określone w tych załącznikach muszą być spełnione.

B. Ochrona kredytowa nierzeczywista

§ 110. Ochronę kredytową nierzeczywistą oraz uznawanych dostawców ochrony kredytowej nierzeczywistej uznaje się w zakresie i na zasadach określonych w załączniku nr 7 do rozporządzenia, przy czym minimalne kryteria określone w tych załącznikach muszą być spełnione.

C. Obliczanie wymogów kapitałowych dla pozycji sekurytyzacyjnych objętych instrumentami ograniczania ryzyka kredytowego

I. Metoda zewnętrznych ratingów

§ 111. W przypadku gdy kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się z zastosowaniem metody zewnętrznych ratingów, wartość ekspozycji lub kwota ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej, względem której uzyskano ochronę kredytową, mogą zostać zmienione zgodnie z przepisami załącznika nr 7 do rozporządzenia w zakresie, w jakim te przepisy stosują się przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z obliczaniem wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową.

II. Metoda formuły nadzorczej – pełna ochrona

§ 112. W przypadku gdy kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się przy zastosowaniu metody formuły nadzorczej, dom maklerski oblicza efektywną wagę ryzyka danej pozycji sekurytyzacyjnej, dzieląc kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla danej pozycji przez wartość ekspozycji wyznaczoną dla danej pozycji sekurytyzacyjnej i mnożąc wynik przez 100.

§ 113. W przypadku ochrony kredytowej rzeczywistej, kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się jako iloczyn efektywnej wagi ryzyka określonej w § 112 oraz wartości ekspozycji dla danej pozycji skorygowanej o ochronę kredytową rzeczywistą. Wartość ekspozycji dla danej pozycji skorygowaną o ochronę kredytową rzeczywistą oznacza wartość E^* , obliczoną zgodnie z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z obliczaniem wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, przyjmując, że E równe jest wartości ekspozycji wyznaczonej dla danej pozycji sekurytyzacyjnej.

§ 114. W przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się jako iloczyn GA, to jest kwoty ochrony skorygowanej o wszelkie przypadki niedopasowania walutowego oraz niedopasowania terminów zapadalności, obliczonej zgodnie z przepisami załącznika nr 7 do rozporządzenia, oraz efektywnej wagi ryzyka dostawcy ochrony, a następnie dodaje się otrzymaną wartość do kwoty odpowiadającej iloczynowi wielkości pozycji sekurytyzacyjnej pomniejszonej o GA oraz efektywnej wagi ryzyka określonej zgodnie z § 112.

III. Metoda formuły nadzorczej – częściowa ochrona

§ 115. Jeśli ograniczenie ryzyka kredytowego obejmuje „pierwszą stratę” lub straty ustalane na zasadzie proporcjonalnej przypadające na pozycję sekurytyzacyjną, dom maklerski może zastosować przepisy § 112-114.

§ 116. 1. W przypadkach innych, niż wymienione w § 115, dom maklerski traktuje pozycję sekurytyzacyjną jako dwie lub więcej pozycji, których część niezabezpieczoną uznaje się za pozycję o niższej jakości kredytowej. Do obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla tej pozycji stosuje się przepisy § 100-102, z zastrzeżeniem że „T” koryguje się do wartości e^* , w przypadku ochrony rzeczywistej, oraz do T - g, w przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej, gdzie:

- 1) e^* - oznacza stosunek E^* do całkowitej kwoty nominalnej puli bazowej;
- 2) E^* - oznacza skorygowaną wielkość pozycji sekurytyzacyjnej, obliczoną zgodnie z przepisami załącznika nr 7 do rozporządzenia w zakresie, w jakim te przepisy stosuje się do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, przyjmując, że E równe jest wartości ekspozycji wyznaczonej dla danej pozycji sekurytyzacyjnej;
- 3) g - oznacza stosunek wartości nominalnej zabezpieczenia ryzyka kredytowego skorygowanego o wszelkie przypadki niedopasowania walutowego oraz niedopasowania terminów zapadalności zgodnie z przepisami załącznika nr 7 do rozporządzenia do sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych.

2. W przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej do części pozycji nieobjętej skorygowaną wartością „T” stosuje się wagę ryzyka dostawcy ochrony.

Rozdział 7. Dodatkowe wymogi kapitałowe dotyczące sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji

§ 117. Jeżeli dom maklerski inicjujący dokonuje sprzedaży ekspozycji odnawialnych w ramach sekurytyzacji z opcją przedterminowej spłaty, obok kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczanych w odniesieniu do posiadanych przez dom maklerski pozycji sekurytyzacyjnych, wymaga się od domu maklerskiego obliczenia kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 65-80.

§ 118. Do celów § 117, zamiast § 68 i 69, stosuje się następujące zasady:

- 1) udział domu maklerskiego inicjującego jest równy sumie:
  - a) wartości ekspozycji tej części nominalnej puli wykorzystanych kwot ekspozycji odnawialnych, sprzedanych w ramach sekurytyzacji, której udział w całej puli ekspozycji sprzedanych w ramach sekurytyzacji definiuje proporcję przepływów pieniężnych z tytułu kwoty głównej, odsetek oraz innych powiązanych kwot, które nie

są dostępne w celu dokonania płatności na rzecz posiadaczy pozycji sekurytyzacyjnych, oraz

- b) wartości ekspozycji tej części puli niewykorzystanych kwot linii kredytowych lub ekspozycji odnawialnych, których kwoty wykorzystane zostały odsprzedane do programu sekurytyzacyjnego, przy czym procentowy udział tej części w odniesieniu do całkowitej wartości niewykorzystanych kwot linii kredytowych jest taki sam, jak udział procentowy wartości ekspozycji określonej w lit. a w stosunku do wartości ekspozycji z tytułu puli wykorzystanych kwot odsprzedanych do programu sekurytyzacyjnego;
- 2) aby zaklasyfikować udział jako udział domu maklerskiego inicjującego, udział ten nie może być podporządkowany w stosunku do udziału inwestorów;
- 3) udział inwestorów oznacza wartość ekspozycji z tytułu nominalnej części puli wykorzystanych kwot ekspozycji odnawialnych, niewchodzącej w zakres, o którym mowa w pkt 1 lit. a, powiększoną o wartość ekspozycji z tytułu tej części puli niewykorzystanych kwot linii kredytowych, których kwoty wykorzystane zostały odsprzedane do programu sekurytyzacyjnego, a która to część nie wchodzi w zakres pkt 1 lit. b;
- 4) ekspozycji domu maklerskiego inicjującego, z której wynikają jego prawa względem części udziału domu maklerskiego inicjującego opisanej w pkt 1 lit. a, nie uważa się za pozycję sekurytyzacyjną, lecz za proporcjonalną ekspozycję względem sekurytyzowanych kwot wykorzystanych ekspozycji odnawialnych przy założeniu braku sekurytyzacji, w wysokości określonej w pkt 1 lit. a;
- 5) ponadto dom maklerski inicjujący posiada kwotę ekspozycji proporcjonalną do niewykorzystanych kwot linii kredytowych, których wykorzystane kwoty zostały odsprzedane w ramach sekurytyzacji, w wysokości określonej na podstawie pkt 1 lit. b.

Rozdział 8. Obniżenie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

§ 119. Kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej, w odniesieniu do której stosuje się wagę ryzyka równą 1250 %, można obniżyć o 12,5-krotność kwoty wszelkich dokonanych przez dom maklerski aktualizacji wartości sekurytyzowanych ekspozycji. W zakresie, w jakim uwzględnia się korekty wartości do tego celu, nie uwzględnia się ich do celów obliczeń wskazanych w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

§ 120. Kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej można obniżyć o 12,5-krotność kwoty wszelkich dokonanych przez dom maklerski korekt wartości tej pozycji.

§ 121. Dom maklerski może nie uwzględniać w obliczeniach kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnej, której przypisuje się wagę ryzyka 1250 %, jeżeli dokonał pomniejszenia kapitałów nadzorowanych o wartość ekspozycji z tytułu tej pozycji.

§ 122. Do celów określonych w § 121:

- 1) wartość ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych można obliczyć na podstawie kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem, uwzględniając przy tym wszelkie obniżenia dokonane zgodnie z przepisami § 118-120;
- 2) przy obliczaniu wartości ekspozycji można uwzględnić uznaną ochronę kredytową rzeczywistą w sposób spójny z podejściem określonym w § 109-116;
- 3) w przypadku zastosowania metody formuły nadzorczej w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz gdy $L \leq Kirbr$ i $[L+T] > Kirbr$, pozycję można

traktować jak dwie pozycje, przy czym w odniesieniu do pozycji uprzywilejowanej L równa się Kirbr.

§ 123. W przypadku gdy dom maklerski korzysta z możliwości wskazanej w § 121, 12,5-krotność kwoty potrąconej zgodnie z tym przepisem odejmuje się od kwoty określonej w § 93 jako maksymalna kwota ekspozycji ważonych ryzykiem.

Tytuł V. Subpartycypacja

§ 124. 1. Wierzytelności, w przypadku których ryzyko kredytowe domu maklerskiego zostało w całości lub części przeniesione na inny podmiot w drodze umowy o subpartycypację, ujmuje się w rachunku aktywów ważonych ryzykiem zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) w części proporcjonalnej do ustalonego udziału tego podmiotu w stratach, wierzytelności traktuje się jak ekspozycje gwarantowane (poręczone) przez ten podmiot i przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu podmiotowi;
- 2) w części proporcjonalnej do ustalonego udziału domu maklerskiego w stratach, wierzytelności traktuje się jak ekspozycje od pierwotnego dłużnika i przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu dłużnikowi;
- 3) części ekspozycji wyłączonej z proporcjonalnego podziału strat, podporządkowanej względem pozostałej części wierzytelności w zakresie absorpcji strat, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z przepisami § 32-123;
- 4) dom maklerski informuje Komisję o zamiarze przeprowadzenia subpartycypacji oraz przedstawia strukturę transakcji - informacja powinna w szczególności zawierać: dane dotyczące statusu podmiotu uczestniczącego w subpartycypacji, projekt umowy domu maklerskiego z tym podmiotem emisyjnym oraz opis alokacji ryzyka kredytowego.

2. Wierzytelnościom, w przypadku których ryzyko kredytowe innego podmiotu zostało w całości lub części przeniesione na dom maklerski:

- 1) w części objętej proporcjonalnym udziałem w stratach:
  - a) do wysokości ustalonego udziału domu maklerskiego w stratach - przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą pierwotnemu dłużnikowi,
  - b) do wysokości ustalonego udziału tego podmiotu w stratach - przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu podmiotowi;
- 2) w części podporządkowanej względem części, o której mowa w pkt 1, w zakresie absorpcji strat - przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z przepisami § 32-123.

WYZNACZANIE EKWIWALENTU BILANSOWEGO OPERACJI POZABILANSOWYCH W CELU UWZGLĘDNIENIA RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA

Tytuł I. Zasady ogólne

§ 1. 1. Użyte poniżej terminy oznaczają:

- 1) ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) - oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów środków pieniężnych związanych z tą transakcją;
- 2) kontrahent centralny - oznacza podmiot, który pośredniczy pomiędzy kontrahentami umów będących w obrocie na jednym lub większej liczbie rynków finansowych, stając się kupującym dla każdego sprzedawcy i sprzedawcą dla każdego kupującego;
- 3) transakcje z długim terminem rozliczenia - oznaczają transakcje, w których kontrahent zobowiązuje się dostarczyć środki pieniężne, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, towary lub walutę w zamian za środki pieniężne, instrumenty finansowe, papiery wartościowe lub towary w terminie, który jest dłuższy niż zwyczajowo przyjęty na rynku dla danego rodzaju transakcji i wynosi ponad pięć dni roboczych od daty zawarcia transakcji przez dom maklerski;
- 4) transakcje z opcją uzupełnienia zabezpieczenia - oznaczają transakcje, w których dom maklerski udziela pożyczki w związku z nabyciem, sprzedażą, przeniesieniem lub obrotem papierami wartościowymi; transakcje takie nie obejmują pożyczek innego rodzaju, które także posiadają zabezpieczenie w postaci papierów wartościowych;
- 5) pakiet kompensowania - oznacza grupę transakcji z kontrahentem, które objęte są umową ramową, o której mowa w art. 85 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2008 r. Nr 175, poz. 1361) i dla których uznaje się kompensowanie zgodnie z § 74-79 oraz z załącznikiem nr 7 do rozporządzenia; każdą transakcję, która nie podlega umowie ramowej, uznanej zgodnie z § 74-79, należy traktować jako odrębny pakiet kompensowania;
- 6) pozycja ryzyka - oznacza wartość liczbową odpowiadającą ryzyku transakcji, przypisaną tej transakcji zgodnie z metodą standardową, określoną w § 12-33, na podstawie wcześniej ustalonego algorytmu;
- 7) pakiet zabezpieczający - oznacza grupę pozycji ryzyka wynikających z transakcji w ramach pojedynczego pakietu kompensowania, gdzie jedynie saldo takich transakcji ma znaczenie dla określenia wartości ekspozycji zgodnie z metodą standardową, o której mowa w § 12-33;
- 8) umowa o dostarczenie zabezpieczenia - oznacza umowę, na mocy której jeden kontrahent dostarcza drugiemu zabezpieczenie, w przypadku gdy ekspozycja drugiego kontrahenta wobec pierwszego przekracza określony poziom;

- 9) próg zabezpieczenia - oznacza maksymalną kwotę należności z tytułu ekspozycji pozostałą do spłacenia, po przekroczeniu której jedna ze stron uzyskuje prawo żądania dostarczenia zabezpieczenia;
- 10) okres ryzyka w związku z uzupełnieniem zabezpieczenia - oznacza czas, jaki upływa od ostatniej wymiany zabezpieczenia pakietu kompensowania obejmującego transakcje z kontrahentem niewykonującym zobowiązań do chwili wygaśnięcia pozycji danego kontrahenta i ponownego zabezpieczenia związanego z tym ryzyka rynkowego;
- 11) efektywny termin rozliczenia według metody modeli wewnętrznych dla pakietu kompensowania z terminem rozliczenia dłuższym niż jeden rok - oznacza iloraz łącznej kwoty oczekiwanej ekspozycji w okresie trwania transakcji dokonanych ogółem w ramach pakietu kompensowania, zdyskontowanej stopą dochodu wolną od ryzyka, do łącznej kwoty oczekiwanej ekspozycji w okresie jednego roku z tytułu transakcji dokonanych w ramach pakietu kompensowania, zdyskontowanej stopą dochodu wolną od ryzyka; w przypadku prognoz czasowych dla okresu krótszego niż jeden rok, efektywny termin rozliczenia można skorygować, tak by uwzględniał ryzyko prolongowania, zastępując oczekiwaną ekspozycję przez efektywną oczekiwaną ekspozycję;
- 12) kompensowanie międzyproduktowe - oznacza ujęcie transakcji dotyczących różnych kategorii produktów w ramach jednego pakietu kompensowania zgodnie z zasadami dotyczącymi tego typu kompensowania określonymi w niniejszym załączniku;
- 13) bieżąca wartość rynkowa (CMV) - oznacza do celów niniejszego załącznika wartość rynkową netto portfela transakcji z jednym kontrahentem w ramach pakietu kompensowania z uwzględnieniem zarówno dodatnich, jak i ujemnych wartości rynkowych;
- 14) rozkład wartości rynkowych - oznacza przewidywany rozkład prawdopodobieństwa wartości rynkowych netto transakcji dokonanych w ramach pakietu kompensowania na określonej dacie w przyszłości (okres prognozowania) dokonany na podstawie wartości rynkowych zrealizowanych z tytułu takich transakcji do chwili obecnej;
- 15) rozkład ekspozycji - oznacza przewidywany rozkład prawdopodobieństwa wartości rynkowych, w którym przewidywane ujemne wartości rynkowe netto ustala się jako zero;
- 16) rozkład neutralny pod względem ryzyka - oznacza rozkład wartości rynkowych lub ekspozycji w określonym terminie, obliczony na podstawie implikowanych wartości rynkowych, takich jak implikowana zmienność;
- 17) rozkład faktyczny - oznacza rozkład wartości rynkowych lub ekspozycji w określonym terminie przyszłym, obliczony przy użyciu historycznych lub zrealizowanych wartości rynkowych, takich jak zmienność obliczona na podstawie zaobserwowanych w przeszłości zmian cen i stóp procentowych;
- 18) bieżąca ekspozycja - oznacza większą spośród dwóch wartości: zera albo wartości rynkowej transakcji lub portfela transakcji dokonanych z kontrahentem w ramach pakietu kompensowania, która to wartość stanowiłaby stratę z chwilą niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, przy założeniu, że w przypadku jego upadłości wartości takich transakcji nie można odzyskać;
- 19) ekspozycja szczytowa - oznacza wysoki percentyl rozkładu ekspozycji w dowolnym czasie w przyszłości przed terminem zapadalności najdłuższej transakcji z pakietu kompensowania;
- 20) ekspozycja oczekiwana - oznacza średni rozkład ekspozycji w dowolnym czasie w przyszłości przed terminem rozliczenia najdłuższej transakcji w ramach pakietu kompensowania;
- 21) efektywna ekspozycja oczekiwana w określonym terminie, oznaczonym jako konkretna data - oznacza maksymalną oczekiwaną ekspozycję występującą w tym terminie lub w dowolnym wcześniejszym terminie; jako rozwiązanie alternatywne, w odniesieniu do

określonego terminu pojęcie to można zdefiniować jako wyższą z dwóch wartości: oczekiwanej ekspozycji w tym terminie albo efektywnej ekspozycji w dowolnym terminie wcześniejszym;

- 22) oczekiwana ekspozycja dodatnia (EPE) - oznacza średnią ważoną oczekiwanych ekspozycji jako funkcji czasu, gdzie poszczególne wagi odpowiadają proporcji, jaką dana ekspozycja stanowi w stosunku do całego przedziału czasowego; przy obliczaniu minimalnego wymogu kapitałowego średnią wyznacza się na podstawie pierwszego roku lub, jeśli termin rozliczenia wszystkich umów z pakietu kompensowania przypada przed upływem jednego roku, na podstawie okresu odpowiadającego umowie z najdłuższym terminem rozliczenia;
- 23) efektywna EPE - oznacza średnią ważoną efektywnych oczekiwanych ekspozycji jako funkcji czasu wyznaczoną na podstawie pierwszego roku lub, jeśli termin rozliczenia wszystkich umów w ramach pakietu kompensowania przypada przed upływem jednego roku - na podstawie okresu odpowiadającego umowie o najdłuższym terminie rozliczenia, gdzie poszczególne wagi odpowiadają proporcji, jaką dana oczekiwana ekspozycja stanowi w stosunku do przedziału czasowego (obejmującego jeden rok lub okres odpowiadający terminowi rozliczenia umowy o najdłuższym terminie rozliczenia – jeśli termin rozliczenia wszystkich umów przypada przed upływem jednego roku);
- 24) korekta wyceny kredytowej - oznacza korektę wartości portfela operacji z danym kontrahentem do poziomu średniej wartości rynkowej; korekta ta odzwierciedla wartość rynkową ryzyka kredytowego wynikającego z niewykonania warunków umów zawartych z kontrahentem, przy czym może ona uwzględniać wartość rynkową ryzyka kredytowego kontrahenta lub wartość rynkową ryzyka kredytowego zarówno domu maklerskiego, jak i kontrahenta;
- 25) jednostronna korekta wyceny kredytowej - oznacza korektę wyceny kredytowej, która uwzględnia wartość rynkową ryzyka kredytowego kontrahenta z punktu widzenia domu maklerskiego, nie odzwierciedla natomiast wartości rynkowej ryzyka kredytowego domu maklerskiego z punktu widzenia kontrahenta;
- 26) ryzyko prolongowania - oznacza kwotę, o którą obniża się dodatnią ekspozycję oczekiwaną, gdy oczekuje się, że przyszłe transakcje z kontrahentem będą dokonywane w sposób ciągły; przy obliczeniu EPE nie ujmuje się dodatkowej ekspozycji powstałej w wyniku takich przyszłych transakcji;
- 27) ogólne ryzyko korelacji - oznacza ryzyko, które powstaje, gdy prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kontrahentów pozostaje w korelacji dodatniej z ogólnymi czynnikami ryzyka rynkowego;
- 28) szczególne ryzyko korelacji - oznacza ryzyko, które powstaje wówczas, gdy ekspozycja wobec danego kontrahenta pozostaje w korelacji dodatniej z prawdopodobieństwem niewykonania przez niego zobowiązań, spowodowanej charakterem transakcji zawieranych z tym kontrahentem; dom maklerski jest narażony na szczególne ryzyko korelacji, jeżeli oczekuje się, że przyszła wartość ekspozycji wobec konkretnego kontrahenta będzie wysoka, w przypadku gdy prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez takiego kontrahenta jest także wysokie.

2. Użyte w załączniku skróty oznaczają:

- 1) EE – oczekiwaną ekspozycję;
- 2) PFE – potencjalną przyszłą ekspozycję.

Tytuł II. Wybór metody obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych w celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta

§ 2. 1. Dom maklerski, z zastrzeżeniem § 3-8, ustala wartość ekspozycji dla transakcji pochodnych określonych w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia za pomocą jednej z metod określonych w § 10-73, z tym że metoda określona w § 11 nie może być stosowana:

- 1) przez dom maklerski, którego skalę działalności handlowej uznaje się za znaczącą;
- 2) do wyznaczania kwoty ekspozycji dla transakcji pochodnych innych niż wymienione w § 27 pkt 1 i 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

2. Metody wyznaczania kwoty ekspozycji mogą być łączone zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) metody, o których mowa w § 10 i 11, mogą być łączone jedynie w ramach grupy, w której działa dom maklerski;
- 2) dom maklerski niedziałający w ramach grupy, stosuje wyłącznie jedną z metod określonych w § 10-73;
- 3) metody, o których mowa w § 10-33, mogą być łączone przez dom maklerski niedziałający w ramach grupy w przypadkach określonych w § 31.

§ 3. Za zgodą o której mowa w art. 105d ust. 1 pkt 1 ustawy, dom maklerski może stosować metodę modelu wewnętrznego określoną w § 34-73 dla obliczania wartości ekspozycji dla transakcji:

- 1) pochodnych określonych w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia,
- 2) repo,
- 3) pożyczek papierów wartościowych lub towarów,
- 3) z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego,
- 4) z długim terminem rozliczenia.

§ 4. Jeżeli dom maklerski nabywa ochronę kredytową w postaci kredytowego instrumentu pochodnego dla ekspozycji zaliczanej do portfela niehandlowego lub dla ekspozycji wynikającej z ryzyka kredytowego kontrahenta, wymóg kapitałowy z tytułu zabezpieczanych aktywów może być obliczony zgodnie z § 88-96 załącznika nr 7 do rozporządzenia lub po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1 ustawy, zgodnie z § 117 i 118 załącznika nr 6 do rozporządzenia lub § 203 załącznika nr 6 do rozporządzenia, przy czym w takich przypadkach wartość ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta dla wspomnianych wyżej kredytowych instrumentów pochodnych ustala się jako zero.

§ 5. Wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta wynikające ze sprzedaży transakcji zamiany ryzyka kredytowego (*credit default swap*) zaliczanych do portfela niehandlowego, gdzie są one traktowane jako ochrona kredytowa zapewniana przez dom maklerski i podlegają wymogowi kapitałowemu z tytułu ryzyka kredytowego w wysokości pełnej kwoty nominalnej, wynosi zero.

§ 6. Zgodnie z metodami, o których mowa w § 10-73, wartość ekspozycji wobec danego kontrahenta jest równa sumie wartości ekspozycji obliczonych dla każdego pakietu kompensowania zawartego z tym kontrahentem.

§ 7. Jeżeli ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta wobec kontrahenta centralnego są codziennie w pełni zabezpieczone, wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta równą zeru można przypisać ekspozycjom wynikających z:

- 1) transakcji pochodnych, w tym transakcji, w których przedmiotem jest kredytowy instrument pochodny,

- 2) transakcji repo,
  - 3) transakcji z długim terminem rozliczenia,
  - 4) transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia,
  - 5) innych transakcji
- które pozostają nierozliczone i zostały przez kontrahenta centralnego przyjęte.

§ 8. 1. Ekspozycje powstałe w wyniku transakcji z długim terminem rozliczenia można obliczyć przy użyciu jednej z metod, o których mowa w § 10-73, niezależnie od metod wybranych w odniesieniu do pozagiełdowych transakcji pochodnych i pozagiełdowych transakcji repo oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia.

2. Przy obliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu transakcji z długim terminem rozliczenia dom maklerski stosujący metodę wewnętrznych ratingów, o której mowa w załączniku nr 6 do rozporządzenia, może na stałe stosować do takich transakcji wagi ryzyka zgodne z metodą standardową, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia, niezależnie od istotności tych transakcji.

§ 9. 1. Dla stosowania metod, o których mowa w § 10 i 11, dom maklerski może stosować kwotę nominalną transakcji pozabilansowej lub wartość jej ekwiwalentu delta w przypadku opcji, pod warunkiem że stanowi ona właściwy miernik ryzyka wynikającego z tej transakcji.

2. Jeżeli umowa przewiduje zwielokrotnienie przepływów środków pieniężnych, kwota nominalna transakcji podlega odpowiedniej korekcie w celu uwzględnienia efektu tego zwielokrotnienia na profil ryzyka wynikający z transakcji.

Tytuł III. Metody obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych w celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta

Dział I. Metoda wyceny rynkowej

§ 10. 1. Ekwiwalent bilansowy operacji pozabilansowej oblicza się jako sumę kosztu zastąpienia i przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej, przy czym:

- 1) za koszt zastąpienia przyjmuje się:
  - a) wartość rynkową danej transakcji – gdy jest ona dodatnia,
  - b) zero – gdy wyżej wymieniona wartość rynkowa jest ujemna lub równa zero;
- 2) przyszłą potencjalną ekspozycję kredytową, z wyjątkiem jednowalutowych transakcji zamiany zmiennej stopy procentowej na zmienną stopę procentową, w przypadku których oblicza się jedynie koszt zastąpienia, oblicza się jako iloczyn nominalnej kwoty transakcji pozabilansowej lub wartości jej ekwiwalentu delta w przypadku opcji i wagi ryzyka produktu przypisanej tej transakcji zgodnie z tabelą 1.

Tabela 1

	Instrument bazowy ¹	Rezydualny termin zapadalności ²		
		do 1 roku	ponad 1 rok – do 5 lat	ponad 5 lat
		(w %) ³		
	(1)	(2)	(3)	(4)
1	Instrumenty dłużne	0,00	0,50	1,50
2	Waluty obce i złoto	1,00	5,00	7,50
3	Instrumenty kapitałowe	6,00	8,00	10,00
4	Metale szlachetne z wyjątkiem złota	7,00	7,00	8,00
5	Towary inne	10,00	12,00	15,00

¹	Instrumenty bazowe wyrażone w walucie obcej zalicza się do walut obcych. Transakcje, których instrumentów bazowych nie można przypisać do żadnej z kategorii, przypisuje się do kategorii „towary inne”.
²	Termin od dnia sprawozdawczego do ustalonego dnia zapadalności transakcji. Dla transakcji, których rozliczenia dokonuje się w określonych terminach i ponownie ustala warunki, tak że wartość rynkowa transakcji jest w tych terminach równa zero, rezydualny termin zapadalności jest równy okresowi do najbliższego terminu takiego rozliczenia. W przypadku transakcji stopy procentowej spełniających te kryteria i mających rezydualny termin zapadalności ponad jeden rok, waga ryzyka produktu nie może być niższa od 0.5%.
³	Dla transakcji z wielokrotną wymianą ich instrumentów bazowych (lub ich wartości rynkowych), wagi ryzyka produktu mnoży się przez liczbę takich wymian pozostałych do realizacji zgodnie z warunkami transakcji.

2. W przypadku umów dotyczących metali szlachetnych, z wyjątkiem złota i towarów innych niż metale szlachetne, dom maklerski może obliczać wysokość przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej stosując wagi ryzyka produktu określone w tabeli 2 zamiast tych określonych w ust. 1, jeżeli w odniesieniu do – wymienionych w § 27 pkt 3 lit. b tiret trzecie i piąte załącznika nr 2 do rozporządzenia – umów dotyczących tych towarów dom maklerski stosuje metodę, o której mowa w § 21 i 22 załącznika nr 3 do rozporządzenia.

Tabela 2

	Instrument bazowy	Rezydualny termin zapadalności		
		do 1 roku	ponad 1 rok – do 5 lat	ponad 5 lat
		(w %)		
(1)	(2)	(3)	(4)	
1	Metale szlachetne z wyjątkiem złota	2,00	5,00	7,50
2	Metale nieszlachetne	2,50	4,00	8,00
3	Produkty rolne (nietrwałe)	3,00	5,00	9,00
4	Towary inne (w tym surowce energetyczne)	4,00	6,00	10,00

Dział II. Metoda zaangażowania pierwotnego

§ 11. Ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowej oblicza się jako iloczyn nominalnej kwoty transakcji pozabilansowej lub wartości jej ekwiwalentu delta w przypadku opcji i współczynnika konwersji kredytowej przypisanego tej transakcji zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3

Lp.	Instrument bazowy	Pierwotny termin zapadalności ¹⁾		
		do 1 roku	ponad 1 rok - do 2 lat	ponad 2 lata (za każdy rozpoczęty rok ²⁾)
		w % ³⁾		
(1)	(3)	(4)	(5)	
1	Instrumenty dłużne	0,50	1,00	1,00
2	Waluty i złoto	2,00	5,00	3,00

¹⁾ Od dnia zawarcia transakcji do ustalonego terminu zapadalności, przy czym w przypadku transakcji na stopę procentową dom maklerski może także dokonywać klasyfikacji na podstawie rezydualnego terminu zapadalności.

²⁾ Maksymalnie do 100 % łącznie za cały okres trwania transakcji.

³⁾ Dla transakcji z wielokrotną wymianą ich instrumentów bazowych (lub ich wartości godziwych), wagi ryzyka produktu mnoży się przez liczbę takich wymian pozostałych do realizacji zgodnie z warunkami transakcji.

Dział III. Metoda standardowa

§ 12. Metodę standardową można stosować jedynie do obliczania ekwiwalentu bilansowego pozagiełdowych transakcji pochodnych oraz transakcji z długim terminem rozliczenia.

§ 13. 1. Wartość ekspozycji oblicza się oddzielnie dla każdego pakietu kompensowania, po pomniejszeniu o ewentualne zabezpieczenie według następującego wzoru:

$$\beta * maks \left(CMV - CMC; \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij} \right| * CCRM_j \right),$$

gdzie:

CMV - oznacza bieżącą wartość rynkową portfela transakcji w ramach pakietu kompensowania z kontrahentem przed uwzględnieniem zabezpieczenia, co oznacza że:

$$CMV = \sum_i CMV_i,$$

CMV_i - oznacza bieżącą wartość rynkową transakcji i,

CMC - oznacza bieżącą wartość rynkową zabezpieczenia rzeczowego przypisanego pakietowi kompensowania, przez co

$$CMC = \sum_l CMC_l,$$

gdzie:

CMC_l - oznacza bieżącą wartość rynkową zabezpieczenia l,

i - jest wskaźnikiem oznaczającym transakcję,

l - jest wskaźnikiem oznaczającym zabezpieczenie,

j - jest wskaźnikiem oznaczającym daną kategorię pakietu zabezpieczającego.

Pakiety zabezpieczające odpowiadają czynnikom ryzyka, dla których pozycje ryzyka o przeciwnych znakach mogą być kompensowane, dając pozycję ryzyka netto, na której opiera się następnie pomiar ekspozycji,

RPT_{ij} - oznacza pozycję ryzyka z tytułu transakcji i w odniesieniu do pakietu zabezpieczającego j,

RPC_{ij} - oznacza pozycję ryzyka z tytułu zabezpieczenia l w odniesieniu do pakietu zabezpieczającego j,

CCRM_j - oznacza mnożnik CCR określony w tabeli 5 w odniesieniu do pakietu zabezpieczającego j,

β = 1,4.

Zabezpieczenie uzyskane od kontrahenta ma znak dodatni; zabezpieczenie udzielone kontrahentowi ma znak ujemny.

2. Dla celów metody standardowej uznaje się zabezpieczenia określone w § 17 załącznika nr 7 do rozporządzenia i § 12-13 załącznika nr 5 do rozporządzenia.

§ 14. 1. Jeżeli pozagięłdowa transakcja pochodna o liniowym profilu ryzyka polega na wymianie instrumentu finansowego na płatność, to tę część transakcji, która zawiera płatność określa się jako stronę płatnościową transakcji.

2. Transakcje, które polegają na wymianie jednej płatności na drugą, składają się z dwóch stron płatnościowych. Na strony takie składają się uzgodnione w umowie płatności brutto, łącznie z kwotą referencyjną transakcji.

3. Dom maklerski może w obliczeniach wymogu kapitałowego nie uwzględniać ryzyka stopy procentowej wynikającego ze stron płatnościowych transakcji, jeśli termin zapadalności wynosi mniej niż jeden rok.

4. Transakcje, które składają się z dwóch stron płatnościowych nominowanych w tej samej walucie, takie jak na przykład transakcje zamiany stopy procentowej, dom maklerski może traktować jako pojedynczą transakcję łączną. Dla takiej transakcji łącznej obowiązują sposoby traktowania stosowane do stron płatnościowych.

§ 15. Transakcje o liniowym profilu ryzyka, których przedmiotem są instrumenty kapitałowe, a także indeksy giełdowe, złoto, inne metale szlachetne lub inne towary, przyporządkowuje się do pozycji pierwotnych w odpowiednich instrumentach kapitałowych, indeksach giełdowych lub towarach, w tym w złocie i innych metalach szlachetnych, oraz do pozycji pierwotnych w rachunku ryzyka stopy procentowej dla strony płatnościowej danej transakcji. Jeśli strona taka jest denominowana w walucie obcej, dodatkowo przyporządkowuje się ją w rachunku ryzyka walutowego do pozycji pierwotnych w danej walucie.

§ 16. Transakcje o liniowym profilu ryzyka, których przedmiotem są instrumenty dłużne, w rachunku ryzyka stopy procentowej przyporządkowuje się do jednej pozycji pierwotnej ze względu na dany instrument dłużny oraz do innej pozycji pierwotnej ze względu na stronę płatnościową transakcji. Transakcje o liniowym profilu ryzyka, które polegają na wymianie jednej płatności za drugą, w tym terminowe transakcje wymiany, w rachunku ryzyka stopy procentowej przyporządkowuje się do pozycji dla każdej ze stron płatnościowych. Jeżeli bazowy instrument dłużny jest denominowany w walucie obcej, instrument taki przyporządkowuje się do pozycji pierwotnej ryzyka w danej walucie. Jeżeli strona płatnościowa jest denominowana w walucie obcej, podobnie przyporządkowuje się ją do pozycji pierwotnej w tej walucie. Wartość ekspozycji przypisana bazowej transakcji wymiany walutowej wynosi zero.

§ 17. Wielkość pozycji pierwotnej z tytułu transakcji o liniowym profilu ryzyka stanowi efektywna wartość nominalna instrumentów bazowych, w tym towarów, przeliczonych na sprawozdawczą, z wyjątkiem instrumentów dłużnych. Wartość nominalną instrumentów bazowych wyznacza się jako iloczyn ceny rynkowej i liczby instrumentów bazowych.

§ 18. W przypadku instrumentów dłużnych i stron płatnościowych transakcji wielkość pozycji pierwotnej stanowi iloczyn efektywnej wartości nominalnej ekspozycji brutto, z uwzględnieniem wartości nominalnej przeliczonej na walutę sprawozdawczą, oraz zaktualizowanego średniego okresu zwrotu odpowiednio instrumentu dłużnego lub strony płatnościowej transakcji.

§ 19. Wielkość pozycji pierwotnej z tytułu transakcji zamiany ryzyka kredytowego (*credit default swap*) stanowi wartość nominalna referencyjnego instrumentu dłużnego pomnożona przez rezydualny termin zapadalności transakcji zamiany ryzyka kredytowego (*credit default swap*).

§ 20. Wielkość pozycji pierwotnej z tytułu pozagięldowej transakcji pochodnej o nieliniowym profilu ryzyka, w tym opcji i opcji na transakcje zamiany (*swap*), jest równa ekwiwalentowi delta efektywnej wartości nominalnej instrumentu bazowego transakcji, z wyjątkiem przypadku, gdy instrumentem bazowym jest instrument dłużny.

§ 21. Wielkość pozycji pierwotnej z tytułu pozagięldowej transakcji pozabilansowej o nieliniowym profilu ryzyka, w tym opcji i opcji na transakcje zamiany (*swap*), której instrumentem bazowym jest instrument dłużny lub strona płatnościowa transakcji, jest równa iloczynowi ekwiwalentu delta efektywnej wartości nominalnej instrumentu dłużnego lub strony płatnościowej oraz zaktualizowanego średniego okresu zwrotu odpowiednio instrumentu dłużnego lub strony płatnościowej transakcji.

§ 22. Przy obliczaniu pozycji pierwotnej zabezpieczenie uzyskane od kontrahenta traktuje się jak ekspozycję wobec kontrahenta z tytułu umowy na transakcję pozabilansową - pozycja długa, płatną tego samego dnia, podczas gdy udzielone zabezpieczenie traktuje się jak zobowiązanie wobec kontrahenta - pozycja krótka, płatne tego samego dnia.

§ 23. Dom maklerski może stosować następujący wzór do wyznaczania wielkości i oznaczenia strony - znaku pozycji pierwotnych:

1) dla instrumentów bazowych innych niż instrumenty dłużne:

a) efektywna wartość nominalna transakcji lub

b) ekwiwalent delta nominalnej wartości transakcji = $P_{ref} \frac{\partial V}{\partial p}$,

gdzie:

P_{ref} - oznacza cenę instrumentu bazowego wyrażoną w walucie referencyjnej,

V - oznacza wartość instrumentu finansowego (w przypadku opcji: cena opcji; w przypadku transakcji o liniowym profilu ryzyka: wartość samego instrumentu bazowego),

p - oznacza cenę instrumentu bazowego wyrażoną w tej samej walucie co V ;

2) dla instrumentów dłużnych i stron płatnościowych we wszystkich rodzajach transakcji:

a) iloczyn wartości nominalnej transakcji oraz zaktualizowanego średniego okresu zwrotu, lub

b) iloczyn ekwiwalentu delta nominalnej wartości transakcji oraz zaktualizowanego średniego okresu zwrotu

$$\frac{\partial V}{\partial r} ,$$

gdzie:

V - oznacza wartość transakcji (w przypadku opcji - cena opcji, w przypadku transakcji o liniowym profilu ryzyka - odpowiednio wartość samego instrumentu bazowego lub strony płatnościowej,

r - oznacza wysokość stopy procentowej.

Jeżeli wartość V denominowana jest w walucie innej niż waluta referencyjna, wartość instrumentu pochodnego przelicza się na walutę referencyjną, mnożąc ją przez odpowiedni kurs wymiany.

§ 24. Pozycje pierwotne grupuje się w pakiety zabezpieczające. Dla każdego pakietu zabezpieczającego oblicza się bezwzględną wartość sumy powstałych pozycji pierwotnych. Sumę taką określa się jako pozycję pierwotną netto i przedstawia jako:

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij} \right|,$$

we wzorach podanych w § 13.

§ 25. W rachunku ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, dla pozycji pierwotnej z tytułu środków pieniężnych zdeponowanych przez kontrahenta jako zabezpieczenie, z tytułu stron płatnościowych transakcji i bazowych instrumentów dłużnych – stanowiących pozycje o niskim lub obniżonym ryzyku szczególnym, zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia – istnieje w odniesieniu do każdej waluty sześć pakietów zabezpieczających, zgodnie z tabelą 4. Pakiety zabezpieczające określa się używając dwóch kryteriów: terminu zapadalności i stóp procentowych odniesienia.

Tabela 4

	Stopy procentowe oparte na stopach rządowych dłużnych papierów wartościowych	Stopy procentowe oparte na stopach innych niż stopy rządowych papierów wartościowych
Termin zapadalności	<= 1 rok	<= 1 rok
Termin zapadalności	>1 -- <= 5 lat	>1 -- <= 5 lat
Termin zapadalności	> 5 lat	> 5 lat

§ 26. W rachunku ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, dla pozycji pierwotnej z tytułu bazowych instrumentów dłużnych lub stron płatnościowych transakcji, których stopa oprocentowania jest powiązana z referencyjną stopą procentową reprezentującą rynkowy poziom stóp procentowych, rzeczywisty okres zapadalności stanowi okres do kolejnej zmiany stóp oprocentowania. W pozostałych przypadkach rzeczywisty okres zapadalności oznacza czas pozostały do wykupu bazowego instrumentu bazowego lub w przypadku strony płatnościowej transakcji czas trwania transakcji.

§ 27. Na każdego emitenta papieru dłużnego, stanowiącego instrument bazowy transakcji zamiany ryzyka kredytowego (*credit default swap*), przypada jeden pakiet zabezpieczający.

§ 28. 1. W rachunku ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, dla pozycji pierwotnej z tytułu depozytów środków pieniężnych przekazanych kontrahentowi jako zabezpieczenie, gdy kontrahent nie posiada zobowiązań o niskim ryzyku szczególnym oraz wynikających z bazowych instrumentów dłużnych o wysokim ryzyku szczególnym i pozostałych pozycji określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, które podlegają obciążeniu kapitałowemu wyższemu niż 1,60 % na każdego emitenta przypada jeden pakiet zabezpieczający.

2. Jeżeli strona płatnościowa transakcji jest odwzorowaniem takiego instrumentu dłużnego, jeden pakiet zabezpieczający przypada także na każdego emitenta dłużnego instrumentu bazowego.

3. Dom maklerski może przypisać temu samemu pakietowi zabezpieczającemu pozycje pierwotne wynikające z instrumentów dłużnych określonego emitenta lub dłużnych instrumentów bazowych tego samego emitenta, których odwzorowaniem są strony

płatnościowe lub które stanowią instrument bazowy transakcji zamiany ryzyka kredytowego (*credit default swap*).

§ 29. 1. Instrumenty bazowe, inne niż instrumenty dłużne, a w szczególności instrumenty kapitałowe, metale szlachetne, towary, przypisuje się tym samym pakietom zabezpieczającym tylko wtedy, gdy są one identyczne lub podobne do siebie. W każdym innym przypadku przypisuje się je oddzielnym pakietom zabezpieczającym.

2. Podobieństwo instrumentów ustala się w sposób następujący:

- 1) w przypadku instrumentów kapitałowych instrumentami podobnymi są papiery pochodzące od tego samego emitenta; indeks kapitałowych papierów wartościowych traktuje się jako oddzielnego emitenta;
- 2) w przypadku metali szlachetnych instrumentami podobnymi są takie, które dotyczą tego samego metalu. Indeks metali szlachetnych traktuje się jako oddzielny metal szlachetny;
- 3) w przypadku energii elektrycznej instrumentami podobnymi są takie prawa i zobowiązania do dostawy energii, które odnoszą się do tego samego okresu obciążenia szczytowego lub pozaszczytowego w ciągu doby;
- 4) w przypadku towarów instrumentami podobnymi są takie, które dotyczą tego samego towaru. Indeks towarów traktuje się jako oddzielny rodzaj towaru.

§ 30. Mnożniki ryzyka kredytowego kontrahenta (CCRM) dla poszczególnych kategorii pakietów zabezpieczających podane są w tabeli 5.

Tabela 5

	Kategorie pakietów zabezpieczających	Mnożnik ryzyka kredytowego kontrahenta (CCRM)
1.	Stopy procentowe	0,2 %
2.	Stopy procentowe dla pozycji ryzyka z tytułu referencyjnych instrumentów dłużnych, będących przedmiotem transakcji zamiany ryzyka kredytowego (<i>credit default swap</i>) i obciążonych niskim i obniżonym ryzykiem szczególnym, określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, które podlegają obciążeniu kapitałowemu równemu lub niższemu niż 1,60 %	0,3 %
3.	Stopy procentowe dla pozycji pierwotnej z tytułu instrumentów dłużnych lub referencyjnych instrumentów dłużnych o wysokim ryzyku szczególnym i pozostałych pozycji określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, które podlegają obciążeniu kapitałowemu wyższemu niż 1,60 %	0,6 %
4.	Waluty obce	2,5 %
5.	Energia elektryczna	4,0 %
6.	Złoto	5,0 %
7.	Instrumenty kapitałowe	7,0 %
8.	Metale szlachetne (z wyjątkiem złota)	8,5 %
9.	Inne towary (z wyjątkiem metali szlachetnych i energii elektrycznej)	10,0 %
10.	Instrumenty bazowe pozagiełdowych transakcji pochodnych* (OTC) nienależące do żadnej z powyższych kategorii	10,0 %

*Instrumenty bazowe pozagiełdowych transakcji pochodnych, o których mowa w pkt 10 tabeli 5, przypisuje się oddzielnym, pojedynczym pakietom zabezpieczającym odpowiadającym każdej z kategorii instrumentu bazowego.

§ 31. Dom maklerski, który nie uzyskał zgody, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 4 ustawy, w przypadku transakcji o nieliniowym profilu ryzyka lub stron płatnościowych transakcji oraz transakcji, których przedmiotem są instrumenty dłużne, dla których nie może obliczyć na podstawie modelu odpowiednio współczynnika delta lub zaktualizowanego średniego okresu zwrotu instrumentu, zobowiązany jest stosować metodę wyceny rynkowej, określoną w § 10. W takim przypadku, w obliczeniach wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego nie uwzględnia się skutków kompensowania.

§ 32. Dom maklerski posiada wewnętrzne procedury służące weryfikacji objęcia transakcji prawnie skuteczną umową ramową spełniającą wymogi, o których mowa w § 74-79, przed zaliczeniem transakcji do pakietu zabezpieczającego.

§ 33. Dom maklerski korzystający z zabezpieczenia w celu ograniczenia swojego CCR posiada wewnętrzne procedury służące weryfikacji spełnienia standardów pewności prawnej określonych w załączniku nr 7 do rozporządzenia, przed uznaniem efektów zabezpieczenia w swoich obliczeniach.

Dział IV. Metoda modelu wewnętrznego

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 34. 1. Za zgodą, o której mowa w art. 105d ust. 1 pkt 1 ustawy, dom maklerski może stosować metodę modelu wewnętrznego (IMM) do obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji określonych w § 3 pkt 1 lub transakcji określonych w § 3 pkt 2 - 4, lub transakcji określonych w § 3 pkt 1-4, przy czym każdy z powyższych przypadków może obejmować również transakcje wymienione w § 3 pkt 5.

2. Dom maklerski może zdecydować o tym, aby nie stosować metody modelu wewnętrznego do ekspozycji nieistotnych pod względem wielkości i ryzyka.

3. Warunkiem stosowania metody modelu wewnętrznego przez dom maklerski jest spełnienie wymogów określonych w niniejszym tytule.

§ 35. Zgoda, o której mowa w § 34 ust. 1, może zakładać wprowadzanie metody modelu wewnętrznego w odniesieniu do poszczególnych typów transakcji, w tym czasie dom maklerski może korzystać z metod określonych w § 10 lub § 12-33.

§ 36. W przypadku wszystkich pozagiełdowych transakcji pochodnych i wszystkich transakcji z długim terminem rozliczenia, nieobjętych zgodą na stosowanie metody modelu wewnętrznego, dom maklerski korzysta z metod określonych w § 10 lub § 12-33.

§ 37. 1. Jeżeli dom maklerski, który stosuje metodę modelu wewnętrznego, przestaje spełniać wymagania określone w niniejszym tytule, zobowiązany jest przedstawić Komisji plan przywrócenia stanu zgodności z tymi wymaganiami albo wykazać, że skutki niezgodności są nieistotne.

2. Dom maklerski, który stosuje metodę modelu wewnętrznego, może powrócić do stosowania metod określonych w § 10 lub § 12-33, jeżeli wykaze zasadność takiego działania i uzyska zgodę, o której mowa w art. 105d ust. 1 pkt 2 ustawy.

Rozdział 2. Wartość ekspozycji

§ 38. 1. Wartość ekspozycji oblicza się na poziomie pakietu kompensowania.

2. Model wewnętrzny określa przewidywany rozkład zmian wartości rynkowej pakietu kompensowania wynikających ze zmienności parametrów rynkowych, takich jak stopy procentowe czy kursy walut.

3. Za pomocą modelu wewnętrznego oblicza się wartości ekspozycji dla danego pakietu kompensowania w dowolnym czasie w przyszłości, biorąc pod uwagę zmiany parametrów rynkowych.

4. W przypadku kontrahentów transakcji z opcją uzupełniania zabezpieczenia model może także uwzględniać przyszłe zmiany poziomu zabezpieczenia.

§ 39. Prognozując rozkład zmian wartości rynkowej dla pakietu kompensowania, dom maklerski może uwzględnić zabezpieczenia finansowe określone w § 17 załącznika nr 7 do rozporządzenia i w § 12-13 załącznika nr 5 do rozporządzenia, pod warunkiem że zabezpieczenie takie spełnia wymagania właściwe dla metody modelu wewnętrznego w zakresie ilości, jakości i rodzaju danych.

§ 40. Wartość ekspozycji oblicza się, z zastrzeżeniem § 44, jako iloczyn współczynnika alfa i efektywnej EPE:

$$\text{wartość ekspozycji} = \alpha \times \text{efektywna EPE},$$

gdzie:

alfa (α) jest równa 1,4,

efektywną EPE - oblicza się, szacując wartość EE_t jako średnią ekspozycję liczoną w określonym terminie w przyszłości t , gdzie średnią tę uzyskuje się na podstawie wszystkich możliwych wartości czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Według modelu wewnętrznego wartość EE_t szacuje się w szeregu terminów przyszłych $t_1, t_2, t_3, \dots$

§ 41. Efektywną EE oblicza się jako:

$$\text{Efektywna } EE_{t_k} = \max(\text{efektywna } EE_{t_{k-1}}; EE_{t_k}),$$

gdzie:

t_0 - oznacza bieżącą datę, a efektywna EE_{t_0} jest równa bieżącej ekspozycji.

§ 42. W tym ujęciu efektywna EPE stanowi średnią efektywną EE w ciągu pierwszego roku przyszłej ekspozycji. Jeżeli termin zapadalności wszystkich umów w ramach pakietu kompensowania przypada przed upływem jednego roku, EPE jest średnią EE wyznaczoną do terminu zapadalności wszystkich umów w ramach takiego pakietu. Efektywną EPE oblicza się jako średnią ważoną efektywnej EE:

$$\text{Efektywna EPE} = \sum_{k=1}^{\min(1 \text{ rok}; \text{upłynięty termin})} \text{Efektywna } EE_{t_k} * \Delta t_k,$$

gdzie:

wagi $\Delta t_k = t_k - t_{k-1}$ dopuszczają przypadek, w którym przyszłą ekspozycję oblicza się w nierównych odstępach czasu.

§ 43. Miary EE albo ekspozycji szczytowej wyznacza się na podstawie rozkładu ekspozycji, uwzględniając możliwość braku normalności takiego rozkładu.

§ 44. Dom maklerski może stosować bardziej konserwatywną miarę ekspozycji, niż ta wyliczona jako iloczyn mnożnika alfa (α) i efektywnej EPE, obliczoną dla każdego kontrahenta według formuły określonej w § 40.

§ 45. 1. Dom maklerski może stosować własne oszacowania α , gdzie α oblicza się jako iloraz kapitału wewnętrznego wynikającego z pełnej symulacji ekspozycji z tytułu CCR wszystkich kontrahentów i kapitału wewnętrznego opartego na efektywnej EPE, gdzie EPE przyjmuje się jako stałą niespłaconą kwotę ekspozycji. Wartość α nie może być niższa niż 1,2.

2. Dom maklerski zobowiązany jest wykazać, że jego wewnętrzne oszacowania α uwzględniają w liczniku istotne przyczyny stochastycznej zależności rozkładu wartości rynkowych transakcji lub portfeli transakcji według kontrahentów.

3. W wewnętrznych oszacowaniach α dom maklerski uwzględnia granulację portfeli.

§ 46. Dom maklerski stosując metodę modelu wewnętrznego zobowiązany jest przestrzegać następujących wymogów:

- 1) licznik i mianownik α są obliczane w sposób konsekwentny pod względem metodologii stosowania modeli, specyfikacji parametrów i składu portfela;
- 2) stosowana metoda opiera się na przyjętej przez dom maklerski koncepcji kapitału wewnętrznego, jest dobrze udokumentowana i podlega zatwierdzeniu przez jednostkę, o której mowa w § 49 ust. 1;
- 3) dom maklerski weryfikuje swoje oszacowania co najmniej raz na kwartał, w przypadku gdy skład portfela ulega zmianom z upływem czasu;
- 4) dom maklerski ocenia ryzyko modelu.

§ 47. W razie potrzeby, parametry zmienności i korelacji czynników ryzyka rynkowego stosowane przy wspólnej symulacji ryzyka rynkowego i kredytowego dom maklerski uzależnia od czynnika ryzyka kredytowego, tak by uwzględnić potencjalny wzrost zmienności lub korelacji w razie pogorszenia się koniunktury gospodarczej.

§ 48. Jeżeli pakiet kompensowania objęty jest umową o uzupełnieniu zabezpieczenia, dom maklerski stosuje jedną z następujących miar efektywnej EPE:

- 1) efektywna EPE bez uwzględnienia umowy o uzupełnieniu zabezpieczenia;
- 2) próg, jeśli ma wartość dodatnią, wynikający z umowy o uzupełnieniu zabezpieczenia, powiększony o narzut, który uwzględnia potencjalny wzrost kwoty ekspozycji w okresie ryzyka w związku z uzupełnieniem zabezpieczenia, przy czym:
  - a) narzut ten oblicza się jako oczekiwany wzrost ekspozycji w pakiecie kompensowania, począwszy od poziomu bieżącej ekspozycji równego zero poprzez cały okres uzupełniania zabezpieczenia ryzyka objęty umową,
  - b) limit dolny wynosi odpowiednio pięć dni roboczych dla pakietów kompensowania złożonych wyłącznie z transakcji repo, pod warunkiem że podlegają one codziennemu uzupełnianiu zabezpieczenia i codziennej wycenie rynkowej, oraz dziesięć dni roboczych dla innych pakietów kompensowania przez cały okres objęty umową uzupełniania zabezpieczenia ryzyka;
- 3) jeżeli model wewnętrzny uwzględnia skutki uzupełniania zabezpieczenia podczas szacowania EE, miarę EE obliczoną za pomocą modelu dom maklerski może zastosować bezpośrednio w równaniu podanym w § 41.

Rozdział 3. Wymogi minimalne dotyczące stosowania metody modelu wewnętrznego

A. Kontrola CCR

§ 49. 1. Dom maklerski posiada jednostkę odpowiedzialną za opracowanie i stosowanie systemu zarządzania CCR, w tym za wstępną i okresową akceptację modelu.

2. Jednostka wewnętrzna kontroluje integralność danych wejściowych do modelu pomiaru ryzyka domu maklerskiego, przygotowuje i analizuje raporty dotyczące wyników funkcjonowania stosowanego przez dom maklerski modelu pomiaru ryzyka, łącznie z oceną związku pomiędzy poziomem ryzyka a limitami kredytowymi i handlowymi.

3. Jednostka wewnętrzna jest niezależna od jednostek odpowiedzialnych za udzielanie, odnawianie lub obrót ekspozycjami.

4. Jednostka, o której mowa w ust. 1, składa się z odpowiednio wykwalifikowanej kadry i podlega bezpośrednio osobie zajmującej stanowisko kierownicze w domu maklerskim.

5. Praca jednostki, o której mowa w ust. 1, jest ściśle związana z codziennym procesem zarządzania ryzykiem domu maklerskiego, a jej wynik musi w związku z tym stanowić integralną część procesu planowania, monitorowania i kontrolowania profilu ryzyka kredytowego i ogólnego profilu ryzyka domu maklerskiego.

§ 50. Dom maklerski ustala zasady, procesy i systemy w zakresie zarządzania CCR, które opierają się na solidnych założeniach i są konsekwentnie stosowane, przy czym za podstawowe elementy zarządzania CCR uznaje się:

- 1) rozpoznanie;
- 2) pomiar;
- 3) zarządzanie;
- 4) zatwierdzanie i sprawozdawczość wewnętrzną w zakresie CCR.

§ 51. 1. W zasadach zarządzania ryzykiem stosowanych przez dom maklerski uwzględnia się ryzyko rynkowe, płynności, operacyjne, jakie może wiązać się z CCR.

2. Ryzykiem kredytowym należy zarządzać w sposób kompleksowy, poprzez sumowanie ekspozycji z tytułu CCR z innymi ekspozycjami kredytowymi.

§ 52. Zarząd i osoby zajmujące stanowiska kierownicze w domu maklerskim zobowiązane są do uczestnictwa w procesie kontroli CCR i odpowiadają za jego właściwą organizację. Zarząd i osoby zajmujące stanowiska kierownicze w domu maklerskim zobowiązane są posiadać wiedzę dotyczącą ograniczeń i założeń stosowanego modelu, wpływu, jaki mogą one mieć na miarodajność wyników, jak również wpływu niepewności otoczenia rynkowego oraz wpływu wywieranego na model przez specyfikę prowadzonej działalności.

§ 53. Dzielne sprawozdania na temat ekspozycji domu maklerskiego z tytułu CCR muszą być sprawdzane przez osoby posiadające uprawnienia do decydowania o obniżaniu pozycji powstałych za sprawą decyzji poszczególnych pracowników, czy też o obniżeniu ogólnej ekspozycji danego domu maklerskiego z tytułu CCR.

§ 54. System zarządzania CCR domu maklerskiego stosuje się w powiązaniu z wewnętrznymi limitami w zakresie udzielania pożyczek i prowadzenia działalności handlowej, które są powiązane z modelem pomiaru ryzyka w sposób spójny i zrozumiały dla pracowników wszystkich szczebli.

§ 55. W ramach pomiaru CCR dom maklerski mierzy wykorzystanie limitów pożyczek w perspektywie dziennej i w ciągu dnia. Pomiarowi podlega także bieżąca ekspozycja przed i po ustanowieniu zabezpieczenia. Na poziomie portfela i kontrahenta dom maklerski oblicza i monitoruje ekspozycję szczytową lub PFE w wybranym przez siebie przedziale ufności. Dom maklerski bierze pod uwagę pozycje charakteryzujące się wysoką wartością lub dużą koncentracją, w tym grupy kontrahentów powiązanych ze sobą pod względem branży i rynku.

§ 56. Dom maklerski stosuje rutynowy i rygorystyczny program testów warunków skrajnych jako uzupełnienie analizy CCR opartej na codziennych wynikach stosowania modelu pomiaru ryzyka. Wyniki takich testów podlegają okresowej weryfikacji przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze w domu maklerskim oraz znajdując odzwierciedlenie w zasadach i limitach ustalanych przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze w domu maklerskim i zarząd w odniesieniu do CCR. W przypadku, w którym testy warunków skrajnych ujawniają szczególną podatność na określone czynniki, należy podjąć bezzwłoczne działania w celu przeciwdziałania zagrożeniom.

§ 57. Dom maklerski stosuje rutynowe działania zapewniające utrzymanie zgodności z zasadami wewnętrznymi oraz mechanizmami kontroli i procedurami w zakresie działania systemu zarządzania CCR. Dokumentacja związana z systemem zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta jest przechowywana przez dom maklerski w formie papierowej i zawiera wyjaśnienia dotyczące technik empirycznych służących pomiarowi tego ryzyka.

§ 58. Dom maklerski przeprowadza regularnie niezależną weryfikację systemu zarządzania CCR za pomocą własnego systemu kontroli wewnętrznej. Weryfikacja ta obejmuje zarówno działalność jednostek, o których mowa w § 49 ust. 3, jak i niezależnej jednostki kontroli CCR. Weryfikacja procesu zarządzania CCR odbywa się regularnie i uwzględnia przynajmniej:

- 1) poprawność dokumentacji systemu i procesu zarządzania;
- 2) organizację jednostki kontrolującej;
- 3) uwzględnianie miar CCR w codziennym zarządzaniu ryzykiem;
- 4) proces zatwierdzania modeli i systemów wyceny stosowanych przez pracowników jednostek handlowych i ewidencyjnych;
- 5) zatwierdzanie wszelkich istotnych zmian w procesie pomiaru CCR;
- 6) zakres CCR ujęty w modelu pomiaru ryzyka;
- 7) spójność systemu informowania zarządu i osób zajmujących stanowiska kierownicze w domu maklerskim;
- 8) dokładność i kompletność danych dotyczących CCR;
- 9) weryfikację mającą na celu ocenę spójności, terminowości i rzetelności źródeł danych wykorzystywanych do zasilania modeli wewnętrznych, a także niezależność tych źródeł;
- 10) dokładność i zasadność założeń dotyczących zmienności i korelacji;
- 11) dokładność wycen i obliczeń związanych z przekształceniem ryzyka;
- 12) sprawdzenie dokładności modelu przez częste weryfikacje historyczne.

B. Test praktyczny

§ 59. Rozkład ekspozycji powstały w wyniku zastosowania wewnętrznego modelu obliczania efektywnej EPE jest ściśle związany z codziennym procesem zarządzania CCR domu maklerskiego, w tym: zawieraniem umów pożyczek, zarządzaniem CCR, wewnętrzną alokacją kapitału i systemem zarządzania domem maklerskim.

§ 60. 1. Przedkładając Komisji wniosek o wyrażenie zgody na stosowanie modelu EPE, dom maklerski wykazuje, że wewnętrzny model obliczania rozkładu ekspozycji, na podstawie którego oblicza EPE, jest w przeważającej części zgodny z minimalnymi wymogami określonymi w tym tytule oraz był stosowany przez okres co najmniej roku przed uzyskaniem zgody Komisji.

2. Dom maklerski zobowiązany jest do gromadzenia i przechowywania informacji pozwalających na przeprowadzenie analizy praktycznego wykorzystania modelu wewnętrznego generującego rozkład ekspozycji z tytułu CCR.

§ 61. Test praktycznego zastosowania modelu uważa się za wiarygodny, jeśli dom maklerski stosuje inne miary CCR, takie jak ekspozycja szczytowa lub PFE, oparte na rozkładzie ekspozycji ustalonym za pomocą tego samego modelu, który jest wykorzystywany do obliczania EPE.

§ 62. 1. Dom maklerski stosuje systemy pozwalające w razie potrzeby na dokonywanie codziennych oszacowań EE, chyba że przedłoży Komisji informacje wskazujące, że ekspozycje z tytułu CCR uzasadniają niższą częstotliwość obliczeń.

2. Dom maklerski dokonuje obliczeń EE w profilu czasowym horyzontów prognostycznych, który rzetelnie uwzględnia strukturę czasową przyszłych przepływów środków pieniężnych, terminy zapadalności umów oraz w sposób odpowiadający wielkości i składowi ekspozycji.

§ 63. 1. Pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ekspozycji przeprowadza się przez cały okres obowiązywania umów dotyczących transakcji objętych pakietem kompensowania.

2. Dom maklerski stosuje procedury służące rozpoznaniu i kontroli ryzyka, w przypadku gdy ekspozycja wobec kontrahenta ma okres zapadalności dłuższy niż jeden rok.

3. Prognozowany wzrost wartości ekspozycji stanowi informację wejściową do modelu kapitału wewnętrznego domu maklerskiego.

C. Testy warunków skrajnych

§ 64. 1. W ocenie CCR dom maklerski stosuje procedury przeprowadzania testów warunków skrajnych, których wyniki porównuje się z miarami EPE i traktuje jako część systemu oceny kapitału wewnętrznego.

2. Testy warunków skrajnych obejmują również rozpoznanie ewentualnych zdarzeń lub zmian warunków ekonomicznych, które mogłyby mieć w przyszłości niekorzystny wpływ na ekspozycje kredytowe domu maklerskiego oraz ocenę wpływu skutków tych zmian na dom maklerski.

§ 65. Dom maklerski poddaje swoje ekspozycje CCR testom warunków skrajnych, obejmującym łącznie czynniki ryzyka rynkowego i kredytowego. W testach uwzględnia się szczególności:

- 1) ryzyko koncentracji, wobec pojedynczego kontrahenta lub grupy kontrahentów;
- 2) ryzyko korelacji pomiędzy ryzykiem rynkowym i kredytowym;
- 3) ryzyko wystąpienia zmian na rynku, spowodowanych zlikwidowaniem pozycji kontrahenta; testy uwzględniają wpływ takich zmian na rynku na pozycje własne domu maklerskiego oraz obejmują skutki tego wpływu jako element oceny CCR.

D. Ryzyko korelacji

§ 66. Dom maklerski przywiązuje odpowiednią wagę do ekspozycji, które wywołują w znaczącej mierze ogólne ryzyko korelacji.

§ 67. Dom maklerski posiada procedury służące rozpoznawaniu, monitorowaniu i kontrolowaniu przypadków szczególnego ryzyka korelacji, począwszy od zawarcia umowy dotyczącej transakcji przez cały okres jej obowiązywania.

E. Spójność stosowania modelu

§ 68. 1. Model wewnętrzny powinien uwzględniać warunki i specyfikacje transakcji w sposób terminowy, kompletny i ostrożny.

2. Warunki transakcji obejmują w szczególności:

- 1) wartości nominalne wynikające z umowy;
- 2) termin zapadalności;
- 3) aktywa referencyjne;
- 4) uzgodnienia dotyczące uzupełniania zabezpieczenia;
- 5) uzgodnienia dotyczące kompensowania.

3. Informacje dotyczące warunków umowy i specyfikacji wynikających z umowy przechowywane są w bezpiecznej bazie danych, która podlega formalnej i okresowej kontroli wewnętrznej w ramach audytu wewnętrznego.

4. Proces uznawania umów dotyczących kompensowania wymaga spełnienia następujących warunków:

- 1) weryfikacja prawna jest dokonywana w formie pisemnej przez służby prawne domu maklerskiego i potwierdza prawną wykonalność kompensowania;
- 2) informacje na temat umów dotyczących kompensowania są umieszczane w bazie danych, o której mowa w ust. 3, przez komórkę organizacyjną niezależną od komórki zawierającej umowę.

5. Zasilanie modelu wewnętrznego danymi odnośnie warunków i specyfikacji transakcji podlega kontroli prowadzonej w ramach audytu wewnętrznego. Dom maklerski powinien posiadać procedury pozwalające na przeprowadzenie procesu uzgadniania pomiędzy modelem wewnętrznym i systemami danych źródłowych, które pozwalają na bieżąco sprawdzać, czy warunki i specyfikacje transakcji są uwzględniane w EPE w sposób prawidłowy lub przynajmniej ostrożny.

6. W modelu wewnętrznym, do obliczania bieżących ekspozycji, wykorzystuje się aktualne dane rynkowe, przy czym:

- 1) jeżeli do szacowania zmienności i korelacji wykorzystywane są dane historyczne, obejmują one okres co najmniej trzech lat i są aktualizowane przynajmniej raz na kwartał, jeśli wymagają tego warunki rynkowe;
- 2) dane obejmują pełen zakres warunków ekonomicznych, takich jak pełen cykl koniunkturalny;
- 3) jednostka niezależna od jednostki zajmującej się sprzedażą weryfikuje i zatwierdza cenę dostarczoną przez jednostkę zajmującą się sprzedażą;
- 4) dane uzyskuje się niezależnie od obszarów operacyjnych, w odpowiednim czasie i w całości zasilają one model wewnętrzny i są przechowywane w bezpiecznej bazie danych podlegającej formalnemu i okresowemu audytowi;
- 5) dom maklerski posiada procedurę zapewniania spójności danych, która pozwala oczyścić dane z błędnych lub nadzwyczajnych obserwacji;

- 6) w przypadku gdy model opiera się na zastępczych danych rynkowych, dotyczy to w szczególności nowych produktów, dla których dane historyczne z ostatnich trzech lat nie są dostępne, zasady wewnętrzne domu maklerskiego identyfikują te dane zastępcze, a dom maklerski wykazuje empirycznie, że dane zastępcze w sposób ostrożny oddają ryzyko występujące przy niekorzystnych warunkach rynkowych;
- 7) jeżeli model wewnętrzny uwzględnia wpływ zabezpieczenia na zmiany wartości rynkowej pakietu kompensowania, dom maklerski posiada odpowiednie dane historyczne do oszacowania zmienności zabezpieczenia.

§ 69. 1. Model podlega wewnętrznemu procesowi zatwierdzania modeli, stanowiącego część zasad i procedur stosowanych przez dom maklerski.

2. Proces zatwierdzania modeli określa:

- 1) rodzaj testów, których przeprowadzenie jest niezbędne dla zapewnienia wewnętrznej spójności modelu;
- 2) warunki, w których następuje naruszenie przyjętych założeń, co może skutkować zniżeniem wartości EPE.

3. Proces zatwierdzania, obejmuje przegląd kompleksowości działania modelu.

§ 70. 1. Dom maklerski monitoruje odpowiednie składowe ryzyka i stosuje procedury służące korygowaniu własnych oszacowań EPE w przypadku, gdy składowe ryzyka stają się znaczące.

2. Procedury służące korygowaniu oszacowań EPE obejmują:

- 1) identyfikację przez dom maklerski ekspozycji narażonych na szczególne ryzyko korelacji i zarządzanie takimi ekspozycjami;
- 2) w przypadku ekspozycji, których profil ryzyka rośnie po jednym roku, dom maklerski regularnie porównuje oszacowania EPE za okres jednego roku z wartością EPE obejmującą cały okres trwania ekspozycji;
- 3) w przypadku ekspozycji z rezydualnym okresem zapadalności poniżej jednego roku dom maklerski regularnie porównuje koszt zastąpienia (bieżąca ekspozycja) z faktycznie zrealizowanym profilem ekspozycji oraz przechowuje dane umożliwiające takie porównanie.

§ 71. Dom maklerski powinien stosować wewnętrzne procedury pozwalające sprawdzić przed zaliczeniem danej transakcji do pakietu kompensowania, czy jest ona objęta umową ramową o kompensowaniu, która spełnia warunki określone w § 74-78.

§ 72. Dom maklerski, który wykorzystuje zabezpieczenie w celu zmniejszenia CCR, powinien posiadać wewnętrzne procedury, które pozwalają sprawdzić przed uwzględnieniem posiadanego zabezpieczenia w obliczeniach, czy zabezpieczenie takie spełnia warunki dotyczące pewności prawnej, o których mowa w załączniku nr 7 do rozporządzenia.

F. Warunki niezbędne do zatwierdzenia modelu

§ 73. Model EPE domu maklerskiego kwalifikuje się do zatwierdzenia, jeżeli spełnia następujące warunki:

- 1) wymagania jakościowe określone w załączniku nr 13 do rozporządzenia;
- 2) przy pomiarze ekspozycji CCR stopy procentowe, kursy walut, ceny instrumentów kapitałowych i towarów oraz inne czynniki ryzyka rynkowego objęte są prognozami

- długoterminowymi; moc prognostyczna modelu w zakresie prognozowania czynników ryzyka rynkowego jest poddawana weryfikacji w długim horyzoncie czasowym;
- 3) modele wyceny stosowane do obliczania ekspozycji CCR przy określonym scenariuszu przyszłych, gwałtownych wahań czynników ryzyka rynkowego poddaje się stosownej weryfikacji jako część procesu zatwierdzania modelu; modele wyceny opcji uwzględniają nieliniowy charakter wartości opcji w odniesieniu do czynników ryzyka rynkowego;
  - 4) model EPE uwzględnia informacje charakterystyczne dla danych transakcji w celu zgrupowania ekspozycji na poziomie pakietu kompensowania, przy czym dom maklerski sprawdza poprawność przypisania na potrzeby modelu transakcji do właściwych pakietów kompensowania;
  - 5) model EPE powinien zawierać poniższe informacje charakterystyczne dla danych transakcji, które pozwalają uwzględnić skutki uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego:
    - a) bieżącą kwotę uzupełnienia oraz kwoty, które byłyby przekazywane między kontrahentami w przyszłości,
    - b) charakter umów o uzupełnieniu zabezpieczenia,
    - c) częstotliwość wezwań do uzupełnienia zabezpieczenia,
    - d) okres ryzyka w związku z uzupełnieniem zabezpieczenia,
    - e) minimalny próg ekspozycji niepodlegającej uzupełnieniu zabezpieczenia, jaki gotowy jest zaakceptować dom maklerski,
    - f) minimalną kwotę transferu,
    - g) prognozy zmiany wartości rynkowej udzielonego zabezpieczenia lub uwzględnienie przepisów załącznika nr 7 do rozporządzenia;
  - 6) statystyczna weryfikacja historyczna przeprowadzona na reprezentatywnych portfelach kontrahentów stanowi część procesu zatwierdzania modelu, przy czym dom maklerski dokonuje takiej weryfikacji w regularnych odstępach czasu na reprezentatywnej grupie portfeli kontrahentów faktycznych lub hipotetycznych, dokonując wyboru reprezentatywnych portfeli na podstawie stopnia wrażliwości na istotne czynniki ryzyka kredytowego oraz korelacji, na jakie dom maklerski jest narażony;
  - 7) jeżeli weryfikacja historyczna modelu, polegająca na określeniu różnic pomiędzy faktycznie powstałymi ekspozycjami a rozkładem prognozowanym przez model, wskazuje, że model nie jest wystarczająco dokładny, Komisja uchyla zgodę, o której mowa w § 34 ust. 1, na stosowanie modelu przez dom maklerski lub zobowiązuje dom maklerski do niezwłocznego przedstawienia Komisji harmonogramu działań zmierzających do usprawnienia modelu.

Tytuł IV. Umowy ramowe o kompensowaniu (kompensowanie poprzez odnowienie zobowiązań, inne umowy ramowe o kompensowaniu)

Dział I. Dopuszczalne rodzaje kompensowania

§ 74. 1. Do celów tego tytułu niniejszego załącznika przez kontrahenta rozumie się przedsiębiorcę, z którym zawarto umowę ramową o kompensowaniu.

2. Przez umowę ramową o kompensowaniu dotyczącą różnych linii produktów rozumie się umowę pomiędzy domem maklerskim i kontrahentem, która tworzy zobowiązanie obejmujące transakcje należące do różnych kategorii produktów. Umowy ramowe o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów obejmują kompensowanie wyłącznie na zasadzie dwustronnej.

3. Dla celów kompensowania różnych linii produktów następujące kategorie produktów uznaje się za różne:

- 1) transakcje repo, transakcje krótkiej sprzedaży papierów wartościowych lub towarów;

- 2) transakcje z obowiązkiem uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego;
- 3) instrumenty pochodne wymienione w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

4. Następujące rodzaje kompensowania umownego uznaje się za ograniczające ryzyko:

- 1) umowy ramowe o kompensowaniu przez odnowienie zobowiązań zawarte pomiędzy domem maklerskim i kontrahentem, zgodnie z którymi wzajemne należności i zobowiązania stron zostają przekształcone w taki sposób, że każdorazowo przy odnowieniu zobowiązań określona zostaje pojedyncza kwota netto;
- 2) inne niż określone w pkt 1 umowy zawarte między domem maklerskim i kontrahentem;
- 3) umowy ramowe o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów w przypadku domów maklerskich, które otrzymały zgodę Komisji na stosowanie metody modelu wewnętrznego, określonej w § 34-73 - w odniesieniu do transakcji objętych tą metodą.

5. Kompensowanie transakcji zawartych pomiędzy członkami grupy kapitałowej z udziałem domu maklerskiego nie jest uznawane za dopuszczalne dla celów obliczania wymogów kapitałowych.

Dział II. Warunki uznawania umów ramowych o kompensowaniu

§ 75. 1. Kompensowanie umowne uznaje się za ograniczające ryzyko, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) dom maklerski posiada zawartą z kontrahentem umowę ramową, która tworzy zobowiązanie obejmujące wszystkie transakcje podlegające kompensowaniu i powoduje, że w przypadku niewykonania zobowiązań przez kontrahenta wskutek jego niewywiązania się z warunków umowy, upadłości, likwidacji lub innych okoliczności o podobnym charakterze, kwota należna domowi maklerskiemu lub wymagalna od niego stanowić będzie jedynie sumę netto wartości dodatnich i ujemnych poszczególnych transakcji objętych umową ramową, wycenionych według ich bieżącej wartości rynkowej;
- 2) dom maklerski udostępnił Komisji pisemne opinie prawne wraz z uzasadnieniem stwierdzające, że w przypadku zakwestionowania umowy na drodze sądowej, właściwe sądy i władze administracyjne uznałyby w okolicznościach, o których mowa w pkt 1, że kwota należna domowi maklerskiemu lub wymagalna od niego stanowić będzie jedynie sumę netto;
- 3) dom maklerski posiada procedury zapewniające monitorowanie obowiązujących przepisów w zakresie kompensowania umownego;
- 4) dom maklerski przechowuje dokumenty dotyczące kompensowania umownego;
- 5) wyniki kompensowania są uwzględniane przy obliczaniu przez dom maklerski zagregowanej ekspozycji narażonej na ryzyko kredytowe danego kontrahenta stanowiącej podstawę zarządzania CCR;
- 6) ryzyko kredytowe każdego kontrahenta jest sumowane w celu obliczenia zagregowanej ekspozycji na ryzyko prawne w odniesieniu do wszystkich transakcji; taka łączna wartość jest wykorzystywana dla celów określania limitów pożyczkowych oraz kapitału wewnętrznego.

2. Kompensowanie umowne nie będzie uznane za ograniczające ryzyko, jeżeli na podstawie przeprowadzonej przez Komisję analizy skuteczności prawnej umowy oraz w razie konieczności konsultacji z władzami nadzorczymi właściwymi dla kontrahenta będącego stroną umowy ramowej nie zostanie jednoznacznie uprawdopodobniona skuteczność prawna umowy w odniesieniu do któregośkolwiek z kontrahentów. Jeżeli którakolwiek z właściwych władz nadzorczych nie jest przekonana co do skuteczności prawnej umowy w tym zakresie, umowa ramowa o kompensowaniu nie jest uznana za ograniczającą ryzyko w stosunku do któregośkolwiek z kontrahentów.

3. Komisja w analizie, o której mowa w ust. 2, uwzględnia dostarczone przez dom maklerski opinie prawne wraz z uzasadnieniem, sporządzone dla poszczególnych rodzajów kompensowania umownego.

4. Umowa zawierająca postanowienie zezwalające kontrahentowi, który wywiązał się ze swoich zobowiązań umownych, na dokonanie jedynie ograniczonych płatności lub żadnych płatności na rzecz majątku strony, która nie wykonała swoich zobowiązań umownych, nawet gdy strona ta jest wierzycielem netto (klauzula jednostronnego odstąpienia od umowy), nie może być uznana za ograniczającą ryzyko.

5. Niezależnie od spełniania kryteriów określonych w ust. 1-4, umowy ramowe o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów muszą spełniać następujące kryteria:

- 1) kwota netto określona w ust. 1 pkt 1 stanowi sumę netto dodatnich i ujemnych wartości zamknięcia każdej pojedynczej dwustronnej umowy ramowej podlegającej kompensowaniu oraz dodatniej i ujemnej wartości wyceny rynkowej poszczególnych transakcji (kwota netto dla różnych linii produktów);
- 2) pisemna opinia prawna wraz z uzasadnieniem, określona w ust. 1 pkt 2, uwzględnia kwestię ważności i wykonalności całej umowy ramowej o kompensowaniu dotyczącej różnych linii produktów zgodnie z jej warunkami oraz kwestię wpływu umowy ramowej o kompensowaniu na istotne postanowienia innych pojedynczych dwustronnych umów ramowych objętych kompensowaniem;
- 3) dom maklerski posiada odpowiednie procedury określone w ust. 1 pkt 3 pozwalające sprawdzić, że wszystkie transakcje, które ma obejmować kompensowanie, objęte są opinią prawną;
- 4) uwzględniając umowy ramowe o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów, dom maklerski przestrzega wymogów uznawania dwustronnych umów ramowych o kompensowaniu oraz wymogów dotyczących uznawania ograniczenia ryzyka kredytowego, w odniesieniu do wszystkich umów ramowych i transakcji objętych kompensowaniem.

Rozdział 1. Skutki uznawania umów

§ 76. Kompensowanie do celów metody standardowej, określonej w § 12-33 i metody modelu wewnętrznego, określonej w § 34-73 uznaje się według zasad określonych dla tych metod.

A. Uwzględnianie umów ramowych o kompensowaniu poprzez odnowienie zobowiązań

§ 77. 1. W przypadku umowy ramowej o kompensowaniu poprzez odnowienie zobowiązań dom maklerski wylicza kwoty ważone ryzykiem na podstawie pojedynczych kwot z odnowienia zobowiązań, zamiast odpowiednich kwot brutto.

2. Ekwiwalent bilansowy ustala się:

- 1) w metodzie wyceny rynkowej szacuje się koszt zastąpienia oraz kwotę nominalną instrumentu bazowego, z uwzględnieniem zawartej umowy ramowej o kompensowaniu przez odnowienie zobowiązań;
- 2) w metodzie zaangażowania pierwotnego ustala się kwotę nominalną instrumentu bazowego, z uwzględnieniem zawartej umowy ramowej o kompensowaniu przez odnowienie zobowiązań (według stawek procentowych określonych w tabeli 3).

B. Inne umowy ramowe o kompensowaniu

§ 78. Wykorzystując umowy o kompensowaniu inne niż określone w § 77, ekwiwalent bilansowy ustala się:

- 1) w metodzie wyceny rynkowej - jako sumę:
  - a) wynikającego z umowy ramowej o kompensowaniu, kosztu zastąpienia netto transakcji objętych daną umową ramową, równo:
    - wartości rynkowej wynikającej z umowy – jeżeli wartość ta jest dodatnia lub
    - zeru, gdy wartość ta nie jest dodatnia,
 oraz
  - b) wynikającej z umowy ramowej o kompensowaniu przyszłej ekspozycji kredytowej z tytułu transakcji objętych umową ramową, która może zostać pomniejszona przez zastosowanie następującego wzoru:

$$PCE_{\text{netto}} = 0,4 \times PCE_{\text{brutto}} + 0,6 \times NGR \times PCE_{\text{brutto}},$$

gdzie:

PCE_{netto} - wynikająca z umowy ramowej o kompensowaniu wysokość przyszłej ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu wszystkich transakcji objętych umową ramową,

PCE_{brutto} - suma potencjalnych ekspozycji narażonych na ryzyko kredytowe w przyszłości z tytułu wszystkich transakcji objętych umową ramową, obliczonych poprzez pomnożenie referencyjnych kwot kapitału tych umów przez wskaźniki procentowe wymienione w tabeli 1,

NGR - wskaźnik netto/brutto, który może być wyznaczony:

- w wyniku wyliczenia indywidualnego, jako iloraz wynikającego z umowy ramowej o kompensowaniu, kosztu zastąpienia netto transakcji objętych daną umową ramową i sumy kosztów zastąpienia poszczególnych transakcji objętych daną umową ramową,
- w wyniku wyliczenia łącznego, jako iloraz sumy wynikających z umowy ramowej o kompensowaniu, wyznaczonych dla obu stron umowy, kosztów zastąpienia netto transakcji objętych daną umową ramową i sumy kosztów zastąpienia poszczególnych transakcji objętych daną umową ramową,
- przy czym dom maklerski obowiązany jest do zachowania konsekwencji w stosowaniu wybranego podejścia;

- 2) w metodzie zaangażowania pierwotnego:

- a) kwoty nominalne instrumentu bazowego mnoży się przez wskaźniki procentowe wymienione w tabeli 3, przy czym jednorodne instrumenty pochodne można uwzględnić jako pojedynczą umowę z kwotą nominalną instrumentu bazowego stanowiącą równowartość wpływów netto,
- b) wskaźniki procentowe mające zastosowanie do wszelkich innych umów objętych umową ramową o kompensowaniu można pomniejszyć zgodnie z tabelą 6.

Tabela 6

Pierwotny termin płatności*	Umowy stopy procentowej	Umowy wymiany walutowej
Do jednego roku	0,35 %	1,50 %
Od jednego roku do dwóch lat	0,75 %	3,75 %
Dodatek za każdy następny rok	0,75 %	2,25 %

* W przypadku umów stopy procentowej dom maklerski może stosować termin płatności pierwotny bądź rzeczywisty, przy czym dom maklerski obowiązany jest poinformować Komisję o dokonany wyborze.

§ 79. Przez jednorodne transakcje pochodne rozumie się terminowe transakcje wymiany walutowej lub inne podobne, dla których kwota nominalna instrumentu bazowego stanowi równowartość przepływów środków pieniężnych, jeśli rozliczenie tych przepływów przypada na tę samą datę waluty i następuje w całości lub częściowo w tej samej walucie.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU PRZEKROCZENIA LIMITU KONCENTRACJI ZAANGAŻOWANIA I LIMITU DUŻYCH ZAANGAŻOWAŃ

Rozdział I. Zasady ogólne

§ 1. Dla celów niniejszego załącznika przyjmuje się następujące definicje:

- 1) przez podmiot rozumie się pojedynczy podmiot lub grupę co najmniej dwóch podmiotów, w której sytuacja finansowa jednego z tych podmiotów może mieć wpływ na realizację zobowiązań przynajmniej przez jeden z pozostałych podmiotów oraz w której jeden z tych podmiotów może bezpośrednio lub pośrednio samoistnie lub na równi z innymi udziałowcami, akcjonariuszami lub współnikami kierować polityką finansową i operacyjną przynajmniej jednego z pozostałych podmiotów lub też może w inny sposób wpływać na jego politykę finansową i operacyjną, w tym również w zakresie podziału lub pokrycia wyniku finansowego tego podmiotu;
- 2) przez poziom nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego rozumie się wielkość nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego ustaloną, niezależnie od skali prowadzonej działalności, w sposób określony w § 1 ust. 2 załącznika nr 12 do rozporządzenia;
- 3) przez zaangażowanie rozumie się sumę wierzytelności domu maklerskiego, udzielonych przez dom maklerski zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez dom maklerski bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych - w zależności od tego, która z tych kwot jest większa - w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, z wyłączeniem wierzytelności powstałych w wyniku nierozliczonych w terminie dwóch dni roboczych od zamknięcia dnia transakcji kupna lub sprzedaży walut oraz powstałych w wyniku transakcji kupna lub sprzedaży papierów wartościowych w terminie 5 dni roboczych po dokonaniu płatności lub dokonaniu dostawy papierów wartościowych.

§ 2. Suma zaangażowania domu maklerskiego obciążonego ryzykiem danego podmiotu nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowania, który wynosi:

- 1) 20 % poziomu nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego - dla zaangażowania domu maklerskiego wobec podmiotu, gdy którykolwiek z tych podmiotów jest w stosunku do domu maklerskiego pomiotem dominującym lub zależnym albo jest podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego;
- 2) 25 % poziomu nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego - dla zaangażowania domu maklerskiego wobec podmiotu, gdy żaden z nich nie jest podmiotem powiązaniem z domem maklerskim w sposób określony w pkt 1.

§ 3. Suma zaangażowań domu maklerskiego równych lub przekraczających 10 % poziomu nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego, zwanych dalej „dużymi zaangażowaniami”, w stosunku do podmiotów, o których mowa w § 2, nie może być wyższa niż limit dużych zaangażowań, który wynosi 800 % tych kapitałów.

§ 4. 1. Przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań domy maklerskie uwzględniają zaangażowania według wartości ustalonej zgodnie z zasadami wyceny określonymi w rozporządzeniu, w kwotach ustalonych dla celów

obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, jednak bez uwzględniania zabezpieczeń, przy czym zaangażowania stanowiące:

- 1) aktywa bilansowe - obejmują pozycje, o których mowa w tytule II załącznika nr 6 do rozporządzenia, bez stosowania wag ryzyka;
- 2) udzielone zobowiązania pozabilansowe:
  - a) warunkowe – obejmują pozycje, o których mowa w § 97 załącznika nr 6 do rozporządzenia, bez stosowania wag ryzyka produktu i wag ryzyka kontrahenta, z tym że pozycje wynikające z gwarantowania emisji papierów wartościowych uwzględnia się w kwocie równej pozycji pierwotnej w gwarantowanej emisji papierów wartościowych, obliczonej zgodnie z zasadą przyjętą przez dom maklerski na podstawie § 8 lub 9 załącznika nr 2 do rozporządzenia,
  - b) wynikające z transakcji pochodnych – obejmują pozycje, o których mowa w § 27 załącznika nr 2 do rozporządzenia w kwocie równej ich ekwiwalentowi bilansowemu, bez stosowania wag ryzyka kontrahenta, obliczonej zgodnie z jedną z metod, o których mowa w załączniku nr 9 lub nr 13 do rozporządzenia, przy czym metoda określona w § 3 załącznika nr 9 do rozporządzenia ma również zastosowanie dla celów niniejszego załącznika.

2. Domy maklerskie, których skala działalności handlowej jest znacząca, dokonują podziału zaangażowań na zaangażowania w portfelu handlowym i zaangażowania w portfelu niehandlowym.

§ 5. 1. Jeśli dla celów § 11 dom maklerski stosuje ochronę kredytową rzeczywistą lub ochronę kredytową nierzeczywistą, musi ona podlegać odpowiednio wymogom kwalifikacyjnym i spełniać warunki uznawania określone w tytułach I i II załącznika nr 7 do rozporządzenia.

2. Dla celów § 11, w przypadku zaangażowań zabezpieczonych zastawem na prawach lub przewłaszczeniem na zabezpieczenie praw majątkowych wynikających z papierów wartościowych, dom maklerski może traktować zaangażowanie jako podjęte wobec emitenta papierów wartościowych.

3. Dla celów § 11 gwarancja obejmuje również uznane kredytowe instrumenty pochodne, o których mowa w § 27 ust. 1 pkt 1 i 2 załącznika nr 7 do rozporządzenia, przy czym:

- 1) w przypadku zaangażowań zabezpieczonych gwarancją dom maklerski może traktować zaangażowanie jako podjęte wobec gwaranta;
- 2) jeśli gwarancja jest wyrażona w walucie innej niż zaangażowanie, kwotę ekspozycji uznanej za zabezpieczoną oblicza się zgodnie z zasadami dotyczącymi niedopasowania walutowego, o których mowa w § 90 i 91 załącznika nr 7 do rozporządzenia;
- 3) ochrona kredytowa częściowa może zostać uznana odpowiednio, zgodnie z zasadami, o których mowa w § 92-96 załącznika nr 7 do rozporządzenia;
- 4) niedopasowanie pomiędzy terminem zapadalności zaangażowania a terminem rozliczenia gwarancji oblicza się zgodnie z zasadami dotyczącymi niedopasowania terminów zapadalności, o których mowa w § 97 załącznika nr 7 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Dom maklerski wchodzący w skład grupy, o której mowa w § 19 rozporządzenia, zobowiązany do sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, niezależnie od obowiązku przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań w ujęciu jednostkowym, obowiązany jest także przestrzegać tych limitów w ujęciu skonsolidowanym na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przyjmując odpowiednio sposób obliczania kapitałów nadzorowanych domu maklerskiego i podmiotów zależnych, zgodnie z zasadami określonymi w § 10 załącznika nr 12 do rozporządzenia.

2. Przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań w ujęciu skonsolidowanym dom maklerski, o którym mowa w ust. 1, odpowiednio stosuje szczegółowe zasady i warunki uwzględniania zaangażowań wszystkich podmiotów ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rozdział 2. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania i limitu dużych zaangażowań

§ 7. Zaangażowanie domu maklerskiego wobec danego podmiotu oblicza się jako sumę:

- 1) zaangażowań domu maklerskiego wobec tego podmiotu w portfelu handlowym, obejmujących:
  - a) nadwyżkę długich pozycji netto nad krótkimi pozycjami netto we wszystkich instrumentach bazowych wyemitowanych przez ten podmiot, wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego,
  - b) pozycje netto wynikające z operacji stanowiących gwarantowanie emisji papierów wartościowych obliczone w sposób określony w § 8 i 9 załącznika nr 2 do rozporządzenia,
  - c) pozycję netto wynikającą z umowy o subemisję usługową, o której mowa w art. 15 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 185, poz. 1439), podpisanej z tym podmiotem; pozycję tę oblicza się jako iloczyn ilości papierów wartościowych objętych subemisją usługową i ich ceny wynikającej z umowy o subemisję usługową,
  - d) wierzytelności wobec tego podmiotu wynikające z operacji zaliczonych do portfela handlowego, w tym również operacji, o których mowa w przepisach załącznika nr 5 do rozporządzenia, rozumianych jako suma:
    - iloczynu sumy wymogów kapitałowych określonych w przepisach załącznika nr 5 do rozporządzenia i liczby 12,5,
    - sumy ekwiwalentów bilansowych operacji, o których mowa w przepisach załącznika nr 5 do rozporządzenia, oraz
- 2) zaangażowania domu maklerskiego wobec tego podmiotu w portfelu niehandlowym, stanowiącego sumę wierzytelności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych wynikających z operacji z tym podmiotem, zaliczonych do portfela niehandlowego, posiadanych przez dom maklerski instrumentów bazowych, wniesionych przez dom maklerski dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych - w zależności od tego, która z tych kwot jest większa - w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej obciążonych ryzykiem jednego podmiotu i zaliczonych do portfela niehandlowego.

§ 8. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania i limitu dużych koncentracji oblicza się:

- 1) w sposób określony w § 9 - dla domów maklerskich, których skala prowadzonej działalności jest znacząca;
- 2) w sposób określony w § 10 - dla domów maklerskich, których skala prowadzonej działalności jest nieznacząca.

§ 9. 1. Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania wobec danego podmiotu oblicza się:

- 1) zgodnie z ust. 3 - jeśli spełnione są wszystkie warunki określone w ust. 2;
- 2) zgodnie z ust. 4 - w pozostałych przypadkach.

2. Dopuszcza się przekroczenie przez dom maklerski limitu koncentracji zaangażowania wobec danego podmiotu, pod warunkiem że:

- 1) zaangażowanie domu maklerskiego wobec tego podmiotu wynikające z operacji zaliczonych do portfela niehandlowego nie przekracza limitu koncentracji zaangażowania określonego w § 2, co oznacza, że przekroczenie limitu koncentracji zaangażowania wobec tego podmiotu dotyczy wyłącznie operacji zaliczonych do portfela handlowego;
- 2) suma dużych zaangażowań domu maklerskiego wobec wszystkich podmiotów w portfelu niehandlowym nie przekracza limitu dużych zaangażowań, o którym mowa w § 3, tak że przekroczenie tego limitu wynika z zaangażowań domu maklerskiego w portfelu handlowym;
- 3) dom maklerski włącza do rachunku całkowitego wymogu kapitałowego łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania w odniesieniu do tego podmiotu, obliczony zgodnie z zasadami zawartymi w ust. 5, i spełnia wymóg określony w art. 98a ust. 3 ustawy;
- 4) zaangażowanie domu maklerskiego wobec tego podmiotu wynikające z operacji zaliczonych do portfela handlowego, powodujące przekroczenie limitu koncentracji zaangażowania przez okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych, nie jest większe od 500 % poziomu nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego;
- 5) suma wielkości przekraczających limit koncentracji zaangażowania domu maklerskiego, istniejących przez okres dłuższy niż 10 dni roboczych, nie jest większa od 600 % poziomu nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego;
- 6) dom maklerski nie dokonuje transakcji mających na celu obniżenie wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania i limitu dużych zaangażowań, w szczególności polegających na rozliczaniu zaangażowania wobec podmiotu przed upływem 10 dni jego trwania i podejmowaniu nowego zaangażowania wobec tego podmiotu, ani też nie przenosi czasowo przekroczenia limitu do innej instytucji;
- 7) dom maklerski przesyła Komisji, w terminie 6 tygodni po upływie danego kwartału roku kalendarzowego, zestawienia przekroczeń limitu koncentracji zaangażowania określonego w § 2, sporządzone dla ostatnich 3 kolejnych miesięcy, podając nazwę kontrahenta, kwotę i rodzaj zaangażowania oraz poziom swoich nadzorowanych kapitałów.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1:

- 1) z zaangażowania domu maklerskiego wobec danego podmiotu w portfelu handlowym wyodrębnia się składniki o łącznej wartości równej nadwyżce zaangażowania ponad limit określony w § 2, zwane dalej „nadwyżką koncentracji”, którym przypisano najwyższe:
  - a) stopy narzutu z tytułu ryzyka szczególnego zgodnie z § 9-11 załącznika nr 3 do rozporządzenia lub § 24-40 załącznika nr 3 do rozporządzenia,
  - b) wagi ryzyka kontrahenta zgodnie z załącznikiem nr 5 do rozporządzenia lub współczynniki przeliczeniowe zgodnie z załącznikiem nr 5 do rozporządzenia;
- 2) wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania wobec danego podmiotu oblicza się jako:
  - a) jeśli nadwyżka koncentracji istnieje nie dłużej niż 10 dni - 200 % sumy wymogów kapitałowych, obliczonych na podstawie § 9 - 11 załącznika nr 3 do rozporządzenia, § 24-40 załącznika nr 3 do rozporządzenia, załącznika nr 5 do rozporządzenia, dla składników, o których mowa w pkt 1,
  - b) jeśli nadwyżka koncentracji istnieje dłużej niż 10 dni - sumę iloczynów:
    - wymogów kapitałowych, obliczonych na podstawie § 9-11 załącznika nr 3 do rozporządzenia, § 24-40 załącznika nr 3 do rozporządzenia, załącznika nr 5 do rozporządzenia, dla składników, o których mowa w pkt 1, zaklasyfikowanych do

odpowiednich przedziałów nadwyżki zaangażowania określonych w pierwszej kolumnie poniższej tabeli, oraz

– odpowiadających tym składnikom współczynników określonych w drugiej kolumnie tej tabeli,

– przy czym zaliczanie składników do poszczególnych przedziałów należy wykonać, począwszy od pierwszego z tych przedziałów, zaliczając do niego składnik o najniższej stopie narzutu, wadze ryzyka lub współczynniku przeliczeniowym, poprzez kolejne przedziały, zaliczając do nich składniki o coraz to wyższych stopach narzutu, wagach ryzyka lub współczynnikach przeliczeniowych.

Nadwyżka koncentracji (w relacji do poziomu nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego) w %	Współczynnik w %
kolumna 1	kolumna 2
do 40	200
40-60	300
60-80	400
80-100	500
100-250	600
powyżej 250	900

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania wobec danego podmiotu stanowi obliczona dla tego podmiotu nadwyżka koncentracji.

5. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania i limitu dużych zaangażowań, w przypadku domów maklerskich, których skala prowadzonej działalności jest znacząca, oblicza się jako większą z następujących dwóch kwot:

- 1) sumy wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowania wobec poszczególnych podmiotów, obliczonych:
  - a) zgodnie z ust. 3 w przypadku zaangażowań, o których mowa w ust. 1 pkt 1,
  - b) zgodnie z ust. 4 w przypadku zaangażowań, o których mowa w ust. 1 pkt 2;
- 2) nadwyżki sumy dużych zaangażowań wobec poszczególnych podmiotów, w portfelu handlowym i niehandlowym łącznie, ponad limit dużych zaangażowań.

§ 10. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, w przypadku domów maklerskich, których skala prowadzonej działalności jest nieznacząca, stanowi większa z kwot określonych jako:

- 1) suma nadwyżek zaangażowania domu maklerskiego wobec poszczególnych podmiotów ponad limit określony w § 2;
- 2) nadwyżka sumy dużych zaangażowań domu maklerskiego wobec poszczególnych podmiotów ponad limit określony w § 3.

§ 11. Przepisów § 2 i 3 nie stosuje się wobec następujących zaangażowań:

- 1) pozycji aktywów stanowiących wierzytelności wobec rządów i banków centralnych, którym, jeżeli są niezabezpieczone, przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %, zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia;
- 2) pozycji aktywów stanowiących wierzytelności wobec rządów i banków centralnych niewymienionych w pkt 1, wyrażonych i wypłaconych, o ile ma to zastosowanie, w walucie krajowej kredytobiorcy;

- 3) pozycji aktywów stanowiących wierzytelności wobec organizacji międzynarodowych, wielostronnych banków rozwoju lub podmiotów sektora publicznego, którym, jeżeli byłyby niezabezpieczone, przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %, zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia;
- 4) pozycji aktywów stanowiących wierzytelności zabezpieczone bezpośrednimi gwarancjami podmiotów określonych w pkt 1-3, jeżeli niezabezpieczonym wierzytelnościom wobec podmiotu zapewniającego gwarancję przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia;
- 5) pozycji aktywów zabezpieczonych zastawem na prawach lub przewłaszczeniem na zabezpieczenie praw majątkowych wynikających z dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty określone w pkt 1-3, których papiery wartościowe stanowią wierzytelności wobec emitenta i którym przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, określoną w załączniku nr 6 do rozporządzenia;
- 6) pozycji aktywów stanowiących wierzytelności wobec instytucji o terminie zapadalności do jednego roku, z wyłączeniem pozycji zaliczonych do funduszy własnych tych instytucji;
- 7) weksli handlowych oraz innych podobnych weksli, o terminie zapadalności do jednego roku, wystawionych lub indosowanych przez bank, instytucję kredytową lub bank zagraniczny;
- 8) obligacji zabezpieczonych określonych w § 71-72 załącznika 6 do rozporządzenia;
- 9) pozycji aktywów zabezpieczonych zastawem na prawach lub przewłaszczeniem na zabezpieczenie praw majątkowych wynikających z dłużnych papierów wartościowych, innych niż określone w pkt 5, jeżeli:
  - a) ich wartość przekracza wartość zaangażowania,
  - b) są wyceniane według wartości rynkowej,
  - c) są przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub uznane są za regularnie kwotowane na rynku, z wyłączeniem przypadku, gdy termin rozliczenia ochrony kredytowej jest krótszy niż termin rozliczenia zaangażowania;
- 10) 50 % pozycji pozabilansowych ryzyka nisko-średniego określonych w § 93 załącznika 6 do rozporządzenia;
- 11) pozycji pozabilansowych niskiego ryzyka określonych w § 93 załącznika 6 do rozporządzenia, jeżeli zawarto umowę z klientem lub grupą powiązanych ze sobą klientów, na mocy której zaangażowanie może powstać jedynie w przypadku ustalenia, że nie spowoduje to przekroczenia limitów przewidzianych w § 2 i 3.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA OPERACYJNEGO

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 1. 1. W rozumieniu przepisów niniejszego załącznika ryzykiem operacyjnym jest możliwość powstania straty na skutek niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, błędów ludzkich lub systemów, lub na skutek zdarzeń zewnętrznych, przy czym ryzyko prawne uznaje się za jeden z rodzajów ryzyka operacyjnego.

2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego oblicza się przy użyciu metody podstawowego wskaźnika, określonej w rozdziale 2, metody standardowej, określonej w rozdziale 3, lub przy użyciu zaawansowanej metody pomiaru, określonej w rozdziale 4.

3. Dom maklerski stosujący metodę określoną w rozdziale 3 nie może jej zmienić na metodę określoną w rozdziale 2, chyba że uzyska zgodę, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 5 ustawy, wydaną na wniosek domu maklerskiego, zawierający uzasadnienie celowości zmiany metody obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

4. Dom maklerski stosujący metodę określoną w rozdziale 4 nie może jej zmienić na metody określone w rozdziale 2 lub 3, chyba że uzyska zgodę, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 6 ustawy, wydaną na wniosek domu maklerskiego, zawierający uzasadnienie celowości zmiany metody obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

5. Łączenie metod obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 2 ustawy, wydanej na wniosek domu maklerskiego, zgodnie z przepisami rozdziału 5.

§ 2. Dom maklerski obliczający wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego, niezależnie od stosowanej metody, jest zobowiązany:

- 1) stosować ogólne zasady zarządzania ryzykiem, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 5 ustawy;
- 2) wdrożyć i stosować procedury oceny stopnia narażenia na ryzyko operacyjne, z uwzględnieniem zdarzeń charakteryzujących się niską częstotliwością występowania lecz potencjalnie wysokimi stratami;
- 3) z zastrzeżeniem § 1 ust. 1, określić co stanowi ryzyko operacyjne na użytek procedur, o których mowa w pkt 2;
- 4) posiadać opracowane w formie pisemnej plany zachowania ciągłości działania przygotowane w celu zapewnienia bezawaryjnego działania krytycznych dla domu maklerskiego funkcji biznesowych oraz plany awaryjne przygotowane na wypadek wystąpienia awarii i mające na celu odtworzenie lub wznowienie działalności krytycznych procesów biznesowych, zgodnie z przyjętymi przez dom maklerski celami oraz z uwzględnieniem interesów klientów domu maklerskiego.

Rozdział 2. Metoda podstawowego wskaźnika

§ 3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczony, według metody podstawowego wskaźnika, stanowi 15 % wskaźnika wyznaczonego zgodnie z zasadami określonymi w § 4-6. Wymóg kapitałowy K oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=0}^2 \max(w_i; 0)}{n} \times 15\%$$

gdzie:

w_i – roczny wynik w i-tym roku, ustalony zgodnie z przepisami § 5-9 lub § 10,

n – liczba lat w których $w_i > 0$,

Przy obliczaniu wymogu uwzględnia się rok obrotowy, za który dokonuje się obliczenia ($i = 0$) oraz dwa kolejne lata go poprzedzające ($i = 1, 2$).

§ 4.1. Wskaźnik stanowi średnią z ostatnich trzech lat, wyników określonych na podstawie § 5-9 lub 10.

2. Średnią oblicza się, z zastrzeżeniem ust. 4, na koniec roku obrotowego na podstawie wyników z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów.

3. Jeżeli zbadane przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, zgodnie z ustawą o rachunkowości, sprawozdania finansowe domu maklerskiego nie są dostępne, należy wykorzystać dane szacunkowe, z zastrzeżeniem iż w momencie dostępności tych sprawozdań dom maklerski niezwłocznie dokona aktualizacji obliczonej średniej.

4. Wyniku za którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej.

5. Wskaźnik oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników i liczby lat z dodatnimi wartościami wyników.

§ 5.1. Dom maklerski, który sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości, wylicza wynik jako sumę pozycji z rachunku zysków i strat domu maklerskiego wymienionych w tabeli 1, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w tej ustawie oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W obliczeniach wyniku każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym.

Tabela 1

1	Przychody z działalności maklerskiej
2	Koszty z tytułu prowizji i innych opłat
3	Wynik z operacji instrumentami finansowymi zaliczonymi do portfela handlowego
4	Przychody z tytułu dywidend nieuwzględnione w wyniku z operacji instrumentami finansowymi zaliczonymi do portfela handlowego
5	Przychody finansowe
6	Koszty finansowe
7	Pozostałe przychody operacyjne

§ 6. Pozycje określone w tabeli 1 powinny uwzględniać korekty określone w § 7-9.

§ 7.1. W kalkulacji wyniku uwzględnia się koszty z tytułu opłat za usługi określone w art. 81a ustawy dostarczone przez podmiot, który jest w stosunku do domu maklerskiego: podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego lub podmiotem podlegającym nadzorowi właściwych władz lub nadzorowi równoważnemu na podstawie odrębnych przepisów.

2. Dla określenia wyniku, przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz z tytułu najmu lub dzierżawy nieruchomości komercyjnych uwzględnia się w pozostałych przychodach operacyjnych, a przychody i koszty z tytułu leasingu finansowego odpowiednio w przychodach i kosztach z tytułu odsetek.

§ 8. W kalkulacji wyniku nie uwzględnia się następujących pozycji rachunku zysków i strat:

- 1) zrealizowanych zysków i strat ze sprzedaży pozycji z portfela niehandlowego;
- 2) przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie;
- 3) przychodów z tytułu odszkodowań uzyskanych z tytułu ubezpieczenia.

§ 9. W kalkulacji wyniku nie uwzględnia się przychodów z tytułu dywidend otrzymanych od podmiotu, będącego w stosunku do domu maklerskiego podmiotem dominującym lub zależnym, lub też będącego podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego, jeżeli umożliwi to uniknięcie podwójnego naliczania przychodów wewnątrzgrupowych.

§ 10. Dom maklerski, który przygotowuje sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń, na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o rachunkowości, wylicza wynik jako sumę pozycji ze swojego rachunku zysków i strat w sposób możliwie najlepiej oddający metodologię wyznaczania wskaźnika określoną w § 4-5 oraz z uwzględnieniem korekt, o których mowa w § 6-9.

Rozdział 3. Metoda standardowa

§ 11.1. Dom maklerski może stosować metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, pod warunkiem że:

- 1) posiada udokumentowany system oceny oraz zarządzania ryzykiem operacyjnym, z precyzyjnie określonym zakresem odpowiedzialności poszczególnych osób w ramach tego systemu, za pomocą którego dokonywana jest identyfikacja stopnia narażenia domu maklerskiego na ryzyko operacyjne;
- 2) prowadzi rejestr zdarzeń operacyjnych w tym istotnych strat wynikających z ryzyka operacyjnego;
- 3) system oceny i zarządzania ryzykiem operacyjnym poddawany jest regularnym i niezależnym przeglądom, przeprowadzanym nie rzadziej niż raz w roku;
- 4) system oceny i zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ściśle powiązany z procesem zarządzania innymi rodzajami ryzyka domu maklerskiego, a wynik oceny tego systemu stanowi integralną część procesu monitorowania i kontroli profilu ryzyka operacyjnego domu maklerskiego;
- 5) wdrożył system raportowania, w ramach którego sporządzane są raporty wewnętrzne na temat ryzyka operacyjnego dla zarządu oraz innych, wyznaczonych w ramach systemu oceny i zarządzania ryzykiem operacyjnym, osób lub podmiotów oraz posiada procedury podejmowania odpowiednich działań w reakcji na informacje zawarte w tych raportach.

2. Dom maklerski przeprowadza analizę spełniania warunków, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem rozmiaru i skali prowadzonej działalności oraz zasady proporcjonalności wdrożonych rozwiązań do tej skali.

§ 12. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczony według metody standardowej, stanowi sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego obliczonych wszystkich linii biznesowych w domu maklerskim, wyznaczonych zgodnie z § 10.

Łączny wymóg kapitałowy (K) oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=0}^2 \max\left(\sum_{j=1}^S w_{ij} \times \beta_j; 0\right)}{3}$$

gdzie:

w_{ij} – roczny wynik odsetkowy i pozaodsetkowy w i-tym roku i j-tej linii biznesowej, ustalony zgodnie z § 5-10,

β_j – współczynnik przeliczeniowy określony dla j-tej linii biznesowej,

Przy obliczaniu wymogu uwzględnia się rok obrotowy, za który dokonuje się wyliczeń ($i = 0$) oraz dwa kolejne lata go poprzedzające ($i = 1, 2$).

§ 13. 1. Wymóg kapitałowy dla linii biznesowej jest równy średniej obliczonej na koniec roku obrotowego narzutów kapitałowych określonych w ust. 4 z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów.

2. Jeżeli zbadane przez biegłego rewidenta sprawozdania finansowe domu maklerskiego nie są dostępne, należy wykorzystać dane szacunkowe, z zastrzeżeniem że w momencie, gdy sprawozdania te będą dostępne, dom maklerski niezwłocznie dokona aktualizacji obliczonej średniej.

3. Dom maklerski określa wynik dla każdej linii biznesowej, przyporządkowując cały wynik obliczony zgodnie z § 5-9 lub § 10 do wszystkich linii biznesowych.

4. Dla każdej linii biznesowej w każdym z trzech lat dom maklerski oblicza narzut kapitałowy, jako wynik przyporządkowany tej linii biznesowej pomnożony przez współczynnik przeliczeniowy określony w tabeli 2.

5. Jeżeli w danym roku występuje ujemny narzut kapitałowy dla określonej linii biznesowej, który wynika z ujemnej wartości wyniku, to taki narzut uwzględnia się w obliczeniu łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego obliczonego według metody standardowej, określonego w § 12.

6. Jeśli suma narzutów kapitałowych z wszystkich linii biznesowych w danym roku jest ujemna, obserwacji z tego roku nie uwzględnia się w liczniku średniej, określonej w ust. 1.

§ 14. 1. Dom maklerski stosujący metodę standardową dokonuje podziału prowadzonej działalności na linie biznesowe, zgodnie z poniższą tabelą oraz z uwzględnieniem zasad, o których mowa w ust. 2.

Tabela 2

Linia biznesowa	Lista prowadzonych działalności	Współczynnik
	Oferowanie instrumentów finansowych	
	Świadczenie usług w wykonaniu zawartych umów o subemisję inwestycyjną lub zawieranie i wykonywanie umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe	

Działalność inwestycyjna	<p>Sporządzanie analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych</p> <p>Doradztwo inwestycyjne</p> <p>Doradztwo dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią</p> <p>Doradztwo i inne usługi w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw</p>	18 %
Obrót instrumentami finansowymi	<p>Nabywanie lub zbywanie na własny rachunek instrumentów finansowych</p> <p>Przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych</p> <p>Wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie</p> <p>Świadczenie usług w wykonaniu zawartych umów o subemisję usługową lub zawieranie i wykonywanie umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe</p> <p>Organizowanie alternatywnego systemu obrotu</p>	18 %
Detaliczna działalność brokerska (obsługa osób fizycznych lub małych i średnich przedsiębiorców spełniających warunki, o których mowa w § 20 ust. 2 załącznika 6 do rozporządzenia)	<p>Przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych</p> <p>Wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie</p> <p>Świadczenie usług w wykonaniu zawartych umów o subemisję usługowe lub zawieranie i wykonywanie umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe</p>	12 %

Działalność komercyjna (w tym obsługa małych i średnich przedsiębiorców niespełniających warunków, o których mowa w § 20 ust. 2 załącznika 6 do rozporządzenia)	Udzielanie pożyczek pieniężnych w celu dokonania transakcji, której przedmiotem jest jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, jeżeli transakcja ma być dokonana za pośrednictwem firmy inwestycyjnej udzielającej pożyczki	15 %
Działalność detaliczna (obsługa osób fizycznych lub małych i średnich przedsiębiorców spełniających warunki, o których mowa w § 20 ust. 2 załącznika 6 do rozporządzenia)	Udzielanie pożyczek pieniężnych w celu dokonania transakcji, której przedmiotem jest jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, jeżeli transakcja ma być dokonana za pośrednictwem firmy inwestycyjnej udzielającej pożyczki	12 %
Płatności i rozliczenia	Usługi związane z transferem środków pieniężnych	18 %
Usługi agencyjne	Przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych oraz prowadzenie rachunków pieniężnych	15 %
Zarządzanie aktywami	Zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych	12 %

2. Dom maklerski zobowiązany jest opracować i udokumentować szczegółowe zasady oraz kryteria przyporządkowania poszczególnych prowadzonych przez siebie działalności do odpowiednich linii biznesowych, w oparciu o następujące zasady:

- 1) wszystkie rodzaje działalności muszą być przyporządkowane do odpowiednich linii biznesowych w sposób wyczerpujący oraz wewnętrznie spójny;
- 2) działalność, której nie można jednoznacznie przyporządkować do konkretnej linii biznesowej, a która pełni funkcję pomocniczą w stosunku do działalności przypisanej do linii biznesowej, należy przyporządkować do linii biznesowej, którą wspomaga, z zastrzeżeniem pkt 3;
- 3) jeżeli działalność pełniąca funkcję pomocniczą jest związana z więcej niż jedną linią biznesową, dom maklerski dokonuje jej przyporządkowania do linii, z którymi jest związana, stosując obiektywne kryteria przyporządkowania;
- 4) działalność, której nie można przyporządkować do konkretnej linii biznesowej, musi zostać przyporządkowana do linii biznesowej o najwyższym współczynniku przeliczeniowym; tę samą linię biznesową stosuje się do wszelkich czynności pomocniczych dla tej działalności;
- 5) w celu przeprowadzenia dezagregacji wskaźnika pomiędzy poszczególne linie biznesowe, dom maklerski może zastosować udokumentowane metody wewnętrznej wyceny, w tym

w szczególności koszty poniesione w ramach jednej linii biznesowej, lecz zaliczone do innej linii biznesowej, można przenieść do tej linii biznesowej, której dotyczą, na przykład wykorzystując metody oparte na kosztach transferów wewnętrznych między dwoma obszarami działalności;

- 6) przyporządkowanie działań do linii biznesowych, dokonane na potrzeby wyznaczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego musi być zgodne z kategoriami używanymi przez dom maklerski w odniesieniu do ryzyka kredytowego i rynkowego;
- 7) za politykę przyporządkowania działalności do odpowiednich linii biznesowych odpowiedzialny jest zarząd domu maklerskiego, zaś kontrole nad nią sprawuje rada nadzorcza domu maklerskiego;
- 8) proces przyporządkowania do linii biznesowych musi podlegać niezależnemu przeglądowi.

3. Jeżeli rodzaje działalności ujęte w tabeli, o której mowa w ust. 1, nie obejmują wszystkich prowadzonych przez dom maklerski działalności, dom maklerski jest zobowiązany dokonać ich przyporządkowania do linii biznesowych w oparciu o zasady określone w ust. 2.

Rozdział 4. Zaawansowana metoda pomiaru

§ 15. 1. Dom maklerski może stosować zaawansowaną metodę pomiaru w oparciu o własne systemy pomiaru ryzyka operacyjnego, pod warunkiem uzyskania zgody Komisji, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 1 ustawy, wydanej na wniosek domu maklerskiego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Komisja, analizując wniosek domu maklerskiego dotyczący stosowania zaawansowanej metody pomiaru, dokonuje oceny spełniania przez dom maklerski kryteriów, o których mowa w § 2, oraz kryteriów kwalifikujących, określonych w § 16-21.

§ 16. 1. System pomiaru ryzyka operacyjnego w domu maklerskim występującym do Komisji z wnioskiem o wydanie zgody na stosowanie zaawansowanej metody pomiaru, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 1 ustawy, musi spełniać następujące jakościowe kryteria kwalifikujące:

- 1) system pomiaru ryzyka operacyjnego domu maklerskiego stanowi integralną część funkcjonującego w sposób ciągły procesu zarządzania ryzykiem domu maklerskiego;
- 2) w strukturze domu maklerskiego wydzielona jest niezależna komórka lub osoba odpowiedzialna za realizację zadań w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 3) w domu maklerskim są regularnie sporządzane sprawozdania na temat ekspozycji na ryzyko operacyjne oraz na temat strat poniesionych przez dom maklerski w wyniku zdarzeń operacyjnych;
- 4) dom maklerski posiada procedury podejmowania odpowiednich działań korygujących lub naprawczych, po uzyskaniu informacji zawartych w sprawozdaniach, o których mowa w pkt 3;
- 5) procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym w domu maklerskim oraz systemy pomiaru tego ryzyka są poddawane regularnym przeglądom, przeprowadzanym nie rzadziej niż raz w roku, w ramach audytu wewnętrznego lub zewnętrznego;
- 6) system zarządzania ryzykiem domu maklerskiego ujęty jest w kompletnej i wyczerpującej dokumentacji, a dom maklerski posiada skuteczne sposoby zapewnienia zgodności procesu zarządzania ryzykiem domu maklerskiego z tą dokumentacją oraz opracowane w formie pisemnej procedury postępowania w przypadku wystąpienia braku takiej zgodności.

2. Wydając zgodę, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 1 ustawy, Komisja dokonuje analizy systemu pomiaru ryzyka operacyjnego, obejmującej:

- 1) sprawdzenie, czy procedury wewnętrznej weryfikacji systemu pomiaru ryzyka operacyjnego w domu maklerskim funkcjonują w sposób zadowalający;
- 2) upewnienie się, że przepływ danych oraz procedury związane z systemem pomiaru ryzyka są przejrzyste i ogólnie dostępne.

§ 17. 1. System pomiaru ryzyka operacyjnego w domu maklerskim występującym do Komisji z wnioskiem o wydanie zgody na stosowanie zaawansowanej metody pomiaru, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 1 ustawy, musi spełniać, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące ilościowe kryteria kwalifikujące, dotyczące technik analizy statystycznej stosowanych przez dom maklerski na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego:

- 1) dom maklerski oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego z uwzględnieniem oczekiwanych i nieoczekiwanych strat, chyba że potrafi uzasadnić, iż oczekiwane straty są już we właściwy sposób ujęte w jego wewnętrznych zasadach prowadzenia działalności;
- 2) przeprowadzany pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje zdarzenia charakteryzujące się niską częstotliwością występowania, lecz potencjalnie wysokimi stratami, na jakie narażony jest dany dom maklerski z tytułu ryzyka operacyjnego, osiągając normę pewności porównywalną z przedziałem ufności na poziomie 99,9 % przez okres jednego roku;
- 3) norma pewności, określona w pkt 2, może być uznana za osiągniętą wyłącznie w przypadku, gdy system pomiaru ryzyka operacyjnego danego domu maklerskiego w należyty sposób spełnia, określone w § 18-21, warunki dotyczące wewnętrznych i zewnętrznych danych, analiz scenariuszy, czynników otoczenia gospodarczego oraz systemów kontroli wewnętrznej;
- 4) dom maklerski posiada udokumentowaną metodologię ważenia stopnia udziału warunków, o których mowa w pkt 3, w ramach całościowego systemu pomiaru ryzyka operacyjnego;
- 5) system pomiaru ryzyka domu maklerskiego obejmuje główne czynniki, które wpływają na kształt ogona rozkładu oszacowań strat poniesionych przez dom maklerski w wyniku zdarzeń operacyjnych;
- 6) korelacja strat poniesionych przez dom maklerski w wyniku zdarzeń operacyjnych w ramach poszczególnych oszacowań ryzyka operacyjnego może być uwzględniona jedynie wówczas, gdy dom maklerski jest w stanie w sposób należyty uprawdopodobnić Komisji, że stosowany system pomiaru korelacji jest rzetelny, wdrożony w sposób należyty oraz uwzględnia niepewność wyniku towarzyszącą tego typu pomiarom, w szczególności podczas występowania zdarzeń charakteryzujących się niską częstotliwością występowania, lecz potencjalnie wysokimi stratami; dom maklerski musi weryfikować swoje założenia odnośnie korelacji, stosując odpowiednie techniki ilościowe i jakościowe;
- 7) system pomiaru ryzyka domu maklerskiego jest wewnętrznie spójny i nie uwzględnia wielokrotnie tych samych ocen jakościowych lub technik redukcji ryzyka, które zostały już uwzględnione w innych obszarach rachunku adekwatności kapitałowej.

2. Przez rozkład oszacowań strat poniesionych przez dom maklerski w wyniku zdarzeń operacyjnych, o którym mowa w ust. 1, rozumie się przyjęty przez dom maklerski rozkład prawdopodobieństwa odwzorowujący prawdopodobieństwo poniesienia przez dom maklerski straty z tytułu poszczególnych zdarzeń operacyjnych. Dom maklerski musi być w stanie uzasadnić Komisji poprawność założeń przyjętych na potrzeby szacowania rozkładu strat.

§ 18. System pomiaru ryzyka operacyjnego w domu maklerskim występującym do Komisji z wnioskiem o wydanie zgody, na stosowanie zaawansowanej metody pomiaru o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 1 ustawy musi spełniać następujące ilościowe kryteria kwalifikujące, dotyczące wewnętrznych danych stosowanych przez dom maklerski na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego:

- 1) pomiar ryzyka operacyjnego przez dom maklerski jest oparty na obserwacji historycznej obejmującej okres co najmniej pięciu poprzedzających lat, a w przypadku gdy dom maklerski po raz pierwszy przystępuje do zaawansowanej metody pomiaru, dopuszcza się trzyletni okres obserwacji;
- 2) dom maklerski przyporządkowuje wewnętrzne dane historyczne dotyczące strat wynikłych z ryzyka operacyjnego do linii biznesowych określonych w tabeli, o której mowa w § 14, oraz do rodzajów zdarzeń, określonych w tabeli 3, w oparciu o obiektywne, udokumentowane kryteria;
- 3) straty wynikłe z ryzyka operacyjnego, które są związane z ryzykiem kredytowym i które w przeszłości były ujęte w wewnętrznych bazach danych dotyczących ryzyka kredytowego, należy zapisać w bazach danych dotyczących ryzyka operacyjnego i traktować oddzielnie. Takie straty nie podlegają obciążeniom kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego, dopóki traktuje się je jako straty wynikłe z ryzyka kredytowego do celów obliczania minimalnych wymogów kapitałowych. Straty wynikłe z ryzyka operacyjnego, które są związane z ryzykiem rynkowym, włącza się do zakresu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego;
- 4) wewnętrzne dane domu maklerskiego dotyczące strat muszą zawierać informacje obejmujące wszystkie istotne działania oraz ekspozycje pochodzące z wszystkich podsystemów, oraz lokalizacji geograficznych. W przypadku nieuwzględnienia określonych działalności dom maklerski jest w stanie wykazać, że nieuwzględnione działania lub ekspozycje, zarówno indywidualnie, jak i w powiązaniu, nie mają istotnego wpływu na całokształt oszacowań ryzyka;
- 5) dom maklerski określa progi minimalnych strat do celów gromadzenia wewnętrznych danych o stratach;
- 6) wewnętrzne dane gromadzone przez dom maklerski zawierają co najmniej informacje dotyczące kwoty straty brutto wynikłej z konkretnego zdarzenia operacyjnego, daty tego zdarzenia, kwoty odzyskanej z wynikłej straty brutto, a także informacje opisowe na temat czynników lub przyczyn tego zdarzenia;
- 7) dom maklerski ustanawia specjalne kryteria przyporządkowania danych o stratach wywołanych zdarzeniami operacyjnymi w komórce organizacyjnej, o której mowa w § 16 ust. 1 pkt 2, lub z działalności wykraczających swoim zasięgiem poza jedną linię biznesową, a także na skutek zdarzeń operacyjnych rozciągniętych w czasie, lecz powiązanych ze sobą;
- 8) dom maklerski posiada udokumentowane procedury dotyczące odnoszenia danych historycznych do sytuacji obecnej, w tym możliwości zastosowania w tym zakresie ocen subiektywnych, skalowania lub innych korekt, oraz określenia osoby lub jednostki upoważnionej do podejmowania decyzji w tym zakresie.

§ 19. 1. System pomiaru ryzyka operacyjnego w domu maklerskim występującym do Komisji z wnioskiem o wydanie zgody na stosowanie zaawansowanej metody pomiaru, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 1 ustawy, musi spełniać następujące ilościowe kryteria kwalifikujące, dotyczące zewnętrznych danych stosowanych przez dom maklerski na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego:

- 1) w ramach systemu pomiaru ryzyka operacyjnego dom maklerski stosuje zewnętrzne dane, w szczególności wówczas, gdy istnieją uzasadnione podstawy, że dom maklerski może być narażony na zdarzenie operacyjne charakteryzujące się niską częstotliwością występowania, lecz potencjalnie wysokimi stratami;
- 2) dom maklerski systematycznie określa sytuacje wymagające zastosowania zewnętrznych danych oraz posiada metodologię uwzględniania tych danych w systemie pomiaru ryzyka operacyjnego;
- 3) warunki oraz procedury stosowania zewnętrznych danych są regularnie weryfikowane, dokumentowane oraz poddawane okresowym, niezależnym przeglądom.

§ 20. System pomiaru ryzyka operacyjnego w domu maklerskim występującym do Komisji z wnioskiem o wydanie zgody na stosowanie zaawansowanej metody pomiaru, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 1 ustawy, musi spełniać następujące ilościowe kryteria kwalifikujące, dotyczące analizy scenariuszy stosowanych przez dom maklerski na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego:

- 1) dom maklerski stosuje analizę scenariuszy opartą na opiniach ekspertów w powiązaniu z danymi zewnętrznymi w celu oceny swojego stopnia narażenia na zdarzenia operacyjne charakteryzujące się niską częstotliwością występowania, lecz potencjalnie wysokimi stratami;
- 2) oceny, o których mowa w pkt 1, powinny być weryfikowane i aktualizowane na podstawie porównań z faktycznie poniesionymi stratami, w celu uwierzytelnienia ich wyników.

§ 21. System pomiaru ryzyka operacyjnego w domu maklerskim występującym do Komisji z wnioskiem o wydanie zgody na stosowanie zaawansowanej metody pomiaru, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 1 ustawy, musi spełniać następujące ilościowe kryteria kwalifikujące, dotyczące czynników otoczenia gospodarczego uwzględnianych przez dom maklerski na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego oraz stosowanych przez dom maklerski systemów kontroli wewnętrznej:

- 1) stosowana przez dom maklerski metodologia oceny ryzyka obejmuje kluczowe czynniki otoczenia gospodarczego oraz czynniki systemów kontroli wewnętrznej, które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka operacyjnego;
- 2) wybór każdego z czynników otoczenia gospodarczego lub czynników systemów kontroli wewnętrznej, ujętego w metodologii, o której mowa w pkt 1, dokonywany jest w oparciu o kryterium istotności tego czynnika w stosunku do szacowanego przez dom maklerski poziomu ryzyka, z uwzględnieniem własnych doświadczeń domu maklerskiego oraz ocen eksperckich danych obszarów działalności;
- 3) wrażliwość ocen ryzyka w domu maklerskim na zmiany czynników otoczenia gospodarczego oraz czynników systemów kontroli wewnętrznej oraz ich względna waga w metodologii tych ocen oparte są na dobrze uzasadnionych przesłankach, a w stosowanej metodologii, poza uchwyceniem zmian ryzyka dzięki usprawnieniu kontroli ryzyka, ujęty jest również potencjalny wzrost ryzyka na skutek większej złożoności działalności domu maklerskiego lub wzrostu jej skali;
- 4) metodologia, o której mowa w pkt 1, jest udokumentowana oraz jest poddawana niezależnym przeglądom, dokonywanym przez inne komórki; proces ten oraz jego rezultaty są weryfikowane i aktualizowane na podstawie porównania z wewnętrznymi danymi na temat faktycznie poniesionych strat oraz z odpowiednimi danymi zewnętrznymi.

§ 22. 1. W obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego dom maklerski może uwzględniać wpływ zawartych umów ubezpieczenia, z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 2 oraz w § 23, oraz innych mechanizmów transferu ryzyka operacyjnego, jeżeli potrafi uzasadnić Komisji, iż za pomocą tych mechanizmów osiągnął widoczny efekt redukcji ryzyka operacyjnego.

2. Dom maklerski dokonuje weryfikacji, czy podmiot zobowiązany z tytułu umowy ubezpieczenia posiada zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej oraz posiada ocenę minimalnej zdolności do wypłaty odszkodowań, wydaną przez uznaną ECAI, której Komisja przyznała co najmniej 3. stopień jakości kredytowej, zgodnie z zasadami dotyczącymi wazenia ryzyka ekspozycji wobec instytucji w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem 6 do rozporządzenia.

§ 23. 1. Umowa ubezpieczenia, w celu jej uwzględnienia przez dom maklerski na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, musi spełniać następujące kryteria:

- 1) okres obowiązywania wynosi co najmniej jeden rok; w przypadku umów, dla których rezydualny okres obowiązywania jest krótszy niż jeden rok, dom maklerski dokonuje korekt odzwierciedlających zmniejszający się okres ważności, aż do pełnej stu procentowej korekty w przypadku umów, których okres obowiązywania wynosi 90 dni i krócej;
- 2) okres wypowiedzenia umowy wynosi co najmniej 90 dni;
- 3) umowa nie posiada klauzul wyłączających lub ograniczających jej stosowanie, w szczególności takich, które uruchamiane są działaniami nadzorczymi lub takich, które w przypadku ogłoszenia niewypłacalności domu maklerskiego, uniemożliwiałyby syndykowi lub likwidatorowi przeprowadzenie egzekucji z tytułu szkód lub kosztów poniesionych przez dom maklerski, z wyjątkiem zdarzeń mających miejsce po rozpoczęciu przejścia masy upadłościowej przez syndyka lub postępowania likwidacyjnego w stosunku do domu maklerskiego, pod warunkiem, że umowa ubezpieczenia zawiera postanowienia, które mogą wykluczyć wszelkie grzywny, kary finansowe lub odszkodowania z tytułu naruszenia przepisów karnych nakładanych przez właściwe organy;
- 4) obliczenia związane z ograniczeniem ryzyka odzwierciedlają zakres ubezpieczenia w sposób na tyle spójny i przejrzysty, by wykazać rzeczywiste prawdopodobieństwo wystąpienia straty oraz jej wpływ na określanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego;
- 5) ochronę wynikającą z umowy ubezpieczenia zapewnia strona trzecia; w przypadku gdy ubezpieczenia dokonują powiązane z domem maklerskim zakłady ubezpieczeń lub inne podmioty, ubezpieczane ryzyko musi być transferowane w drodze reasekuracji niezależnemu podmiotowi, spełniającemu niniejsze kryteria kwalifikujące;
- 6) zasady uwzględniania ubezpieczenia są należycie uzasadnione i udokumentowane.

2. W ramach zasad uznawania ubezpieczenia dom maklerski stosuje obniżki lub korekty kwot uznanego ubezpieczenia, w przypadku gdy:

- 1) pozostający okres obowiązywania umowy ubezpieczenia jest krótszy niż jeden rok, jak określono w ust. 1 pkt 1;
- 2) termin wypowiedzenia umowy ubezpieczenia jest krótszy niż jeden rok;
- 3) istnieje niedopasowanie zakresu umów ubezpieczenia do odpowiadającego im profilu ryzyka operacyjnego;
- 4) istnieje niepewność co do otrzymania przez dom maklerski płatności z tytułu umowy ubezpieczenia.

§ 24. Zmniejszenie wymogu kapitałowego z tytułu uznania ubezpieczenia nie może przekroczyć 20 % wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego przed uwzględnieniem technik redukcji ryzyka.

§ 25. 1. W przypadku gdy dom maklerski, będący unijną dominującą firmą inwestycyjną, oraz podmioty od niego zależne lub podmioty zależne od unijnej dominującej finansowej spółki holdingowej, zamierzają stosować zaawansowaną metodę pomiaru, muszą one we wniosku o wydanie zgody, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 4 ustawy, zawrzeć opis metod stosowanych podczas alokacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego pomiędzy poszczególne podmioty grupy.

2. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy wskazać, czy i w jaki sposób uwzględnione zostaną efekty dywersyfikacji w systemie pomiaru ryzyka

Rozdział 5. Łączenie metod

§ 26. Dom maklerski może stosować zaawansowaną metodę pomiaru w połączeniu z metodą podstawowego wskaźnika lub metodą standardową, w zakresie wskazanym w zgodzie, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 2 ustawy, oraz przy spełnieniu następujących warunków:

- 1) uwzględnione są wszystkie czynniki ryzyka operacyjnego danego domu maklerskiego, a stosowana metodologia w ocenie Komisji uwzględnia różne rodzaje działalności, lokalizacje geograficzne oraz struktury prawne lub organizacyjne domu maklerskiego;
- 2) spełnione są kryteria określone w § 11 oraz § 16-21 dla obszarów objętych odpowiednio metodą standardową oraz zaawansowaną metodą pomiaru;
- 3) w dniu wdrożenia zaawansowanej metody pomiaru obejmuje ona znaczącą część ryzyka operacyjnego domu maklerskiego;
- 4) dom maklerski zobowiązuje się stopniowo wdrożyć zaawansowaną metodę pomiaru względem istotnej części swoich operacji zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z Komisją.

§ 27. 1. Za zgodą, o której mowa w art. 105c ust. 1 pkt 3 ustawy, dom maklerski może, w wyjątkowych okolicznościach, w tym w szczególności w przypadku rozpoczęcia nowego rodzaju działalności, połączyć stosowanie metody podstawowego wskaźnika z metodą standardową, przy czym wydanie takiej zgody uwarunkowane jest zobowiązaniem domu maklerskiego do pełnego wprowadzenia metody standardowej w terminie określonym przez Komisję.

2. Zgoda, o której mowa w ust. 1, wydawana jest na wniosek domu maklerskiego, zawierający uzasadnienie dla przejściowego łączenia metod oraz zobowiązanie domu maklerskiego do wprowadzenia metody standardowej zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Rozdział 6. Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych

Tabela 3

Rodzaj zdarzenia	Definicja
Oszustwa wewnętrzne	Straty spowodowane celowymi działaniami polegającymi na defraudacji, sprzeniewierzeniu majątku lub obejściu regulacji prawnych, przepisów prawa lub regulacji wewnętrznych domu maklerskiego,

	wynikłe w skutek działań co najmniej jednego z pracowników domu maklerskiego
Oszustwa zewnętrzne	Straty spowodowane celowymi działaniami polegającymi na defraudacji, sprzeniewierzeniu majątku lub obejściu regulacji prawnych przez stronę trzecią
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Straty powstałe na skutek działań niezgodnych z przepisami lub porozumieniami dotyczącymi zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy, wypłaty odszkodowań z tytułu uszkodzenia ciała lub straty wynikające z nierównego traktowania i dyskryminacji pracowników
Klienci, usługi i praktyki operacyjne	Straty wynikające z niewywiązywania się z obowiązków zawodowych wobec klientów, będące skutkiem działań nieumyślnych, zaniedbania lub też nieodłącznie związane z charakterem świadczonych usług
Uszkodzenia aktywów rzeczowych	Straty powstałe na skutek uszkodzenia lub zniszczenia aktywów rzeczowych w wyniku klęski żywiołowej lub innych wydarzeń
Awarie systemów i inne zakłócenia prowadzonej działalności	Straty powstałe na skutek awarii systemów lub innych zakłóceń działalności domu maklerskiego
Zarządzanie procesami operacyjnymi	Straty powstałe na skutek nieprawidłowego rozliczenia transakcji lub wadliwego procesu zarządzania procesami operacyjnymi oraz wynikłe ze stosunków z kontrahentami i sprzedawcami

OBLICZANIE POZIOMU KAPITAŁÓW NADZOROWANYCH

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 1. 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego domy maklerskie są zobowiązane posiadać kapitały nadzorowane dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

2. W przypadku domów maklerskich, których skala prowadzonej działalności jest nieznacząca, kapitały nadzorowane domu maklerskiego stanowią sumę kapitałów podstawowych i uzupełniających II kategorii, z zastrzeżeniem § 2 ust. 2-6 oraz § 4 ust. 2.

3. W przypadku domów maklerskich, których skala prowadzonej działalności jest znacząca, nadzorowane kapitały stanowią sumę kapitałów podstawowych, uzupełniających II kategorii i uzupełniających III kategorii, z zastrzeżeniem § 2 ust. 2-6 oraz § 4 ust. 2.

4. Kapitały uzupełniające III kategorii mogą być wykorzystywane przy ustalaniu przestrzegania norm, o których mowa w art. 98a ust. 3 ustawy, oraz w § 4 ust. 2 rozporządzenia, wyłącznie przez domy maklerskie, których skala prowadzonej działalności jest znacząca.

5. Domy maklerskie, których skala prowadzonej działalności jest znacząca, uwzględniają kapitały uzupełniające III kategorii w poziomie kapitałów nadzorowanych tylko wtedy, gdy suma składników kapitałów uzupełniających III kategorii jest dodatnia, w kwocie nieprzewyższającej sumy wymogów kapitałowych, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1-2 i 5 rozporządzenia, do wysokości sumy wymogów kapitałowych określonych w § 9 ust. 5 pkt 1 lit. a załącznika nr 10 do rozporządzenia. W przypadku gdy suma ta jest wartością niedodatnią kapitały uzupełniające III kategorii uwzględniane w kapitałach nadzorowanych wynoszą zero.

6. Domy maklerskie, niezależnie od skali prowadzonej działalności, uwzględniają kapitały uzupełniające II kategorii w poziomie kapitałów nadzorowanych w kwocie nieprzewyższającej wysokości kapitałów podstawowych, pomniejszonych o pozycje określone w § 2 ust. 2.

Rozdział 2. Wyznaczanie składników nadzorowanych kapitałów domów maklerskich

§ 2. 1. Na kapitały podstawowe domu maklerskiego, ustalone na potrzeby obliczania poziomu nadzorowanych kapitałów, składają się:

- 1) kapitały zasadnicze domu maklerskiego, z wyłączeniem akcji uprzywilejowanych w zakresie dywidendy, które stanowią:
  - a) kapitał (fundusz) zakładowy– wpłacony i zarejestrowany,
  - b) kapitał (fundusz) zapasowy,
  - c) pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe;
- 2) pozycje dodatkowe kapitałów zasadniczych, które stanowi:
  - a) niepodzielony zysk z lat ubiegłych,
  - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i pomniejszony o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłego rewidenta.

2. Domy maklerskie, niezależnie od skali prowadzonej działalności, pomniejszają poziom kapitałów podstawowych o wartość pozycji, które stanowią:

- a) akcje (udziały) własne posiadane przez dom maklerski, wycenione według cen nabycia,
- b) wartość firmy, wycenionej według wartości bilansowej,
- c) pozostałe wartości niematerialne i prawne, wycenione według wartości bilansowej,
- d) niepokrytą stratę z lat ubiegłych, w tym również stratę w trakcie zatwierdzania,
- e) stratę bieżącego okresu, obliczoną narastająco od początku roku obrotowego,
- f) stratę, o której mowa w § 15 ust. 1 rozporządzenia.

3. Domy maklerskie, z zastrzeżeniem ust. 4-6, niezależnie od skali prowadzonej działalności, dokonują także innych pomniejszych poziomów kapitałów podstawowych o wartość:

- 1) posiadanych akcji (udziałów) instytucji lub akcji zakładów ubezpieczeń, wycenionych według cen nabycia
  - 2) udzielonych podmiotom, o których mowa w pkt 1, pożyczek podporządkowanych, które zaliczane są do ich kapitałów (funduszy) własnych
- jeśli wartość tych akcji lub udziałów oraz udzielonych pożyczek podporządkowanych spełnia warunki określone w § 8 ust. 1.

4. W przypadku domu maklerskiego obliczającego kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem z wykorzystaniem metody wewnętrznych ratingów, kapitały podstawowe pomniejszane są o ujemne kwoty wynikające z obliczeń, o których mowa w § 164-167 załącznika nr 6 do rozporządzenia, oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane zgodnie z § 160-161 załącznika nr 6 do rozporządzenia.

5. Do pomniejszych kapitałów podstawowych zalicza się również kwotę ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych, którym zgodnie z § 46-123 załącznika nr 8 do rozporządzenia przypisuje się wagę ryzyka równą 1250 %, obliczoną w sposób określony w przywołanym załączniku.

6. W przypadku domu maklerskiego inicjującego sekurytyzację, o którym mowa w § 6 załącznika nr 8 do rozporządzenia, kapitały zasadnicze pomniejsza się o zysk netto z kapitalizacji przyszłych przychodów z aktywów sekurytyzowanych stanowiący wsparcie jakości kredytowej dla pozycji sekurytyzowanych.

§ 3. Pozycje, o których mowa w § 2 ust. 3-6, ujmuje się w innych pomniejszeniach kapitałów podstawowych w kwocie równej 50 % ich wartości, z zastrzeżeniem § 7 ust. 3.

§ 4. 1. Kapitały uzupełniające II kategorii domu maklerskiego ustalone na potrzeby obliczania poziomu kapitałów nadzorowanych obejmują:

- 1) kapitał z aktualizacji wyceny utworzony na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) zobowiązania podporządkowane z pierwotnym terminem zapadalności nie krótszym niż 5 lat w kwocie pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20 % tej kwoty, spełniające warunki określone w § 5;
- 3) za zgodą, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 2 ustawy, zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieoznaczonym terminie wymagalności oraz innych instrumentów finansowych o nieoznaczonym terminie wymagalności.

2. Domy maklerskie, niezależnie od skali prowadzonej działalności, pomniejszają poziom kapitałów uzupełniających II kategorii o wartość pozycji, o których mowa w § 7.

3. Wysokość zobowiązań podporządkowanych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ujmowanych w kapitałach uzupełniających II kategorii domu maklerskiego, nie może przekroczyć 50 % wielkości kapitałów podstawowych domu maklerskiego ustalonych na potrzeby obliczenia poziomu nadzorowanych kapitałów, pomniejszonych o pozycje określone w § 2 ust. 2.

4. Warunki zaliczenia zobowiązań, o których mowa w ust. 1 pkt 3, do kapitałów uzupełniających II kategorii są następujące:

- a) nie podlegają one spłacie z inicjatywy wierzyciela bez uprzedniej zgody, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 1 ustawy,
- b) umowa przyznaje domowi maklerskiemu możliwość odroczenia spłaty odsetek z tytułu tych pozycji,
- c) w razie upadłości domu maklerskiego lub jego likwidacji przyjęte środki będą podlegać zwrotowi w ostatniej kolejności,
- d) warunki emisji zapewniają możliwość pokrywania strat kwotą długu wraz z niespłaconymi odsetkami, wynikającymi z tych pozycji

§ 5. 1. Zobowiązaniami podporządkowanymi są zobowiązania, które mają pierwotny termin wymagalności dłuższy niż dwa lata, a jeżeli nie mają określonego terminu wymagalności podlegają spłacie jedynie po co najmniej dwuletnim okresie wypowiedzenia i co do których wierzyciel zobowiązał się nieodwołalnie, że w przypadku otwarcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości domu maklerskiego jego roszczenia zostaną zaspokojone w ostatniej kolejności.

2. Umowa pożyczki lub kredytu, w wyniku której powstają zobowiązania podporządkowane, nie może przewidywać obowiązku ustanowienia przez dom maklerski zabezpieczeń zwrotu pożyczki lub kredytu ani dopuszczać możliwości odstąpienia od niej przed upływem okresu wymagalności zobowiązań z niej wynikających, z wyłączeniem takich okoliczności, jak likwidacja lub upadłość domu maklerskiego.

3. Zobowiązania podporządkowane mogą powiększyć poziom nadzorowanych kapitałów, jeżeli środki z tytułu umowy pożyczki lub kredytu, w wyniku której powstają zobowiązania podporządkowane, zostały w pełni wpłacone.

4. Dom maklerski uwzględniający zobowiązania z tytułu przyjętego kredytu lub pożyczki podporządkowanej w wielkości nadzorowanych kapitałów jest obowiązany zawiadomić Komisję o zamierzonej spłacie pożyczki lub kredytu, która spowoduje obniżenie wielkości nadzorowanych kapitałów do poziomu niższego niż 120 % całkowitego wymogu kapitałowego.

5. Dom maklerski nie może dokonać przedterminowej spłaty zobowiązań podporządkowanych uwzględnionych w wielkości nadzorowanych kapitałów, jeżeli spowoduje ona obniżenie wielkości nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego do poziomu niższego niż 100 % całkowitego wymogu kapitałowego.

6. Zobowiązania podporządkowane nie mogą być wycofane z domu maklerskiego przed upływem okresu umowy bez uprzedniej zgody, o której mowa w art. 105 ust. 1 pkt 1 ustawy.

§ 6. 1. Dom maklerski obliczający kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, z wykorzystaniem metody wewnętrznych ratingów, może uznać jako inne pozycje kapitałów uzupełniających II kategorii dodatkowo kwoty wynikające z aktualizacji wartości oraz rezerwy ujęte w obliczeniach, o których mowa w § 164-167 załącznika nr 6 do rozporządzenia, do wysokości 0,6 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem obliczanych z wykorzystaniem metody wewnętrznych ratingów.

2. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, o których mowa w ust. 1, nie obejmują kwot obliczanych w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, którym zgodnie z przepisami załącznika nr 8 do rozporządzenia przypisano wagę ryzyka równą 1250 %.

§ 7. 1. Pomniejszeniami kapitałów uzupełniających II kategorii, o których mowa w § 4 ust. 2, są pozycje, o których mowa w § 2 ust. 3-6.

2. Pozycje, o których mowa w ust. 1, ujmuje się w pomniejszeniach kapitałów uzupełniających II kategorii w kwocie równej 50 % ich wartości, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli 50 % sumy pozycji, o których mowa w § 2 ust. 3-6, jest większa od sumy pozycji określonej w § 4 ust. 1 i 2 oraz § 6, różnicę należy odjąć od kapitałów podstawowych domu maklerskiego.

§ 8. 1. Pomniejszenia kapitałów podstawowych, o których mowa w § 2 ust. 3, stosuje się, jeśli zaangażowanie kapitałowe domu maklerskiego w danym podmiocie:

1) w przypadku gdy podmiotem tym jest instytucja:

a) stanowi więcej niż 10 % kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu,

b) stanowi nie więcej niż 10 % kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu i łącznie z innymi zaangażowaniami kapitałowymi domu maklerskiego w instytucje nieprzekraczającymi 10 % kapitału (funduszy własnych) podstawowego tych podmiotów indywidualnie, stanowi więcej niż 10 % kapitałów nadzorowanych domu maklerskiego, przed pomniejszeniem ich o pozycje określone w § 2 ust. 3;

2) w przypadku gdy podmiotem tym jest zakład ubezpieczeń – stanowi co najmniej 20 % kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu lub pozwala na wykonywanie co najmniej 20 % głosów w organach tego podmiotu.

2. W przypadku pośredniego zaangażowania kapitałowego domu maklerskiego (poprzez instytucje niefinansowe), zaangażowanie kapitałowe domu maklerskiego oblicza się jako część zaangażowania kapitałowego jednostki dominującej niższego szczebla w instytucję, proporcjonalną do udziału zaangażowania kapitałowego domu maklerskiego w kapitale (funduszu) podstawowym tej jednostki, nieprzekraczającą zaangażowania kapitałowego domu maklerskiego w podmiot zależny. Zasadę tę stosuje się odpowiednio również w przypadku, gdy pośrednie powiązania pomiędzy domem maklerskim a instytucją mają charakter wielopoziomowy.

3. Do pomniejszeń kapitałów uzupełniających II kategorii przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 9. 1. Kapitały uzupełniające III kategorii domu maklerskiego ustalone na potrzeby obliczenia poziomu nadzorowanych kapitałów obejmują:

1) zysk rynkowy ustalony w sposób określony w § 17 rozporządzenia, obliczony narastająco do dnia sprawozdawczego, pomniejszony o znane obciążenia, w tym dywidendy, w zakresie, w jakim nie został zaliczony do kapitałów podstawowych domu maklerskiego lub podzielony w inny sposób;

2) stratę (ze znakiem ujemnym) na wszystkich operacjach zaliczonych do portfela niehandlowego, obliczoną narastająco do dnia sprawozdawczego, z wyłączeniem strat z tytułu zmian kursów walutowych i cen towarów, w zakresie, w jakim nie została ujęta w kapitałach podstawowych domu maklerskiego lub pokryta w inny sposób;

3) zobowiązania podporządkowane, z pierwotnym terminem zapadalności wynoszącym co najmniej 2 lata, spełniające warunki określone w § 5.

2. Zaliczona do kapitałów uzupełniających III kategorii kwota otrzymanych pożyczek podporządkowanych nie przekracza 150 % kwoty, o jaką kapitały podstawowe przewyższają wyższą z kwot określonych jako:

– połowa wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,

– różnica wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i kapitałów uzupełniających II kategorii domu maklerskiego.

§ 10. 1. Dom maklerski należący do grupy, o której mowa w § 19 rozporządzenia, ustala poziom skonsolidowanych nadzorowanych kapitałów obejmujących jednostki zależne, na

podstawie swojego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego finansowej spółki holdingowej, o której mowa w § 19 rozporządzenia, stosując zasady określone w przepisach § 1-9, z tym że akcje lub udziały instytucji należących do tej grupy oraz udzielone tym instytucjom pożyczki podporządkowane, które zaliczane są do ich kapitałów (funduszy) własnych, nie pomniejszają poziomu jego kapitałów nadzorowanych.

2. Dodatkowo w poziomie skonsolidowanych nadzorowanych kapitałów domu maklerskiego uwzględnia się odpowiednio:

- 1) wartość firmy jednostek podporządkowanych, rozumianą jako nadwyżka wartości udziałów nad odpowiadającą im częścią aktywów netto wycenionych według ich wartości godziwych;
- 2) ujemną wartość firmy jednostek podporządkowanych, rozumianą jako nadwyżka odpowiedniej części aktywów netto wycenionych według ich wartości godziwych nad wartością udziałów;
- 3) kapitały mniejszości, rozumiane jako kapitały określone w art. 3 ust. 1 pkt 46 ustawy o rachunkowości;
- 4) różnice kursowe z przeliczenia, rozumiane jako różnice kursowe określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw finansów publicznych wydanym na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 3 ustawy o rachunkowości.

3. Poziom skonsolidowanych kapitałów nadzorowanych domu maklerskiego powiększa się i pomniejsza o pozycje, o których mowa w ust. 2, odpowiednio w relacji do struktury kapitałów (funduszy) własnych jednostek zależnych.

METODA WARTOŚCI ZAGROŻONEJ

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 1. Metoda wartości zagrożonej (VaR) służy do szacowania ryzyka rynkowego rozumianego jako strata na utrzymywanych pozycjach w instrumentach bazowych z tytułu zmian parametrów cenowych.

§ 2. Wartość zagrożona jest rozumiana jako przewidywana wielkość straty na utrzymywanych pozycjach w instrumentach bazowych z tytułu zmian parametrów cenowych, obliczona na podstawie modelu statystycznego, zwanego modelem wartości zagrożonej, o parametrach szacowanych na podstawie obserwacji tych zmian, której przekroczenie w ustalonym okresie prognozy może wystąpić z prawdopodobieństwem równym założonemu poziomowi istotności.

§ 3. Metoda wartości zagrożonej polega na zastosowaniu modelu wartości zagrożonej do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego i może być stosowana przez dom maklerski, jeśli są spełnione następujące wymogi:

- 1) zasady zarządzania ryzykiem rynkowym są wewnętrznie spójne, a dom maklerski posiada wdrożoną rutynową procedurę zapewniającą zgodność modelu wartości zagrożonej z zasadami zarządzania ryzykiem oraz z procedurami kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka;
- 2) dom maklerski posiada pełną dokumentację budowy modelu wartości zagrożonej;
- 3) dom maklerski posiada wystarczającą liczbę pracowników odpowiednio wykwalifikowanych w posługiwaniu się modelem wartości zagrożonej, zarówno w obszarach sprzedaży, jak i kontroli ryzyka, audytu oraz rozliczania transakcji;
- 4) zadanie zarządzania ryzykiem rynkowym jest wykonywane przez jednostkę kontroli ryzyka - jednostkę organizacyjną lub pracowników, która jest niezależna od jednostek dokonujących operacji obciążonych tym ryzykiem, zarówno organizacyjnie, jak i w zakresie wpływu wyników na operacjach obciążonych ryzykiem rynkowym na składniki wynagrodzeń jej pracowników, przy czym do zadań tej jednostki należy w szczególności:
  - a) projektowanie i wprowadzanie systemów zarządzania ryzykiem w domu maklerskim,
  - b) opracowywanie i analizowanie dziennych sprawozdań na temat wyników modelu pomiaru ryzyka oraz odpowiednich środków, które są podejmowane w celu utrzymania limitów pozycji,
  - c) wstępna i bieżąca akceptacja modelu;
- 5) zarząd i osoby sprawujące stanowiska kierownicze w domu maklerskim aktywnie uczestniczą w procesie kontrolowania ryzyka rynkowego;ienne sprawozdania przygotowywane przez jednostkę kontroli ryzyka są analizowane przez osoby posiadające wystarczające upoważnienia do wprowadzania zarówno ograniczeń pozycji utrzymywanych przez poszczególnych dealerów, jak i całkowitej ekspozycji domu maklerskiego na ryzyko;
- 6) dom maklerski poddaje model wewnętrznej akceptacji przed skierowaniem wniosku do Komisji o wydanie zgody na stosowanie metody wartości zagrożonej, jak również dokonuje jego oceny przy okresowych przeglądach całego procesu zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim w przypadku wystąpienia istotnych zmian w strukturze rynku lub zmian w strukturze portfeli, które mogą sprawić, że model przestanie być odpowiedni;
- 7) akceptacja, o której mowa w pkt 6, obejmuje co najmniej następujące działania:

- a) testy mające wykazać, czy założenia przyjęte w ramach modelu wewnętrznego są prawidłowe i czy nie nastąpiło niedoszacowanie lub zawyżenie ryzyka,
  - b) dom maklerski przeprowadza własne testy akceptacyjne modelu, dokonywane niezależnie od przewidzianych w § 14-18 weryfikacji, uwzględniające strukturę ryzyka swoich portfeli,
  - c) zastosowanie hipotetycznych portfeli w celu zbadania, czy model może uwzględniać szczególne właściwości strukturalne, które mogą potencjalnie wystąpić, a w szczególności istotne ryzyka bazowe i ryzyko koncentracji;
- 8) model wartości zagrożonej jest ściśle zintegrowany z codziennym procesem zarządzania ryzykiem w domu maklerskim oraz używany w połączeniu z wewnętrznymi limitami działalności obciążonej ryzykiem rynkowym;
  - 9) konstrukcja limitów w zakresie ryzyka rynkowego uwzględnia wyniki testów skrajnych warunków, o których mowa w § 16;
  - 10) w ramach procesu audytu wewnętrznego w domu maklerskim przeprowadza się niezależną weryfikację modelu wartości zagrożonej;
  - 11) przynajmniej raz w roku w ramach audytu wewnętrznego dom maklerski dokonuje przeglądu całego procesu zarządzania, w tym działalności jednostek odpowiedzialnych za sprzedaż oraz działalności niezależnej jednostki kontroli ryzyka, w szczególności w zakresie oceny:
    - a) dokumentacji procesu zarządzania ryzykiem oraz systemu zarządzania ryzykiem,
    - b) organizacji jednostki kontroli ryzyka,
    - c) integracji modelu wartości zagrożonej z codziennym zarządzaniem ryzykiem rynkowym,
    - d) procesu wewnętrznego zatwierdzania modelu wartości zagrożonej oraz systemów wycen, używanych przez dealerów i służby finansowo-księgowo,
    - e) procesu zatwierdzania wszelkich znaczących zmian w modelu wartości zagrożonej,
    - f) rodzajów ryzyka rynkowego ujmowanych przez model wartości zagrożonej,
    - g) integralności systemu informacji zarządczej,
    - h) dokładności i kompletności danych o pozycjach wykorzystywanych przez model wartości zagrożonej,
    - i) weryfikacji spójności, terminowości i solidności źródeł danych używanych do zasilania modelu wartości zagrożonej, włącznie z niezależnością takich źródeł danych,
    - j) poprawności założeń na temat zmienności, korelacji, poprawności wycen oraz obliczeń dotyczących wrażliwości na ryzyko,
    - k) dokładności wyceny sald bilansowych lub pozabilansowych stanowiących ekspozycję na ryzyko rynkowe oraz wyników modelu wartości zagrożonej,
    - l) weryfikacji dokładności modelu wartości zagrożonej przez dokonywanie przeglądu wyników weryfikacji historycznej i rewaluacyjnej, o których mowa w § 14-15;
  - 12) model wartości zagrożonej posiada udokumentowaną historię jego funkcjonowania w domu maklerskim, potwierdzającą wystarczającą dokładność pomiaru ryzyka.

§ 4. Model wartości zagrożonej może być stosowany przez dom maklerski do celów obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka szczególnego związanego z handlowymi pozycjami w instrumentach dłużnych i kapitałowych, jeżeli poza warunkami, o których mowa w § 3, spełnione są następujące warunki:

- 1) dotyczące modelu:
  - a) model objaśnia historyczne wahania cen związanych z portfelem,
  - b) w modelu uwzględniona jest koncentracja w kategoriach wielkości oraz zmiany struktury portfela,
  - c) model jest odporny na niekorzystne warunki rynkowe,

- d) model jest testowany w ramach weryfikacji uwzględniającej ocenę, czy ryzyko szczególne zostało dokładnie ujęte,
  - e) w modelu uwzględniono ryzyko powiązane z rodzajem instrumentu – model nie pomija istotnych nieprzewidywalnych (idiosynkratycznych) różnic pomiędzy podobnymi, ale nieidentycznymi pozycjami,
  - f) model uwzględnia ryzyko wystąpienia niekorzystnych zdarzeń;
- 2) dotyczące domu maklerskiego:
- a) jeżeli dom maklerski narażony jest na ryzyko, którego nie uwzględnia się w pomiarze wartości zagrożonej, ponieważ wykracza ono poza dziesięciodniowy okres utrzymywania pozycji i 99-procentowy przedział ufności - zdarzenia o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia, lecz poważnych skutkach; wpływ takich zdarzeń znajduje odzwierciedlenie w wewnętrznej ocenie kapitałowej,
  - b) za pomocą modelu dom maklerski ocenia w sposób zachowawczy ryzyko wynikające z pozycji o niższej płynności lub pozycji o ograniczonej przejrzystości cenowej, zakładając realne scenariusze rozwoju rynku,
  - c) model korzysta z dokładnych i kompletnych danych,
  - d) w sytuacjach gdy brak jest dostatecznych danych lub nie oddają one rzeczywistej zmienności pozycji czy portfela, mogą być stosowane estymacje wskaźników rynkowych, przy czym powinny one być odpowiednio zachowawcze;
- 3) dom maklerski korzysta z nowych technik i praktyk w miarę ich rozwoju;
- 4) dom maklerski posiada metodologię uwzględniania w obliczeniach wymogów kapitałowych, wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania w odniesieniu do pozycji objętych portfelem handlowym, jeżeli przewyższa on wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania w odniesieniu do tych pozycji obliczony w oparciu o metodę wartości zagrożonej, przy czym:
- a) w obliczeniach uwzględnia się narastający wymóg kapitałowy, obliczony jako różnica pomiędzy wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania w odniesieniu do pozycji objętych portfelem handlowym i wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania w odniesieniu do tych pozycji obliczonym na podstawie metody wartości zagrożonej,
  - b) aby uniknąć podwójnego obliczania, dom maklerski może przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu narastającego ryzyka niewykonania zobowiązania wziąć pod uwagę to, w jakim zakresie ryzyko takie zostało już uwzględnione w obliczeniach dokonanych metodą wartości zagrożonej, szczególnie w przypadku pozycji pierwotnych, których w razie niekorzystnych warunków rynkowych lub przesłanek wskazujących na pogorszenie warunków rynkowych nie można zamknąć w ciągu 10 dni,
  - c) jeżeli dom maklerski uwzględnia narastające ryzyko niewykonania zobowiązania poprzez narzut kapitałowy, musi posiadać metodologię wewnętrznego zatwierdzania wartości tego narzutu,
  - d) dom maklerski wykazuje, że stosowana metoda spełnia normy jakościowe porównywalne do obowiązujących dla metody wewnętrznych ratingów określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia, przy założeniu, że poziom ryzyka jest stały oraz, o ile jest to konieczne, podlega korektom uwzględniającym wpływ takich czynników jak: płynność, koncentracja, instrumenty zabezpieczające oraz opcjonalność,
  - e) dom maklerski, który nie posiada wewnętrznie opracowanej metody ujmowania narastającego ryzyka niewykonania zobowiązań, oblicza wartość narzutu kapitałowego przy użyciu metodologii właściwej dla metody standardowej, określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia, lub metody wewnętrznych ratingów, określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia,

- f) w odniesieniu do ekspozycji gotówkowych lub ekspozycji z tytułu sekurytyzacji syntetycznej, które podlegałyby odliczeniom zgodnym z zasadami określonymi w § 2 ust. 5 załącznika 12 do rozporządzenia, lub takich, których waga ryzyka wynosi 1250 % zgodnie z § 46-123 załącznika nr 8 do rozporządzenia, obciążenie kapitałowe jest nie mniejsze niż wynika to z wyżej wymienionych przepisów, przy czym:
- dom maklerski, który w odniesieniu do tych ekspozycji prowadzi działalność dealerską, może stosować inne sposoby traktowania, jeżeli potrafi wykazać, że poza intencjami handlowymi istnieje także płynny dwukierunkowy rynek ekspozycji sekurytyzacyjnych lub – w przypadku sekurytyzacji syntetycznej – że wykorzystuje on wyłącznie kredytowe instrumenty pochodne w stosunku do samych ekspozycji sekurytyzacyjnych lub wszystkich elementów składowych związanego z nimi ryzyka,
  - uznaje się, że rynek dwustronny istnieje, gdy występują na nim składane w dobrej wierze oferty kupna i sprzedaży, tak że możliwe jest określenie w ciągu jednego dnia ceny rozsądnie powiązanej z ostatnią ceną sprzedaży lub dokonanie na zasadach rynkowych i w dobrej wierze kupna bądź sprzedaży po takiej cenie w stosunkowo krótkim czasie, który odpowiada obowiązującym zwyczajom handlowym,
  - aby dom maklerski mógł zastosować takie odstępstwo, o którym mowa w tiret pierwszym, musi posiadać wystarczającą ilość danych rynkowych do tego, by przy takich ekspozycjach w pełni uwzględnić koncentracje ryzyka niewykonania zobowiązań w ramach wewnętrznej metody pomiaru narastającego ryzyka niewykonania zobowiązań zgodnie z podanymi wyżej zasadami.

Rozdział 2. Obliczanie wartości zagrożonej

§ 5. Wartość zagrożoną oblicza się przyjmując:

-) poziom istotności równy 0,01;
-) założony okres utrzymywania stałej wielkości i struktury pozycji pierwotnych – okres utrzymywania pozycji (okres prognozy):
  - a) 10 dni roboczych – w celu obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego,
  - b) 1 dzień roboczy – w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej;
-) oszacowania parametrów modelu wartości zagrożonej, a w szczególności zmienności, współczynników korelacji, na podstawie wiarygodnych danych historycznych za okres obejmujący co najmniej 250 dni roboczych (okres próby);
-) kwartalną aktualizację zbioru danych.

§ 6. Pod warunkiem zachowania ciągłości dopuszcza się:

- 1) stosowanie metody wartości zagrożonej do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu różnych rodzajów ryzyka rynkowego, jednocześnie pod warunkiem, że model oblicza przynajmniej jeden z łącznych wymogów kapitałowych, o których mowa w załącznikach nr 3 i 4, z zastrzeżeniem § 3 ust. 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia i § 12 załącznika nr 3 do rozporządzenia;
- 2) przyjęcie krótszego okresu utrzymywania pozycji niż określony w § 5 pkt 2 lit. a, pod warunkiem odpowiedniego przeskalowania wyniku na wielkość odpowiadającą okresowi 10 dni roboczych;
- 3) przy zachowaniu wymogu określonego w § 5 pkt 3, stosowanie schematów ważenia obserwacji w okresie próby pod warunkiem dostosowania okresu próby, tak aby ważona średnia numerów obserwacji w próbie obliczona przy zastosowaniu schematu ważenia przyjętego dla ważenia obserwacji była równa co najmniej 125, przy zachowaniu

malejącej numeracji, od najwyższego numeru do 1, chronologicznie uporządkowanych obserwacji w próbie;

- 4) uwzględnianie w modelu skrajnie niekorzystnych związków korelacyjnych lub empirycznych związków korelacyjnych pomiędzy zmianami poszczególnych parametrów cenowych.

§ 7. Domy maklerskie dokonujące transakcji opcyjnych uwzględniają w obliczeniach wartości zagrożonej:

- 1) nieliniowość zmian wartości opcji względem zmian bieżących parametrów cenowych;
- 2) wpływ innych niż zmiany bieżących parametrów cenowych czynników wpływających na wartość opcji.

§ 8. Oszacowania parametrów modelu należy aktualizować przynajmniej raz w miesiącu.

§ 9. Model powinien ujmować wystarczającą liczbę czynników ryzyka w zależności od skali aktywności domu maklerskiego na poszczególnych rynkach, a w szczególności czynniki wymienione w § 10-13.

§ 10. W zakresie ryzyka stopy procentowej:

- 1) system pomiaru ryzyka uwzględnia zbiór czynników ryzyka odpowiadających stopom procentowym w każdej walucie, w której dom maklerski utrzymuje pozycje bilansowe lub pozabilansowe wrażliwe na stopy procentowe;
- 2) dom maklerski modeluje krzywe dochodowości, stosując w odniesieniu do każdej z krzywych dochodowości jedno z ogólnie przyjętych podejść, przy czym dla istotnych ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w najważniejszych walutach i na najważniejszych rynkach, krzywa dochodowości jest podzielona co najmniej na sześć segmentów zapadalności w celu ujęcia wahań zmienności stóp wzdłuż krzywej dochodowości;
- 3) system pomiaru ryzyka uwzględnia ryzyko niedoskonale skorelowanych przesunięć między różnymi krzywymi dochodowości.

§ 11. 1. W zakresie ryzyka walutowego system pomiaru ryzyka uwzględnia czynniki ryzyka odpowiadające złotu i poszczególnym walutom obcym, w których denominowane są pozycje domu maklerskiego.

2. W odniesieniu do instytucji wspólnego inwestowania uwzględnia się rzeczywiste pozycje walutowe, przy czym dom maklerski może skorzystać ze sprawozdań strony trzeciej na temat pozycji walutowej w takiej instytucji, upewniwszy się co do ich prawidłowości; jeśli dom maklerski nie posiada informacji na temat pozycji walutowych w instytucji wspólnego inwestowania, taka pozycja jest traktowana osobno i zgodnie z § 1 ust. 7 załącznika nr 4 do rozporządzenia.

§ 12. W zakresie ryzyka cen instrumentów kapitałowych w systemie pomiaru ryzyka jest stosowany odrębny czynnik ryzyka przynajmniej dla każdego rynku instrumentów kapitałowych, w których dom maklerski utrzymuje znaczące pozycje.

§ 13. W zakresie ryzyka cen towarów:

- 1) w systemie pomiaru ryzyka jest stosowany oddzielny czynnik ryzyka przynajmniej dla każdego towaru, w którym dom maklerski utrzymuje znaczące pozycje;

- 2) system pomiaru ryzyka ujmuje także ryzyko niedoskonale skorelowanych przesunięć między podobnymi ale nieidentycznymi towarami oraz ryzyko zmian cen terminowych wynikające z niedopasowania terminów zapadalności;
- 3) system pomiaru ryzyka także uwzględnia charakterystyki rynkowe, w szczególności daty dostawy i zakres uprawnień dealerów do zamykania pozycji.

Rozdział 3. Weryfikacja modelu wartości zagrożonej

§ 14. Dom maklerski jest zobowiązany do codziennego porównywania wartości zagrożonych, obliczonych dla poprzedzających dany dzień 250 kolejnych dni roboczych (okres weryfikacji), z rzeczywistymi dziennymi stratami na pozycjach pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej, uwzględniającymi rzeczywiste zmiany parametrów cenowych, wielkości i strukturę pozycji pierwotnych (weryfikacja historyczna).

§ 15. Dom maklerski jest zobowiązany do porównywania przynajmniej raz na kwartał wartości zagrożonych, obliczonych dla poprzedzających dany dzień 250 kolejnych dni roboczych (okres weryfikacji), z rewaluacyjnymi stratami na pozycjach pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej, z tytułu rzeczywistych zmian parametrów cenowych, obliczonymi przy założeniu utrzymywania przez 24 godziny stałej wielkości i struktury pozycji pierwotnych (weryfikacja rewaluacyjna). W pierwszym roku stosowania modelu dom maklerski może dokonywać weryfikacji rewaluacyjnej, powiększając sukcesywnie okres weryfikacji od jednego kwartału do 250 dni roboczych.

§ 16. Dom maklerski jest zobowiązany do dokonywania przynajmniej raz na kwartał serii symulacji wpływu skrajnie niekorzystnych warunków na wynik na pozycjach pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej oraz na poziom wartości zagrożonej (test warunków skrajnych), uwzględniających między innymi skrajne zakłócenia:

- 1) parametrów cenowych;
- 2) poziomu płynności rynków;
- 3) siły związków korelacyjnych zmian parametrów cenowych;
- 4) zmienności parametrów cenowych;
- 5) struktury i wielkości pozycji pierwotnych i innych specyficznych uwarunkowań domu maklerskiego w zakresie ryzyka rynkowego.

§ 17. Testy warunków skrajnych uwzględniają ryzyko koncentracji, istnienie rynków jednokierunkowych, ryzyko wystąpienia zdarzeń nietypowych i niestałych, sprzecznych z założeniami modelu wahań cen, nieliniowość charakterystyk produktów, znacznych ujemnych pozycji wykonania opcji, występowanie pozycji podlegających zjawisku zaniżonych cen oraz inne składowe ryzyka, które mogą nie zostać należycie uwzględnione w modelu szacowania wartości zagrożonej, w tym okres wymagany do zabezpieczenia portfela lub zarządzania ryzykiem w trudnych warunkach rynkowych.

§ 18. Dom maklerski jest zobowiązany do posiadania pełnej dokumentacji przeprowadzonych obliczeń wartości zagrożonej, wyników weryfikacji historycznych, weryfikacji rewaluacyjnych oraz testów warunków skrajnych.

Rozdział 4. Stosowanie metody wartości zagrożonej

§ 19. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego obliczony w oparciu o model wartości zagrożonej jest równy większej z dwóch kwot obliczonych jako:

- 1) wartość zagrożona obliczona w dniu poprzednim, powiększona, o ile to konieczne, o narzut z tytułu narastającego ryzyka niewykonania zobowiązań, o którym mowa w § 4;
- 2) średnia arytmetyczna wartości zagrożonych obliczonych w 60 poprzednich dniach roboczych, pomnożona przez współczynnik korygujący (k), powiększona, jeżeli to konieczne, o narzut z tytułu narastającego ryzyka niewykonania zobowiązań, o którym mowa w § 4.

§ 20. Współczynnik korygujący (k) ustala się zgodnie z poniższą tabelą na podstawie weryfikacji historycznej, o której mowa w § 14, w zależności od liczby n określonej jako ilość dni w okresie weryfikacji, o którym mowa w § 14 i 15, w których rzeczywista strata na pozycjach pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej przekroczyła wartość zagrożoną wyznaczoną na dany dzień roboczy:

Liczba przekroczeń n	Współczynnik korygujący (k)
nie więcej niż 4	3,00
5	3,40
6	3,50
7	3,65
8	3,75
9	3,85
10 i więcej	4,00

§ 21. W przypadku każdorazowego przekroczenia, powodującego zwiększenie współczynnika korygującego (k), zidentyfikowanego przez dom maklerski w trakcie procesu weryfikacji dom maklerski jest zobowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż 5 dni roboczych po zakończeniu weryfikacji, powiadomić Komisję o stwierdzonych przekroczeniach.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU KOSZTÓW STAŁYCH

§ 1. Wymóg kapitałowy z tytułu kosztów stałych jest równy 25 % stałych kosztów operacyjnych wykazanych w ostatnim zbadanym rocznym sprawozdaniu finansowym domu maklerskiego, z zastrzeżeniem § 3.

§ 2. Przez stałe koszty operacyjne rozumie się sumę następujących rodzajów kosztów:

- 1) opłaty na rzecz izby gospodarczej;
- 2) wynagrodzenia;
- 3) ubezpieczenia społeczne;
- 4) świadczenia na rzecz pracowników;
- 5) zużycie materiałów i energii;
- 6) koszty utrzymania i wynajmu budynków;
- 7) pozostałe koszty rzeczowe;
- 8) amortyzacja;
- 9) prowizje i inne opłaty;
- 10) pozostałe koszty operacyjne, określone w przepisach ustawy o rachunkowości;
- 11) utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące należności.

§ 3. 1. W ciągu pierwszego roku prowadzenia działalności maklerskiej zastosowanie mają wymogi kapitałowe z tytułu kosztów stałych równe 25 % stałych kosztów operacyjnych, oznaczonych w analizie ekonomiczno-finansowej możliwości prowadzenia działalności maklerskiej, o której mowa w art. 82 ust. 1 pkt 9 ustawy, na dany rok obejmujący pełne 12 miesięcy prognozy.

2. W przypadku gdy dom maklerski rozpoczyna działalność maklerską w danym roku obrotowym, a sporządzona dla tego okresu analiza, o której mowa w ust. 1, nie obejmuje pełnych 12 miesięcy, przy obliczaniu 25 % stałych kosztów operacyjnych należy oszacować te koszty na podstawie 12 kolejnych miesięcy, poczynając od momentu rozpoczęcia działalności.